

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

AAN ALLE LEZERS

EEN GELUKKIG

„JAAR van het DORP”

1978

De kerk en 28 huizen gingen in de vlammen op

DE GROTE BRAND van PROVEN op HEMELVAARTSDAG 1802

Het verhaal van een ooggetuige

Alsof de Franse revolutionairen nog geen moeilijkheden genoeg hadden met de opbouw van het nieuwe regime, dat de plaats moest innemen van de oude verfoeide toestanden, verklaarde Frankrijk op 20 april 1792 de oorlog aan Oostenrijk. Drie maanden later nam Pruisen op zijn beurt de wapens op tegen Frankrijk. Zo werd ons land weer eens het strijdtonel van de grote mogendheden. Op 6 november 1792 werden de Oostenrijkers verslagen door de Franse generaal Dumouriez te Jemappes en de Oostenrijkse Nederlanden (België) kwamen onder Frans bewind.

De Belgen die reeds hun eigen republiek hadden uitgeroepen toen ze in 1790 tegen Jozef II waren opgestaan, beschouwden de Franse overwinnaars als de „redders van het land”. Maar in korte tijd kwam de ontgoocheling, want het hatelijke **Schrikbewind**, met terrorisme en banditisme, dat over heel Frankrijk rouw en angst had gezaaid, werd ook in België ingevoerd.

De adel en de geestelijkheid werden ook hier hardhandig aangepakt in de mening dat een vernieuwing alleen kon gedijen als de fundamenteën van het Ancien Régime volledig en onmeedogend werden uitgeroeid. De haat van de revolutionairen tegen de standen die in vorige eeuwen hadden gedomineerd, kreeg een pathologische dimensie, zodat alle leden van de klerus, tot de nederigste parochieherders toe, erbij werden betrokken.

Om hun onderwerping aan de republiek te waarborgen werden onze priesters de eed van haat tegen het koninkdom opgelegd. Dat ontketende een storm van verzet, die door de regering beantwoord werd met allerlei tergende en decimerende maatregelen. De priesterkleid en het luiden van de klokken werd verboden; vervolgens werden de kruisen van de kerken gehaald en de klokken uit de torens weggenomen; ook de veld- en huiskapelletjes werden afgebroken, terwijl de zondag werd afgeschaft en door een tiendaagse rustdag werd vervangen. Van een eredienst was er geen sprake meer, want de priesters die de eed niet hadden afgelegd mochten hun ministerie niet meer uitoefenen. De meeste kerken waren gesloten en naderhand werden de kerkelijke goederen - kerk en kloostergebouwen inbegrepen - uitverkocht. De priesters werden vervolgd en met deportaties geterroriseerd. Wij weten dat hier in de Westhoek de pastoors Aasaert van Haringe, Neudt van Proven, Hosdey van Krombeke en de onderpastoors Philippus Reyphins van Stavele en Flotteu van Beveren, alsmede Josephus Reyphins, deservitor van Westvleteren, werden aangehouden en verbannen, waarvan sommigen naar Guyana in Zuid-Amerika.

De godsdienst werd nog enkel op precaire en klandestiene wijze beoefend. De priesters leefden vermoord en verdoken en celebreeerden in schuren, in kamers en op zolders, nu hier en dan daar te midden van enkele ge-

trouwen die straffen riskeerden om hun godsdienst te belijden. Het was hetgene men noemt de „beloken tijd”.

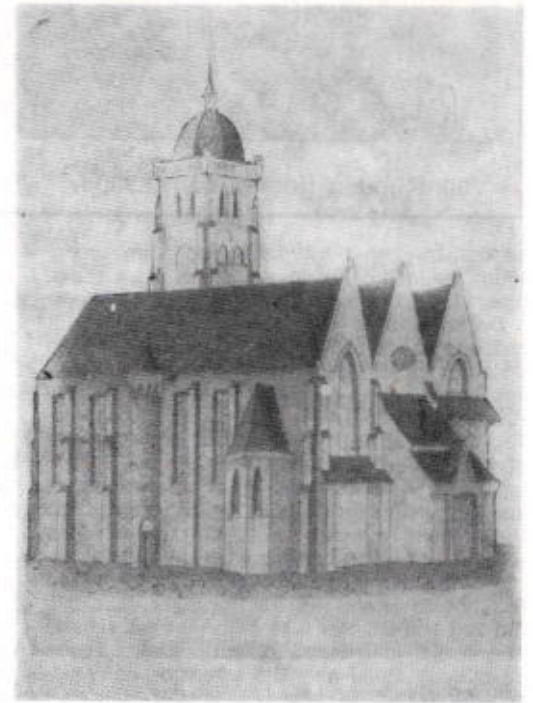
Maar op 9 november 1799 wierp Napoleon Bonaparte het revolutionair bestuur omver. Hij achtte het noodzakelijk de katholieke eredienst in ere te herstellen en de kerken hun bestemming terug te geven. Op 15 juli 1801 sloot hij een konkordaat met paus Pius VII dat de betrekkingen tussen Kerk en Staat regelde. Voortaan werd weer de mis in het openbaar gebeden en gezongen, maar dat gebeurde voorlopig nog niet in de kerken: in het jaar één (1801) preekten de uilen nog . . . (de opgesloten of aan hun bestemming onttrokken kerken waren de schuilplaatsen van uilen en ongedierte). Pas het volgende jaar namen onze priesters weer hun oude plaats in en werden de kerken heropend.

En juist bij de heropening van de kerk te Proven, op Hemelvaartsdag, 23 mei 1802, ontstond aldaar een grote brand . . .

Het verhaal van pastoor De Rache

E. H. Carolus De Rache, pastoor van Anzegem, maar afkomstig van Krombeke heeft als negentienjarige die brand meegemaakt en heeft het relaas van de ramp neergeschreven (omstreeks 1858). Hier volgt, taalkundig enigszins aangepast, de samenvatting van zijn verhaal:

„Na het konkordaat was de vervolging van

Tekening van 1805, van de herbouwde kerk.
In 1867 werd een koor aangebouwd
aan het middenschip.

de priesters geëindigd. De mis werd nu, zelfs op plechtige wijze gelezen in de voornaamste huizen, niet zoals vroeger van het ene huis in het andere, maar in een vast lokaal. Te Proven hadden de goddelijke diensten verscheidene maanden plaats gevonden op een groot boerenhof, niet ver van de kerk, „staande Oost”, en bewoond door Bapt. Meuninck.

Op Ons Heer Hemelvaartsdag 1802 had de onderpastoor van Proven, in een grote kelderkamer van dat boerenhof nog de h. mis gelezen en een grote hostie gekonsakreerd en daar achtergelaten in het kleine tabernakel van het gelegenhedsaltaar. Voor de hoogmis begon ging men processiegewijs met flambeuwen en fakkels, met alle mogelijke luister en vol blijdschap van de kerk naar dat boerenhof om er het h. sakrament onder jubelend gezang naar de kerk te dragen waar het op het altaar ter verering werd uitgesteld. Onmiddellijk daarop werd een mis van dankzegging opgedragen. De gelovigen waren tot tranen toe bewogen wanneer hun pastoor (Neudt, terug uit verbanning) het Veni Creator inzette. De viering gebeurde in het bijzijn van een grote menigte, waaronder ook de bewoners van het boerenhof, waar men zojuist vandaan kwam. Ongelukkiglijk had men vergeten de waskaarsen te doven die op het gelegenhedsaltaar stonden te branden. De linten waarmee de kaarsen versierd waren vatten vuur en in korte tijd stond de kamer en weldra geheel het woonhuis in lichtelaai. De

MET DE UITBREIDING VAN ONZE ZAAK . . . nu de grootste en goedkoopste winkeluitbating van de streek

Mevr. URBAIN CORNEILLIE - VENIERE
Alexis Decarneplein 2, STAVELE
Tel. 057/30.05.70

COIFFURE CHRISTINE

Alexis Decarneplein 2

8991 STAVELE

Tel. 057/30.05.70

- **Moderne snit**
- **Permanenten**
- **Brushing**

Moderne toestellen

Vanaf heden fietsen aan 3.990 fr. Vrije ingang — Kom, kijk en koop

goddelijke dienst werd verstoord en vroegtijdig geëindigd bij de mare van deze ramp, maar dat was nog maar een begin.

De wind blies met toenemende felheid uit het oosten en brandende vlokken vlogen op de strooien daken van de dorpsplaats. Iedereen klom op het dak van zijn huis om de aanrukkende vlammen te doven. Tot overmaat van ramp stond het vaantje, boven aan de torennaald open, ter gelegenheid van het feest, en brandende houtskooltjes vielen daar binnen en de toren begon te branden. Te veel bekommerd om hun eigen woonst te redden had niemand dat gevaar bemerkt tot men plots met schrik dikke rook en likkende vlammen uit het toren gat naar buiten zag komen. Het was een hoge en schone torennaald met loden platen bedekt. Tegen de middag stond heel die toren als een reusachtige fakkel te branden, zonder dat men iets kon ondernemen om het vuur te blussen of tegen te houden. Het gesmolten lood van de naald vloede op het dak van de kerk die weldra op haar beurt in vuur en vlam stond. Het dak van de driebeukige kerk stortte in, waarop al hetgene zich binnen in de kerk bevond, door het vuur werd vernietigd. Het was een vuurpoel die nog op geen honderd voet te benaderen was door de verzengende hitte. Wij (pastoor De Rache) stonden recht over de grote kerkdeur om het verschrikkelijke schouwspel daar binnen te zien, maar wij konden het niet uithouden, de hitte was te ge-

weldig. Duizenden mensen uit heel de omgeving kwamen van alle kanten toegelopen. Door de ramen van de kerk joegen nu gloeiende kolen van het harde eikenhout waaruit de dakconstructie was gemaakt en vielen op de omringende huizen, opgejaagd door een steeds feller blazende wind. Alle huizen van de dorpsplaats, gelegen in de richting van de wind werden in de as gelegd. De mensen stonden op de daken met natte dekens en al wat zij konden krijgen om het vuur af te weren. Het was een verschrikkelijke dag: op andere parochies een dag van vreugde en blijdschap, maar hier een dag van droefheid, schrik en gekern.

Pastoor Neudt die sedert twee jaar terug was uit ballingschap en in 26 gevangenissen had verbleven en geleden, verloor echter de moed niet. Zohaast het vuur volledig uitgedoofd was en de puinen waren verwijderd, begon hij aan de heropbouw te denken. Alleen de stoel van de toren en de muren in witte kareelsteen waren blijven staan. De pastoor ging geld inzamelen bij de heren van leper, Poperinge, Belle, Cassel, Bergen, Duinkerken, enz., en nog dezelfde zomer was de ruwbouw van de kerk af. Ze was heropgebouwd in haar vorige staat, uitgezonderd de toren die veel lager was en niet meer de schone hoge naald van vroeger torste.

Pastoor Neudt heeft de brand van zijn kerk nog 20 jaar overleefd en heeft er zijn persoonlijk fortuin aan besteed om het bouw-

werk niet alleen te restaureren maar nog schoner te maken dan het tevoren was."

Tot daar het verhaal van pastoor De Rache.

Onder de 28 afgebrande huizen bevond zich ook het gemeentehuis. Samen met de kerk zijn heel wat archieven in de vlammen opgegaan, zodat men eigenlijk over de bouw en de ouderdom van de kerk zo goed als niets afweet.

R.A.B.

Beste wensen MET EEN BOEK

Djoos Utendoale **KAREL VELDE**
Smokkelroman. Gebonden 275 fr.

Walfried Chielens **STROOMAF**
Afrikaanse roman. Gebonden 275 fr.

UITGEVERIJ SCHOONAERT
Bergenstraat 14 - 16
8990 ROESBRUGGE

TE KOOP

TWEEPERSOONSSLAAPKAMER in zeer goede staat aan voordelige prijs. Zich wenden: Prof. O. Rubbrechtstraat 32, Roesbrugge.

GALERIJ VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9, 8991 STAVELE-BEVEREN
TEXTIEL EN KONFEKTIE

VOOR HEREN :

- Kostuums - Regenmantels - Blazers - Vesten in wol
- Skivesten - Warme cowboy-hemden
- Schetland-pull's met moderne tekeningen

VOOR DAMES :

- Kleedjes (alle prijzen) - Regenmantels
- Wollen bloesen - Pull's, gemoltoneerd van 49R

Bijhuis DESAEDELEIRE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, Roesbrugge

➤ GROTE REKLAAMVERKOOP

Dekens (voordelige prijzen) - Lakens (katoen - tergal - flanel)
Geschenkartikelen - Ondergoed - Werkkledij (Tencate, Evada)

**HET
KWALITEITSMERK**

**Oliën en
smeermiddelen**

voor : **GASOIL - diesel**
- **verwarming**

**Fuel-OIL
BENZINE**

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

DE AARDAPPEL of ons aller PATAT

Lodewijk XVI droeg een aardappelbloem in zijn knoopsgat !

In de jongste jaren kwam de aardappelteelt heel bijzonder in de belangstelling, voornamelijk om de spektakulaire prijsschommelingen. In 1975 en 1976 kregen we tengevolge van respectievelijk grote natte en grote droogte, een mislukte oogst, die de prijzen tot ongekende hoogten joeg. Voor de aardappelen van de oogst 1975 betaalde men bij de producent 15 fr. of meer per kg, en voor die van de oogst 1976 nog 8 en 9 fr.; maar dit jaar is de opbrengst zodanig meegevallen dat de aardappelen bij de landbouwers verkocht werden aan 0,80 fr. per kg. Dat is het moeilijk in de hand te houden spel van vraag en aanbod !

De aardappel is weliswaar een plant die gemakkelijk groeit en gedijt, zelfs op grond en in een klimaat waar de graansoorten het opgeven, maar de opbrengsten kunnen zeer uiteenlopen en te natte of te droge gronden genieten zijn voorkeur niet.

Hoewel er tegenwoordig een grote variatie in levensmiddelen bestaat, toch neemt de aardappel nog altijd een belangrijke plaats in op onze tafel en juist om de grote vraag die er nog altijd is, gaan bij een mislukte oogst de prijzen de hoogte in.

Eeuwenlang heeft de mens in Europa de aardappel niet gekend. Dat was vóór de ontdekking van Amerika (1492) - want de aardappel is een produkt van de Nieuwe Wereld - en zelfs nog een hele tijd nadien, want zijn verbreiding is geen bliksemschicht geweest. Pas aan het einde van de 18e en in het begin van de 19e eeuw was de aardappel, hier in het Westen, overal doorgedrongen als volksvoeding. In vroeger tijden, toen we het zonder de aardappel moesten stellen, at men voornamelijk brood, pap, en grove groenten, zoals kolen, bonen, rapen, enz. maar wanneer het wintergraan bevroor werd de toestand hachelijk. Hongersnood was toen niet zo zeldzaam.

Juist door zijn gemakkelijke teelt en zijn grote opbrengst bracht de aardappel de oplossing. Waar men in de 19e eeuw 2.400 kg tarwe kweekte per ha, haalde men op dezelfde oppervlakte 15.000 kg aardappelen uit de grond (tegenwoordig in beide gevallen ongeveer het dubbel) !

De eerste aardappelen moeten tussen 1535 en 1544 vanuit Zuid-Amerika, meer bepaald uit de bergstreken van Peru of Bolivia naar Europa gebracht zijn, maar nog lange tijd zouden zij hier tot de zeldzame gewassen behoren.

De verdiensten van Drake

Er wordt verteld en geschreven dat de Engelse zeeplaat Francis Drake (1545-1596) de aardappel uit Amerika zou meegebracht hebben, maar dat is niet historisch verantwoord. Toch is de naam Drake met de „patat” verbonden, zij het tengevolge van heel andere omstandigheden. Drake die nogal veel concurrerende Spaanse schepen had geplunderd en naar de haaien had gezonden, werd door de toenmalige Engelse koningin Elisabeth op zijn schip bezocht en wegens bewezen diensten in de adelstand verheven. Dat bezoek vond plaats op 4 april 1581 en Drake bood de vorstin een schitterend feestmaal aan, waarbij allerlei fijne gerechten op tafel kwamen, waaronder een onbekende vrucht die „batate” heette (vandaar de naam patate of patat) !

Wie de aardappel naar Europa heeft gebracht is onbekend gebleven. Hij kwam voor het eerst in Spanje, uit de Nieuwe Wereld,

maar door wie, waar en wanneer hij precies werd meegebracht, dat weet men niet. Van Spanje ging hij naar Italië.

Uit Italië bracht een pauselijk legaat de aardappel naar België. De prefekt van de stad Bergen (Mons) kreeg er een paar cadeau. Hij kweekte uit deze gave knollen een schone plant en stuurde ze naar Carolus Claudius, de directeur van de keizerlijke plantentuin te Wenen. Deze onderzocht en beschreef ze, en gaf haar een Latijnse naam, die klonk als een klok: *Solanum tuberosum*. In een boek dat Claudius in 1601 te Antwerpen uitgaaf liet hij zelfs een afbeelding ervan opnemen.

Toch wist men aanvankelijk niet te best wat met die plant aan te vangen. Eerst werd het loof gegeten en pas nadien ontdekte men de eetbaarheid van de knol. De plant werd ook als een sierlijk gewas beschouwd. In 1591 stuurde de landgraaf van Hessen-Kassel aan de keurvorst van Saksen een aardappel, met een begeleidend schrijven waarin hij de aandacht vroeg voor deze knol, die hij in Italië had gekregen en die een plant voortbrengt „die schone bloemen bezit en welriekend is”. In 1651 beval de keurvorst van Pruisen dat deze betoverende plant ook in de „Lustgarten” van Berlijn moest pralen.

De listen van Parmentier

Pas lange tijd nadat de aardappel in Duitsland en in Engeland tot aanzien was gekomen kreeg hij ook in Frankrijk de nodige aandacht. Maar de Franse apotheker en botanicus Antoine Parmentier (1737-1813), die na de hongersnood van 1785, een gedeeltelijke oplossing van het voedselvraagstuk in de aardappelcultuur meende te zien, moest wel een paar listen gebruiken om de interesse van de bevolking en in het bijzonder van de landbouwers te wekken. Op zijn aandringen verschenen Lodewijk XVI en Marie-Antoinette op bals met aardappelbloesems op hun met briljanten bezaaide gewaden, wat tot gevolg had dat de aardappel een gesprekstema werd in de hogere kringen en in de roddelsalons van de „haute société”. Bovendien liet de scherpzinnige Parmentier aardappelen poten in de omgeving van Parijs, die hij over dag streng liet bewaken. Des nachts, als de

wacht weg was, stalen de boeren uit de omgeving die merkwaardige vruchten... wat juist in de bedoeling lag. Zo kwam de aardappelteelt in Frankrijk op gang en tot op heden zijn de Fransen de aardappel trouw gebleven. Hij wordt er in dat land van fijnproevers, in hoge mate gewaardeerd en komt er praktisch bij elke maaltijd op tafel, op zeer verschillende manieren bereid. Als hulde aan de man die de aardappelcultuur in hun land heeft ingebracht noemen ze een van hun recepten: „Pommes de terre à la Parmentier”.

Over mevrouw Libert en over de coloradokever

Toen de 19e eeuw een aanvang nam, leek het wel dat de honger in West-Europa over de hele lijn was overwonnen, vooral dank zij een uitgebreide aardappelteelt. Maar in 1845 dreigde de voedselschaarste weer haar kop op te steken, want een geheimzinnige aardappelziekte vernietigde nagenoeg geheel de oogst. Het was begonnen met bruine plekken op het loof, maar ook de knollen werden aangetast. Op vele plaatsen staken de aardappelen als rotte misspels in de grond. Ook de jonge Belgische Staat had erg onder de aardappelziekte te lijden. Een zekere mevrouw Libert gaf in de „Journal de Liège” de eerste vingergwijzing betreffende de oorzaak van deze ramp. Mevrouw Libert die zich inliet met de studie van de lagere zwammen, deelde mede dat zij op zieke aardappelen een zwam aangetroffen had, die volgens haar mening de ziekte moest veroorzaken. De meeste botanici stonden echter nogal skeptisch tegenover die zwam van mevrouw Libert, tot de Duitse my-

Lees verder blz. 6

DE STAVELSE BURGEMEESTERS (12)

Burgemeester Joseph Cornelis

Gemeenteraad en gemeentepersoneel

Joseph Cornelis werd gemeenteraadslid op 6 januari 1927, schepen op 10 maart 1927 en hij werd bij koninklijk besluit van 16 februari 1938 tot burgemeester van de gemeente Stavele benoemd.

Zijn opvolger als schepen was Hector-Edouard Debaenst die in de raadszitting van 3 maart 1933 verkozen en beëdigd werd.

De gemeenteraad was toen als volgt samengesteld: Joseph Cornelis, burgemeester; Remi Leys en Edouard Debaenst, schepenen; Jérôme Danneels, Leon Vandaele, Lucien Gesquiere, Alexis Coene en Hector Berquin, raadsleden.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 15 oktober 1938 legden de raadsleden de eed af in zitting van 13 januari 1939. Het waren allemaal dezelfde die in functie gebleven waren. Eén enkel nieuw lid was bijgekomen nl. Maurice Pil, zoon van de gewezen burgemeester Jérôme Pil.

De gemeentesekretaris was Joseph Decarne. De vroegere gemeenteontvanger Camille Recour, gepensioneerd sedert 1936, was vervangen door een gewestelijke ontvanger Achiel Vanhee uit Diksmuide. Als veldwachter fungeerde Joseph Boussemaere.

Geplande openbare werken

Tijdens de zitting van 5 september 1938 gaf burgemeester Joseph Cornelis aan de raadsleden een uiteenzetting over de mogelijke subsidies die van hogerhand konden bekomen worden voor de aanleg van nieuwe wegen en voor grote verbeteringen aan bestaande, alsook voor buitengewone werken als de aanleg of vernieuwing van fietspaden.

Ook toen werd veel gedaan voor de fietsers. Joseph Cornelis die een echte fietser was, legde onmiddellijk zijn kaarten op tafel. Een nieuw rijwielpad van Stavele-dorp naar Elzendamme, over een afstand van 4.200 m zou 273.400 fr. kosten, in totaal.

Hiervoor zou de Staat een subsidie verlenen van 50 % of 136.428 fr. Een buitengewone toelage werd toen gegeven door het Ministerie van Werkverschaffing nl. 25 t.h. Inzake werkloosheid had die vooroorlogse periode veel gelijkenis met onze hedendaagse. Dat was samen reeds 206.069 fr.

Ook het Provinciebestuur wilde geschenken uitdelen en stelde het - en dat was zeer knap gezien - nog aantrekkelijker voor en gaf 85 t.h.

De gemeenteraad in 1952

Deze foto werd genomen op 30 juli 1952. Zittend van links naar rechts: L. Gesquiere, schepen; J. Cornelis, burgemeester; J. Danneels, schepen. Staande van links naar rechts: J. Boussemaere, veldwachter; de raadsleden: Cyriel Vandeputte, Joseph Wydoodt, Honoré Berquin, Lucien Butaye, Lucien Stroom en Felix Debaenst en gemeentesekretaris R. Lanszweert.

van het overschot dus 56.769 fr.

Daar er maar 10.562 fr. ten laste van de gemeente overbleef waren al de raadsleden het roerend eens met de burgemeester. In allerhaast moest de arrondissementsingenieur plan en lastenboek en alles wat nodig was opmaken. Drie maanden later lag een gloednieuw dossier in het gemeentehuis dat op 16 december 1938 door alle raadsleden prompt werd goedgekeurd.

Burgemeester Cornelis had ondertussen niet stil gezeten. Er was nog zoveel te doen. In dezelfde zitting van 16 december 1938 werd, op zijn aandringen, besloten opdracht te geven aan de arrondissementsingenieur de nodige plannen en het ontwerp dossier op te maken: 1° voor verbeteringswerken aan de weg van Stavele-brug tot Krombeke nl. 2.100 m in beton op 6 m breedte en 2° verbeteringswerken aan de weg van groot verkeer Krombeke-Roesbrugge, het deel van Stavele, van aan het Halfwege-kapelletje of Strooien-kapelletje tot aan de duiker over de Haringbeek,

lengte 1.260 m in beton op een breedte van 5,50 m met een fietspad ernaast van 1,50 m. Het eerste werk werd geraamd: 1.325.931 fr. waarvan Staatstoelage: 637.499 fr. toelage werkloosheid: 335.137 fr. Provinciale toelage: 149.853 fr. Gemeentelijk aandeel: 203.442 fr.

Het tweede lot zou uitgevoerd worden na de aanzuivering van de geldelijke toestand van de gemeente na de uitvoering van lot I.

Onnodig te zeggen dat deze schitterende voorstellen zonder discussie door de gemeenteraad goedgekeurd werden.

Helaas . . . het mocht niet zijn !

Doch . . . ook de andere gemeenten vonden die Staats- en Provinciale subsidies reuze-goed. De meeste gemeenten gingen aan de slag en verdrongen elkaar.

Een paar dagen mobilisatie in september 1938. Gespannen internationale toestand. Tweede mobilisatie in augustus 1939. De inval van de Duitse troepen in Polen. De oor-

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

**DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK**

uitbater: **Raoul BOSSAERT - ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper
bij **WOESTEN**

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.64

- Zinkwerk - asfalt - lood
- Waterleiding
- Sanitair
- Keukens

Verdeler fietsen **THORIA** en **VENTURA**

Alle herstellingen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

logsverklaring van Engeland en Frankrijk aan Duitsland. Beangstigde en sombere vooruitzichten verlamden elke aktiviteit. Burgemeester Joseph Cornelis die reserve-officier was werd gemobiliseerd.

De gemeentelijke opdrachten en werkzaamheden werden beperkt tot de gewone dagelijkse administratie. Van de mooie plannen van burgemeester Cornelis kwam dan ook niets terecht. Toen overspoelde de oorlog ook onze gewesten.

Gedurende de ganse bezettingstijd was het „the struggle for life“. Vele burgemeesters en schepenen werden aan de kant gezet. Te Stavele mochten Remi Leys en Edouard Debaenst het afstappen. Maurice Pil en Felix Debaenst kwamen in hun plaats. Joseph Cornelis hield stand en bleef op zijn post in het gemeentehuis.

Alle werkzaamheden van de gemeenteraden werden vanaf 18 april 1941 door de bezettende overheid verboden. Nieuwe verjongde schepencolleges kwamen in de plaats van de raden.

Hieromtrent verscheen het rondschriften van dhr. G. Romsee, sekretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid, in datum van 18 april 1941.

Tijdens die droevige bezettingsperiode gebeurde er van alles, maar weinig goeds. De gebeurtenissen tijdens de oorlogs- en bezettingsjaren zullen later verteld worden.

R. Lanszweert

Davidfonds IJZERWEELE

Het Heists Kamertoneel brengt op 21 jan. '78 in de „Gouden Arend“ te Roesbrugge, het toneelstuk „het leven en de dood van Victalis van Gille“ naar een novelle van Ernest Claes.

Ernest Claes heeft een groot deel van zijn leven buiten Zichem doorgebracht. Vandaar dat omzeggens gans zijn oeuvre doorspekt is van heimwee naar de geboortegrond, het Dermerland.

Zo komt het dat wij „de Witte“, Wannes Raps, pastoor Campens zaliger en Victalis van Gille zo goed kennen als onze eigen dorpsgenoten.

De manier waarop het Heists Kamertoneel erin slaagt om ons a.h.w. te projékteren in de leef- en gevoelswereld van Victalis Van Gille, is gewoon onbeschrijfelijk. Je moet het meemaken om te ervaren op welke wijze de acteurs hun rol „beleven“. Stuk voor stuk komen ze waarachtig, levensecht en verbazend knap op de planken. Het is een stukje heerlijk volkstoneel, waarbij er kansen genoeg zijn voor een hartelijke lachpartij, maar waarbij men op bepaalde ogenblikken eveneens een traan zal wegpinken van ontroering en eerlijke bewondering.

Organisatie : DF-IJzerweelde onder auspicij van het Ministerie van Nederlandse Kultuur. Toegang : 120 fr. DF-leden en houders Plus-3 Pas : 60 fr.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Tijdelijke winstderving

Wie betrokken is in een ongeval met een derde, en geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld, die ontvangt - meestal van de verzekeringssmaatschappij van de tegenpartij - een schadevergoeding, die meestal de resultante is van partiële vergoedingen voor :

- herstel van materiële schade aan voertuigen, klederen en goederen;
- medische verzorging;
- schending fysieke integriteit;

STOFFEN CREUS

Gasthuisstraat 56-58

8970 P O P E R I N G E

MEEST

GESPECIALISEERDE

STOFFENZAAK

VAN DE WESTHOEK

Alleenverdelers : BURDA - patronen

- pijn en smarten;
 - winstderving tengevolge van inactiviteit.
- Wat moet hiervan aangegeven worden in de aangifte in de personenbelasting ?

- 1° herstel van materiële schade, indien de herstellingskosten ervan onder de bedrijfskosten voorkomen, of indien bij totaal verlies van een bedrijfsmiddel (bv. een voertuig) een meerwaarde of een minderwaarde wordt bepaald;
- 2° de vergoeding wegens winstderving, omdat men tijdelijk zijn beroep niet heeft kunnen uitoefenen.

Deze vergoeding wegens winstderving moet echter niet bij de andere bedrijfsinkomsten gevoegd worden, maar is afzonderlijk belastbaar aan 15 t.h.

Voorbeeld : iemand is tengevolge van een verkeersongeval één maand werkonbekwaam en ontvangt hiervoor een vergoeding gelijk aan 175 werkuren maal 350 fr. of 61.250 fr. Dit bedrag moet niet bij de andere bedrijfsinkomsten gevoegd worden, maar hierop is een afzonderlijke belasting verschuldigd van 61.250 fr. x 15 t.h. of 9.188 fr.

We trekken hierop speciaal de aandacht omdat terzake veel fouten worden gemaakt en wel een deel belastingen ten onrechte worden betaald.

Het gebeurt wel meer dat de toekenning van een ongevallenvergoeding het gevolg is van een gerechtelijke beslissing en dat de hoegrootheid van de herstelvergoeding maanden en jaren na de feiten worden uitbetaald. In dat geval krijgt het slachtoffer nog gerechtelijke interesten toegekend. Deze interesten zijn NOOIT belastbaar, op welke vergoeding ze ook betrekking hebben.

S.B.

Fiscaal Adviseur en bedrijfskonsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : vanaf 85 - 222 fr.
stijl - modern - design. Vasttapijt in alle prijsklassen.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

DE AARDAPPEL of ons aller PATAT

(vervolg van blz. 3)

coloog Heinrich A. De Bary bewees dat ze gelijk had.

Met behulp van de mikroskoop en door geslaagde besmettingsproeven bestudeerde De Bary de levensloop van de zwam die hij ook op de zieke aardappelen, zowel in de knollen als in het loof had aangetroffen. Hij ontdekte hoe de zwam, die hij *Phytophthora infestans* noemde, in de aardappelenplanten dringt, zich vegetatief vermenigvuldigt en voortplantingsorganen vormt. In 1881, toen hij rector was van de universiteit van Straatsburg publiceerde hij zijn bevindingen in een belangrijk werk dat alle twijfelaars overtuigde.

Intussen (1877) had men in Duitsland, meer bepaald te Mülheim aan de Rijn en in Saksen een nieuw gevaar voor de aardappelteelt ontdekt: de coloradokever, die uit Noord-Amerika kwam en daar praktisch alle aardappelverbouwende gebieden had bereikt.

De coloradokever, een soort lievenheersbeestje van groot formaat, werd in de 18e eeuw in Noord-Amerika, in de staat Colorado, ontdekt. Vandaar zijn naam. Hij leefde voornamelijk op een wilde knolachtige plant en voelde zich daar uitstekend, tot Europa dat zelf de aardappel uit Zuid-Amerika had ingevoerd, deze plant naar Noord-Amerika bracht. De aardappel die Noord-Amerika dus langs een hele omweg had bereikt en aanvankelijk aldaar slechts in het oostelijk deel van het kontinent werd gekweekt, trok met de „goldrush“ op Californië, in de jaren 1845-1850, meer westwaarts. Zo kwam de coloradokever in contact met een nieuwe plant, die hem nog beter beviel dan zijn oude voedselbron. Hij breidde zich snel oostwaarts uit en omstreeks 1880 had hij in Noord-Amerika de volledige aardappelteelt aangetast.

De eerste coloradokevers, die men enkele jaren vroeger in Europa, zoals we gezien hebben in Duitsland en naderhand ook in Engeland had opgemerkt, konden nog radikaal worden opgeruimd. Maar kort na Wereldoorlog I had hij vaste voet gekregen in de omgeving

van Bordeaux, waar hij, toen hij ontdekt werd, reeds een areaal van 250 km² had bezet. Samen met grote Amerikaanse legertransporten was dit schadelijk insect Europa voor goed binnengedrongen. Omstreeks 1930 werd hij in België gesignaleerd en tot omstreeks 1950 ging hij verder met zijn gebied uit te breiden, wat het spuiten van de aardappelvelden noodzakelijk maakte.

Dank zij de bestrijdingsmiddelen waarover men nu beschikt om de aardappelziekten en de coloradokever te lijf te gaan, samen met de zeer gunstige weersomstandigheden, was de aardappel oogst van 1977 zo overvloedig, liggen de prijzen zo laag en zitten de boeren... in de patatten! (rab)

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Overlijdens

- Abel Bonte, 83 j., weduwnaar van Gabriëlle Wullus.
- Michel Vandaele, 75 j., echtgenoot van Maria Vandenbussche.
- Jérôme Logie, 68 j., weduwnaar van Angèle Top.

Geboorte

- Birger Verhaeghe, zoon van Ludo en Ingrid Penninck.

Bij het overlijden van Burgemeester Michel VANDAELE

Op 6 december 1977 is burgemeester Michel Vandaele, na een maandenlange ziekte, op 75-jarige leeftijd overleden. De zaterdag daarop is hij onder grote volkstoeloop begraven. Het was meer dan een afscheid van een goed mens, hij was immers de 19e en laatste burgemeester van de gemeente Roesbrugge-Haringe (die tot 1857 Haringe - zonder meer - heette).

In de laatste maanden van zijn tweede ambtsperiode is burgemeester Vandaele ernstig ziek geworden. Het leek erop dat met het verlies van haar zelfstandigheid, de gemeente ook haar burgervader zou verliezen. Alleen de uitzonderlijke toewijding van hen die om

hem heen stonden heeft zijn afscheid vele maanden afgeremd.

Nu hij er niet meer is, lijkt meer dan ooit een periode uit onze geschiedenis - het tijdperk van onze glorierijke zelfstandigheid (1800-1976) - voorgoed afgesloten. (rab)

De Tien Geboden van het „Jaar van het Dorp“.

1. - Bemint de mensen van uw dorp, want zij staan U het meest nabij;
2. - Beoordeel uw dorpsgenoten naar hun beste kanten, iedereen heeft zon- en schaduwsijden;
3. - Spreek geen kwaad van uw dorpsgenoten, van vrienden niets dan goeds;
4. - Wees solidair met elkaar in voor- en tegenspoed, want na uw gezin is het dorp uw tweede leefgemeenschap;
5. - Koop in de winkels van uw dorp, ga bij de ambachtsman van uw dorp, met de neringstand leeft of sterft de gemeenschap om U heen;
6. - Werk met mee aan alles wat gericht is op het behoud van de eigenheid van uw dorp, alleen kunnen we weinig, samen kunnen we veel;
7. - Geef een gunstig gevolg aan de oproepen om medewerking aan initiatieven die ertoe kunnen bijdragen dat uw dorp floreert; we kunnen meer dan U denkt;
8. - Schrijf altijd en overal het postnummer en de naam van uw dorp (en niet de fusienaam) dat getuigt van dorpsfierheid en voorkomt verwarring;
9. - Discrimineer niemand om zijn politieke of wijsgerige levensbeschouwing, er is meer dat ons bindt dan wat er ons scheidt;
10. - Dorpsgenoten mogen kijven, maar moeten vrienden blijven. (rab)

TE KOOP

KINDERFIETS voor de leeftijd van 7 jaar.
KINDERWAGEN (omvormbaar) - TWEE ÉÉN-PERSONSBEDDEN - GASFORNUIS (aardgas)
Alles in goede staat en aan voordelige prijzen.
Zich wenden: „Hoppelandwijk“, Elzasdreef 6
8970 Poperinge.

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1 **8994 PROVEN**

Telefoon : 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.

Onder Staatswaarborg.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND JANUARI

Gaibolling

Roesbrugge, zondag 15 januari te 15 u.
Gaibolling bij Georges Berquin

Kaartingen

Beveren, maandag 16 januari
bij M. Ryon, 4de maandelijks kaarting.

Beveren, „t Boerenhof" bij U. Bartholomeus
donderdag 19 januari te 14 u.: gezellig on-
deronsje en kampioenskaarting voor de leden
van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 24 januari
bij J. Gunst, Puntenkaarting „Derde Leeftijd"
Haringe, in „Sint-Jozef" bij Martha Ryon
zaterdag 28 en zondag 29 jan.: 4de maan-
delijks kaarting met saucissen voor de leden

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst
zaterdag 14 januari: smijting op de vogel-
pik voor de leden.

Roesbrugge, „De Gouden Arend"
zaterdag 21 januari: smijting op de vogel-
pik voor de leden.

Filmforum „De Lovie"

Proven, Feestzaal „De Lovie", vrijdag 6 jan.
Filmforum: „Jaws, de zomer van de witte
haai" van Steven Spielberg.

K.A.V.

Haringe, Café „St.-Jozef" bij Martha Ryon
donderdag 5 jan. te 19.30 uur: demonstratie
„Brood en fruitwafels bakken".

Zangwedstrijd

Beveren, „t Boerenhof" bij U. Bartholomeus
zaterdag 28 jan. te 20 u.: grote zangwedstrijd
met medewerking van „The Beackers"
ter gelegenheid v. Brigida-kermis. Inkom gratis

Toneel

Krombeke, in de Parochiezaal,
zondag 15 januari te 20 u.: toneelavond
„Het dorp der Mirakelen" in 4 bedrijven
ten voordele v. d. Biljartclub „De Lindastoters"

Dansavond

Beveren, H. Hartzaal, zaterdag 21 jan. te 20 u.
Brigida-T-Dansant, ingericht door de K.L.J.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil
- fueloil
- oliën en vetten

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Duinkerkschestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

Kalender „BERTENNEST"

- Weekeinde 7-8 januari, Kinderevangelische
bezinning voor jongeren en jonge gezinnen
(kleine kinderen uiteraard welkom) over het
KIND-zijn in ons, als „bewuste" Kinderen,
geroepen tot de „vrijheid van de Kinderen
Gods". Poëzie van en over het Kind meebrengen
en zich vooraf aanmelden. Ook toelating
deel te nemen vanaf zondagmiddag. Dit week-
einde in 't Bertennest begint zaterdagavond
19.30 uur.

- Zondag 29 januari, vanaf 12 uur in de Van-
steenkstezaal van 't Bertennest, biologisch
„natuurmiddagmaal" 140 fr. per persoon, mits
inschrijving vooraf. Ook op andere zondagen
kan men in 't Bertennest middagmalen, weer-
om mits aanmelding vooraf: tel. 057/30.02.08

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Ons Gusta, die hier nochtans vaak en
veel het hoge woord voert, heeft mij in
een deemoedige bui gevraagd haar eenste
expliceren wat er daar in Zuid-Afrika aan
de gang is en wat men moet verstaan onder
„apartheid". Ik heb haar gezegd: „luister
eens meisje, als jij niet bij mij aan tafel,
maar apart moet eten, apart moet slapen en
apart moet leven, dan is er in ons gezin:
„apartheid".

De apartheid is in Zuid-Afrika ontstaan toen,
lang geleden, de meer beschaafde blanke kolon-
isatoren zich kwamen vestigen tussen de
wilde negerstammen. Iedere groep hield zich
„apart" en dat is verstaanbaar, Giscard d'Es-
taing gaat toch ook niet slapen bij de clo-
chards onder de bruggen van Parijs. Naarma-
te de negerbevolking - dank zij de blanke -
evolueerde, kon zij zich steeds minder en
minder verzoenen met die ongelijke behande-
ling. En daarin heeft ze gelijk. Als iemand be-
wijst mens te zijn moet hij ook menselijk be-
handeld worden. Dat is de zg. „kleine apart-
heid" en daar ben ik ook tegen.

Maar intussen hebben die negers een soort
tienermentaliteit gekregen, in de aard van:
ik weet het veel beter dan mijn vader! Ze
beschouwen de blanke nu als indringers die
op „hun" grond en met „hun" bodemschat-
ten rijk geworden zijn. En dat aanvaarden ze
niet. De afstammelingen van de oorspronke-
lijke bevolking, die in de meerderheid zijn,
willen de baas zijn in eigen land en zelf de
wet dikteren. Maar daarmee gaat de blanke
bevolking natuurlijk niet akkoord. Vele opeen-
volgende generaties blanke hebben van Zuid-
Afrika een bloeiend en welvarend land ge-
maakt en dat nu allemaal afgeven aan kerels
die weinig of niets hebben gepresteerd en
waarvan men zeker weet dat ze in een mini-
mum van tijd alles om zeep zullen helpen,
neen dat gaat ook niet!

Als de zwarten meester geraken zal waar-
schijnlijk een korporaal of een sergeant de
leiding nemen en binnen tien jaar is alles wat
zo moeizaam is opgebouwd, gelijkwideerd.
Voor korporaals en sergeanten zitten er in
troebele tijden uitzonderlijke mogelijkheden:
Napoleon en Hitler zijn allebei begonnen als
korporaal en in Afrika zitten er tegenwoordig
drie oud-sergeanten die de boel naar de knop-
pen helpen.

We mogen ons vooral niet laten misleiden
door het schijnheilig gestook van Rusland en
Amerika, die altijd de vrijheid fel verdedigen
in andermans keuken, maar toen in 1968 de
Tsjechen naar een vleugje vrijheid hapten,
werd dat door de Sovjettanks platgewalst en
inzake rassendiscriminatie hebben we van de
Amerikanen niet veel te leren!

Gusta, kind, ik ben niet vóór of tegen de
apartheid, ik ben voor het gezond verstand!
En dat heeft Gusta begrepen.

Pol

- Alle elektrische installaties
nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling
van huishoudapparaten

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP"

- IEPEP
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U!

Steeds de elegantste modellen

In de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames,
heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B - 8970 Poperinge
057/33 33 18

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon
Krombekestraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

„Dat is olgelyk entwot te zeggen ennée " jammerde Gusta teegen Kamielten, heuren vent . . . „t is weerol geheel den nuchtend da'k hier rondloopen met vliegende tandpijne en d'r komen daar oltemets van die snakken in da'je in de grond zou zinken van 't zeer ! " „t is dat er daar entwaar è slechten tuschen zit " zei Kamielten . . . „doet è keer joen mond open, 'k gaan è keer kijken onke nieten kontrarie è zien ". Kamielten haalde 't elektrieke lampkje uut zijn alaambak en keek wuk dat er scheelde.

„Wel ! . . . „k zien 't ol " zei Kamielten . . . „t komt voort van twee van joen achterste kaaketanden . . . de laatsten, is een met è groot gat in . . . en den dienen d'r langsten weet er oek ol van . . . je ga gie verplicht zijn van naar den dentist te gaan ". „Maar menschen toch ! " kloeg Gusta . . . „en ik die zo verschrikt zijn van daar te gaan ". „Och gie met ol joen trunten " grolde Kamielten . . . „je moet gie niet benauwd zijn, è gaat ie joen niet opeeten wei . . . è gaat ie dat schoone in slaape doen en je ga gie daarvan nieten voelen . . . je moet maar djuuste è beetje wijd joen mond openzetten en je ga gie daarmee geen moeite hebben, je zijt gie dat gewend ". Gusta hadde te veele zeer om daarop te antwoorden. „Wel jonk toch " vervolgde Kamielten . . . „wuk è verschil bij in den tijd da'k soldaat wos . . . ze trokken d'r daar van mien twee tanden levend uut ! " „Trokken ze er toen oek oltemets uut van soldaten die ol dood waaren misschien ? " vroeg Gusta onnoozel weg.

Kamielten vond dat te dwaas om daarop te antwoorden, maar op dat moment kreeg Gusta weere è scheute dat ze schreeuwde van 't zeer . . . „Je zoudt beter joen mond toehouden " grolde Kamielten „t is wind die d'r in gaat ! " Gusta pakte nog è poeder om 't zeer è beetje te stillen, maar kortelings achter de noene, begoste dat weere.

„Horkt è keer " zei Kamielten . . . we gaan wieder daarmee kort spel maaken, doe gie joen gereed, kruupt in 'n auto en 'k gaan ik joen subiet naar den dentist voeren. Maar 'k gaan joen één ding zeggen, ols je daar bij den dentist komt, moet je daar niet beginnen jammeren van - oeie mien tand olhier en ol daar - je zegt daar kort en bondig waar dat je zeer voelt en è gaat ie direkt weeten wuk dat er te doen is ". „Zo gezeid, zo gedaan . . . Gusta wos rap gereed, ze kroop in 'n auto en Kamielten reed weg. „t is t' hoopen dat er nu niet te veele geen voeren è zijn " zei Kamielten nog onder route, maar z'hadden chance, ze waaren de eerste en achter è beetje wachten mochte Gusta ol meigaan. Ze deed ol heur mond open van ols ze den dentist zag, van klaare dat ze nerveus wos. Direkt mochte z'op den stoel gaan zitten.

„Waar is 't dat zeer doet, madam ? " vroeg den dentist vriendelijk en ie tikte meteen met zijn vinger op heur voorenste tanden . . . „Aan mien achterste, meneere " kloeg Gusta . . . mien vent keek van den nuchtend en ie zei dat er è gat in is . . . en van de minste wind doet 't toch zulk è zeer ! " KWAAK

Nieuwjaarsgeschenken

GROTE KEUS : — Moderne- en Stijlverlichting

— Radio - HiFi

— Muziekcassettes

Alle elektrische huishoudtoestellen

WINTERAVONDEN : TELEVISIE-AVONDEN

KLEURENTELEVISIE

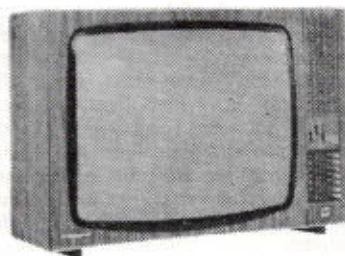
SCHERM 66 cm

vanaf **34.500 fr.**

— SIERA

— ACEC

— LOEWE-OPTA

bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

250 JAAR GELEDEN STIERF:

KAREL-LODEWIJK GRIMMINCK (1676-1728)

de mystieke kluizenaar van de Westhoek

Altijd leefde er in de Westhoek een diep godsdienstig volk. Mensen van het religieuze geweld. Geen denkers, maar durvers. Geen wonder dat hier de Beeldenstorm is ontstaan. Toch kennen we één schitterende uitzondering: de hooggestemde lyrische mysticus Karel-Lodewijk Grimminck van Sint-Jan-ter-Biezen.

In 1978 is het 250 jaar geleden dat deze priester, eremiet en mystieke schrijver, overleed. Daarom wil de Brugse „Werkgroep voor studie van de vroomheid in de Nederlanden” dat in onze Westhoek en ook in Frans-Vlaanderen, 1978 een Grimminckjaar weze.

Twee herdenkingen zijn reeds gepland: een eerste te Sint-Jan-ter-Biezen, op kermisvrijdag 18 juni en een tweede op de Sint-Bavoparochie te Watou op zondag 12 november, sterfdag van Grimminck. Er wordt voorzien dat Grimminck een nieuwe begraafplaats zal krijgen in de kerk van Watou, nu ligt zijn graf onder de altaartrede.

We willen graag het onze ertoe bijdragen om deze Vlaamse mysticus en laatste belangrijke Nederlands-schrijvende auteur van Frans-Vlaanderen, beter te doen kennen.

Karel-Lodewijk Grimminck werd geboren te leper op 28 mei 1676, in een familie van landelijke adel. Men zegt dat er een smet was geworpen op hun blazoens omdat de grootvader van Karel-Lodewijk, die ontvanger-generaal was van de Spaanse koning in de Nederlanden, zich schuldig had gemaakt aan knoeierijen en daarom zonder veel complimenten op 26 oktober 1660 te Brussel werd opgehangen. Er is daar evenwel niet zwaar aan te tillen, want er is nu eenmaal geen enkele stamboom waar niet ergens een verdorde of vervuilde tak tussen steekt. Wie een ongeschonden genealogie aanbiedt heeft ze vooraf „gekuist”!

Het gezin van de ouders van Karel-Lodewijk Grimminck telde zeven kinderen en verhuisde in 1680 naar Veurne, waar de jonge knaap basisonderwijs en een stuk humaniora volgde bij de paters witheren. In 1693 waren zijn beide ouders en vijf van hun kinderen overleden, zodat alleen hij en zijn elf jaar jongere zuster overbleef. Aan die zuster heeft Grimminck niet veel genoegens beleefd, wel integendeel: haar levenswandel was hem een voortdurende bron van ergernis.

Nadat hij zijn humaniora had voltooid bij de jezuïeten te leper, volgde hij wijsbegeerte te Dowai en theologie aan het grootseminarie van leper. In 1559 was leper immers een bisdom geworden (maar na de Franse Revolutie werd het niet meer heropgericht), dat zich ook gedeeltelijk over Frans-Vlaanderen uitstreckte en de dekenijen Belle, St.-Winoksbergen en Kassel omvatte. Te jong om priester te worden gewijd deed hij nog twee jaar theologie aan de universiteit van Dowai. Deze was in 1562 gesticht door Filips II van Spanje als Franse tegenhanger van de Vlaamse universiteit van Leuven (ze werd naar Rijsel overgebracht in 1887).

Priester „onweerdich”

Op 5 juni 1700 werd hij tenslotte priester gewijd te Doornik. Die opname in de priestertelijke rangen oordeelde hij verre boven zijn verdiensten en bewust van zijn onvolmaaktheid tegenover de verhevenheid van het ambt, ondertekende hij zijn geschriften meestal met na zijn naam het epiteet „priester onweerdich”.

Hij was inderdaad geen priester zoals de anderen, maar een complexe figuur: gevormd door de jezuïeten en vaak geïnspireerd door de „Geestelijke Oefeningen” van Ignatius; beïnvloed door franciscaanse spiritualiteit van eenvoud en armoede; een asceet behept met een mystieke aanleg die bijgewerkt werd door de geschriften van grote mystici, waaronder voornamelijk Ruusbroec. Op de dag van zijn priesterwijding sloot hij een soort pakt met de Heilige Maagd, waarbij hij haar, voor zover dit kan, met voorbijzien van zijn eigen welzijn de vrije beschikking gaf over zijn verdiensten.

Grimminck werd onderpastoor benoemd te Ramskapelle bij Nieuwpoort op 24 oktober 1700. Twee jaar later - op 3 juni 1702 - werd hij pastoor te Zuidkote in Frans-Vlaanderen, een klein dorpje van arme vissers. Uit het getuigenis van een tijdgenoot weten we dat hij daar elke week één dag mediterend op het zeestrand verbleef.

In 1706 werd hij pastoor te Kaaster, bij Kassel. Daar bouwde hij een school en stichtte hij een kongregatie van zusters, die echter niet lang stand hield. Voorzeker was hij te weinig praktische organisator om een dergelijke gemeenschap uit te bouwen. Toen reeds leefde hij buitengewoon liefdadig en ascetisch, voelde hij zich aangetrokken door de eenzaamheid en werd hij beheerst door mys-

C. Grimminck priester onweerdich.

Karel-Lodewijk Grimminck, een gravure naar het schilderij in de sakristie te Watou.

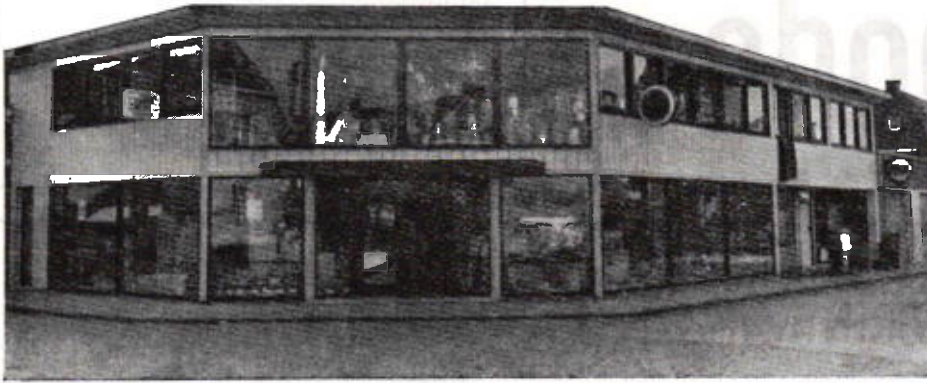
stieke meditaties die hij aan het papier toevertrouwde, niet uit literaire aspiraties, meestal niet eens voor derden bestemd, maar om de godservaringen die hij opdeed voor zich zelf vast te leggen.

Na twaalf jaar parochiaal apostolaat vroeg hij toelating aan het bisdom om zich als kluizenaar te mogen terugtrekken. Na een aanvankelijke wijffeling werd dit hem toegestaan en hij vestigde zich op 28 juni 1714, in een schamele hut op een hoek - de Thieuwshoek - van een bos van zijn parochie.

Kluizenaar en volksmissionaris

Het kluizenarschap van Grimminck bracht niet de absolute isolatie met zich mee, want in die periode werd hij onze grote volksmissionaris, die in heel de Westhoek veel heeft gepreekt en biechtgehoord. Als predikant wist hij waarschijnlijk, net als in zijn geschriften, treffende vergelijkingen en tot de verbeelding sprekende situaties op te roepen, waardoor hij bij het volk erg werd gewaardeerd. Bovendien gebruikte hij allerhande middeljes om toehoorders te lokken. Te Haringe beloofde hij „zoveel stuivers uit te delen, als er scha-

De grootste en goedkoopste winkeluitbating van de streek :

Vanaf heden fietsen aan 3.990 fr. Vrije ingang

Mevr. URBAIN CORNEILLIE - VENIERE

Alexis Decarneplein 2, STAVELE

Tel. 057/30.05.70

Gans de maand februari :

SOLDEN op allerhande artikelen

- 10 %
 - 20 %
 - 30 % korting
- op einde-reeksen

Vanaf 15 februari :

reclameverkoop in plastic-artikelen

mele mensen zouden zijn om hem te aanhoren".

Zeer vaak, meestal de woensdag, ging hij te voet van Kaaster naar Sint-Jan-ter-Biezen, waar een kapel bestond, door kluizenaars gesticht en toegewijd aan hun grote voorloper, Sint Jan de Doper, die in de woestijn had geleefd van sprinkhanen en wilde honig. Daar gaf hij „lering" in de katechismus aan de kinderen uit de omgeving.

In 1724 besloot hij zijn kluizenaarschap een andere wending te geven en niet langer meer als predikant en biechtvader op te treden, maar werkelijk in de eenzaamheid - en liefst in de omgeving van het bedoord van St.-Jan - te leven, doch wel afzonderlijk wonende volgelingen om zich heen te scharen. Voor hen schreef hij zijn *Regel der Heremijten*.

Hij kreeg inderdaad toelating om een bestaande kluis te Sint-Jan-ter-Biezen te betrekken en andere hutten te bouwen voor eventuele discipelen. Maar zijn ermitage kende weinig of geen bloei en meer dan drie navolgers heeft hij er nooit geteld. Hij zelf leefde er in ononderbroken gebed of schreef er lyrische mystiek. Hoewel hij veel belang hechtte aan het rozenkransgebed en zijn vroomheid steun zocht bij de heilige Maagd, was hij toch duidelijk Kristocentrisch en zelfs bijbels gericht, maar zonder spoor van Jansenisme, dat nochtans in zijn streek was ontstaan en zijn tijd beïnvloedde.

Godt ist Al

Toch had Grimminck voldoende theologie gestudeerd om te weten dat de godsdienst een te ernstige zaak is om alleen maar aan de theologen over te laten. Hij was zich bewust

van de menselijke geborneerdheid en het menselijk onvermogen om God aan een rationele analyse te onderwerpen. Niet met het koele verstand, maar met een ontvankelijk gemoed wilde hij de Schepper benaderen, omdat hij wist dat emoties en affiniteiten ontstaan in de ziel, het enige menselijke bestanddeel dat aan God verwant is. Daaruit ontstonden zijn mystieke ontboezemingen. De kunstenaar staat nu eenmaal dichter bij God dan de geleerde en Grimminck was in de eerste plaats kunstenaar. Alleen de keuze van plekje die hij uitkoos voor zijn ermitages waren typerend voor het subtiële schoonheidsgevoel van een mens die te midden van de ongeschonden natuur steeds maar weefde rond één gedachte die de grondslag vormde van zijn levensbeschouwing :

Godt ist Al

De reste en is niet.

Maar zijn kunstenaarschap was gedragen door een erudiete basis. Hij was een zeer belesen man, die een voor die tijd rijke boekenverzameling bezat. We weten dat hij boeken kocht te Rijsel, Leper en Gent, soms tientallen ineens ! En in zijn geschriften zijn telkens weer sporen te vinden van de kerkvaders, de exegeten en de mystieke grootmeesters.

Grimminck schreef geen grote werken, maar korte stukjes in volkse beeldrijke stijl, meestal in een goed verstaanbaar Nederlands, ook soms in het Latijn of het Frans. Vele van zijn geschriften zijn bewaard gebleven. Zij berustten lange tijd op de pastorie van Watou, maar in 1976 werden ze overgebracht naar het archief van het groot-seminarie te Brugge. In het herdenkingsplan is ook het uitgeven van de traktaatjes van Grimminck opgenomen.

Zes maanden vóór zijn dood ontstond bij

hem het verlangen om als kloosterling te gaan leven in La Trappe (het stamhuis van de Trappisten in Normandië) omdat hij tot het inzicht scheen gekomen dat van alle deugden, deze van de gehoorzaamheid de grootste is. Maar zijn bisschop oordeelde dat de zwakke staat van zijn gezondheid niet toeliet deel te nemen aan het harde Trappistenleven.

Op vrijdag 12 november 1728 is Grimminck als kluizenaar gestorven. Hij was 52 jaar oud. In de ogen van de velen die hij vaak in hun lichamelijke of geestelijke noden hulp en verlichting had geboden, was een heilige gestorven. Er volgde dan ook een soort godsdienstige plundering van zijn schamel bezit, want alles wat hem eens had toebehoord werd als een relikwie beschouwd : in de pastorie van Sint-Jan-ter-Biezen ligt een houten blok, waarvan verteld wordt dat het Grimminck, tijdens zijn kluizenaarschap, tot oorkussen heeft gediend ; men maakte ruzie om de eer van zijn begraafplaats, terwijl een voortvarende volksdevotie mirakels forceerde : het religieuze geweld van de Westhoek !

Onmiddellijk na zijn dood ontstond te Leper, onder de bescherming van de bisschop, een *Grimminck-comité*, dat de grondslag legde van een Grimminck-biografie.

Naderhand heeft men ook twee geschilderde portretten van hem gemaakt : één ervan hangt in de sakristie van de kerk van Sint-Jan-ter-Biezen, het andere in de pastorie te Watou.

We hopen en wensen dat het Grimminckjaar 1978 de aanleiding moge zijn om een definitieve en wetenschappelijk verantwoorde levensbeschrijving van deze sterke persoonlijkheid uit de Westhoek, op te brengen.

R.A.B.

S M U R F T

S M U R F T

SMURFT

Op zaterdag 11 februari 1978 : 6de verkiezing van

PRINS KARNAVAL van de LANDELIJKE GEMEENTEN

in de grote feestzaal van de „Lovie" te Proven

met 7 kandidaten uit Proven - Krombeke - Roesbrugge - Stavele Watou - Haringe en Oostvleteren

De avond wordt opgeluisterd door :

„Die Alpenjäger" blaaskapelle en het dansorkest „Avanti"

Toegangsprijs : 80 fr.

➔ **KOSTUMEN** zijn van groot belang om uw kandidaat te steunen.

DE STAVELSE BURGEMEESTERS (13)

Stavele 1952. Rioleringswerken. Burgemeester Joseph Cornelis kijkt toe van uit zijn inrijpoort hoe Jordain Porreye en Raphaël Deroo in de Krombekestraat vóór zijn huis aan het werk zijn. Naar de markt toe ligt gans de straat open.

Burgemeester Joseph Cornelis

Een nieuwe start

De bevrijding kwam. Het vrije leven her begon. Op 6 oktober 1944 kwam de gemeenteraad voor het eerst opnieuw bijeen. De raad telde nog volgende leden: J. Cornelis, R. Leys, E. Debaenst, J. Danneels, A. Coene, L. Gesquiere, H. Berquin en M. Pil. L. Vandaele was overleden.

De eerste gemeenteraadsverkiezingen na de oorlog vonden plaats op 24 november 1946 en de verkozenen kwamen voor de eerste maal bijeen in zitting van 8 januari 1947.

Joseph Cornelis werd opnieuw tot burgemeester benoemd. Jérôme Danneels en Lucien Gesquiere werden tot schepenen verkozen en de andere raadsleden waren: Honoré Berquin, Félix Debaenst, Lucien Butaye, Cyriel Vandeputte, Lucien Stroom en Joseph Wydoodt. Intussen was op 16 juli 1946 Roger Lanzweert tot gemeentesekretaris benoemd in vast verband. Zijn indiensttreding dateerde van 15 oktober 1944.

Nu werd opnieuw het ontwerp-dossier voor de verbeteringswerken aan de buurtweg van groot verkeer Stavele-Krombeke ter hand genomen. Er werd beslist lastenboek en bestek te laten herzien teneinde deze werken zo spoedig mogelijk te kunnen laten uitvoeren.

Pas op 28 september 1948 - bijna tien jaar na de eerste beslissingen - kon de gemeenteraad zich buigen over de nieuwe plannen en het heraangepaste bestek voor het werk aan de Krombekestraat. De kostprijs was erg gestegen. Het algemeen totaal, alle onkosten inbegrepen bedroeg 4.050.000 fr.

De toelagen waren echter fel verminderd. De staat gaf 60 t.h. dit betekende: 2.430.000 fr. De provinciale toelage bedroeg nog 1/3 van het verschil of 540.000 fr. zodat de gemeente thans 1.080.000 fr. moest bijpassen. De gemeenteraad haastte zich toch dit alles volledig te aanvaarden en goed te keuren.

De 18 april 1950 beslist de gemeenteraad, met instemming van de Hogere Overheid, de werken aan de weg Stavele-Krombeke in aanbesteding te geven. De laagste bieder met de som van 4.418.287 fr. was Odriel Vanlerberghe uit Pervijze.

Op 1 augustus 1951 werd de buitengewone dienst van de gemeentebegroting gewijzigd en een krediet van 5.400.000 fr. in ontvangsten en uitgaven ingeschreven en op 16 november 1951 beslist de gemeenteraad een lening op te nemen van 1.400.000 fr. voor de financiering van het gemeentelijk aandeel. In 1939 bedroeg dit: 203.442 fr!

Ter vergelijking geven wij hier de begrotingscijfers van de gewone dienst voor de jaren 1939 en 1952:

	1939	1952
Ontvangsten	: 279.680,00 fr.	1.018.300 fr.
Uitgaven	: 279.624,60 fr.	1.014.487 fr.
Overschot	: 55,40 fr.	3.819 fr.

Intussen waren ook reeds plannen, lastenboek en bestek opgemaakt voor de verbeteringswerken met tarmacadambekleding van de landbouwwegen nrs. 2, 9 en 7 nl. Hondspootstraat, Hoekjestraat en Roggestraat.

Raming der kosten:	
Bedrag der werken	: 1.210.286 fr.
Algemene onkosten	: 40.308 fr.

Totaal	: 1.250.594 fr.
Staatstoelage 30 t.h. op	1.210.286 fr. of
	: 363.086 fr.

Provincie 1/6 na aftrek van Staatssubsidie:	
	: 141.308 fr.
Gemeentelijk aandeel	: 746.308 fr.

De werken werden uitgevoerd door de firma J. Degraeve en V. Verkinderen uit Lange-mark. De gemeente ging een lening aan bij het Gemeentekrediet van België ten bedrage van 700.000 fr.

Het jaar 1952 mag voor de gemeente Stavele wel het jaar van de openbare werken genoemd worden want samen met de vorige beschreven werken besliste de gemeenteraad op 14 februari 1952 nieuwe voetpaden aan te leggen in de Krombekestraat, de Vaartstraat en de Zwanestraat. De kostprijs hiervan bedroeg 403.689 fr. Het werk werd toegewezen aan Odriel Vanlerberghe die het uitvoerde samen met de rioleringswerken in de Krombekestraat. De gemeente leende hiervoor de som van 400.000 fr.

Deze drie leningen, samen 2.500.000 fr., werden aangegaan voor een termijn van 30 jaar terug te betalen met dertig jaarlijkse gelijke schijven van 83.333,33 fr. zodat binnen 5 jaar deze schulden voor Stavele zullen afgelost zijn.

Gemeenteraadsverkiezingen

De tweede zondag van oktober 1952 moesten in gans het land gemeenteraadsverkiezingen gehouden worden. De Stavelnaren, evenals de Beverennaren werden van die burgerplicht ontheven. Het werd in beide gemeenten een verkiezing zonder strijd wat duidelijk bewijst dat de inwoners over hun gemeentebestuur tevreden waren.

Ook in oktober 1958 moesten de mensen van Stavele onder leiding van burgemeester Jos. Cornelis en die van Beveren onder leiding van burgemeester Fern. Feys niet stemmen.

Lees verder blz. 6

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: **Raoul BOSSAERT - ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper

bij **WOESTEN**

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.64

- Zinkwerk - asfalt - lood
- Waterleiding
- Sanitair
- Keukens

Verdelers fietsen **THORIA** en **VENTURA**

Alle herstellingen

Krombeke

en de Geschiedkundige aantekeningen van E. H. Carolus DERACHE

Wanneer Lodewijk Allaëys in 1898 zijn boek *Het Westland in den Franschen Tijd* uitgeeft, dan vinden wij, onder de door hem geraadpleegde werken, het *Handschrift van E. H. De Rache, in leven pastor te Crombeke* vermeld. Uit dit handschrift nam hij enkele zeer belangrijke feiten over, die vooral verband hielden met de geschiedenis van onze streek gedurende de wisseling van het Oostenrijks Bewind met de Franse Overheersing.

E. H. De Rache wordt door L. Allaëys echter ten onrechte als „pastor te Crombeke” betiteld, want in werkelijkheid heeft hij er nooit als pastoor gefungeerd. Toch was hij een beschte Krombekenaar, want hij werd er geboren op 11 december 1782, ten tijde dus van de Oostenrijkers, die hier onder het keizerschap van Jozef II - de keizer-koster - aan het bewind waren. Pastoor De Rache overleed te Anzegem op 23 september 1860, zodat hij gedurende zijn leven ons land van de Oostenrijkers heeft zien overgaan naar de Fransen, vervolgens, na de val van Napoleon, naar de Hollanders om uiteindelijk in 1830 als Onafhankelijke Staat een eigen weg in te slaan. Vier tijdperken dus, die hij heeft meegemaakt. Doch laten wij eerst zijn eigen „doodsprintje” overlopen zodat wij ons een klein gedacht kunnen vormen over onze geschiedschrijver: *Z. E. Heer Carolus Derache werd geboren te Crombeke op 11 december 1782*

- om zyne getrouwheid aan zyne wettige geestelyke overheid, ingelyfd in het Fransch Leger en Kanonier te WEZEL (Duitschland), in 1813
- Priester gewyd te GENT, in 1816
- Professor in Sinte-Barbe te Gent, in 1816
- Onderpastoor te Sint-Nicolaes (Waes), in 1818
- Professor in den Athenée, te Brugge, in 1822
- Pastor te Anzeghem, in Juny 1824
alwaer hy godvuchtiglyk in den Heer ontslagen is den 23 September 1860.

Het „Handschrift” van E. H. De Rache werd door hem geschreven in de jaren 1858 en 1859 en berust thans op de pastorie te Krombeke. Het werd, naar de aanduidingen die op de omslag werden neergeschreven, „door ongeschreven uitersten wille van de zeer eerweerden heer De Rache, pastoor te Anzeghem, geschonken aan de archieven der Kerk van

Crombeke” door toedoen van E. H. J. R. Decorte, Bisschoppelijke Schoolopziener voor West-Vlaanderen, op 16 mei 1861. De toenmalige pastoor van Krombeke, E. H. B. D. Zaegher bevestigt dit op 17 mei daaropvolgend. E. H. Maes, huidig pastoor van Krombeke gaf mij de toelating het „Handschrift” over te nemen, ten einde de gebeurtenissen die erin vermeld staan te kunnen belichten.

Tot zover de toelichting. Wat volgt pogen wij zo getrouw mogelijk voor te stellen aan de hand van het „Handschrift” en de aantekeningen die wijzelf over Krombeke konden verzamelen.

Wij lezen dat de gemeente Krombeke tot aan zijn fusie met Proven zelfstandig zijnde, een oppervlakte had van ongeveer 854 ha met een bevolking van om en bij de 900 personen. Naar gelang de ligging tegenover de dorpskern kon het verdeeld worden in een noordelijk deel - slechts 1/6e van de totale oppervlakte, en een zuidelijk deel dat bijna 5 maal zo groot was. In 1778 bij het afschaffen van de onderpastoor in Krombeke, beklagen de bewoners van het zuidelijk deel zich erover dat zij „wel 6 kwartier moeten gaan om de kerk te bereiken” en „dat zij aldus moeilijk de Mis kunnen bijwonen op zon- en feestdagen”. Het noordelijk deel werd begrensd door de Hey- of Heidebeek, die tevens de grens uitmaakte en de scheiding van de Heerlijkheden van Krombeke en Stavele. Deze beek - en haar vertakkingen - moeten echter wel van belang zijn geweest voor Krombeke gedurende de middeleeuwen. Zij vloeit immers in de Vleterbeek of Poperingevaart, en, evenals deze laatste bevaarbaar werd gemaakt voor platboomschuiten, werd ook de Heydebeek uitgediept, zodat de schuiten er konden binnenvaren tot aan een „landing of kay” dicht bij de dorpskern, waar zij gelost en geladen werden. Zo konden de leenheren of forestiers deze vaarweg gebruiken om het hout dat ze in de uitgestrekte bossen van de omtrek lieten kapen, over water ter bestemming te voeren naar Bergen, Duinkerke, Grevelingen en Calais. Eiken „plantsoenen” of jonge eiken die in de maand mei werden geveld, werden daarbij ontschorst, en deze schors werd met wagenladingen tot aan de kaai gevoerd, vanwaar het verscheept werd naar alle bereikbare steden van Vlaanderen en Frans-Vlaanderen. Ook

het fruit, inzonder de appels werden op die manier verscheept. Bij de terugkeer werd er kalk, tegels en dakpannen, kareelsteen (witte steen) uit Burgburg en Veurne, alsmede „steemest” meegebracht. Die „steemest” zou, volgens het zeggen van onze heemkundige André Bonnez, niets anders zijn dan de huisafval - huisvuil en asse - die bij de stellingen werd opgehaald. Met het verval van het kasteel zal ook de zorg over deze waterwegen verdwijnen, en zoals het met de Poperingevaart het geval was, keerden zij door beslikking en verwaarlozing terug tot hun vroeger uitzicht.

„Crombeke is een zeer oud vlek” zo schrijft E. H. De Rache. Inderdaad, het staat reeds vermeld op de landkaart die Boudewijn met de IJzeren Arm zou hebben gebruikt (?). Wij weten dat deze Boudewijn, de laatste forestier van Vlaanderen, het aandurfde de dochter van Karel de Kale (zoon van Karel de Grote) nl. Judith te schaken, waardoor in 862 een verbitterde strijd losbrak tussen beiden. Daar Judith en Boudewijn echter te Rome bescherming vonden bij de paus, kwam er in 863 een verzoening, en Karel de Kale schonk zijn schoonzoon het graafschap Vlaanderen als erfenis. Het was echter ook de tijd waarin de Noormannen onze kuststreken teisterden en er overal dood en vernieling zaaiden. Reeds in de jaren 800 waren zij op onze kustten verschenen en binnengedrongen langs de kreken van het Zwin en de IJzer. Doch rond 861, tijdens de regering van Karel de Kale waren zij van op de kustten van Engeland met een 20-tal schepen de kreek van de IJzer op komen varen. Zij hadden Veurne verwoest en Groenberg - het tegenwoordige St.-Winoksbergen. Zij brandden Sithieu af, doch daar zij de stad Cassel niet konden veroveren, daar het kasteel er stand hield, trokken zij naar Therouanen en verwoestten het. Het was vooral Boudewijn, de graaf, die het tegen hen opnam, doch veelal slaagde hij er enkel in ze tijdelijk te verjagen. Na de dood van Boudewijn in 879 kwamen zij terug in 881 en veroverden Ieper, Veurne en de stad Doornik. Drie jaar later in 884 zou Carloman, koning van Frankrijk erin slagen met hen een wapenbestand te ondertekenen voor 12 jaar. Tot zo ver een eerste inleiding.

J. Gh. H.

- Camping
- Sport
- Kledij
- Jean's broeken

G. DECUYPER

Ieperstraat 69 POPERINGE
Tel. 057/33.37.75

**HET
KWALITEITSMERK**

**Ollën en
smeermiddelen**

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

Fuel-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

AN HYP

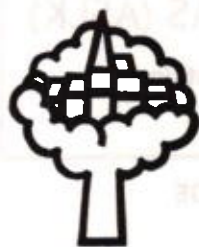
ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Jaar van het Dorp

ONS FEESTELIJK DORP

Wie gevierd wordt, tuigt zich ook feestelijk op, men staat immers in het middelpunt van de belangstelling.

In 1978 worden de dorpen gevierd. We doen dan ook een warme oproep om ervoor te zorgen dat zij er feestelijk gaan uitzien.

Wij suggereren: bebloemingen, versieringen, gildewimpels, dorpsfeesten, dorpspelen en zo meer. De stemmige verlichting bij de eindejaarsfeesten, die overal werd ontworpen, is een voorsmaakje van wat het worden moet.

Ieder voor zich en de feestkomitees en de verenigingen voor de hele gemeenschap, worden met aandrang gevraagd zich biezonder in te spannen en hun aktiviteiten te kaderen in het „jaar van het dorp“.

De vreemdeling die door onze straten trekt moet de eensgezindheid, de levenswil en de feestelijke stemming van de gezichten en van de huizen lezen.

Iedereen moet weten dat het goed is te leven in onze dorpen en dat we ons blij gevoelen omdat we „in een dorp geboren zijn“.

Laat ons actief zijn om onze eigenheid te bevestigen ! (rab)

Bebloemingsaktie

Op vrijdag 3 maart '78 richt de Kultuurgemeenschap Haringe een voorlichtingsavond in

over de bebloemingsaktie '78 en dit in de zaal van Sint-Jozef bij Martha Ryon. Gastspreker is de heer Van Oost. Hij zal er de mogelijkheden voorstellen om deel te kunnen nemen aan deze aktie. In de zomer zal een provinciale jury de beoordeling geven en de prijzen uitreiken.

Op deze avond tonen we U ook een film over de opening van de Karel-de-Blauwersroutes in mei van verleden jaar. Ook brengen we een diamontage : Haringe 1977.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Enkele nuttige wenken

De fiskaliteit neemt in België buitensporige vormen aan. Niet alleen wordt de fiskale materie biezonder complex, maar de belastingtarieven gaan voortdurend de hoogte in.

In 1977 werden aan de administraties van de direkte belastingen en van de B.T.W. twaalfduizend bladzijden onderrichtingen uitgereikt. Alleen wie de materie geregeld bijhoudt kan nog de ontwikkeling volgen. Bovendien zijn er inzake direkte belastingen 35 nieuwe wetsartikelen in de maak. Een nieuwe fiskale hervorming is op komst !

De diensten hebben tenslotte opdracht gekregen de forfaitair geraamde en niet met bescheiden bewezen kosten, drastisch te beknotten.

Wanneer men denkt op die manier de werkloosheid op te lossen heeft men het verkeerd voor, alle initiatieven zullen meer dan ooit afgeremd worden.

Daarom enkele algemene raadgevingen :
- verzamel zoveel mogelijk bewijzen van uw algemene bedrijfskosten; zorg ervoor ook bewijzen van benzine, beroepskledij, representatiekosten, enz. bij de hand te hebben;

- let op de gunstige regeling die voorzien is bij nieuwe investeringen;
- wie investeringen doet, die gepaard gaan met serieuze leningen moet over een Balansopgave beschikken, waar hij regelmatig de stand van zijn aktiva en passiva kan volgen - vergeet niet dat wij in een crisis-situatie verkeren;
- zorg tijdig voor een regeling inzake voorafbetalingen;
- vermijd aangiften die laattijdig zijn of die supplementen uitlokken en belastingverhogingen (boeten) tot gevolg hebben; velen betalen met hun aanslag een verhoging zonder dat ze het weten;
- let er wel op dat er overeenstemming bestaat tussen uw B.T.W.-aangiften en de aangifte in de direkte belastingen;
- wees in het bezit van inventarisopgaven opgesteld en ingeschreven volgens wettelijke bepalingen.

Slordigheid terzake kan U veel geld kosten.
S.B.
Fiskaal Adviseur en bedrijfskonsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

Filmforum „De Lovie“

Vrijdag 3 februari '78 te 20 u. in de zaal „De Lovie“ film „Kind van de Zon“.

Het gaat om een Nederlandse kleurenfilm van René van Nie met Josée Ruiter, Dora Van der Groen, Ramses Shaffy. . . Dit portret van een schizofreen meisje in een onmenselijke maatschappij wordt genuanceerder weergegeven dan in „Family life“. Terwijl shocktherapie gelaakt wordt, pleit de film ook voor het scheppen van een werkelijk sociaal en menselijk klimaat voor de zieke.

Verder is de film knap gemaakt met een functionele camera in een dokumentaristische stijl. Hierdoor valt de film echter fragmentarisch uiteen. Kwotering : voor volwassenen.

**Centrale verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

STOFFEN CREUS

Gasthuisstraat 56-58

8970 P O P E R I N G E

MEEST

GESPECIALISEERDE

STOFFENZAAK

VAN DE WESTHOEK

Alleenverdelers : BURDA - patronen

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : vanaf 85 - 222 fr.
stijl - modern - design. Vasttapijt in alle prijsklassen.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

- In alle kwaliteiten —
- In alle prijzen —

DE STAVELSE BURGEMEESTERS (13)

(vervolg van blz. 3)

Nieuwe openbare werken

In 1956 zette J. Cornelis de reeks openbare werken verder. Al de overblijvende landbouwwegen werden verbeterd, met een bitumineuze rijwegbedekking. Bedrag van de aanbesteding: 1.963.740 fr. toegewezen aan de firma N.V. Blanckaert en Cie uit Brugge. De gemeente leende 2.200.000 fr. voor twintig jaar. Deze lening is reeds afbetaald.

Tijdens de zitting van 7 oktober 1955 had de gemeenteraad reeds de plannen, lastenboek en bestek goedgekeurd voor de nieuwe betonbaan Stavele-Elzendamme. De raming bedroeg: 5.423.527 fr.

Burgemeester Joseph Cornelis mocht de uitvoering van dit groot werk niet meer beleven. Hij stierf op 2 maart 1963. Helaas veel te vroeg! Zijn werk was lang nog niet voltooid. R. Lanszweert

Karnaval-verkiezing

Reeds voor de 6de maal, en steeds met toenemend sukses, wordt prins-karnaval van de landelijke dorpen verkozen en dit op 11 februari a.s. in de feestzaal van de „Lovie” te Proven.

Dat het ook dit jaar een hoogdag wordt in het karnavaleske gebeuren van onze landelijke dorpen lijdt geen twijfel. Want bij Proven - Krombeke - Roesbrugge - Watou en Stavele hebben zich dit jaar ook Oostvleteren en Haringe aangesloten.

De ganse avond staat in het teken van de thans alom bekende Smurfen. Muzikaal wordt de avond opgeluisterd door „Die Alpenjäger” blaaskapelle en het dansorkest „Avanti”.

De kandidaten-smurfen-prinsen zijn:

Proven: Marnix Vandromme
Krombeke: Franky Lams
Stavele: José Gauquie
Roesbrugge: Leo Parent
Watou: Paul Vereecke
Haringe: Albert Laseure
Oostvleteren: Vanlerberghe Roger.

Naast deze kandidaten krijgen we nog het bezoek van de vijf vorige prinsen, tevens zul-

len de Hoppekoningin en de Molenprinses het vrouwelijk schoon vertegenwoordigen. We verwachten ook prins-karnaval van Poperinge en de keizer-karnaval van de kust.

Davidfonds IJZERWEELE Onsterfelijk gregoriaans

Op vrijdag 24 febr. '78 treden in de Sint-Victorskerk te Proven het O. L. Vrouwkoor van Abele op samen met de „Scola Gregoriana” uit Brugge.

Twintig eeuwen gebed, muziek, liefde en bezinning. Het Gregoriaans is geen uitdrukking van een bijzondere zang van één kerk of van één streek; het is een gebed dat in muziek verwoord is sedert het ontstaan van de Kerk. Vandaar dat het gregoriaans niet het werk is van een bepaalde componist.

De hervormingen van Vaticanum II hebben ondanks het vele goede - meestal geleid tot de teleurgang van deze religieuze kunst. Voor het herwaarderen van de kunsthistorische waarde van het gregoriaans is dit initiatief te zeer te prijzen.

Organisatie: DF-IJzerweelde, i.s.m. DF-Poperinge, Jeugd en Muziek en het O. L. Vrouwkoor van Abele.

Met ons kunt U praten
over

SPAREN en LENEN

Ernstige voorwaarden
Vluge bediening

GRONDKREDIET VAN BELGIE

Mevr. Deroo-Cappoen Maria
Poperingestraat 25
KROMBEKE
Tel. 057/40.01.38

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1 **8994 PROVEN**

Telefoon: 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.
Onder Staatswaarborg.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden

- Camille Deloz, 89 j., weduwnaar van Adrienne Decroo.

- Urbain Vanstechelman, 67 j., weduwnaar van Marguerite Dever.

VERSE PREI

Emiel DESMYTER - VULSTEKE

SCHERPENPUT

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30.02.98

Bestellen vooraf. Afhalen op zaterdag.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Nick Ouagebeur, zoon van Marc en Nadine Debergh (Beveren).

Huwelijk

- Eddy Bervoet van Oostende met Betty Patfoort van Beveren.

Huwelijksbelofte

- Paul Vandenbussche van Reningelst met Francine Butaye van Stavele.

GEVRAAGD

Wens te kopen of ter inzage, alles in verband met Beveren-IJzer, zoals foto's, prentkaarten, devotieprentjes, geschriften en mededelingen. Wat niet verkocht word zal onbeschadigd teruggestuurd worden. Adres: Marc Vandenbroucke, 77, H. Maubelstraat, 1190 Brussel.

TE KOOP

MOTO „Suzuki 125 cc”. Slechts 5.000 km. In goede staat. Zich wenden: Molendreef 14 Proven.

LANG KLEED maat 40 en 3 LANGE KLEEDJES voor de ouderdom van 7, 6 en 5 jaar. Zich wenden: Krombekestraat 44, Stavele.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND FEBRUARI

Gaibolling

Roesbrugge, zondag 19 februari te 15 u.
Gaibolling bij Georges Berquin

Kaartingen

Beveren-IJzer, zondag 12 februari
bij Robert Maelstaf : herbergkermis met saucissenkaarting.

HARINGE, Café „Sint Jozef“
bij Martha RYON en René BOONE
APOLLONIA-zondag 12 febr. om 19 u.
GROTE PRIJSKAARTING (Manillen)
voor alle liefhebbers
Minstens 2000 fr. prijzen - Inleg 25 fr.
Klassering met optelling van partijen
en punten - Drie partijen kaarten, telkens met andere maat - Wie geen twee partijen wint, mag opnieuw inschrijven.

Beveren, „t Boerenhof“ bij U. Bartholomeus
donderdag 16 februari te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, zondag 19 februari
bij Valère Deschuytter, „In de Brierkerij“
Herbergkermis met prijskaarting.
Maandag : kandeel.

Beveren, maandag 20 februari
bij M. Ryon, 5de maandelijkse kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 28 februari
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“
Haringe, in „Sint-Jozef“ bij Martha Ryon
zaterdag 25 en zondag 26 febr.: 5de maandelijkse kaarting met saucissen voor de leden

Beveren-IJzer, zondag 26 februari
bij Urbain Bartholomeus in „t Boerenhof“
herbergkermis met saucissenkaarting.

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst
zaterdag 11 februari : smijting op de vogelpik voor de leden.

Roesbrugge, „De Gouden Arend“
zaterdag 18 februari : smijting op de vogelpik voor de leden.

Filmforum „De Lovie“

Proven, „De Lovie“, vrijdag 3 febr. te 20 u.
„Kind van de zon“ van René van Nie.

K.A.V.

Haringe, in „St. Jozef“ bij Martha Ryon
donderdag 16 februari te 19.30 u.: naaidemonstratie „ritssluitingen en zomen“.

Dansavond

Proven, „De Lovie“, zaterdag 11 febr. te 20 u.
6de Prins Carnaval-verkiezing der landelijke gemeenten.

11 febr. STEM LEO

Kalender „BERTENNEST“

Woensdag 1 februari om 19.30 u. in de huis-
kapel van t Bertennest, Gebedsavond waar-
na pannekoekenbak n.a.v. Lichtmisvooravond.
Iedereen welkom en zo mogelijk sneeuwklod-
jes of andere lentevoortekens meebrengen.

18-19 februari : bezinningsweekende over
„Persoonlijkheidsvorming“ aan de hand van
de levensgetuigenissen door Gantois, Stracke,
Van der Hallen, echtparen Vansteenkiste,
Borms en Bruggen. Aanvang op zaterdag vanaf
17.30 uur. Voor inschrijvingen en overnachting,
vooraf aanmelden langs tel. 057/30 02 08

Voor andere zondagen : weerom vanaf 12 uur
biologische natuurmiddagmalen mogelijk, mits
aanmelding vooraf en uiterlijk de zaterdag
voordien langs tel. 057/30 02 08 of 056/21 69 07
of langs Myriam Verbeke.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Het huiselijk klimaat is voor het ogenblik
verre van goed. Gusta verkeert in een opge-
wonden stemming en ieder ogenblik kan de
bui losbarsten. Daar ik noch rechtstreeks noch
onrechtstreeks de oorzaak of de aanleiding
ben, houd ik mij zoveel mogelijk buiten de ge-
vaarlijke zone.

Wat er eigenlijk aan de hand is? Wel, de
vrouwenbond, waarvan ons Gusta wijkmees-
teresse is, heeft deze winter een cyclus naai-
lessen ingericht, waarvan Gusta, met haar ge-
wone voortvarendheid, onmiddellijk een fer-
vente voorstandster was.

Je had dat moeten horen : 't was gedaan
met kleren te kopen en de konfektiezaken
hadden hun grootste omzet achter de rug.
Wie de naailessen van de vrouwenbond volg-
de zou zijn eigen kleding vervaardigen, vol-
gens modellen waarop Dior en andere Parijse
modecharels jaloers zouden zijn. De bespa-
ringen die in het vooruitzicht werden gesteld
waren enorm en Gusta had reeds gesproken
van met het uitgespaarde geld veertien dagen
te gaan zonnen op de Balearen.

't Begon met het ontwerpen en naaien van
een bloese. Tijdens de lessen werden patro-
nen en modellen uitgestippeld en alles werd
netjes en omslachtig geëxpliceerd, maar de
uitvoering moest thuis gebeuren. 'k Heb hier
trieste avonden beleefd onder de gespannen
werkzaamheden van Gusta. Vooral het snij-
den in die splinternieuwe stof was een deli-
kate operatie. Gusta keek tussendoor af en
toe boven haar bril, in mijn richting, als om
te zien of ik mij wel bewust was van de ris-
kante onderneming die zij aandurfde. 't Was
inderdaad voorzeker niet gemakkelijk om iets
te fabrikeren dat op haar breed ontloken en
ferm gemodelleerde torso paste.

't Werk vorderde goed, want naaien was
voortaan haar voornaamste bezigheid. Gister-
avond - eindelijk, zou ik maar zeggen - moest
iedereen die de lessen gevolgd had, zijn ge-
wrocht voorleggen en laten keuren door de
lerares en het komitee van de vrouwenbond.

Vooral Metje Verbaere, de erevoorzitster
van de bond, die men onlangs met veel luis-
ter had gevierd om haar 50-jarig lidmaatschap,
had veel belangstelling en bekeek met grote
voldoening de binnengebrachte stukken.

Toen Gusta tier als een gletter haar bloese
uit haar naalzak haalde en die in Metje Ver-
baeres schoot legde, betrok Metjes gezicht
en het mensje begon waarachtig stiltejes te
schreien. „Excuseer“ griende Metje, „maar
als ik dat zie, dan denk ik aan mijn dochter
Elza, die al dertig jaar in Amerika woont en
die ik voorzeker nooit meer zal weerzien.
't Jaar voor ze vertrok kwam ze ook naar de
naailessen, ze heeft toen ook een bloese ge-
maakt en ze bracht er ook niets van terecht!“

Tien minuten later was Gusta thuis. Haar
ontslagbrief als wijkmeesteresse staat tegen
de schouwgarntuur en de Balearen liggen
verder dan ooit!

Pol

- Alle elektrische installaties
nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling
van huishoudapparaten

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

- IEPER
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U!

Steeds de elegantste modellen

in de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames,
heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B - 8970 Poperinge
057 / 33 33 18

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en
Sanitaire installaties**
Depanagedienst: alle branders.
Eén adres:

André DEWULF & Zoon
Krombkestraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Tusschen Leisele en Izenberge stoegen d'r daar vroeger entwaar eenigte huuzen thoope en 'k gelooven wel dat ze dat de naame gaa-ven van „De scheeve reeke”.

Héwè, 't wos in die reeke dat Toone Stoef-fer en Warden Sander deure aan deure weun-den. Warden's wuuf noemde Flavie en Toone wos getrouwd met Nette van Fielten Wietink's die geheel zijn leven rondgeleurd had met vis.

Toone en Warden dat waaren d'r nu è keer twee zi die geheele 't kontrarie waaren, den eenen van den anderen. Warden wos è wer-ker van è vent, die niet veele van zeg è wos, maar ols 'n entwot zei, hield 't aan de rebben. Toone, den dienen praatelde geheele dagen gelijk 'n oud kaffiewuuf en 't bestoeg ol in boffen over zijn zelven en over zijn voyaagen dat 'n olle jaare gedaen hadde diepe in 't fran-sche met zijn auto. Maar van werken wos Too-ne geen grooten amateur want è wiste voor-zeker zelve niet meer hoeveele jaaren dat 'n ol aan den dop wos. 't Wilde daarom niet zeggen dat die twee gebeurs in ruuze waaren, verre vandaar, want de twee vrouwmenschen gin-gen regelmatig van mekaars kaffie proeven.

't Wos op zoo è kaffiebaale te Flavies dat Nette zat te boffen dat ze weere verre op voy-aage gingen gaan met hulderen auto. Flavie kostte daar niet wel over dat ze zieder nooit nievers kosten gaan omdat ze zieder geen auto hadden en ols Warden 's avonds thuus-kwam begoste ze daarover: „Och, 't is waar . . .” schoot Flavie uut . . . Toone en Nette gaan weere op voyaage en wieder zitten hier geheele dagen thuus geplakt!

„Maar Flavie toch . . .” zei Warden . . . je overdrijft olgelijk . . . en de keeren dat je de zundag mei gaat met mien om te kijken vis-schen, is dat nieten?”

„Dat is nogol è schoone affaire” riep Fla-vie . . . daar è geheele achternoene zitten te kijken op è kork in 't water die oltemets è keer wikkelt van de wind . . . of ols je joen ommedraait, kijken op è paar koeien die daar staan te glarieoogen, van te zeggen: is 't ol wuk dat je gieder kunt, hier è beetje komen draaien!” Warden wiste daarop niet recht-uit wuk zeggen.

„Maar waar gaan ze zieder naartoe” vroeg Warden toen.

„Weere entwaar diepe in Frankrijk” ant-woordde Flavie.

„Ja, gelijk over jaar, zeker” lachte Warden „naar Nette's nonkel die djuuste ol d'andere kant van de Casselberg weunt!”

Flavie ruttelde nog è beetje, maar Warden zweeg. 's Anderendaags 's nuchtends, ols War-den zijn veeloo buitenstak om te gaan wer-ken, kwam Nette djuuste buiten om de slag-vensters vast te leggen.

„Maar, Warden, ga j'ol d'r achter . . . waar zij je nu aan 't werk dè” vroeg Nette, kerieus van olle duuvels.

„Diepe in Frankrijk” zei Warden.
„Wuk datte” lachte Nette . . . diepe in Frankrijk . . . hoe ga je gij daar geraaken . . . dat kan nooit zijn!”

„Onke zeggen diepe in Frankrijk, is dat diepe in Frankrijk wei” antwoordde Warden „'k zijn bezig met è steenpit uitkuuschen in Hondskoote!”

KWAAK

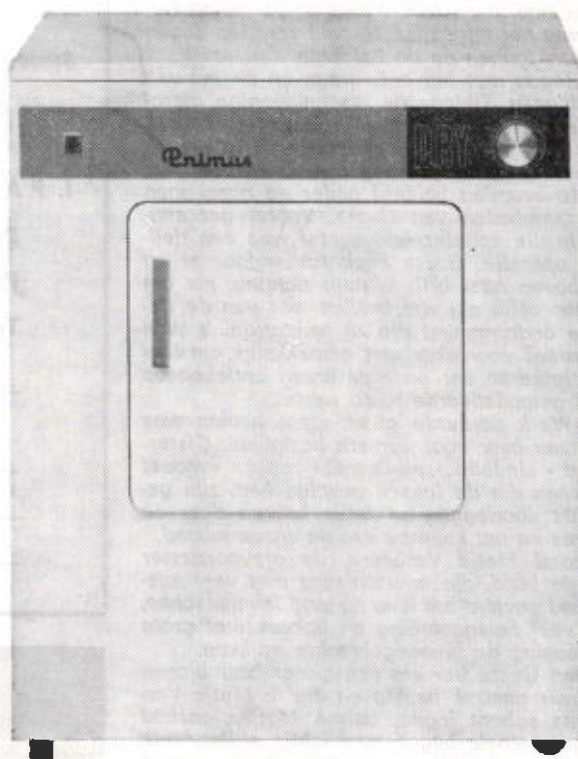
De weerman voorspelt koud en vochtig weer in februari!

Hoe dan
mijn was gedroogd?

Geen problemen meer
een strijkdrege was
hebt U beslist
met een

droogkast

— **SIERA**
— **PRIMUS**

Eén adres:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Uit onze middeleeuwse geschiedenis.

De heerlijkheid ROHARDSBRUGGE of PONTE ROHARDI

De laatste heer van Roesbrugge stierf in 1825.

Het schijnt niet te doen om mensen in een blijvend bestuurlijk systeem te integreren. Lange jaren heeft men gedacht dat het inkaderen van elk dorp in een gemeente, de ideale oplossing was. Dat stelsel was door de Franse revolutionairen bedacht, die bij hun dekreet van 10-11 juni 1793 bepaalden dat een gemeenschap van burgers die door plaatselijke betrekkingen op elkaar aangewezen waren, een „gemeen“-te moest vormen. Naderhand verdeelden de Fransen ons land in negen departementen (1 okt. 1795) en binnen die departementen werden de gemeenten in kantons gegroepeerd (15 febr. 1796).

De gekompliceerde hedendaagse tijd bracht mee dat op de meeste kleine gemeenten niet voldoende bevoegdheden meer voorhanden waren om die entiteiten administratief te leiden, zodat men verplicht was te opteren voor grotere stukturen.

In een periode van ingrijpende staatshervormingen, waarin tal van gemeenten - ook Roesbrugge-Haringe - verdwenen en instellingen als kantons, arrondissementen en zelfs de provincies op de wip staan, vertellen we hoe het er bij ons aan toeging vóór de gemeenten bestonden.

Haringe of de „woonplaats van de afstammeligen van Hari“ wordt voor het eerst in 899 in een geschrift vermeld. Op die plaats, ietwat afgelegen van de zompige oevers van de IJzer, werd waarschijnlijk op het einde van de 11e of het begin van de 12e eeuw, een kerk gebouwd. Het oudst bekende stuk dat spreekt over de kerk van Haringe dateert van 1147.

Binnen het gebied van de parochie Haringe lag, helemaal aan de beboste boorden van de IJzer, de heerlijkheid Rohardsbrugge. De oudst bekende vermelding - ponte Rohardi - is van 1183. De naam zou afgeleid zijn van een heer Rohardus, die de eerste brug over de IJzer zou gebouwd hebben. Die eerste brug lag waar nu nog de brug ligt die de scheiding vormt tussen Roesbrugge en de Beverenkalside, immers de oorspronkelijke IJzerloop maakte te Roesbrugge een bocht, die nu nog gedeeltelijk bestaat als de bedding van de „Dode IJzer“. Het rechte, gekanaliseerde deel en de tweede brug, dicht bij de markt, zouden dateren van de 14e eeuw.

Maar noch over Hari noch over de heer Rohardus zijn er ons bijzonderheden bekend, het zijn legendarische figuren.

We weten alleen met zekerheid dat omstreeks 1210 een dame, Elisabeth van Rohardsbrugge, in het huwelijk trad met Willem van Bethune, een telg uit een zeer voornaam adellijk geslacht, heer van Loker, Meulebeke, enz. Hun kasteel stond op een hoogte aan de linkeroever van de IJzer. De weg ernaar toe was de huidige „kapelledreef“, die uitteeft op de Beverenkalside, even buiten het overstromingsgebied van de stroom.

De heerlijkheid Rohardsbrugge

De graaf van Vlaanderen die zelf van de koning van Frankrijk zijn grondgebied in leen

had, verbrokkelde op zijn beurt zijn grond in een aantal lenen, die afgestaan werden aan de voornaamste edellieden van het graafschap. Deze vergoedden hun ambtenaren niet met geld, maar ook weer met grond waarop zij tal van rechten konden laten gelden. Deze ambtenaren deden met hun ondergeschikten in vele gevallen net hetzelfde, zodat geleidelijk de grond en het gezag tot in het oneindige werd versnipperd. Het deel - soms zeer klein in oppervlakte - dat de heer voor zichzelf hield was de heerlijkheid, of het gebied van de heer.

De leenman kreeg zijn leen van de leenheer in volle eigendom. Oorspronkelijk kon leengoed niet verkocht worden, het was alleen maar erfelijk, maar naderhand veranderde dat wel. Ook kwam het zover dat men niet alleen grond in leen gaf, maar eveneens ambten en rechten, bv. het recht op jacht en visvangst. De leenman was zijn leenheer trouw en bijstand verschuldigd; zo moest de leenman bijdragen tot de vrijkoping van zijn leenheer indien deze gevangen werd genomen en ook zijn aandeel betalen in de bruidsschat van de dochter van de leenheer. Van zijn kant was de leenheer hulp en bescherming aan zijn leenman verschuldigd en deze laatste beschikte over een reeks leenheerlijke rechten.

De heerlijkheid Rohardsbrugge was een rechtstreekse leen van de graaf van Vlaanderen wat erop schijnt te wijzen dat de eerste heer die dit grondgebied in leen kreeg een voornaam edelman was (wellicht Willem van Bethune?).

Hoe groot het aanvankelijke leen geweest is weten wij niet, want het werd volgens het middeleeuws feodale systeem zodanig verbrokkeld dat er in 1571 als eigen gebied van de heer maar iets meer dan 34 gemeten (15 ha) overbleef, terwijl het 147 achterlenen

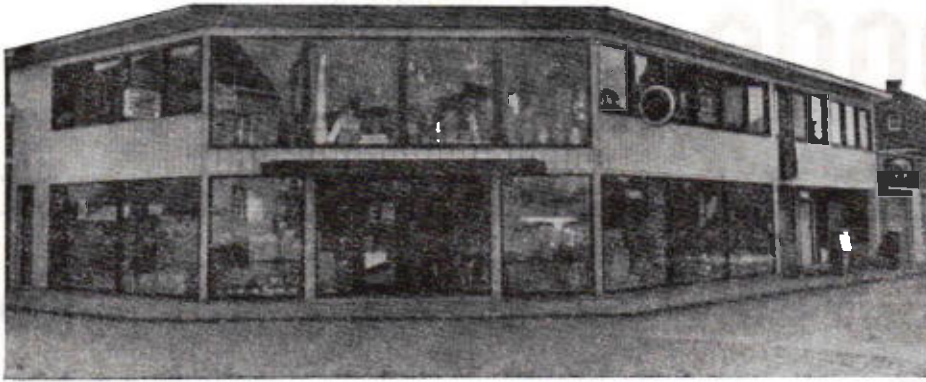

Tekening van het zegel van Elisabeth van Rohardsbrugge (eerste helft 13e eeuw)

telde. Hiertoe behoorde het grootste deel, zo niet geheel Haringe, een gedeelte van Beveren, Proven, Stavele, Krombeke en Poperinge. De heer van Roesbrugge bezat bovendien nog gronden in afgelegen plaatsen als St-Winoksbergen, Roebroek, Bredene en zelfs Burburg, om er slechts enkele te noemen. Gronden die wellicht door erfenissen en huwelijken verkregen waren.

Onder de leenheerlijke rechten die de heer van Rohardsbrugge toekwamen, noemen we o.a. het aanstellen van een baljuw, een ambtenaar die de belangen van de heer verdedigde en bij diens afwezigheid zijn plaatsvervanger was. Bij de heerlijkheid van Rohardsbrugge behoorde ook de volle rechtspraak. Deze omvatte de lage justitie, voor kleine overtredingen, de middelbare justitie voor belangrijker zaken en de hoge justitie die zelfs de doodstraf mocht uitspreken. Het galgevel, waar de misdadigers werden gehangen bevond zich op het gehucht de Waaienbrug.

De grootste en goedkoopste winkelluitbating van de streek :

Vanaf heden fietsen aan 3.990 fr. Vrije ingang

Mevr. URBAIN CORNEILLIE - VENIERE
Alexis Decarneplein 2, STAVELE
Tel. 057/30.05.70

Gans de maand maart :

SOLDEN op allerhande artikelen

- 10 %
 - 20 %
 - 30 % korting
- op einde-reeksen

Doorlopende
reclameverkoop in plastiek-artikelen

Omdat de overdreven verdeling van grond en rechten een onontwarbaar administratief kluwen vormde, werd in de loop van de 11e eeuw een poging gedaan naar wat meer centralisatie, door de zg. kasselrijen in het leven te roepen. Tengevolge hiervan verloor de heer van Rohardsbrugge zijn rechtsprekende macht, die overgedragen werd aan de *Suydtvierschaere* van de kasselrij van Veurne, die bevoegd werd inzake berechting van vergripen en misdrijven bedreven in het zuidelijk gebied van de Kasselrij.

De heer van Rohardsbrugge bezat nog het jacht- en visrecht over de hele uitgestrektheid van zijn gronden. Hij had ook het erfelijk recht een van zijn dochters te plaatsen in het aldaar gelegen klooster van de Victorinnen.

Bijna alle inwoners van de heerlijkheid waren cijns pachters van de heer en waren hem hiervoor cijnspligtig, met herendienst of door betaling in natura.

De opeenvolgende heren van Roesbrugge

In 1243 stierf Willem van Bethune en kort daarop trok zijn weduwe, Elisabeth van Rohardsbrugge, zich in het door haar gestichte klooster terug. Zij stelde alle gronden van haar heerlijkheid ter beschikking van deze abdij. Willem en Elisabeth werden opgevolgd door hun zoon Egidius. Na diens dood ging zijn erfenis over op zijn zuster die in het huwelijk getreden was met Jan van Rijsel.

Verschillende erfgenamen van het huis van Rijsel volgden elkaar op als heren van Roesbrugge tot in 1491. Toen kwam Roesbrugge in handen van een vrouwelijke erfgename die gehuwd was met een hertog van Kleef (Rijnland), waardoor de heren van Kleef een tijd lang meesters waren van de heerlijkheid Rohardsbrugge.

In 1578 werden de gronden van deze heren, die gelegen waren te Ingelmunster en te Rohardsbrugge verkocht voor 400.000 florijnen aan Gaspard van Schomberg, graaf van Nantheuil, die een tiental jaren later deze bezittingen op zijn beurt verkocht aan Othon van Plotho, van Saksische afkomst.

De familie van Plotho had eeuwenlang Roesbrugge in haar bezit. De laatste heer van Roesbrugge, Charles van Plotho, stierf in 1825, met hem verdween de titel van heer van Roesbrugge, die reeds sedert de Franse revolutie alleen nog maar een zuivere eretitel was. Het is de familie van Plotho die de grond geschonken heeft waarop de kerk van Roesbrugge werd opgericht, met de verplichting ten eeuwigden dage een jaarmis te doen voor de overleden familie van Plotho.

De meeste heren van Roesbrugge hebben hier niet of slechts bij uitzondering verbleven. Het oorspronkelijke kasteel van Willem van Bethune en Elisabeth van Rohardsbrugge werd reeds bij de vergroting van de abdij van O. L. Vrouw ter Nieuwe Plant, in 1367, in de abdijgebouwen opgenomen. Toen sommige heren hier hun domeinen kwamen inspekteren ver-

bleven zij in de abdij, waar hun kamers waren voorbehouden en ter hunner beschikking stonden „zo bi daghe als bi naghte”.

R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Isabelle Rappelet, dochter van Ronny en Maria Boury.
- Piet Menu, zoon van Paul en Hilda Corneillie (geboren op 28 december 1977).

Overlijdens

- Alice Fossaert, 79 j., ongehuwd.
- René Decaesteker, 82 j., weduwnaar van Madeleine Denecker.
- Clara Couwet, 78 j., weduwe van Camille Gruwez.
- Eudoxie Corneillie, 88 j., ongehuwd.

Reis K.V.L.V.

Op donderdag 27 april gaan we op reis naar Holland. We bezoeken de bloemenvellingen in Alsmeer-Keukenhof en Madurodam (Minia-tuurstad). Vertrek om 5.30 uur. Prijs : 500 fr. inkomgelden en drinkgeld chauffeur inbegrepen. Gelieve te betalen bij inschrijving. Het aantal plaatsen is beperkt wegens samenwerking met K.V.L.V. Proven.

GALERIJ VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9, 8991 STAVELE-BEVEREN

TEXTIEL EN KONFEKTIE

VOOR HEREN :

- Kostuums - Regenmantels - Blazers - Vesten in wol
- Skivesten - Warme cowboy-hemden
- Schotland-pull's met moderne tekeningen

VOOR DAMES :

- Kleedjes (alle prijzen) - Regenmantels
- Wollen bloesen - Pull's, gemoltoneerd van 49R

Bijhuis DESAEDELEIRE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, Roesbrugge

Dekens (voordelige prijzen) - Lakens (katoen - tergal - flanel)
Geschenkartikelen - Ondergoed - Werkkledij (Tencate, Evada)

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

P R O V E N

Tel. 057/30.04.13

DE WESTHOEK TIJDENS DE FRANSE REVOLUTIE

De geschiedenis van de Westhoek omvat twee zeer belangrijke perioden, waarvan we veel te weinig afweten, omdat er zo weinig over is gepubliceerd: de Geuzentijd en de Franse tijd.

Van de hand van Roger Lanszweert verschijnt nu een boeiend, gedetailleerd en verantwoord relaas van de Franse tijd, de martelaarstijd van ons volk.

Dit werk komt van de pers einde mei 1978, in een beperkte oplage.

Prijs bij intekening: 300 fr. Na 1 april 1978: 360 fr.

De lijst van de intekenaars verschijnt in het boek.

Vele lezers van „De IJzerbode”, die de fel gesmaakte bijdragen van Roger Lanszweert kennen, zullen dit boek willen bezitten en storten 300 fr. op prk. 000-0179766-25 van de schrijver, Westsluisstraat 2, te 8991 Stavele.

Naast de talrijke publikaties over algemene historische problemen, bestaat er, vooral in Vlaanderen, een hele reeks boeken over streekgebonden onderwerpen. Welke gemeenten heeft geen geschiedschrijving?

De grootste kritieken die tegen dergelijke werken gehoord worden betreffen meestal hun beperktheid en hun gebrek aan kritische zin. Bij het uitkomen van het boek van R. Lanszweert: „DE WESTHOEK TIJDENS DE FRANSE REVOLUTIE” moet onze aandacht dan ook hoofdzakelijk op de twee bovengenoemde criteria toegespitst worden.

Het is dan ook verheugend vast te stellen dat Roger Lanszweert niets nagelaten heeft om zijn beweringen op hun juistheid te onderzoeken. Het aantal werken die hij geraadpleegd heeft is indrukwekkend en daarbij heeft hij regelmatig gebruik gemaakt van autentieke bronnen. De lezer hoeft dus zeker niet bevreesd te zijn verzinsels uit de folklorie te lezen.

Ook qua onderwerp heeft de auteur zich buiten het engere kader van de dorpsgeschiedenis kunnen plaatsen. Niet alleen behandelt hij een grotere streek, maar tevens is zijn onderwerp erg gevarieerd. Zo behandelt hij zowel de bestorming van de Bastille als de bevolkingsstructuur van Stavele en Roesbrugge; bespreekt hij zowel de talloze veldslagen uit de revolutiejaren als het verzet van een kopig boer die dit verzet met de dood moet bekopen.

Een deeltje uit het boek lichten is dan ook een gevaarlijke zaak. Als ik het toch gedaan heb is het hoofdzakelijk om aan te tonen dat het boek dat hier besproken wordt zo veelzijdig is dat het iedereen moet aanspreken.

Het uittreksel belicht de veroordeling van de Franse generaal Houchard in augustus 1793.

Na de Franse Revolutie had de contrarevolutie een tijdje nodig om zich te organiseren. Reeds in 1792 waren de buitenlandse troepen tot in Verdun genaderd en was de bedreiging slechts afgeslagen door de enthousiaste inzet van de vrijwilligers. Deze vrijwilligers waren in feite de basis voor het behoud van de revolutie.

Helemaal anders lag het bij de generaals die helemaal niet weigerig stonden voor

staatsgrepen. La Fayette was overgelopen en Dumoriez had gepoogd de macht gewapenderhand over te nemen. Het was dan ook altijd één van de hoofdbetrachtingen van de uitvoerende macht om enerzijds de bevelhebbers zo sterk mogelijk te controleren en anderzijds het voetvolk zoveel mogelijk aan de kant van de revolutie te houden.

Met het oog op dit laatste doel was er een vorm van verkiezingen door de gewone soldaat van lagere bevelhebbers. Een ander faktor voor het vertrouwen van het voetvolk waren de strenge straffen voor de generaals wanneer die de bevelen niet opvolgden. De veroordeling van Houchard dient in dit licht te worden gesteld. Weliswaar had hij de zeer belangrijke slag van Hondshoote gewonnen (de eerste Franse overwinning in bijna een jaar tijd) maar anderzijds had hij de Engelse troepen laten vluchten via Duinkerke en had hij bovendien een tijdje later Menen verloren.

De vlucht van de Engelsen was het gevolg van het niet opvolgen van een bevel en het verlies van Menen maakte de machthebbers van Parijs nog kregeliger. De vraag of het niet opvolgen een vergissing was, een nalatigheid of verraad werd daardoor op de achtergrond geschoven. Aan de gewone soldaat moest duidelijk gesteld worden dat de generaals geen enkel voorrecht hadden en zelfs strikter de bevelen moesten opvolgen, ongeacht hun verdiensten.

Omdat Parijs duidelijk wou stellen dat deze maatregelen iedereen kon treffen, kon zelfs een Houchard, die nochtans een hoge faam genoot, zwaar gestraft worden. Hetgeen gebeurde.

Hier volgt de veroordeling van Houchard zoals deze beschreven is in het boek van Roger Lanszweert:

Jean Nicolas Houchard was 53 jaar en geboortig van Ferbach. Hij was groot van gestalte met een wilde, woeste gang en een vreesaanjagende blik. Zijn mond stond scheef getrokken naar zijn linker oor, zijn bovenlip was in twee gespleten door een sabelkap tijdens een lijf aan lijfgevecht, zijn neus was lelijk verminkt. Twee lange diepe littekens doorploegden zijn linkerwang en zijn borst vertoonde vele oude kwetsuren.

Generaal Houchard (1738-1793)

De 28 augustus 1793 had Carnot geschreven „U moet kost wat kost Duinkerke en Bergen redden”. Hij heeft dat gedaan. Hij moest ook de Engelsen insluiten en vernietigen. Dat heeft hij niet gedaan. Daarom werd hij als een verrader aangezien. „Gij hebt uw plicht verloochend en de ondergang van uw land beraamd” zei de president van het tribunaal. „Ik heb nooit mijn plicht verloochend noch de ondergang van mijn land beraamd” riep Houchard terug „integendeel, geen enkele generaal heeft met meer moed en eerlijkheid zijn land verdedigd.”

„Het zijn de soldaten die de veldslagen winnen en niet de generaals die zich verschuilen achter bomen en hagen, zoals ik van U gezien heb” riep de vertegenwoordiger Levasseur.

Houchard beefde van woede bij deze zware belediging: „Ik heb in tien veldslagen verwoed gevochten, mijn gelaat werd in stukken geschoten en in twee gekapt, ik werd geschoten in mijn bil en in mijn been” schreeuwde hij verontwaardigd „Is dit misschien ook van achter hagen te schuilen?”

Hij verdedigde zich met de moed van een vechtende soldaat en met de vurige welsprekendheid van een zegedriftige veldheer, tot de voorzitter Dumas hem plots verweet voor lafaard. Dat was te veel, een ogenblik stond hij perplex maar toen trok hij, schuimend van woede, zijn klederen open en toonde zijn door kwetsuren doorkerfde borst. „Burgers, juryleden, ziehier mijn antwoord, het enige en laatste”.

Vanaf dit ogenblik wilde hij geen enkele vraag meer beantwoorden. Onophoudend herhaalde hij tot op het schavot: „Die ellende heeft mij voor verrader verweten!”.

Alle financiële verrichtingen:

- geldplaatsingen
- kredieten
- leningen

Agentschap: Mw W. LAUREYS - COEVOET

Zwanestraat 7, Tel. 057/30 00 17 STAVELE

SPAARKAS
ippa

Feestzaal „Maeke Blijde”

POPERINGE

zaterdag 11 maart 1978

Groot BAL

met orkest „Guy Vranken”

Ingang 100 fr. Voorverkoop 80 fr.

Ten voordele van Automobielenclub „De Westhoekpioniers”

KROMBEKE EN ZIJN GESCHIEDENIS

Naar E.H. De Rache en andere bronnen

In zijn handschrift over Krombeke, verwijst E. H. De Rache graag naar de „merkwaardige oudheid” van zijn geboortedorp. Hij gaat zelfs terug tot de Romeinse tijd, waar de gowheren, aan sommige onderhorigen uitgestrekte gebieden in beheer gaven. Dit meestal omwille van een of ander bewezen dienst aan het rijk. In onze streken waren dit natuurlijk meestal uitgestrekte woudgebieden, en het mag ons niet verwonderen dat in deze gebieden de beheerders ervan dan ook ter plaatse een „manoir” of kasteel lieten bouwen, in hoofdzaak voor eigen veiligheid.

Zowel de Romeinen als de Frankische vorsten schonken aldus gronden in „bruikleen”, met dien verstande dat deze gronden na de dood van de beheerder opnieuw terugkeerden naar de kroon. Karel de Kale (9e eeuw) zou daarin verandering brengen. Hij gaf immers die „lenen” in eigendom, en maakte ze erfrechtelijk, natuurlijk mits „manschap of vazalschap” aan de leenheer. Dit bracht met zich mee, dat de leenman niet alleenlijk getrouwheid moest zweren aan zijn heer, doch dat hij die getrouwheid ook diende te bewijzen, vooral in tijden van oorlog, door manschappen te leveren voor de strijd. E. H. De Rache meent dat, in Krombeke, reeds op het einde van de 7e eeuw, er zich een Forastier, Woudmeester of Beheerder, is komen vestigen, en dat deze aan de oorsprong ligt van het latere kasteel van de heren van Krombeke. Daar een kasteel meestal ook - na de verspreiding van het Kristendom in onze gewesten - over een bedepplaats of kapel beschikte, mag men dan ook aannemen dat daar de oorsprong te vinden is van de eerste kerk van Krombeke, en eveneens van het feit dat die kerk zo ongunstig gelegen is tegenover het overgrote stuk van het grondgebied van deze parochie.

We maakten er reeds melding van dat we de naam „Crombeka” aantreffen op de kaart die werd opgemaakt rond de tijd van Karel de Kale. Andere bronnen leren ons dat Milo I, bisschop van Terwaan, in het jaar 1134, aan de O. L. Vrouwekerk van Terwaan, de „altaren” - d.w.z. de tienden van de altaren - schonk van Killem en Krombeke. Hij had ze ontvangen van kanunnik Otto, die ze op zijn beurt gekregen had van bisschop Jan I, de voorganger van Milo. Krombeke wordt alsdan geschreven „Crumbeca”. Wij mogen gerust aangaan dat dit de oudst-geschreven getuigenis is, van het bestaan van de kerk van Krombeke, en van Krombeke als parochie.

Dat Krombeke toen reeds een grote betekenis had, leiden wij af uit het feit dat tijdens de Eerste Kruistocht - van 1096 tot 1099 - een Lambertus Crombekanus in 1097 aan de zijde van Robrecht van Jeruzalem, graaf van Vlaanderen, optrok, samen met vele Vlaamse ridders. Zij zouden Antiochië en Jeruzalem veroveren op de Islam. Minder gelukkig verliep het een van zijn (waarschijnlijke) afstammelingen nl. Geeraert „heere van Crombeke”, die samen met een Thomas van Lampernisse op 7 oogst 1214 tijdens de slag van Bouvines samen met zijn graaf, Ferdinand van Portugal door de Franse legers werd verslagen en gevangen genomen. Volgens sommigen zouden zij er zelfs het leven hebben bij ingeschoten. In de *Historie van de Graven van Vlaanderen* (Ann. v. Meyerus en Van de Kerckhove) vinden wij een Jacobus van Crombeke, die een van de uitblinkers moet geweest zijn - samen met zijn broers - op de steekspelen die de graven van Vlaanderen in die tijd inrichtten. Ook in de slag der Gulden Sporen op 11 juli 1302 zou er een Boudewijn van Crombeke gevochten hebben aan de zijde van de Vlaamse edelen. Jammer is het dat van het oud kasteel van Krombeke helemaal niets is overgebleven: alleen enkele verhevenheden in de weide rechts van de Westvleterenstraat op een 200-tal meter van de kerk, gelegen tussen de woonst van Jef Carton en de Graaf-van-Hoorneweg die leidt naar de hoeve Decrock, wachten op diegenen die het aandurven op zoek te gaan naar dit verdwenen bouwwerk. Wel werden daar in het verleden middeleeuwse „mouffen” en uitgebeitelde stenen bovengehaald, daar waar men de ringwal vermoedde, doch ook daar dienen nog systematische opzoekingen gedaan te worden om te pogen een tipje van de sluier op te lichten die het kasteel van Krombeke verborgen houdt. Uit de ligging ervan blijkt intussen overduidelijk dat de heer van Krombeke zijn kasteel niet heeft gebouwd in het midden van zijn heerlijkheid, doch dat dit gebeurd is aan de noord-oostzijde, waar we daaromtrent dan ook de „kaai” of losplaats aantreffen en waar ook de eerste kapel heeft gestaan.

Wij mogen veronderstellen dat het in deze kapel was dat een eigen „kapelaan”, door de bisschop aangesteld, de goddelijke diensten verzorgde voor de heer, zijn gezin en zijn onderhorigen of lijfeigenen. Deze bedienaar kreeg al gauw de naam van „paep” - herder of vader - dus parochiepaap, een titel die door de aanhangers van Calvijn en Luther, in de

geuzentijd, een schimpnaam werd.

En zo kunnen wij ons gemakkelijk voorstellen op welke manier deze kleine woonkern, het kasteel met de kapel, zich ging uitbreiden. Daar de bevolking van lijfeigenen steeds maar aangroeide, deden de heren de bossen uitkappen, de moerassen en vochtige plaatsen droogleggen, en alles omvormen tot akkerland waartussen eerst kleine houten hutten, later hofsteden, en nog later ganse wijken tot stand kwamen, de ene dichter, de andere verder afgelegen van het kasteel. Het geheel werd vervolgens door de bisschop tot parochie verheven, en de oorspronkelijke kapelaan werd de zieleherder of pastoor, afhankelijk van het kasteel, later optredend in naam van de bisschop en door hem aangesteld.

Daartussen weeft zich de draad van de geschiedenis: de Noormannen teisterden onze streken zodat de litanie van alle heiligen de bekende aanroeping „van de woede der Noormannen verlos ons Heer” krijgt toegevoegd. Later, in het midden, van de 14e eeuw zal een nog schrijnender aanroeping worden toegevoegd: „van pest, hongersnood en oorlog verlos ons Heer”, daarbij vooral doelend op de zwarte pest die rond de jaren 1348, in bijna alle landen van West-Europa, de bevolking soms voor de 2/3 uitroeide. Het was zo erg dat op sommige dorpen er nauwelijks nog genoeg levenden gevonden werden om de doden te begraven. Grote steden als Londen en Parijs telden de lijken bij duizenden. De landbouw en de schaarse nijverheid die er was gingen te niet, en het duurde bijna een eeuw, vooraleer de bevolking hersteld was van deze schrikwekkende beproeving. Diegenen die aan de dood ontsnapten werden - naar E. H. De Rache schrijft - „reeuwers” genoemd, vanwaar de latere naam „reeuwstro” d.i. bedstro waarop iemand is overleden, ons is bijgebleven. Hij beweert daarenboven dat, aangezien de bevolking zozeer was geslonken en daardoor vele hoeven leeg kwamen te staan, het hierdoor is dat men in de streek van Krombeke, Westvleteren, Oostvleteren, Watou, Proven en Poperinge nog zoveel „moten” aantreft, verhevenheden waar zich in de middeleeuwen een hoeve bevond, die in die tijd van pest en dood is vergaan tot puin.

Doch laten wij deze geschiedenis voor wat ze waard is. Een volgende maal behandelen wij de kerk van Krombeke, een parel van gotische bouwkunst.

J. Gh. H.

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: **Raoul BOSSAERT - ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-Ieper

bij **WOESTEN**

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.64

- Zinkwerk - asfalt - lood
- Waterleiding
- Sanitair
- Keukens

Verdeler fietsen **THORIA** en **VENTURA**

Alle herstellingen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Jaar van het Dorp

Houd uw dorp in stand.

De vloek die in de laatste decennia op onze dorpen rust, is de vloek van de ontvolking. Van jaar tot jaar ging het aantal inwoners op bedenkelijke wijze achteruit. De jeugd meent hier geen toekomst meer te vinden en verlaat de streek. Daaraan kunnen en moeten wij verhelpen.

Om de ontvolking tegen te gaan doet men zijn inkopen in zijn eigen dorp, geeft men de ambachtslieden en de handelaars een kans. De eerste kans! Ook geldplaatsingen, het aangaan van verzekeringen en de bankverrichtingen moeten ter plaatse gebeuren.

Alleen wanneer we onze neringdoeners de mogelijkheid geven hier hun brood te verdienen zullen zij en ook hun kinderen hier blijven, klanten van u of morgen van uw kinderen.

Tot de instandhouding van het dorp behoort een economische kringloop, waarin de ene met de andere leeft en die men niet strafeloos verbreekt.

Doe inkopen in uw gezellige dorpswinkel, waar u nog iemand zijt, omdat men er u kent, waar men met u meeleeft en ook iets menselijks meegeeft! Let vooral op de autokosten die u maakt als u elders, in een onpersoonlijke discount wat koopt en reken eens na of u er dan nog profijt aan doet!

Denk vooral niet dat uw inbreng te min is

is om de toestand te keren, het is juist omdat iedereen op die manier redeneert dat er een grote afvoer van inkomsten naar elders gebeurt. (rab)

Hoevefeesten te Roesbrugge

Ter gelegenheid van het „jaar van het dorp“ wordt er dit jaar opnieuw een folkloristische hoevedag gehouden in de Oosthoek te Roesbrugge op zondag 13 augustus 1978.

We doen nogmaals het vroegere leven in en om de boerderij herleven.

Opening van het feest op zaterdagavond om 20 uur met hoevebal in „Ter Linde“ in de Oosthoek te Roesbrugge.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Interessante regeling voor investeringen

De ondernemingen en ambachtslieden die in 1977 investeringen gedaan hebben of in de eerste helft van 1978 investeringen zullen doen, kunnen van een interessante regeling genieten zowel inzake B.T.W. als inzake directe belastingen.

a) inzake B.T.W.

De programmawet van 24 december 1976 heeft de volledige belastingvrijstelling ingevoerd voor zowel bijkomende als nieuwe investeringen die tijdens de periode van 1 oktober 1976 tot 31 december 1977 werden uitgevoerd en 5/12 overschrijden van de investeringen, verwezenlijkt tijdens de zg. referentieperiode (van 1 okt. 1973 tot 30 sept. 1976).

Die maatregelen werden verlengd en versoepeld door de programmawet van 22 december 1977 wat de investeringen betreft die in 1978 worden verricht en meer bedragen dan 4/12 van de investeringen die gedurende dezelfde referentieperiode zijn verwezenlijkt.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
 - gasoil
 - fueloil
 - oliën en vetten
- } verwarming

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Duinkerkestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

b) inzake directe belastingen

Krachtens het Koninklijk Besluit van 16 maart 1977 is versnelde of degressieve afschrijving uitgebreid tot alle investeringen, ongeacht de gebruiksduur.

De wet van 29 november 1977 bepaalt dat de afschrijvingen naar goeddunken van de belastingplichtige zullen kunnen toegepast worden voor de nieuwe investeringen besteld tussen 1 maart en 31 december 1977, en zelfs tot 110 t.h. voor de investeringen die het gemiddelde van de investeringen, verwezenlijkt tijdens de jaren 1970/1974, overschrijden. Die beschikkingen werden tot 30 juni 1978 verlengd krachtens een Koninklijk Besluit van 27 december 1977.

Naar goeddunken wil zeggen eventueel in éénmaal, waardoor een investering als een rechtstreekse kost kan beschouwd worden. Het volstaat dat vóór 30 juni 1978 de bestelling gedaan is, de leveringsdatum, de factuurdatum of de datum van betaling heeft geen belang.

S.B.
Fiscaal Adviseur en bedrijfskonsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

WULVERINGEM-BEAUVOORDE

Diamontage : Vogels in de natuur

Op vrijdag 17 maart 1978 om 20 uur, in het gasthof Driekoningen, presenteert de h. d'Udekem d'Acoz van Proven een diamontage over vogels in de natuur.

Een hele reeks prachtige beelden, met geduld, kennis en liefde genomen door een ornitoloog uit ons midden.

Een safari in de Westhoek.

Voor liefhebbers van vogels en hun leefgewoonten, van het ongeschonden milieu en van natuurfotografie, een enige kans.

Deelname in de kosten : 30 fr.

Een organisatie van de „Orde van Driekoningen“.

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

Steeds de elegantste modellen
in de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

- In alle kwaliteiten —
- In alle prijzen —

MENSEN VAN BIJ ONS

- Wij vernamen het overlijden van :
- Maurice Wullus, geboren te Roesbrugge op 12 april 1914 en overleden te Sint-Jans-Molenbeek op 16 februari 1978. Hij was de jongste zoon van Arthur Wullus, wagenmaker in de Krombekestraat te Roesbrugge en hij was gehuwd met Germaine Cappoen van Beveren (weg naar Oostcappel). Kort vóór de jongste wereldoorlog was hij gevestigd als bakker en pasteibakker op de Beverenkalsijde.
 - Augusta Tant, echtgenote van Leon Calmeijn, geboren te Roesbrugge-Haringe op 24 januari 1915 en overleden te Merkem op 25 februari 1978. Zij was de dochter van Cyriel Tant, die vele jaren woonde in „Au repos des Jardiniers“, rechtover de jongensschool van Roesbrugge.

Dr. Maurice Butaye, dichter en romancier, overleden.

Op 2 februari jl. is dokter Maurice Butaye in het Mariaziekenhuis te Poperinge overleden op bijna 88-jarige leeftijd (* 16 juni 1890). Daags voordien had hij, die reeds geruime tijd aan evenwichtsstoornissen leed, een ongelukkige val gedaan en een schedelbreuk opgelopen.

Maurice Butaye, die zijn hele loopbaan bij het leger doorbracht - tot hij in april 1946 als kolonel-geneesheer met pensioen ging en terugkeerde naar het ouderlijk huis op de Beverenkalsijde - was dichter en auteur van verscheidene werken, die echter allemaal in het Frans geschreven zijn.

Vier dichtbundels zijn van hem verschenen. Met *Le Lierre sur les Croix*, behaalde hij de eerste prijs in een dichtwedstrijd aan het front, uitgeschreven door het dagblad „Notre Belgique“. Hij schreef ook een toneelwerk, *La tentation de la gloire*, dat in Doornik, waar hij vele jaren als militaire arts verbleef, werd opgevoerd. Hij is tevens de auteur van verscheidene prozawerken. Romans en één verhalenbundel uit een andere school dan wij nu kennen, waarin de leer gehuldigd werd van l'art pour l'art, verhalen met een traag ritme, zonder spanningen of intriges, met lange gestileerde beschrijvingen en wijze overwegingen,

gen, maar zuivere letterkunde!

Zijn te vermelden: *Edwige, La Route de Jean-Marie, l'Enfant de Lumière, La Porte au Brin de Buis, Vent de Mort, Le Docteur Tourane, Vent sur Vercellone, La Cense de l'Ancre, Un Feu en Fagne* en tenslotte *Le Déclin du Docteur Alexandre* en *Geneviève Duvalet*. Beide laatste werken zijn sterk autobiografisch.

Maurice Butaye was een introvert mens, voornaam, bescheiden en gekultiveerd. Door zijn opvoeding en zijn jaren lang verblijf in Wallonië - hij was ingeschreven op de Franse taalrol - kon hij moeilijk de kloof tussen hem en dit volk overbruggen, wel integendeel, waar hij het had in zijn boeken over de Vlamingen, noemde hij ze „un autre peuple“.

(rab)

Leo PARENT

dankt al zijn supporters voor hun steun bij de verkiezing van Prins-Karnaval '78 en geeft aan allen reeds rendez-vous voor : Roevo T.-Dansant 25 maart Christen Volkshuis, Roesbrugge. Ambiance zal er zijn!

Schoolfeest

Op zondag 2 april worden allen vriendelijk uitgenodigd naar de meisjesschool te Roesbrugge voor de jaarlijkse kaarting ten voordele van de zwemmende jeugd. Niettegenstaande de subsidiëring moeten we nog heel wat geld vinden om de bus te betalen.

Dit jaar doen we het veel eenvoudiger: Wie éénmaal wint heeft prijs, nl. boter of kaas naar keuze. We rekenen op alle ouders en familieleden, vrienden en oudleerlingen.

Dus op zondag 2 april van 10 tot 13 uur en van 16 tot 23 uur gezellig samenzijn in de meisjesschool te Roesbrugge.

TONEEL TE ROESBRUGGE

Het „jaar van het dorp“ is de gepaste gelegenheid om onze toneelvereniging opnieuw actief te maken.

Hiervoor moet beroep gedaan worden op enkele nieuwe en jonge elementen die bereid zijn om zich met toneel bezig te houden. Uiteraard moeten zij over voldoende vrije tijd beschikken om de herhalingen bij te wonen.

Misschien zou samenwerking met toneelspelers van aanpalende gemeenten in overweging kunnen genomen worden.

Daarom is op dinsdag 14 maart in het gemeentehuis van Roesbrugge-Haringe een vergadering belegd voor al de leden van „De Jonge Troostverwachters“ waarop ook allen worden uitgenodigd die belangstelling voelen om met onze toneelvereniging mee te werken.

R. Depuydt

Albert LASEURE

dankt alle vrienden en sympathisanten om hun steun bij zijn verkiezing van Prins-Karnaval 1978.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Kristel Logie, dochter van Willem en Eliane Ryon (Beveren).

Overlijdens

- Marguerite Coene, weduwe van Jérôme D'Hulster (Beveren).
- Marcel Decroo, echtgenoot van Rachel Alderweireld (Beveren).
- Maurice Butaye, ongehuwd (Beveren).
- Firmin Lahaye, weduwnaar van Clara Bruneel (Stavele).

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

- IEPEP
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE
Bergenstraat
STAVELE - BEVEREN

Dank U!

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND MAART

Gaibolling

Roesbrugge, 12 maart te 15 u.
Gaibolling bij Georges Berquin

Kaarten

Roesbrugge, zondag 5 maart
bij Mevr. O. Denys, in „Hof van Commerce“
Herbergkermis met prijskaarting.
Maandag : kandeel.

Roesbrugge, zaterdag 11 en zondag 12 maart
bij Julien Gunst, „Christen Volkshuis“
Herbergkermis met prijskaarting.
Maandag : kandeel.

Beveren, maandag 20 maart
bij M. Ryon, 6de maandelijke kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 28 maart
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leef tijd“
Haringe, in „Sint Jozef“ bij Martha Ryon
zaterdag 25 en zondag 26 maart : 6de maandelijke kaarting met saucissen voor de leden

Beveren-IJzer „Derde Leef tijd“

Donderdag 9 maart te 17 u. : bezinningsavond
onder leiding van onze E.H. Proost voor alle
leden die als lid te Beveren zijn ingeschreven.
Dit proostenwoord zal ingekaderd worden in
de Eucharistieviering. Daarna gezellig onder-
onsje aan de koffietafel in „t Boerenhof“. De
kaartliefhebbers zullen er ook nog enkele par-
tijtjes kunnen vrij manillen.

Aandacht : kampioenkaarting op 16 maart.

Filmforum „De Lovie“

Proven, „De Lovie“, vrijdag 3 maart te 20 u.
„Jesus Christ Superstar“ v. Norman Jewison

K.A.V.

Roesbrugge, vrijdag 10 maart te 20 u.
bij Julien Gunst : bezinningsavond : „Werken
aan je huwelijk is veel gissen en missen“.

Dinsdag 14 maart te leper : demonstratie en
proeven van kaasgerechten, aangeboden door
het Nederlands Zuivelbureau. Afhaling met de
bus. Te Haringe : bij Martha Ryon te 19 u. -
te Roesbrugge : Markt te 19.05 u. en op de Mo-
lenwal te 19.10 u. Gratis, inschrijven bij de
kernleden tot 6 maart.

Dansavond

Roesbrugge, zaal „Christen Volkshuis“
zaterdag 25 maart te 20 u.
T-Dansant met Discobar „Spectrum“
ingericht door Roevo-Volleybalclub.

Wielervedstrijd

Roesbrugge, zondag 19 maart : wielervedstrijd
voor junioren „Ere-prijs Georges Berquin“
vertrek en aankomst bij Georges Berquin.

Kalender „BERTENNEST“

Zondag 12 maart : vervolg herdenking kunst-
schilder Eugeen Vansteenkiste. 10.30 uur : ver-
trek vanuit Bertennest naar herdenkingsmis
te 11.30 uur in de katedraal te leper, waarna
voor familie en ingeschrevenen natuurmiddag-
maal in de „Vansteenkiste-zaal“ van t Ber-
tennest - Roesbrugge.

Maandag 13 maart : vanaf 8.30 uur 's morgens
„Nieuwe Gudrun“-bezinning in t Bertennest
Roesbrugge en gedeeltelijk in de abdij van
Westvleteren en het Citadel-park in Gent. Uite-
eraard alleen voor meisjes, mits aanmelding
vooraf. Overnachting mogelijk met het oog op
dinsdag 14 maart : werkvergadering „Nieuwe
Gudrun“ tijdschrift der Vlaamse Meisjes en
Vrouwen en 's avonds viering 499e verjaar-
dag van het mirakel O.L. Vrouw van St-Jan
in Poperinge.

Paasweekeinde 25-26 maart : met bezinnings-
hoogdag, gebedsavond in de huiskapel en
Paasviering met de paters in de abdij van
Westvleteren en Paasklok voor de kinderen.

TE KOOP

SALON : divan (3-zit) en twee zetels, zo goed
als nieuw. Voordelige prijs. Zich wenden :
Prof. O. Rubbrechtstraat 40, Roesbrugge.

MAZOUTKACHEL „Surdac“ in zeer goede
staat. Voordelige prijs. Zich wenden :
Prof. O. Rubbrechtstraat 83, Roesbrugge.

MOTO „Suzuki 125 cc“. Slechts 5.000 km.
In goede staat. Molendreef 14, Proven.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Gusta en ik zijn een veertiental dagen gele-
den in Brussel geweest. Je weet dat onze
Luc, die getrouwd is met die dactylo, daar
woont. Ze hebben een tweede kindje inge-
daan en wij waren uitgenodigd op het feest.
Niet het doopfeest hoor, want ze zijn met dat
dopen tegenwoordig niet meer gehaast. Je
ziet daaraan dat die jonge kadetten veel min-
der bekommerd zijn om de toekomst van hun
kinderen : moesten ze sterven, dan volstaat
het voorgeborchte.

Voornamelijk Gusta heeft aangedrongen om
dat schaaft toch zo vlug als mogelijk te laten
dopen, want zeker is zeker. Maar ze hebben
dat met een breed gebaar weggewuifd en
toen ze bleef aandringen merkte Luc op dat
de tijd van „de vespers en t lof“ al lang
voorbij was.

Inderdaad, er is zoveel voorbij, zoveel ge-
schraapt en afgeschapt dat de mens zijn hou-
vast kwijt is; daardoor komt het dat ze tegen-
woordig een onderzoeksrechter moeten ver-
oordelen wegens moordpoging en dat er in
Wetteren een gasthuisnon die uit liefde tot
God voor de bejaarden zorgde, ze met een
vriendelijk spulje naar het hiernamaals joeg.
Ze heet Godfrida, maar of de vrede van God
nog met haar is, is een andere kwestie.

Luc en zijn vrouwtje zijn allebei sedert
maanden werkloos, maar hun feest was er
niet minder om. Ze hadden ook nog enkele
vrienden uitgenodigd, allemaal van hetzelfde
kaliber. Als wij vroeger als jonge gasten sa-
menkwamen, spraken wij over ons werk, nu
spreken die mannen over wat ze zullen „trek-
ken“.

We hebben daar werkelijke lijne bucht ge-
geten, die je hier bij ons niet kunt krijgen. Er
kwamen taarten op tafel lijk karrewielen en
het heeft er heel de namiddag regelmatig ge-
poeft, omdat ze met zeer korte tussenpozen
Châteauneuf-du-Pape aan t ontkurken waren.
Je zou werkelijk denken dat het volstaat van
in Brussel te wonen om rijk te zijn. Zo'n feest
heb ik nog nooit meegemaakt.

Ik heb Luc eens terzijde genomen en hem
er vriendelijk op gewezen dat hij nu twee kin-
deren heeft, dat dlt verantwoordelijkheden
meebrengt; dat hij moet denken aan de toe-
komst; dat we moeilijke tijden beleven; dat
de vooruitzichten inzake werkgelegenheid niet
zo schitterend zijn en... dat ze toch een beet-
je moeten sparen. Maar „sparen“ dat is een
woord waarvan ze tegenwoordig verschrikt
zijn, veel meer dan van de atoombom.

Pa, zei Luc met een dikke tong, jullie... jul-
lie hebben het „Jaar van het Dorp“, wij hier
in de grootstad hebben het „Jaar van den
Dop“!

Ze hebben tot laat in de nacht gefeest : ge-
geten, gedronken, muziek gemaakt en ge-
danst. De sukkelaars weten niet dat ze zitten
op de Titanic...

Pol

Bernhard De Grendel
fotografie

Gasthuisstraat 45
B-8970 Poperinge
057/33 33 18

- Alle elektrische installaties
nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling
van huishoudapparaten

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus BEHANGPAPIER
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN

Tel. 057/30.06.54

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Olleman weet genoeg dat blauwen oltijd è rieschelike affaire geweest is, surtout binst den oorloge, ols de Duitsche kommiezen op toer waaren hier aan de frontieren. Maar toch waaren d'r veele van hier in 't ronde die toen meer of hulderen part gedaan hebben om eens en anders de „schreeve“ over te gaan en je meugt me gelooven dat er daarbij zijn die genoeg zouden kunnen vertellen over de toeren dat ze teengekomen hebben om è geheelen boek vul te schrijven.

Maar om te zeggen gelijk of dat 't is, ze waaren precies oek niet ollemaale zoo stout gelijk dat ze zelve vertelden.

Tuurten Saver en Mielten Beele waaren oek van die tweede sorte.

't Vos è keer op è winterschen avond dat Tuurten en Mielten tegaare op route waaren met elk è zak vul flesschen kortendrank. Het vos ol rond den tien en è beetje gesmoord. Maar 't vos maaneklaar en daarmee koste je nog redelijk verre zien. Z'hadden ol è geheel ende gegaan dweers deur de stikken en nu bleeven ze staan om è beetje te rusten.

„We zijn bijkans aan Warden Byzers hofstee“ zei Tuurten „we moeten daar de route over, maar 't is daar van let op want er staan daar dikkers Duitsche kommiezen“.

Ze kroopen door den stekkerdraad en gingen weera voort tot dat ze aan d'haage kwamen vlak bij de route...

Mielten wilde djuuste entwot zeggen ols Tuurten hem bij zijn arme stekte: „Stoppen“ siste Tuurten tusschen zijn tanden „d'r staat ginder è Duitschen kommies!“

„Waardat?“ vroeg Mielten.

„Daar zi... niet verre van d'achterdeure van Byzers keuken“.

„Waarachtig“ zei Mielten „'k zien 't nu oek, met zijn casque aan ennée“.

Ze lieten hulder voorzichtig neerezakken in den dijk vlak bij d'haage en keeken boven de gaskant.

„Wuk gaan we nu doen?“ vroeg Mielten.

„Wachten verdimme en nuus stijf stillehouden!“

't Vos è moment zoo stille dat z'hulder eighen herte hoorden kloppen. Wot verder op d'hofstee bachten hulder hoorden ze è koe moemen en sloeg er è koestoldeure toe... Ze zaten daar ol è geheelen tijd en ols ze keeken, stoeg dien kommies daar nog oltijd... Maar olmetnekeer hoorden ze è geruchte en keeken zeere wuk dat er gebeurde. 't Vos d'achterdeure te Warden Byzers die opening en Warden die buitenkwam om nog è luchtje te scheppen voor dat ie naar zyn bedde ging.

„Warden!“ riep Miete, zijn wuuf, van in den achterkeuken... „brengt è keer den pot mei die daar nog op de staake hangt!“

„Jouw“ zei Warden en è moment later hoorden Tuurten en Mielten d'achterdeure toeslaan.

„Daar zi...“ zei Tuurten... „zie je dat nu, dien Duitschen kommies is nu olmetnekeer weg!“

„Jaa'nen“ lachte Mielten... „en Miete ga nu z'n casque voor andere dingen gebruiken“.

KWAAK

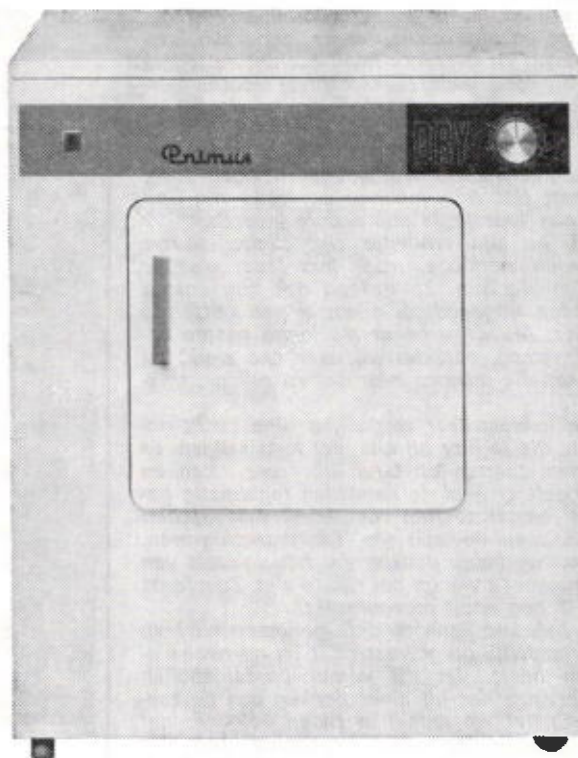
De weerman voorspelt koud en vochtig weer

Hoe dan
de was gedroogd?

Geen problemen meer
een strijkdroge was
hebt U beslist
met een

droogkast

— **SIERA**
— **PRIMUS**

Eén adres:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

De zoon van de wagenmaker van „de Molenwal ” (Roesbrugge-Haringe)

INGENIEUR ACHILLE CHARLET (1885-1972)

bouwde aan de Katholieke Universiteit van Leuven

Er ware een interessante geschiedenis, van vele bladzijden, te schrijven over al de merkwaardige figuren die in onze streek geboren zijn of tussen ons hebben vertoefd en waarvan we veel te weinig afweten. Er zijn tal van mensen van formaat, die hier een deel van hun bestaan hebben doorgebracht, die hier hebben geleefd als stille geleerden, zonder dat iemand bevroedde wie of wat ze waren, zoals de historicus Guilielmus Vandermeulen, de plantkundige Louis Magnel en de taalgeleerde pastoor Alfons Dassonville. Of mannen die hier geboren zijn, hier hun jeugd hebben doorgebracht en dan voor goed uit ons gezichtsveld zijn verdwenen, doch elders en in bevoegde kringen een naam verwierven, die klonk als een klok : Petrus Bertius, Aloïsius De Mey, de gebroeders Oswald en Raphaël Rubbrecht, René Debruyne, Remi Vanden Bussche.

Over menigeen onder hen hebben we reeds verteld. Deze keer willen we het hebben over ingenieur Achille Charlet, de zoon van de wagenmaker van „de Molenwal ” te Roesbrugge-Haringe.

Het is nog niet zolang geleden dat in elk landelijk dorp, of zelfs op elk gehucht, dicht bij elkaar een smid en een wagenmaker in symbiose leefden. Dat was ook te Roesbrugge, op de wijk „de Molenwal ” (parochie Haringe), het geval.

Deze wagenmakerij, waar René Corselis tot in 1946 bedrijvig was, werd in de tweede helft van de vorige eeuw uitgeraaid door Eugene Charlet, meer bepaald tot aan zijn overlijden, in 1897.

Eugene Charlet, die afkomstig was van Oostvleteren en stamde uit een familie waar men wagenmaker was van vader op zoon, was een eerste maal gehuwd met Anna-Theresia Devos, van Proven, die merkelijk ouder was dan haar man, en in 1880 op 61-jarige leeftijd overleed. Charlet die kinderloos was, hertrouwde vier jaar later met Eugénie Coutele van Pol-linkhove. Uit dit huwelijk werd op 2 november 1885, hun zoon Achille geboren. Zijn tweede echtgenote overleed op haar beurt, anderhalf jaar later, op 3 mei 1887, pas 37 jaar oud, enkele dagen na de geboorte van het tweede kind, een meisje, dat zelf maar een viertal maanden heeft geleefd.

Eugene Charlet, die nog een derde keer hertrouwde, zou echter geen hoge ouderdom bereiken. Hij stierf op 28 oktober 1897, op 66-jarige leeftijd.

Een verdienstelijk leven

Achille Charlet was precies twaalf jaar geworden toen zijn vader werd ten grave gedragen. Hij was een vlijtige jongen, een knappe en verstandige leerling op de lagere school, maar van verder studeren was er nooit sprake geweest : in de bloeiende wagenmakerij van „de Molenwal ” lag zijn toekomst, daar zou hij eens vader opvolgen. Dat Achille later een universitaire vorming zou krijgen had nooit iemand kunnen vermoeden, immers, in

die tijd en in de afgelegen Westhoek lag dat voor de zoon van een ambachtsman, buiten de normale gang van zaken. Dat was toen, en zelfs nog lang daarna, aan de kinderen van de dokter of van de notaris voorbehouden.

De jonge wees, Achille Charlet, kwam onder de hoede van zijn familie. Hij werd opgenomen in het gezin van René Bulckaert-Jacquier te Oostvleteren. De moeder van mevrouw Bulckaert was de zuster van Eugene Charlet. René Bulckaert en Eugénie Jacquier waren de ouders van de bekende Veurnse advocaat en Vlaamse voorman Michel Bulckaert (1895-1968). Een andere neef, Honoré Top, - zijn moeder was ook een zuster van Eugene Charlet - die sekretaris-ontvanger was van het Armbestuur en leraar aan de Nijverheidsschool te Veurne en later, in 1902, stadssektaris zou worden, nam Achille Charlet eveneens onder zijn hoede en begeleidde hem in de studie. Dat was een gebaar van dankbaarheid tegenover de familie van zijn moeder, waar hij - ook vroeg wees geworden - eens liefdevol werd opgenomen. Hij stuurde de jonge knaap, reeds daags na de begrafenis van vader Charlet, naar het college te Veurne, waar Achille als intern, zijn humaniora deed.

Toen hij het middelbaar onderwijs in 1904 had voltooid, wenste Achille Charlet te studeren voor bouwkundig burgerlijk ingenieur. In die tijd had men slechts te kiezen tussen burg. mijningenieur en burg. bouwkundig ingenieur; meer gedifferentieerde ingenieurstitels kwamen slechts tot stand bij de wet op het Hoger Onderwijs van 21 mei 1929. Omdat in de oude humaniora de wiskunde tot de secundaire vakken behoorde (toen nog meer dan nu), was een voorbereidend jaar nodig om die wiskundige achterstand bij te werken. Dat voorbereidend jaar maakte hij door in het St.-Jan Berchmanscollege, op de Meir, te Ant-

Achille Charlet in 1971
op zijn diamanten bruiloft

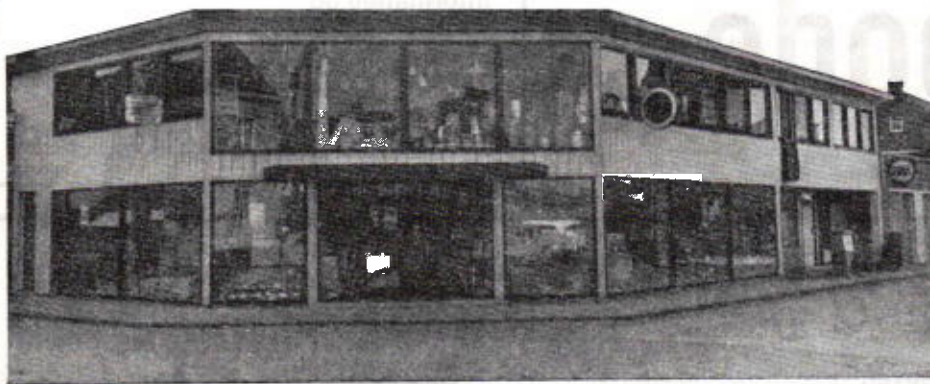
werpen. Hij ging daar inwonen bij Leopold Coutele, een broer van zijn moeder en de vader van de bekende jurist en literair begaafde essayist, Floris Coutele (1897-1931), die in 1926 betrokken was bij de oprichting van het Vlaams Economisch Verbond en de schrijver is van het bekende *Dagboek van een arivist*.

Na Antwerpen trok Achille Charlet in 1905 voor vijf jaar naar de Katholieke Universiteit te Leuven, meer bepaald naar de „Ecoles spéciales des Arts et Manufactures du Génie civil et des Mines ” (thans faculteit van Toegepaste Wetenschappen), waar hij in 1910 promoveerde tot ingenieur in de burgerlijke bouwkunde.

Na zijn opleiding ging hij in dienst bij de firma St.-Elloi te Edingen en Siegwart te Brussel. Van 1913 tot 1919 was hij ingenieur van de gemeente Merksem, waarna hij van 1919 tot einde oktober 1927 als ingenieur-directeur bij de Technische Diensten van de Belgische Boerenbond werkzaam was. Hij verleende daar voornamelijk zijn medewerking aan de wederopbouw van de „verwoeste gewesten ” (frontstreek van West-Vlaanderen). Van 1927 tot 1936 leidde hij een eigen studiebureau voor gewapend-betonkonstrukties.

Einde 1928 werd op initiatief van Jef Goossenaerts, de stichter, organisator en inspira-

De grootste en goedkoopste winkeluitleg van de streek

Korting-kaarten van 10 % voor alle trouwe klanten gans het jaar.

Mevr. URBAIN CORNEILLIE - VENIERE

bedankt haar trouw cliënteel voor het vertrouwen dat ze in haar en haar produkten stelde. Vanaf heden wordt de winkel uitgebaat door :

CHRISTINE CORNEILLIE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

Doorlopend einde-reeksen

— **30 % korting**

Reclameverkoop in plastic-artikelen

tor van de „Vlaamse Wetenschappelijke Congressen“, door ir. Mariman (N.V. Gevaert Photoprodukten) en ir. Bocxstaele (Bell Telephone), de „Vlaamse Ingenieursvereniging“ gesticht. Nog geen jaar later, op 26 september 1929, trad Achille Charlet tot deze vereniging toe, en zijn leven lang is hij, als Vlaaming uit één stuk, trouw lid gebleven. Hoe kon het ook anders, gezien zijn connecties in zijn jeugd, met de families Bulckaert en Cou-tele ?

Van 1936 tot 1946 was Achille Charlet afgevaardigde-beheerder van een firma die handel dreef in bouwmaterialen.

Terug aan de Universiteit

Tenslotte, op 61-jarige leeftijd, wanneer anderen aan hun rustpensioen beginnen denken, werd op hem beroep gedaan door de Technische Diensten van de Universiteit te Leuven, waar hij als directeur in dienst trad en bleef, tot in 1965, toen hij tachtig jaar geworden was.

De Leuvense universiteit moest niet alleen gedeeltelijk weder opgebouwd worden, na de rampzalige vernielingen in 1944, maar aan de uitbouw van de hele universiteit diende gewerkt. De toenmalige rector, Mgr. Van Waeyenbergh, deed aan bouwkundige expansiepolitiek en wilde de universiteit een reeks lokalen en instituten ter beschikking stellen om de toename van de studenten en de versnelde evolutie van de wetenschap op te vangen.

Kanunnik Vanhagendoren, inspekteur van de gebouwen, drukte de voetsporen van kanunnik Jan Janssen, die het gebouwencomplex van de universiteit na de Eerste Wereldoorlog een nieuw aanzien had gegeven, en vond in Achille Charlet een ervaren en toegewijde medewerker. Niet minder dan 38 grotere bouwwerken van de Leuvense Alma Mater, werden door Achille Charlet herbouwd, heringericht of als nieuw gebouw opgetrokken.

Men wist te Leuven, dat na de atombom-explosies op Japan de kernwetenschap een belangrijke afdeling van de natuurkunde zou worden en dat een behoorlijk instituut voor fysika voortaan ondenkbaar was zonder cyclotron. Daarom kreeg Achille Charlet de opdracht, in het park van Heverlee een ultramodern instituut voor kernfysika op te richten, terwijl hij het oude instituut voor natuurkunde moest heropbouwen ten behoeve van de kandidaturen.

Naast belangrijke uitbreidingen aan de St. Raphaëls- en St.-Pietersklinieken, werkte hij mee aan de bouw van de instituten voor economisch onderzoek, voor sociologisch onderzoek, voor scheikunde, voor elektro-mechanika, voor tropische plantkunde, voor landbouwscheikunde, aan het Sencie-instituut (fakulteit wijsbegeerte en letteren) en aan nog vele andere.

Het werk van Achille Charlet heeft er in hoge mate toe bijgedragen om de Leuvense Universiteit, die lange jaren in verouderde en onaangepaste gebouwen bedrijvig was, een

moderne structuur te geven. Meerdere generaties professoren en studenten zullen nog werken of hun opleiding krijgen in de instellingen die hij mede ontwierp en waarvoor hij de betonkonstrukties berekende. Hij werd er om zijn werk ten zeerste gewaardeerd en zijn bekwaamheid en plichtbesef zal er niet gauw vergeten worden.

Ook buiten zijn vakgebied werd zijn persoonlijkheid en rechtschapenheid naar waarde geschat, o.m. toen hij benoemd werd tot rechter bij de rechtbank van koophandel te Leuven. Om zijn verdiensten voor de Kerk werd hij geridderd in de Orde van Paus Silvester.

Op 7 mei 1972, hij was toen 86 jaar, is Achille Charlet te Leuven overleden. Eén keer, op latere leeftijd, is hij naar Roesbrugge-Haringe teruggekeerd, waar hij heeft aangeklopt op de intussen definitief gesloten wagenmakerij van „de Molenwal“, en waar René Corselis hem de voutekamer heeft getoond, waar hij geboren werd. Roger-A. Blondeau

TE KOOP

MAZOUTKACHEL „Surdac“ in zeer goede staat. Voordelige prijs. Adres ter drukkerij.

TWEE T.V.-ZETELS - GROTE TAFEL (van eet-plaats) - **FANTASIE KACHEL „Ciney“** (voor kolen en hout) - **BRETOENSE SLAAPKAMER** (1 persoon). Alles aan voordelige prijzen. Tel. 30.00.45 of adres ter drukkerij.

GALERIJ VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9, 8991 STAVELE-BEVEREN

TEXTIEL EN KONFEKTIE

VOOR HEREN EN KINDEREN :

- Moderne Terlenka broeken en blazers
- Broeken in „pane“ en Jeans (laatste nieuwigheden)
- Skivesten - Herenhemden - Pull's en Gilets

VOOR DAMES :

- Rokken - Kleedjes (nieuwe kollektie is binnen)
- Regenmantels - Moderne pull's

Bijhuis DESAEDELEIRE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, Roesbrugge

Dekens (voordelige prijzen) - Lakens (katoen - tergal - flanel)
Geschenkartikelen - Ondergoed - Werkkledij (Tencate, Evada)

**HET
KWALITEITSMERK**

**Oliën en
smeermiddelen**

voor : **GASOIL - diesel**

- **verwarming**

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

DE STAVELSE BURGEMEESTERS (14)

BURGEMEESTER FELIX DEBAENST

De Kasteelhoeve

1978 : Jaar van het dorp !

Zowat overal worden allerhande plannen gesmeed, akties op touw gezet en festiviteiten georganiseerd.

De 27e januari jl. werd te Stavele een eerste dorpsvergadering gehouden. Niet minder dan 32 hulsgezinnen waren er vertegenwoordigd. Zinnvolle initiatieven werden genomen o.m. nieuwe of vernieuwde benamingen van de verschillende hofsteden.

De eerste hofstede die te Stavele een naam verdient is zeker het vroegere neerhof van het „Hof van Stavele“ d.i. de hoeve waar tegenwoordig Paul Debaenst-Dezeure woont.

Ten oosten van de kerk en het kerkhof stond destijds het kasteel van de Heren van Stavele. Het neerhof of de boerderij die bij dit kasteel behoorde stond een paar honderd meter zuidwaarts. Beide, „Upperhof“ en „Neerhof“ bestonden zeker reeds in 1365.

Het kasteel zelf verdween tussen 1663 en 1697.

Het Neerhof of de hoeve bleef bestaan en bestaat nog. Op deze boerderij woonden in 1697 Mailliaert Hazebrouck. Hij was een zelfstandige boer die de hofstede, eigendom van de familie van Hoorne, in pacht had. Tijdens de Franse Revolutie in 1794 woonden er de echtgenoten Pieter Dumon-Vienne. In 1840 was het de familie Pieter Devoghel-Coulrier. De dochter Maria Rosalie Devoghel, geboren te Stavele op 13 februari 1841, trouwde in 1870 met Henricus Ludovicus Debaenst, afkomstig van Lo.

De huidige bewoner Paul Debaenst is de vierde „Debaenst“ die er ploegt, zaait en oogst. Henri was de eerste, diens zoon Hector-Edouard de tweede, Felix de derde.

Op deze kasteelhoeve werd op 26 oktober 1904 Felix Debaenst, zoon van Hector-Edouard en Zoë Butaye geboren.

Zijn benoeming tot Burgemeester

Bij koninklijk besluit van 16 april 1963 werd Felix Debaenst benoemd tot burgemeester van de gemeente Stavele in opvolging van Joseph Cornelis (1894-1963).

Lucien Stroom werd in zitting van 9 mei 1963 tot schepen benoemd in de plaats van Debaenst.

Beiden waren reeds gemeenteraadslid sinds 1947. Tijdens de Duitse bezetting nl. vanaf 18 april 1941 werden de gemeenteraden ontbonden en de mandatarissen, die meer dan

65 jaar oud waren, werden naar huis gezonden. Hier waren dat de schepenen Remi Leys en Edouard Debaenst. Werden aangezocht die plaatsen in te nemen: Felix Debaenst en Maurice Pil. Beiden aanvaardden en hebben dan ook plichtsgetrouw en eervol hun functie uitgeoefend. Ze werden echter achteraf zeer pover beloond! Ondank is dikwijls 's werelds loon.

Zijn gemeentelijke activiteiten

De eerste gemeentebegroting die burgemeester Debaenst voor de gemeenteraad bracht was deze voor het jaar 1963.

In gewone dienst bedroegen de

ontvangsten :	2.387.691 fr.
uitgaven :	2.369.870 fr.
overschot :	17.821 fr.

De buitengewone dienst beliep met het oog op de openbare werken aan de weg Stavele-Elzendamme

ontvangsten :	8.971.343 fr.
uitgaven :	8.750.000 fr.
saldo :	221.343 fr.

De opcentimes op de onroerende voorheffing stonden toen nog op 530 terwijl ze bij de fusie in 1970 : 1.100 stonden en tegenwoordig in groot Alveringem : 1.400.

De eerste lening onder het bestuur van burgemeester Debaenst aangegaan, werd op 16 maart 1964 gestemd en bedroeg 8.218.000 fr. waarvan 3.261.000 fr. door de gemeente en 4.957.000 fr. door de Staat terug te betalen.

Deze lening loopt thans nog een drietal jaren daar ze voor een terugbetalingsperiode van 20 jaar werd afgesloten.

In dezelfde zitting van 16 maart 1964 besloot de gemeenteraad buitengewone onderhoudswerken te laten uitvoeren aan de weg Krombeke-Roesbrugge, op het grondgebied Stavele, over een afstand van 1.260 m.

Het plan, lastenboek en bestek werd opge maakt door de ingenieur L. Cnockaert uit Wervik.

De kostprijs der werken bedroeg : 1.367.620 fr.
De algemene kosten : 82.056 fr.
In totaal : 1.449.676 fr.

De aanbestedingsprijs overtrof echter de raming zodat de gemeente zich verplicht zag op 9 september 1964 een lening aan te gaan van 1.716.000 fr. De goedkeuring en de uitvoering van deze werken kon zeer vlug gebeuren omdat de gemeente geen subsidies aanvraag.

Op 27 november 1964 stemde de gemeenteraad van Stavele een politiereglement op het gemeentelijk kerkhof.

Op 11 oktober 1964 moesten gemeente-

Felix Debaenst
de laatste burgemeester van Stavele.

raadsverkiezingen gehouden worden. Daar uit de laatste volkstelling van 1961 gebleken was dat de gemeente Stavele heel wat inwoners verloren had en daar het aantal tot beneden de duizend gevallen was, moesten twee raadsleden minder gekozen worden. In de gemeenten van meer dan 1.000 inwoners zijn er 9 raadsleden. In de gemeenten van minder dan 1.000 inwoners zijn er 7 raadsleden. Welnu Stavele telde bij de volkstelling van 1947 : 1.014 inwoners en bij de telling van 1961 nog 953.

De nieuw gekozen gemeenteraad werd aangesteld op 8 januari 1965 en zag eruit als volgt :

1. Debaenst Felix - burgemeester
2. Stroom Lucien - 1e schepen
3. Monkerhey Joël - 2e schepen
4. Depijper Daniël
5. Cornelis Yvon
6. Carton Henri
7. Quaghebeur Valère.

(’t vervolgt)
R. Lanszweert

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

**DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK**

uitbater : **Raoul BOSSAERT - ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper
bij **WOESTEN**

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.64

TOTALE UITVERKOOP met KORTING tot 50 %

van : alle tuin- en andere gereedschappen
sloten - letsen - paumellen - hoeken
nagels - bouten - vijzen - vijsogen
en tal van andere artikelen.

ZINKWERK — LOOD — SANITAIR

Alle herstellingen

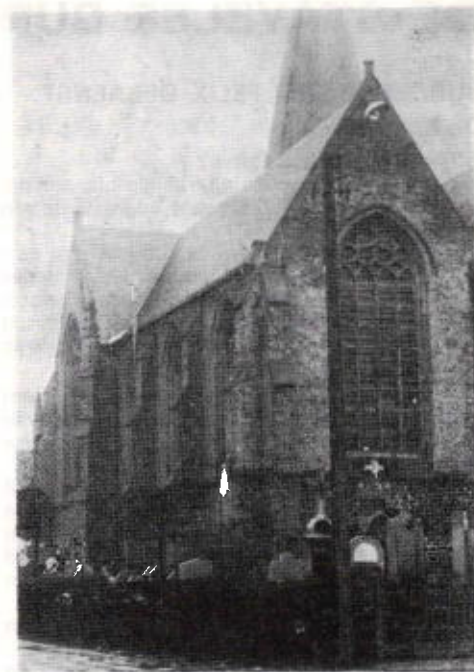
KROMBEKE EN ZIJN GESCHIEDENIS (3)

Naar E.H. De Rache en andere bronnen

De kerk van Krombeke, zoals wij ze thans kennen, is werkelijk een bezoek overwaard. Gedurende meer dan tien jaar heeft de huidige pastoor, E.H. Maes, geen enkele kans onbenut gelaten om zijn kerkgebouw, zowel langs binnen als van buiten, opnieuw in de oude luister te herstellen. Deze kerk, waarschijnlijk ontstaan uit de eerste kapel van het kasteel, is in verhouding tot de huidige bevolking zeker veel te groot. Dit deed E.H. De Rache dan ook de bedenking maken, dat in de bouwtijd ervan, de bevolking van Krombeke zeker een twaalf- à dertienhonderd zielen moet hebben geteld. Wij zien ditzelfde verschijnsel, nl. de verhouding tussen bevolking en kerkruimte, in bijna al onze kerken, dit voor een groot deel omwille van de ontvolking van onze Westhoek; doch daarover gaan wij niet uitweiden. Wat ons echter meer aanbelangt is het feit, dat we ook in Krombeke, zoals overigens in de meeste kerken van de omtrek en het Poperingse, de „berg- of ijzersteen“ aantreffen in de onderbouw van de muren, wat erop wijst, dat de eerste stenen kerkjes van die plaatsen bijna zeker uit dit materiaal werden opgetrokken. In de kerk van Haringe zien wij nog zelfs twee van de westergevels en de achterste westermuur aan de buitenzijde volledig in bergsteen opgetrokken, terwijl de onlangs blootgelegde crypte met daarbij aansluitende grondmuren eveneens uit bergsteen zijn. Men kan zich terecht afvragen op welke manier deze stenen, die men aantrof in de Cassel-, Cats- of Kemmelberg naar deze verschillende dorpen aangevoerd werden. Dat er reeds voldoende berijdbare wegen onze streek doorkruisten, dat moeten wij betwijfelen. We kunnen dit alleen aannemen voor Poperinge en zijn onmiddellijke omgeving, daar de oude heirbaan met haar vertakkingen in de Karolingische tijd toch nog ten dele berijdbaar zullen geweest zijn. Mogelijks kunnen wij voor de meer westelijk gelegen dorpen een verklaring vinden in het feit dat zij langs de IJzerkreek over water gemakkelijk konden bereikt worden. Voor Haringe, dat ligt aan de samenvloeiing van IJzer en Heydebeek was dit geen probleem. Krombeke had eveneens zijn „kay“ of landingsplaats op zijn eigen Heibeek, West- en Oostvleteren op de kaart van Karel de Kale als „Fleterna“ aangeduid had de Vleterbeek of Poperingevaart, en was dus zowel over land als langs het water bereikbaar. En met de oude heirbaan vanuit Cassel en de Catsberg, kunnen wij ons gemakkelijk de platboomschuiten indenken die langs de Heydebeek, die doorheen Steenvoorde loopt, langsheen Watou, Haringe aandoen, bevracht met „bergstenen“ die aangewend zullen worden voor de bouw van de eerste kerkjes. En langs dezelfde kreek tot Krombeke en verderop is het niet meer zo

moelijk om ook de andere dorpen aan te doen. Schrijft E.H. De Rache immers niet dat men met platboomschuiten vanuit Krombeke, langs de Vleterbeek of Poperingevaart, alle steden van de Westhoek en Frans-Vlaanderen kon bereiken. Waarom kunnen die schuiten, die ganse ladingen boomstronken kunnen vervoeren, ook geen bergsteen aanvoeren vanuit Steenvoorde langs Haringe om? We zien immers dat met de tweede Duinkerkse transgressie (overstroming vanuit de zee) die plaats had tussen de 4e en de 8e eeuw, gans de streek begrensd aan de ene kant door Houtem (Veurne), Alveringem, Pollinkhove, Beveren-IJzer en in Frankrijk tot Bambeke doorlopende, en een lijn gaande over Haringe, Roesbrugge, Krombeke, Westvleteren, Oostvleteren, Reninge, Merkem, Woumen en Diksmuide, door het zeewater werd overspoeld: de zogeheten IJzerkreek, waarbij overal diepe insnijdingen ontstonden, daar waar wij bestaande beken en riviertjes aantreffen. Vanaf Ekelsbake, dat eveneens op de IJzer is gelegen, langsheen gans deze kreek, treffen wij in de bestaande kerkgebouwen bijna overal in de onderbouw „bergstenen“ aan, die bij de vergroting van de kerken - vooral op het einde van de 16e eeuw - „herbruikt“ zijn geworden. Te Krombeke vinden wij deze stenen terug in de westzijdige beuk tot ongeveer één meter hoogte, en in de oostzijdige beuk tot aan de waterlijst.

E.H. De Rache moet werkelijk fier geweest zijn op de kerk van zijn geboortedorp, want hij beschreef ze als een kerk „van eenen alderschoonsten bouw-trand zeer verheven van bestek, met uitmuntende gotische vensters, alderbest gemetseld in witten kareelsteen“. Hij merkt op dat op elke hoek van de kerk in vroeger tijden een schoon gemetseld torentje kwam te staan - de huidige kerk telt er nog vier, aan beide zijden twee - en dat vooral het venster van de sacristie heel kunstig is gemetseld in de vorm van een klein schild. Hij had het daarbij over de oude sacristie, links van het koor, thans gebruikt als bergplaats, waarboven zich een tweede sacristiekamer bevindt, die enkel toegankelijk is langs een vensterpaneel binnenin de kerk, en waar, naar E.H. Pastoor Maes meent, in de Franse Revolutie de H. Mis werd opgedragen. De huidige sacristie immers dateert slechts van 1890. Wat echter E.H. De Rache het meest geboeid heeft, dat is de fijn-afgewerkte wenteltrap die aan de zuidwestelijke moerpijl is aangebracht, en die ook thans nog een merkwaardig voorbeeld is van metselaars-vakmanschap. Deze trap, bestaande uit 50 gemetselde treden, gevlochten als het ware rond de middensteen, met aan de buitenzijde van elke trede een doorlopende band die omhoog klimt, verdient inderdaad de vergelijking met

een „Kinkhoren“ of slakkenhuis, daar hij zich werkelijk zodanig omhoog draait, dat men niet kan vermoeden dat in een zo enge ruimte, zo een mooi gewrocht tot stand kan komen.

Het is aan de buitenzijde van dezelfde moerpilaar, dat zich de befaamde grafsteen bevindt waarop de wapens van het edel huis van Krombeke voorkomen. Over de toren echter is hij in zijn handschrift niet te spreken. Naar zijn mening „misstaet“ hij bij de kerk, daar hij „slechts eene enkele naalde is, die zich midden van het kerkgebouw bevindt“. De meningen over deze „te-kleine“ toren zijn uiteenlopend. Het is inderdaad juist, dat de toren in vergelijking met de onderbouw ervan, en met de hoogte van de beuken, klein uitvalt. Wat is echter de reden hiervan? Was het geldgebrek bij het bouwen ervan? Was men, zoals E.H. Pastoor Maes naar voren brengt, beducht dat hij tijdens de bouw ervan door windstoten of een stormwind zou begeven of was men beducht van andere moeilijkheden die de bouw met zich zou brengen? We weten het niet. Alleen het feit is er, dat men afgezien heeft van het optrekken van een meer aangepaste torenspits. Misschien is dit eveneens het geval geweest te Watou, waar wij ook die spitse naaldtoren aantreffen. Niettemin is de toren van Krombeke omvangrijk genoeg om de klokken te herbergen die er opgehangen zijn op de tweede kamer of klokkezolder. Krombeke heeft inderdaad sinds 1967 drie klokken waarvan de grootste - van ongeveer 650 kg. - gegoten rond 1824, gebleven is, terwijl de kleinste hergoten werd door toedoen

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

Steeds de elegantste modellen
in de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

ANIP HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

GENERALE BANKMAATSCHAPPIJ

Nu ook **SAFES** ter beschikking

bij het G-Bankkantoor te

ROESBRUGGE : Markt 5

Kantoordirecteur : J.M. Debruyne

Denk er aan dat uw waarden daar alléén
VEILIG opgeborgen zijn.

van de Firma Petit en Fritsen uit Nederland, waarbij een derde klokje werd bijgekocht, zodat het thans mogelijk is in akkoord te luiden (sol kruis-si en ré kruis).

En om dit hoofdstuk af te ronden nog dit : de voorzijde van de kerk, of het koor, is veel lager van „bestek” dan de achterzijde met de kruisbeuken, die tegen de toren aanleunt. Waarschijnlijk werd het voorste deel ietwat vroeger opgetrokken zoals dit ook het geval is in Haringe.

J. Gh. H.

Jaar van het Dorp

Haringe, bloemendorp

Heel wat papier sneuvelde reeds aan dit onderwerp. Toch menen we dat het zinvol is te werken voor onze dorpen.

Haringe heeft reeds de start genomen met een voorlichtingsvergadering nopens de bloeiing van ons dorp. Tevens mochten we genieten van een dia-montage over Haringe en van een paar filmpjes over de opening van de Karel de Blauweroutes.

Zondag 7 mei wordt weer eens een hoogdag. Om 14 uur worden de nieuwe gildevlaggen gewijd waarna ze de dorpskom zullen versieren. Om 14.30 uur heropenen we de Karel de Blauweroutes. De „Westhoekpioniers” zullen van de partij zijn; ook ruiters met hun paarden maken de tocht mee. Aan voetgangers zal het zeker niet ontbreken. Wie de

fiets verkiest mag dat ook en zelfs met de auto kun je mee. Het geheel zal opgeluisterd worden door de muziekmaatschappij van Herzele (Frans-Vlaanderen).

HET KLEINE DORPJE

Ik lees de eenvoud van de daken
als van de oude kerketoren
die er eeuwen staat in 't kleine dorpje
van te lande.
De mensen leven rustig en tevreden ;
ze kennen niet de hoogmoed van de straat,
maar proeven binnen de liefde en de vree,
waarmee men buiten niet te pronken loopt.

Joris Ostyn

Verschijnt in de dichtbundel „Stemmen uit het dorp”, samengesteld door de jonge Limburgse auteur Gie Luyten.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Nieuwigheden voor aanslagjaar 1978

Binnenkort wordt de aangifte voor aanslagjaar 1978 (inkomsten 1977), besteld. In verband daarmee is het opportuun van de voornaamste nieuwigheden te vermelden die van toepassing zijn :

1.- Het bestaansminimum is verhoogd. Dit wil zeggen dat wie beneden volgend netto-belastbaar inkomen ligt, geen belastingen verschuldigd is : 75.000 fr. voor aangevers zonder personen ten laste. Met één, twee, drie of vier personen ten laste komt dit op 82.000 fr., 89.000 fr., 96.500 fr. of 131.500 fr. vermeerderd met 53.000 fr. voor elke persoon ten laste boven de vier.

2.- De verminderingen wegens gezinslasten

komen niet meer in aftrek vanaf 375.000 fr. vermeerderd met 36.000 fr. per persoon ten laste.

3.- De persoonlijke bestaansmiddelen om ten laste te zijn mogen niet de 30.000 fr. netto of 40.000 fr. bruto overschrijden (vorig jaar was dat respectievelijk 25.000 fr. en 35.000 fr.).

4.- Een belastingplichtige die voor ten minste 66 t.h. gehandicapt is, wordt als één persoon ten laste aangerekend. Vorig jaar was dat niet het geval. Echtgenote of personen ten laste die in dezelfde mate gehandicapt zijn, blijven voor 2 personen ten laste tellen.

Men moet het percentage van zijn handicap bewijzen aan de hand van een of ander attest : arrest van de arbeidersrechtbank of een getuigschrift van het Ministerie van Sociale Voorzorg, Algemene Directie van de Sociale Zekerheid, Dienst voor Tegemoetkoming aan de Minder-Vallden, Zwarte Lievevrouwstraat 3c, 1000 Brussel; attest afgeleverd door het Fonds voor Arbeidsongevallen; attest van het Ministerie van Volksgezondheid, Gerechtelijke geneeskundige dienst.

5.- In sommige gevallen is de belastbare termijn voor verkoop van ongebouwde onroerende goederen van 5 jaar (30 t.h.) op 10 jaar gebracht en van 8 jaar (15 t.h.) op 16 jaar.

S.B.
Fiscaal Adviseur en bedrijfsconsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

Oude nummers van „De IJzerbode”

Volgende nrs en jaargangen van „De IJzerbode” zijn nog verkrijgbaar :

1e jaargang 1971 nrs 10-12

2e jaargang 1972 nrs 2-5-7/8-9-10-11-12

Vanaf 3e jaargang volledig.

Prijs per los nummer : 12 fr. - Volledige jaar-

gang : 130 fr.

Alle financiële verrichtingen :

— geldplaatsingen

— kredieten

— leningen

Agentschap : Mevr. W. LAUREYS - COEVOET

Zwanestraat 7, Tel. 057/30 00 17 STAVELE

SPAARKAS
ippa

STERAKTIE GEZINSZEGELS

tot 17 april 1978

30.000 fr. prijzen

vraag gezinszegels
en gratis loten

— BOND GROTE EN JONGE GEZINNEN —

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

- In alle kwaliteiten —
- In alle prijzen —

BELEVENIS

Een dichtbundel van Joris Ostyn.

Joris Ostyn die geboren werd te Kuurne op 4 maart 1924, wijdde zich aan de poëzie van omstreeks 1949. Vele teksten zijn verloren gegaan.

Hij schreef meermaals in verscheidene tijdschriften. In 1972 gaf hij op eigen risico een eerste bundel uit: „Poëzie“, in twee delen en werd hij bij een grote lezerschaar zeer gunstig onthaald.

Hij schrijft in een begrijpelijke taal en behandelt de onderwerpen van het dagelijks bestaan.

Zijn bundel „Belevenis“ verschijnt einde april. Hij omvat 112 bladzijden en veertien tekeningen van Joris Declercq.

Inschrijvingsprijs: 195 fr. (port inbegrepen) door storting op bankrekening 285-0339583-15 van de Generale Bankmaatschappij, of op prk. 000-0904677-55 van de Drukkerij Schoonaert te Roesbrugge.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden

- Michel Maes, 87 j. echtgenoot van Marie Dezwarte.

Geboorte

- Sylvia Storme, dochter van Stefaan en Maria Debuysere.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld!

JAN VANDENBROUCKE

Duinkerkestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

Davidfonds IJZERWEELE

TOONEEL: „Het leven en de dood van Victalis Van Gille“

De uitgestelde opvoering (zie januari-nr.) door het Kamertoneel van Heist-op-de-Berg vindt plaats op zondag 9 april te 19.30 uur in „De Gouden Arend“ te Roesbrugge-Haringe.

In de regie van Jos Houben maken we in schuifjes het leven mee van Victalis van Gille, dit naar een novelle van Ernest Claes. Deze schrijver wist steeds het goede in zijn medemens te bespeuren. Door zijn hart te laten meespreken vertelt hij „zijn“ waarheid. De negen acteurs van het Heists Kamertoneel slaagden erin met de opvoering van dit stuk de Noordstarfondsprijs Staf Bruggen in de wacht te slepen, alsmede de V.T.B.-prijs Hypoliet Van Peene-Virginie Miry waarbij 16 deelnemende groepen mochten geteld worden.

Org.: DF-IJzerweelde, m.m.v. „Die Croone“, K.A.V., K.L.J. en Kultuurgemeenschap Haringe, onder auspiciën van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur.

Toegang: 120 fr.; leden van de inrichtende verenigingen: 70 fr. Houders Plus-3-Pas: 60 fr.

V.K.S.J. - K.S.A. 50 JAAR

Daarom houdt de V.K.S.J.-Proven opendeurdagen. We denken aan een ouderavond op za-

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1

8994 PROVEN

Telefoon: 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

ALGEMENE

SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.

Onder Staatswaarborg.

terdag 15 april, met een Breugheliaans eten-tje. Daarna sketches van hoe 't vroeger was en nu is, en verder feesten we om ter meest met volksdans, polka, wals...

We denken eveneens aan een feestelijke jeugdmis in de kerk te Proven op zondag 16 april, waarna receptie voor iedereen in „Die Croone“ met standjes en een fototentoonstelling over onze werking. En terwijl de „ouden“ een glaasje proeven, spelen de kinderen in de lokalen.

Als slot, denken we aan de vijftig kleurige ballons die als rustige duiven de lucht ingaan en die op het ritme van de wind elders zullen vertellen hoe V.K.S.J.-K.S.A. in ons dorp werd gevierd.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Pieter Pannekoecke, zoon van Herman en Nelly De Waele (Beveren).
- Lander Leo Vanhee, zoon van Willem en Veronica Maes (Stavele).

Overlijden

- Carolus Maene, weduwnaar van Magdalena Maene (Stavele).

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

- IEPER
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U!

Register „De IJzerbode“ 1971 - 1975

Te verkrijgen door storting van 15 fr. op prk. 000-0904677-55 van Drukkerij Schoonaert te Roesbrugge. Verschijnt einde april.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND APRIL

Kaartingen

Beveren, „t Boerenhof" bij U. Bartholomeus donderdag 20 april te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 25 april
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd"

K.A.V.

Roesbrugge, bij J. Gunst, woensdag 12 april te 20 u.: Demonstratie „Bloemen schikken".
Dinsdag 9 mei: jaarlijkse reis naar de Koninklijke Serres en de B.R.T. Prijs 230 fr. Vertrek te 7 u. Vooraf inschrijven bij de kernleden tot 30 april.

Beveren: Kristen Mutualiteit

Beveren-IJzer, zondag 2 april te 10 u.
Eucharistieviering voor overleden voorzitter Camiel Devinck.
te 17 u.: jaarlijkse ledenvergadering in de jongensschool met uiteenzetting, bij middel van retroscoop, over „electronische administratieverwerking in de mutualiteit". Daarna prachtige tombola voor de aanwezige leden.

Wandelzoektocht

Roesbrugge, zondag 8 april te 14 u.
wandel-zoektocht. Inschrijving en prijsdeling bij Julien Gunst.

K.V.L.V.

Haringe, bij Martha Ryon, donderdag 6 april te 13.15 u.: laatste kookles „Streekgerechten" Poperinge, in het „Hof van Commerce" donderdag 20 april te 14 u.
samenkomst voor leden-weduwens.

Roesbrugge, bij Julien Gunst donderdag 20 april te 19 u.: 1ste breiles
Donderdag 27 april: reis naar Holland: Keukenhof, Madurodam. Vertrek: Markt te 5.30 u.

HOUTHANDEL - ZAGERIJ VANDENBROUCKE - RUBRECHT PROVEN

sinds kort verdeler van:

- Asbestcementprodukten „Johns-Manville"
- Golfplaten - Leien
- Muurdekplaten
- Onduline, enz. . .

Tel. 057/30.05.61

Kalender „BERTENNEST"

Weekeinde 8-9 april, verbodering met Frans-Vlaamse jongeren vanaf zaterdag 15 uur, overnachting in 't Bertennest, mits aanmelding vooraf. Op zondag deelname aan de 2e zwiigende voettocht vanuit Noordpene om 14.30 uur (10 km over Kassel) n.a.v. 300e verjaardag van de aanhechting van Frans-Vlaanderen bij Frankrijk. 's Avonds om 19.30 uur Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen te Bollezele.

Solidariteitsweekeinde 15-16 april: met Antoon Pype op zaterdag naar Brussel voor gebiedsbetoging voor de ambassade Tsjechoslovakije 1948-1968-1978. Zondag dankmis met Bormskomites in de katedraal van Antwerpen.
Zondag 23 april: vanuit 't Bertennest vertrek naar Antwerpen voor Natuurbeurs en Vlaams Nationaal Zangfeest: vooraf inschrijven.

Zondag 30 april: vanuit 't Bertennest vertrek naar St-Niklaas voor Bormsdag, n.a.v. 100e

verjaardag geboorte Dr. August Borms. Vooraf inschrijven langs tel. 057/30.02.08

TE KOOP

MAZOUTKACHEL „Surdia" in zeer goede staat. Voordelige prijs. Zich wenden: Prof. O. Rubbrechtstraat 83, Roesbrugge.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De meeste mensen zijn overtuigd van hun eigen belangrijkheid en voortreffelijkheid en verdelen de wereldbevolking in twee delen: zichzelf en al de anderen. Als er iets gebeurt, is het ook altijd de schuld van de anderen en men is verontwaardigd over één strohalm op de rug van de gebuur, als men er zelf een hele bundel draagt.

Dat is ook met onze regering het geval. Mobutu heeft in Kinshasa dertien mensen terechtgesteld die tegen hem hebben gecomplooteerd. De Belgische regering „heeft het nieuws met verbazing en verbijstering vernomen", zo staat er in de kranten. Na de oorlog hebben ze bij ons 242 mensen terechtgesteld, 2340 maal levenslange hechtenis uitgesproken en aan 53 000 veroordeelden, in het geheel 350 000 jaar vrijheidsberoving opgelegd, zonder te spreken van al de andere embetementen en geen enkele Belgische regering is daarover ooit verbaasd of verbijsterd geweest!

Onze regering dringt ook aan op amnestie... in Chili en Brazilië, maar hier willen ze er niet van horen. Dat sommige mensen, die amper of nog niet geboren waren als de Tweede Wereldoorlog begon, nu nog altijd lastig gevallen worden door het sequester (die nog meer dan 700 dossiers in behandeling heeft), voor de boeten die aan hun intussen overleden vader, meer dan 30 jaar geleden, werden opgelegd, dat schijnt normaal en daarvoor GEEN AMNESTIE!

Iedereen roept en schreeuwt dat er moet gespaard worden of dat we de dieperik ingaan en iedereen is akkoord, maar 't zijn de anderen die moeten sparen. Wanneer men voorzichtig laat doorschermen dat er waarschijnlijk geen veertiende maand kindergeld zal uitbetaald worden, komen er heftige protesten. Niettegenstaande dat er nog altijd maar twaalf maanden in een jaar voorkomen, zijn er die aan de C.V.P. vragen of ze nog weten dat hun verkiezingsslogan was: „omdat mensen belangrijk zijn" en nu willen weten of „kinderen soms niet belangrijk zijn?". Inderdaad, een pertinente vraag. Als men straks op een of andere gemeente de toelagen aan de kaartsklub of aan de boldersgilde zal willen verminderen, dan kan men vragen of „ontspanning soms niet belangrijk is?". Zo lijkt het buitengewoon moeilijk om bij het even wie of wat aan besparingen te doen en die zullen dan ook waarschijnlijk uitblijven, met het gevolg dat men zal verplicht zijn weer nieuwe belastingen te leggen.

Gusta stelt voor die nieuwe belastingen te vestigen op diegenen die alles in 't DUBBEL bezitten: twee woonsten, twee auto's, twee T.V.'s en twee vrouwen (wat ook wel gebeurt).

Met dit laatste ga ik niet akkoord, ik vind dat wie twee vrouwen heeft al meer dan genoeg gestraft is.

Wat denk jij ervan?
Pol

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B - 8970 Poperinge
057/33 33 18

- Alle elektrische installaties nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling van huishoudapparaten

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus BEHANGPAPIER
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

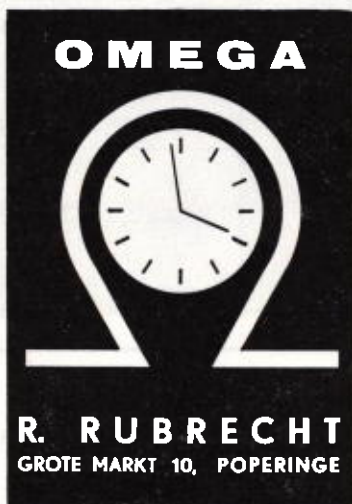

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN

Tel. 057/30 06 54

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en
Sanitaire installaties**
Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon
Krombekestraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

't Wos ol è geheelen tyd dat 't niet te best è foeterde tussen Tisten Labeure en de burgemeester van de prochie. Je moet weten dat de burgemeester en Tisten olle twee boeren waaren en dat 't land van hulder boerderij aan mekaar paalde. 't Wos djuuste kwestie van è stik land dat de ruuze begunnen wos. Maar 't wos de laatsten tyd nog styf vergerd omdat ze niet hadden kunnen overeenkomen over è brokke van 'n uutweg en op 't jugement wos 't Tisten die verloren hadde.

't Wos nog eigentlijk niet meest met de burgemeester zelve dat Tisten in onverschil lag maar wel met zijn madam, die het, om te zeggen gelijk of het wos, geweldig hooge op had en zelve overol baas speelde, zowel op d' hofstee of d'r buuten.

Tisten wos grooten liefhebber van vinken en op è zundagachternoeene, dat er vergadering wos voor de vinkeniers in „De Sneppe” toe Mance Verzets, kwam het ter sprake dat de burgemeester de aanvraag om meer toelagen voor de vinkegilde gerefuseerd hadde. Tisten, die daar oek wos en ol eenigte pinten gedronken hadde, sprong rechte en riep dat olleman 't koste hooren : „Dat komt ol deur die schoone madam van de burgemeester... ze gaat olgaw è keer bersten van hooftveerdigheid... en z' is begot te dom om hooi t' eten.” 't Duurde niet lange teegen dat madam van de burgemeester hoorde vertellen wuk dat Tisten over heur gezeid hadde en ze wilde dat natuurlijk niet laten liggen, zoodat Tisten weere voor 't tribunaal moeste komen. 't Besluit van d'affaire wos onderander dat Tisten verplicht wos van in 't openbaar zijn gezegden te herroepen en dat moeste gebeuren de zundag achter d' hoogmesse in presentie van ol de menschen.

D'r wos in veele jaaren geen zooveele volk in d' hoogmesse geweest gelijk dien zundag. Tisten, die van achter in de kerke zat, hadde de burgemeester en zijn madam zien binnenkomen en fier gelijk è pauw ol vooren zien gaan zitten en è gerochte è beetje nerveus. De messe wos nog niet geheele gedaan of Tisten wos ol naar buuten, tegaare met de garde die ging toonen aan Tisten hoe dat 'n ie dat moeste doen.

„Kijk”, zei de garde... „je gaat daar op dien steen gaan staan en je wacht tot dat ol 't volk buuten is... k gaan ik toen bellen en je zegt gij toen klaar en duudelijk dat ze het ollemaale kunnen hooren, hetgeene dat je moet zeggen.”

Tisten wos ol ter plekke teegen dat ol de menschen buuten waaren en è zag, ginder van achter, de burgemeester en madam staan... De belle ging en Tisten begoste „Beste menschen”, riep Tisten met luude stemme „je moet julder nu goed horkten wuk da'k hier gaan zeggen... over è paar maanden heb ik in de vergadering van de vinkeniers gezeid dat madam van de burgemeesters eerst of laatst è keer ging bersten van hooftveerdigheid en dat ze te dom wos om hooi t' eten... hewè 'k moeten ik hier bekennen dat dat geen waar is... dat madam nog lange niet gaat bersten van hooftveerdigheid en dat ze bovendien nog bijlange zo dom niet en is ofdat wieder ol peinzen... ter kontrarie, dat ze wel zoo slim is dat ze zou kunnen hooi eten!... Elk zegge het voort.”

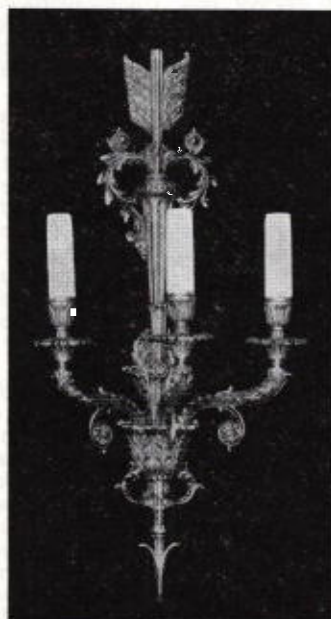
KWAAK

Lente...

Tijd om uw interieur op te frissen
en een gezellige sfeer te scheppen.

Denk aan uw

verlichting

Wij presenteren U een rijke keus :

- modern- en stijlusters
- wandlichten
- tafel- en staanlampen

Eén adres :

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Waar men gaat langs Vlaamse wegen . . .

O. L. VROUW van het MIRAKEL te BEVEREN-IJzer

Beveren had reeds een bedevaartvaantje omstreeks 1620 !

In vroeger tijden, toen de sociale bekommering veel groter was dan tegenwoordig, volstond meestal een of andere tegenslag om iemands bestaanszekerheid aan diggelen te slaan. Om de bedreiging, de angst en de onzekerheid te weren of ziekte en ongeluk te keren, deed men beroep op hogere machten. De volksdevotie, die niettegenstaande haar klein-menselijke kanten toch getuigde van een diep geloof en een betrouwvol religieus sentiment, had een hele reeks heiligen een soort specialisatie toegekend. De plaatsen waar die heiligen werden vereerd zijn vaak uitgroeid tot bekende bedevaartoord, waar men jaarlijks negen dagen lang bijna zeker was verhoord te worden.

Voor al O. L. Vrouw was op zeer veel plaatsen het voorwerp van een bijzondere devotie, die vaak haar oorsprong vond in een legende : meestal het verhaal van een mirakel, dat er eens eeuwen geleden was gebeurd.

In West-Vlaanderen alleen zijn er tientallen mirakuleuze Lievevrouwebeelden aan te wijzen. Te Ieper heeft men er drie : O. L. Vrouw van Thuyne, O. L. Vrouw van de Vesten en O. L. Vrouw van de Hallen. Nog dichterbij hebben we O. L. Vrouw van Barmhartigheid te Izenberge, O. L. Vrouw van St. Jan te Poperinge en O. L. Vrouw van het Mirakel te Beveren.

Oorsprong van de Maria-verering te Beveren

We hebben reeds vroeger verteld over Elisabeth van Roordbrugge en Willem van Bethune die in de eerste helft van de 13e eeuw hun kasteel hadden te Roesbrugge op de linker-oever van de IJzer. Elisabeth, die een grote verering had voor de H. Maagd, had de belofte gedaan, ter hare ere een kapel te bouwen in het bos, in de nabijheid van het kasteel.

Toen in het jaar 1232, houthakkers een bepaald aantal bomen velden om het bouwterrein voor te bereiden, zou er een groot mirakel gebeurd zijn : uit een van de neergehaalde eiken stroomde bloed. De geschrokken werk-

lieden gingen als de weerlicht hun meesters verwittigen en ridder Willem en dame Elisabeth, na zich ter plaatse van het wonder te hebben overtuigd, raadpleegden de proosten van Eversam en van Lo, de bisschop van Terwaan en de abten van Ter Duinen en St. Winoxbergen. Deze waren ervan overtuigd dat het ging om een teken uit de hemel en dat er een klooster moest gebouwd worden in plaats van een eenvoudige kapel.

Dit klooster, dat in de volgende jaren tot stand kwam, werd toevertrouwd aan de congregatie van St. Victor. Deze religieuzen noemden hun nieuw klooster : „Stichting van de H. Maagd Maria“, naam die achteraf gewijzigd werd in „Abdij van O.L.Vrouw ter Nieuwe Plant“. De verre opvolgers van de

eerste zusters verblijven sedert 1588 te Ieper, waar men nog altijd spreekt van de Roesbrugge-damen.

Uit de wondere boom uit het bos van Roesbrugge zou dame Elisabeth drie beelden laten maken. Eén ervan, drie voeten hoog, een rechtstaande O.L.Vrouw met het kind Jezus op de arm, zou naderhand in de kerk van Beveren terecht gekomen zijn. Hoe dit beeld, van omstreeks 1250 zijn plaats vond in die kerk, die bijna twee eeuwen later werd gebouwd is ons onbekend.

Wat er ook van zij, reeds kort nadat de kerk van Beveren was ingewijd, moet er daar een bloeiende verering ontstaan zijn voor „O.L.Vrouw van het Mirakel“. Ook al vroeg werd er een novene ingesteld, die telken jare begon op 8 september (O.L.Vrouw Geboorte), want de Kortrijkse bibliotheek bezit een merkwaardig geschrift van de jaren 1556-1560, waarin vermeld staat : *Beveren is een schoone parochie. Daar staat een nette oude kerck, waar alle jaren, een grooten bedevaart gehouden wordt, ter eer der H. Maagd Maria, op den achtsten September dewelke duurt negen dagen lang*. Ook Sanderus, in zijn *Flandria Illustrata* (1640), maakt melding van het wonderbeeld, terwijl uit oude kerkrekeningen blijkt dat Beveren in de noveendagen een grote volkstoeloop moet gekend hebben.

Die negen dagen werden zeer plechtig gevierd. Driemaal werd er met het wonderbeeld processie gehouden, en tijdens die novene werd dit beeld hoog verheven op een soort troon in het koor uitgestald. Om het beeld heen prijken talrijke, en van jaar tot jaar meer en meer, ex-voto's of geloftegiften. Naast kostbare juwelen en goud- en zilverwerk vond men er ook de natuurlijke voortbrengselen van de grond, waarmee de kleine man zijn dankbaarheid betuigde.

In de jaren 1793 en 1794, ten tijde van de overrompeling van ons land door de Franse revolutionaire troepen werd ook de kerk van Beveren niet ontzien. Haar inhoud werd niet alleen geplunderd en door het vuur verwoest, maar zij deed maandenlang dienst als kazerne, paardenstal en slachterij, terwijl de sakristie tot gevangenis werd ingericht. Een volledige ontering en heiligschennis was niet denkbaar !

In die dagen van plundering en brandstichting redde een inwoner van de parochie, Albert Martin, het mirakuleuze beeld. Hij bewoonde een klein huisje aan de noordkant van het kerkhof en hield er de wondere O.L. Vrouw weggedoken op zijn zolder. Het bleef daar tot in 1802, toen de kerk, onder Napoleon en na de beloken tijd, weer werd geopend.

Er volgde een plechtigheid van eerherstel, maar de oude bedevaart kreeg nooit meer zijn oude luister terug.

Het Bedevaartvaantje

Oude bedevaartvaantjes waren papieren wimpeltjes in de vorm van een rechthoekige driehoek, waarop zinnebeeldige voorstellingen afgedrukt waren, die betrekking hadden op

de plaatselijke verering van een heilige. De tekening was een ets van een of ander kunstenaar en was maar aan een kant afgedrukt, op de keerzijde stond meestal een aanduiding over de aard en het jaartal van de bedevaart.

Dit driehoekig stuk papier werd aan zijn smalste zijde aan een stokje geplakt. Dit vlaggetje werd niet alleen meegenomen als een bewijs van gedane bedevaart, maar ook als afweermiddel voor allerlei rampen en kwalen. Zo vond men het terug aan de wieg van het kind, op de schoorsteenmantel van het woonhuis, maar ook wel in de schuur, in de stallen of in het varkens- en konijnshok, naargelang de plaats van de acute bedreiging.

Bij hun terugkeer van het bedevaartsoord staken de mannen het op hun hoed of pet en de boeren die met de sjees of de huijkar naar huis kwamen bevestigden het op hun voertuig of in het lederen hoofdstel van hun paarden.

Het bedevaartvaantje van Beveren was getst door de leperse kunstschilder en graveur Guillelmus du Tielt. Immers onder de tekening staat de volgende tekst: *Guill. du Tielt fecit Ypris - H. MARIA, Moeder Godts, bidt voor ons - Sancta MARIA, ora pro nobis.* Deze kunstenaar, die meerdere vaantjes heeft geëst, o.a. voor de St.-Antoniusbedevaart verbonden aan de St.-Niklaaskerk van Ieper en voor de St.-Rochusbedevaart te Kassel, was bedrijvig in de jaren 1610 tot 1630, zodat we met zekerheid weten dat het bedevaartvaantje van Beveren in het begin van de 17e eeuw werd ontworpen. De tekening vertoont aan de stokzijde de gekroonde Moedermaagd met op haar rechterarm het Jezuskind dat zich tegen zijn Moeder aanvlijt. In de linkerhand houdt Maria een scepter. In het midden staat de parochiekerk met spitse toren en links daarvan de naam van de parochie: *Beueren*. Verder een zicht op het dorp, met huizen en bomen en in de verte de torentinnen van een kasteel. In dit landschap bewegen zich enkele menselijke gestalten. Bij het tekenen van het Lievevrouwebeeld heeft de kunstenaar zich waarschijnlijk vergist, want bij het eigenlijke beeld is de positie van het kind en de scepter net andersom: daar zit het kind op de linkerarm en Maria draagt er de scepter in de rechterhand. Dat de toren met een spitse naald is getekend is geen fout, inderdaad zo was de kerk van Beveren oorspronkelijk, maar in 1779 werd zij door de bliksem getroffen en de rijzige naald werd gekloofd tot aan het metselwerk van de toren. De nieuwe naald die in de plaats kwam, was veel korter.

Het bedevaartvaantje van Beveren was geen unicum, onder de talrijke bedevaartplaatsen van West-Vlaanderen alleen, zijn er al 47 waaraan een vaantje verbonden is geweest.

Poging tot heropleving

In het begin van deze eeuw werd een poging gedaan om de bedevaart naar O.L.Vrouw van Beveren nieuw leven in te blazen. Toen in 1907 pastoor L. Foulon daar werd aangesteld, heeft mgr. Waffelaert hem die uitdrukkelijke opdracht gegeven en hetzelfde jaar werd tijdens de septembernoven door de pastoor op deze wens van de bisschop zoveel als mogelijk ingegaan. Twee jaar later kwam deken Vervaecke van Poperinge, dit verlangen van de bisschop nog eens extra benadrukken. In 1910 werd de noven gepredikt door de redemptorist, pater Samoy en op 26 juni 1911 kwam mgr. Waffelaert zelf in de bedevaart naar O. L. Vrouw van Beveren. De Eerste Wereldoorlog maakte een einde aan deze heroplevingspogingen, bovendien was sedert 1897 te Beveren de devotie voor de H. Brigidda ingevoerd door pastoor Bayaert en die bracht een volkstoelooi mee, die de bedevaart naar het mirakuleuze O.L.Vrouw-beeld ver overtrof.

Na de Tweede Wereldoorlog kreeg Beveren een nieuw bedevaartvaantje. Een kleurig industrieel produkt op lijnwaad, zonder kunstwaarde. Daarop staat O.L.Vrouw, net als bij het beeld, met het kind Jezus op de linkerarm; de kerk is er te zien in haar huidige staat, met korte torennaald. Verder heeft men er nog het in 1953 ingevoerde wapen van de gemeente Beveren en een tekening van de H. Brigidda. Met het commerciële inzicht van de nieuwste tijd is het tweediensig!

R.A.B.

De grootste en goedkoopste
winkeluitbating van de streek

CHRISTINE CORNEILLIE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

Doorlopend einde-reeksen - 30%

Reclame in plasticartikelen

G. INDEVUYST
COUTHOF LAAN, 32

057-33 39 63

Grote keus :

- éénjarige en doorlevende bloemen en planten
- bloembakken en schalen
- kamerplanten - kaktussen en zijdestukken

Open van 8.30 u. tot 20 u.

ook op zaterdag - zondag
en betaalde feestdagen

Maandag : gesloten

Breng uw kinderen mee voor een leerrijke wandeling tussen al wat groeit en bloeit in de serres.

TE KOOP GEVRAAGD

BUKSBOOM (Palmboomhout) 10 cm. diameter om in te graven. Adres ter drukkerij.

GALERIJ VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9, 8991 STAVELE-BEVEREN

TEXTIEL EN KONFEKTIE

VOOR HEREN EN KINDEREN :

- Moderne Terlenka broeken en blazers
- Broeken in „pane” en Jeans (laatste nieuwigheden)
- Skivesten - Herenhemden - Pull's en Gilets

VOOR DAMES :

- Rokken - Kleedjes (nieuwe kollektie is binnen)
- Regenmantels - Moderne pull's

Bijhuis DESAEDELEIRE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, Roesbrugge

Dekens (voordelige prijzen) - Lakens (katoen - tergal - flanel)
Geschenkartikelen - Ondergoed - Werkkledij (Tencate, Evada)

**HET
KWALITEITSMERK**

**Oliën en
smeermiddelen**

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

Een groot mens en een rechtlijnige Vlaming is heengegaan.

Prof. Dr. Leo ELAUT (1897-1978)

pionier van de geschiedenis der geneeskunde !

Leo Elaut, die op 2 april jl. te Gent is overleden, had veel verdiensten, maar hij zal voornamelijk bekend blijven als de man, die meer dan wie ook een basisdokumentatie heeft aangelegd voor de geschiedenis van de geneeskunde in Vlaanderen.

Zeker de helft van „De IJzerbode” ware te vullen met de titels van de boeken, monografieën en tijdschriftartikelen, die hij meestal in het Nederlands, maar ook wel in het Frans, het Engels, het Duits en het Latijn heeft geschreven. Tot in de jongste tijd was hij uitermate bedrijvig op dat gebied. Als medicus van formaat, als professor en eeuwige student, als archiefpluizer, als iemand die de beroerste tijden van de Gentse universiteit had beleefd en de gebeurtenissen met het oog van de historicus had geobserveerd, had hij veel te vertellen. Hij beschikte bovendien over een scherpe, maar tevens literaire pen. Al wie voortdurend uitkeek naar wat prof. Elaut weer eens had gepubliceerd, zal hem blijvend missen !

Men kan zich misschien afvragen wat voor nut er steekt in de geschiedenis van de wetenschappen in het algemeen en deze van de geneeskunde in het bijzonder. Ware het niet beter zich te concentreren op de wetenschappelijke vooruitgang, dan voortdurend te zoeken hoe het vroeger is geweest ? Dààr op moeten we met Huizinga antwoorden :

Het is goed voor wie voortgaat in de wind der eeuwen,
even stil te staan
en om te zien naar de plek, vanwaar hij in de ochtend vertrok.

Geschiedenis van de wetenschappen is een kultuurplicht !

Leo Elaut werd op 26 december 1897 te Gentbrugge geboren, als de enige zoon van een landbouwer en melkboer.

Nadat hij in zijn geboortedorp lager onderwijs had genoten ging hij naar het kollege te Eeklo om er Frans te leren. Vandaar trok hij naar het Collège Sainte Barbe te Gent, bij de jezuïeten, om er de humaniora te voltooien.

In 1917 liet hij zich inschrijven als student in de geneeskunde aan de, onder de Eerste Wereldoorlog, vernederlandsde rijksuniversiteit te Gent.

Een jaar later, toen de oorlog was beëindigd, mocht hij als oud-student van de gewraakte „von Bissing-universiteit” zijn studie niet meer voortzetten. Zo zat hij plots thuis en wel voor twee-drie jaar, maar toch was het geen verloren tijd, want hij studeerde hard onder de leiding van de geleerde kapelaan van Gentbrugge, dr. Frans de Hovre, die onder de oorlog in Engeland had verbleven en er had meegewerkt aan de organisatie van het onderwijs voor Belgische vluchtelingen en in 1919 het *Vlaamsch Opvoedkundig Tijdschrift* stichtte. In die periode maakte Elaut zich een benijdenswaardige taalkennis eigen, door het vertalen van werken uit het Engels en het Duits.

Toen na enkele jaren de toenmalige repressie woede was geluwd, kon hij zijn medische studie voortzetten en weer te Gent, waar hij zijn mannetje stond in de strijd voor de definitieve vernederlandsing van deze Alma Mater.

In 1927, hij was toen dertig jaar, promoveerde Leo Elaut tot doctor in de geneeskunde. In de universitaire wedstrijd werd zijn studie *Bijdrage tot de histofysiologie der bij-nieren*, bekroond. Daarop volgde hij nog een jaar specialisatie te Praag en ging vervolgens naar Amsterdam, waar hij in 1929, als eerste buitenlander, weer het doctoraat in de geneeskunde behaalde, op het proefschrift : *Bijdrage tot de urologie van zwangeren*. Doctor Elaut werd bovendien nog laureaat van de interuniversitaire wedstrijd en mocht met een

studiebeurs naar Amerika, waar hij zich volmaakte aan het bekende Mayo-ziekenhuis, een van de belangrijkste medische centra van de Verenigde Staten.

In 1931 werd Elaut assistent bij het anatomisch instituut van de Gentse universiteit, waar men sedert één jaar eindelijk volledig doceerde in de taal van ons volk. In 1932 behaalde hij het aggregaat hoger onderwijs voor urologie : de heelkundige behandeling van nieren en urinewegen. In 1934 werd hij docent voor de menselijke ontleedkunde en in 1935 werd hij belast met de cursus „urologische kliniek” om tenslotte in 1938 gewoon hoogleraar te worden. Prof. Elaut werd een vermaard uroloog, bekend is „de driehoek van Elaut”, zijn ontdekking op het gebied van de anatomie van het bekken.

Elaut was ook betrokken bij de oprichting van de „Vlaamse Akademies” en werd in 1939 een van de eerste vijftien leden van de nieuwe Koninklijke Vlaamse Akademie voor Geneeskunde van België. Ook was hij tien jaar lang redaktiesekretaris van het *Vlaamsch Geneeskundig Tijdschrift*.

Onder de Tweede Wereldoorlog hield prof. Elaut zich buiten de kollaboratie. In de jaren 1941-1943 was hij deken van de geneeskundige fakulteit en in die hoedanigheid kon hij heel wat dokters behoeven voor tewerkstelling in Duitsland. Ook onder de Tweede Wereldoorlog werd hij aangeduid om te zetelen in de Raad van de Orde der Geneesheren, die alles regelde wat het doktersberoep betrof en bestond van in 1938. Maar na de oorlog verweet men de Orde dat zij een Duitse instelling was en prof. Elaut werd niet alleen als hoogleraar afgezet, maar ook voor de Krijgsraad gedaagd. Zijn proces duurde zes maanden en hij nam een spoorabonnement om de 47 zittingen bij te wonen. Al de leden van de Raad van de Orde werden veroordeeld. Elaut kreeg twee jaar, maar heeft geen dag vastgezeten.

Leo Elaut was dus geen hoogleraar meer en de universiteitskliniek was niet langer voor

hem toegankelijk. Ook in de private kliniek waar hij reeds twintig jaar werkte, werd hij de deur gewezen. Hij was dus gedwongen tot niets doen en om - naar hij zelf zegde - van ergernis geen te hoge bloeddruk te krijgen, is hij de geschiedenis van de geneeskunde gaan bestuderen. Als 60-jarige liet hij zich opnieuw inschrijven als student, men sprak van de oudste student van het land, aan de Gentse universiteit, waar hij in 1958 voor de tweede keer (de eerste keer in 1932) het aggregaat hoger onderwijs, maar nu in de geschiedenis van de geneeskunde, behaalde. Zijn proefschrift handelde over een middelnederlands handschrift *Van Smeiscen Lede*, waarvan Jacob van Maerlant de auteur zou zijn. Zijn openbare les was tevens een openbare hulde, met een eindeloze ovatie voor een groot en moedig hoogleraar.

In datzelfde jaar (1958) kreeg hij ook zijn burgerrechten terug en twee maanden later werd hij door de dokters verkozen tot voorzitter van de Raad van de Orde der Geneesheren van Oost-Vlaanderen. Van een rehabilitatie gesproken ! Ook in 1958 richtte hij samen met dokter Piet Boeynaems uit Antwerpen, het driemaandelijkse tijdschrift *Scientiarum historia* op voor de studie van de geschiedenis van de geneeskunde, de wiskunde en de natuurwetenschappen. Het was enkele jaren (financieel bleek het niet houdbaar) het enige tijdschrift van die aard in het Nederlands taalgebied.

Prof. Elaut doceerde dan opnieuw aan de Gentse universiteit, als lektor van een vrije cursus over de geschiedenis van de geneeskunde. In 1965, op zijn 68ste levensjaar, belandde Elaut nog in de politiek. Met ruim vijfduizend voorkeurstemmen werd hij senator van de Volksunie. Toen heeft hij „in schoonheid” het heelkundig mes neergelegd.

Naar het voorbeeld van de in Nederland bestaande vereniging voor de geschiedenis van de geneeskunde, wiskunde en natuurwetenschappen, die bij afkorting „GeWiNa” wordt genoemd, werd in 1960 te Gent een gelijkwaardige vereniging gesticht die de naam „Zuid-GeWiNa” kreeg. Toen de stichter, prof. dr. Paul van Oye, in 1969 overleed, werd hij

Lees verder blz. 6

DE STAVELSE BURGEMEESTERS (15)

28 december 1970. Dit was het einde...
Burgemeester Felix Debaenst ondertekent het verslag van de laatste zitting van de gemeenteraad. Het oude Stavele werd opgedoekt. Waren aanwezig bij deze slotzitting: F. Debaenst, burgemeester; L. Stroom en J. Monkerhey, schepenen; D. Depyter, H. Carton, V. Quaghebeur en A. Dewulf, raadsleden; R. Lanszweert, gemeentesekretaris; A. Eloy, gewestelijke gemeenteontvanger en H. Vanoverschelde, veldwachter.

Op 29 januari 1965 werd beslist het gemeentebestuur van Beveren te raadplegen over eventuele verbeteringswerken aan de weg vanaf de Stavelebrug tot aan de Eikhoeck. De 8e maart daarop werd eenparig besloten een plan, lastenboek en bestek te laten opmaken voor het uitvoeren van herstellingswerken aan de school.

Op 12 juli 1965 besliste de gemeenteraad voor 50 t.h. bij te dragen in de buitengewone onderhoudswerken aan de buurtweg van groot verkeer nr. 96, baanvak Stavele-brug tot de Kruisstraat. Waarvan de raming 835.000 fr. bedroeg. Voor de financiering van dit werk nam de gemeente een lening op van 350.000 fr.

In 1965 had de muziekmaatschappij besloten uniformen aan te kopen voor de muzikanten. De totale kostprijs bedroeg 150.000 fr. De gemeente gaf 40.000 fr. nl. 10.000 gewone en 30.000 buitengewone subsidie.

De muziekmaatschappij organiseerde een fancy-fair die 60.000 fr. opbracht en kon zelf nog 30.000 fr. van gespaard geld bijpassen. De andere 20.000 fr. werd verkregen door meerdere muziekopvoeringen en door lidgeld door de Stavelnaren betaald.

In de zitting van 21 februari 1966 heeft de gemeenteraad van Stavele, voor de eerste maal in deze eeuw althans, een advies uitgebracht nopens de fusies van gemeenten. De gemeenteraad besliste eenparig: De Minister van Binnenlandse Zaken te verzoeken geen samenvoeging van de gemeente Stavele met een andere aangrenzende gemeente voor te stellen. Zoals vroeger verteld, in het nummer 3 van de 7e jaargang, 1977, blz. 4, handelde de gemeenteraad van Stavele de vorige eeuw nl. op 8 februari 1818 over hetzelfde onderwerp: „de gemeenteraad besliste geen vereniging van deze gemeente met een andere te wensen”. In de gemeenteraad van 5 oktober 1966 werd een eventuele fusie met Roesbrugge fel bestreden, terwijl, indien de samenvoeging onafwendbaar was, een samengaan met de gemeente Beveren als wenselijk beschouwd werd.

Op 23 mei 1966 werden plan, lastenboek en bestek goedgekeurd van de buitengewone onderhoudswerken aan de school en aan het gemeentehuis. De raming bedroeg 560.741 fr. alle bijkomende kosten inbegrepen.

Tijdens het bestuur van burgemeester F.

Debaenst aanvaardde de gemeenteraad het ontslag van meester Depeser als onderwijzer en schoolhoofd. Op 28 augustus werd meester Vande Lanotte tot schoolhoofd benoemd.

De Brandweer

Voor de oorlog 1940-1945 had de gemeente Stavele een akkoord inzake brandbestrijding met Lo. Na de oorlog werd een overeenkomst gesloten met de gemeente Roesbrugge die meerdere malen gewijzigd en vernieuwd werd, want de prestaties van de Roesbrugse brandweer werden ten zeerste gewaardeerd. De inwoners van Stavele waren dan ook zeer tevreden over het akkoord dat bestond met Roesbrugge.

De Hogere Overheid was echter vastbesloten de organisatie van de brandweer te wijzigen. Zoals steeds, maar dan alleen om de schijn te redden, werd het advies gevraagd van de lokale autoriteiten. De gemeenteraad van Stavele besloot op 7 juni 1968 eenparig: „Niet akkoord te gaan met de indeling van de gemeente Stavele in de Gewestelijke groep Poperinge met centrumgemeente Poperinge, maar de Hogere Overheid te verzoeken de gemeente Roesbrugge als centrumgemeente te laten bestaan en Stavele bij het Centrum Roesbrugge te laten”.

In de motivering lezen wij o.m.: „Overwegende dat het brandweerkorps van Roesbrugge tot op heden tot eenieders voldoening op de gemeente Stavele zeer vele goede diensten bewezen heeft en bij iedere oproep in een minimum van tijd ter plaatse was en aldus meermalen groter onheil heeft voorkomen”. De Hogere Overheid heeft helemaal geen rekening gehouden met de beslissing van de gemeenteraad. Stavele moest beroep doen op de brandweer van Poperinge dat tweemaal zo ver afgelegen is.

De 7 oktober 1968 bracht de gemeenteraad in een speciale zitting hulde en dank aan Yvon Cornelis die ontslag nam als gemeenteraadslid. Yvon Cornelis was de laatste vertegenwoordiger van de familie Cornelis die te Stavele op alle gebied zoveel positiefs verwezenlijkt heeft. De 29 november 1968 werd André Dewulf als gemeenteraadslid beëdigd en aangesteld.

Tijdens de voorlaatste zitting van de gemeenteraad van de voormalige gemeente Stavele op 18 november 1970 kwamen 16 verschillende zaken op de agenda voor. De begroting voor 1971 werd ook vastgesteld. De balans van de gewone dienst zag eruit als volgt:

ontvangsten :	3.137.533 fr.
uitgaven :	3.099.877 fr.
overschot :	37.656 fr.

Het einde van het oude Stavele

De eindvergadering had plaats op 28 december 1970 met slechts drie punten op de agen-

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

Steeds de elegantste modellen
in de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Waarom wachten...

Koop nu ... en betaal met afkortingen

Wij financieren

Vraag inlichtingen bij de

GENERALE BANKMAATSCHAPPIJ

ROESBRUGGE : Markt 5

Kantoordirecteur : J.M. Debruyne

da : goedkeuring van het verslag van de zitting van 18 november 1970. Advies nopens een beslissing van de kerkraad nl. verdiscontering van toelagen en tenslotte goedkeuring van het verslag van de laatste raadszitting op heden 30 december 1970.

Alle aanwezige leden ondertekenden de laatste redaktie. Sindsdien werd geen woord meer bijgeschreven. De oorspronkelijke gemeente zou vijf dagen later ophouden te bestaan. Op 4 januari 1971, met de installatievergadering van de gemeenteraad van de nieuwe gemeente „groot-Stavele“, behoorde de voormalige gemeente Stavele tot het verleden.

De heer Fernand Feys werd de eerste burgemeester van de nieuwe gemeente Stavele. Intussen is de ere-burgemeester F. Debaenst voorzitter geworden van de kerkfabriek van de Stavelse parochie, St. Jan Onthoofd. Burgemeester Felix Debaenst ging de geschiedenis in als de laatste burgemeester van het schone oude Stavele, waar we allemaal zoveel van hielden en waarnaar we nog zo vaak heimwee hebben !

Burgemeester Debaenst leeft nog midden zijn dorpsgenoten als ere-burgervader en wij wensen dat hij nog vele zonnige dagen en vreugdevolle jaren mag toebedeeld krijgen.

R. Lanzweert

KLEINE FISKALE KRONIEK

Eigendom aangekocht met lijfrente

Het gebeurt wel meer dat een eigendom

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Duinkerksestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

aangekocht wordt mits betaling van een jaarlijks bedrag aan de verkoper, gedurende een bepaalde tijd (tijdelijke lijfrente) of tot aan zijn overlijden (volle lijfrente). In de volksmond heet dat nog : kopen op „dubbel kanon“ !

Een dergelijke verkoop wordt op een kapitaalswaarde geregistreerd, rekening houdende met art. 47 van het Wetboek der registratierechten.

Voorbeeld : een volle lijfrente van 100.000 fr. per jaar, voor een verkoop van een onroerend goed door iemand van 62 jaar, wordt op een waarde van 100.000 fr. x 9,5 = 950.000 fr. geregistreerd.

Deze 100.000 fr. per jaar wordt beschouwd als bestaande uit :

$950.000 \times 3 \% = 28.500$ fr. interest en kapitaal : 71.500 fr.

Wanneer het gaat om een onroerend goed bestemd voor privaat gebruik, is er door de *genieter van de rente*, niets belastbaar en van de ontvangen 100.000 fr. is er niets aan te geven !

Is de *schuldenaar van de rente* evenwel een rechtspersoon (bv. vennootschap) of een bedrijfsondernemer, dan is er door de *genieter onder de roerende inkomsten* aan te geven : 3 % van de geregistreerde waarde in de mate dat de jaarlijkse rente betrekking heeft op het **BEDRIJFSGEDEELTE**.

Voorbeeld : Handelshuis dat voor de helft bedrijfslokalen telt; jaarlijkse rente : 300.000 fr geregistreerde waarde : 3.300.000 fr. In dat geval is er door de *genieter van de rente*, aan te geven als roerende inkomsten : 49.500 fr. en mag er door de *schuldenaar van de rente* evenveel onder zijn bedrijfskosten afgetrokken worden.

In vak XIV van de aangifte mag er nooit interest van lijfrente in mindering gebracht worden.

Steunende op bepaalde administratieve onderrichtingen, wordt de aftrek van de lijfrente-interest door sommige ambtenaren aan de beoefenaars van Vrije Beroepen geweigerd. Mijsn inziens is dat ten **ONRECHTE**. Daartegen dient bezwaar ingediend !

S.B.
Fiskaal Adviseur en bedrijfskonsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT - ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper

bij **WOESTEN**

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.64

TOTALE UITVERKOOP met KORTING tot 50 %

van : alle gereedschappen

sloten - letsen - paumellen - hoeken

nagels - bouten - vijzen - vijsogen

en tal van andere artikelen.

ZINKWERK — LOOD — SANITAIR

Alle herstellingen

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

(vervolg van blz. 4)

als voorzitter door prof. Elaut opgevolgd.

Voorname van 1950 heeft Elaut veel over de geschiedenis van de geneeskunde gepubliceerd. In 1952 verscheen van hem: *Het medisch denken in de Oudheid, de Middeleeuwen en de Renaissance*, en in 1960: *Cent portraits de médecins illustres*, maar in de periode daar tussenin en ook naderhand verschenen met een grote regelmaat en tot in de jongste tijd, vele tientallen verhandelingen over medisch-historische onderwerpen van zijn hand, in allerhande tijdschriften.

Zijn laatste artikel vinden we in het jongste nummer van *Wetenschappelijke Tijdingen*, destijds door zijn vriend, Jef Goossenaerts, gesticht. Het is getiteld *De Ureter* en is een populair-wetenschappelijke, bijna poëtisch-literaire bijdrage over een van de meest prozaïsche organen van het menselijk lichaam. Dit ultieme geschrift is nu een afscheid gebleken aan de medische specialisatie waaraan hij zijn leven had gewijd.

In de toekomst zal men naast Corneille Broeckx en Ferdinand Snellaert, steeds Leo Elaut vermelden als de grote pioniers van de geschiedenis van de geneeskunde in onze gewesten.

* * *

Ik had meerdere malen het voorrecht met prof. Elaut in verbinding te komen. Steeds zal ik dankbaar aan hem terugdenken om zijn raad en hulp, toen ik voor *Twintig Eeuwen Vlaanderen* de geschiedenis van de wetenschappen schreef. Wanneer ik op die druilerige zondagavond, langs de televisie, zijn heengaan vernam, wist ik dat ik een groot leermeester en een goede vriend had verloren.

Roger-A. BLONDEAU
Lid Zuid-GeWIna

15 JAAR VOLLEYBAL ROEVO

Op zondag 23 april werd het volleybalseizoen '77-'78 afgesloten. Meteen viel het doek over het 15e seizoen van Roevo in de Belgische volleybalkompetitie.

Het was in 1963 dat R. Gyssels, G. Samyn en B. Feys de eerste stappen zetten voor de oprichting van een volleybalklub in Roesbrug-

ge. Niemand zal toen gedacht hebben dat Roevo het 15 jaar lang zou uithouden op de kleine gemeente, laat staan de hoogste provinciale reeks bereiken. Reeds na het eerste competitiejaar mocht Roevo promoveren naar tweede provinciale. Elf seizoenen werd toen gestreden om naar eerste provinciale te kunnen doorstoten. Dat gebeurde in 1975. Drie jaar lang speelt Roevo nu al in de hoogste reeks en nog nooit had Roevo te kampen met degradatieproblemen. Integendeel, want dit jaar kon Roevo mits wat geluk een voorname rol gespeeld hebben voor een plaatsje in vierde nationale. Vier wedstrijden op verplaatsing eindigden op een 3-2 nederlaag. Ook voor volgend seizoen hoopt Roevo aan de top te kunnen spelen in eerste provinciale en daarom zal er naar versterking uitgekeken worden. Meer nieuws daarover in een volgend nummer.

Roevo heeft echter al heel wat spelers gehad. Sommigen daarvan komen regelmatig nog eens naar de wedstrijden van de huidige ploeg, anderen volgen de prestaties van op afstand. Het is echter goed van 15 jaar na de eerste volleybaltrofeën weer eens samen te komen. Dat kan gebeuren op 13 en 14 mei e.k. De viering start op zaterdag 13 mei om 19 u. met een H. Mis in de St.-Martinuskerk te Roesbrugge. Om 20 u. is er een lichte lunch in het „Kristen Volkshuis“, waarna men nog een gezellig samenzijn voorzien heeft. Op zondagmorgen wordt de Roevofamilie op het gemeentehuis ontvangen en in de namiddag is er op het speelplein een volleybaltornooi. Om 14 u. speelt Roevo II tegen Kwavo Watou, om 15 u. krijgen we de eerste ploeg van Roevo die zal aantreden tegen Brandweer Veurne (4e nat.) en om 16.30 u. krijgen we de topmatch van de namiddag met twee ploegen van oudspelers, die door het huidige bestuur van Roevo zullen samengesteld worden. De wedstrijden zullen worden geleid door officiële scheidsrechters uit Roevokringen. Na de wedstrijden worden in het lokaal „De Gouden Arend“ nog de trofeeën overhandigd.

Niet alleen spelers, oudspelers en leden kunnen meevieren, maar ook alle sympathisanten of supporters kunnen inschrijven voor het feest. De inschrijvingen moeten echter vóór 12 mei binnen zijn bij voorzitter G. Sa-

myn, Prof. O. Rubbrechtstraat 23, Roesbrugge (Tel. 057/30 04 11) of bij sekretaris Yvan Vancayseele, Bergenstraat 28, Beveren-IJzer. Er wordt ook aan iedereen een kleine deelname in de kosten gevraagd (150 fr.). Het bestuur en de spelers van Roevo hopen dat je er bij bent.

ROESBRUGGE-HARINGE BURGERLIJKE STAND:

Overlijdens

- Augusta Debacker, 77 j., echtgenote van René Corselis.
- Maria Debulcke, 82 j.
- Adeline Goetgheluck, 93 j., weduwe van Gustaaf Leenhouders.

STAVELE

Gemeentezaal

Vrijdag 19 mei te 20 u.

KLEINKUNSTAVOND met
WILLEM VERMANDERE

Inkom : 80 fr.

Organisatie : Jeugdclub „Sine Nomine“

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten:

- Dunja Toussaint, dochter van Robert en Ursula Becker (Stavele).
- Christophe Debeer, zoon van Patrick en Marie-Pierre Kerckhove (Stavele).
- Christophe De Meulenaere, zoon van Eddy en Germaine Verbrigghe (Stavele).

Huwelijk

- Christiaan Sticker van Krombeke en Nadine Berquin van Stavele.

Huwelijksbeloften

- Bart Vannieuwenhuysen van Boezinge en Rita Verhaeghe van Stavele.
- Yvan Barzezele van Wulveringem en Lutgarde Pyfferoen van Beveren.

Overlijdens

- Carolus Maene, 90 j., weduwnaar van Magdalena Maene (Stavele).
- Odier Six, 82 j., echtgenoot van Clara Vanhaelewijn (Beveren).

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND MEI

Kaartingen

Beveren, "t Boerenhof" bij U. Bartholomeus donderdag 18 mei te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 23 mei bij J. Gunst. Puntenkaarting "Derde Leeftijd"

K.V.L.V.

De 1ste breiles die voorzien was op 20 april heeft plaats op woensdag 10 mei om 19 u. De volgende lessen worden gegeven op 17 en 31 mei, en op 7 en 14 juni.

Kleinkunstavond

Stavele, in de gemeentesaal vrijdag 19 mei te 20 u.: Kleinkunstavond met Willem Vermandere. Ingericht door de Jeugdclub "Sine Nomine".

Kalender „BERTENNEST“

13-14-15 mei Pinksterweekeinde in 't Bertenne, abdij van Westvleteren en deelname Pinkstercongres in Brussel en Parijs („Omnes Fratres“). Inschrijving vooraf noodzakelijk.

JAARLIJKS VERLOF

APOTEEK G. SAMYN
Prof. O. Rubbrechtstraat 23
ROESBRUGGE
GESLOTEN
van 16 mei tot 1 juni

Vanaf 1 juli e.k.
zal de apotheek gesloten
zijn elke zaterdag vanaf 17 uur
uitgezonderd in geval van
wachtdienst.

Tombola „Steraktie gezinszegels“

De winnende nummers zijn:
nummers eindigend op: 685 - 0063 - 1004
5204 - 5273 - 6006 en de nummers 33516
en 27225.

Bezorg de winnende nummers zo vlug mogelijk bij de sekretaris B.G.J.G. Raymond Gyssels uiterlijk tegen 1 juni.

Gemeentebericht

Vanaf heden worden iedere middag om 12 uur de sirenes in werking gebracht in de fusiegemeenten. Ingeval van brand, telefoneer naar het nr. 900.

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

- IEPER
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van
GALERY VERMET-LOUWYE
Bergenstraat
STAVELE - BEVEREN

Dank U!

Café „SINT JORIS“ Stavele

- Vernieuwd
- Sfeervol interieur
- Discotheekmuziek

TE KOOP

MAZOUTKACHEL, (wegens dubbel gebruik) in zeer goede staat, aan spotprijs (2.000 fr.). Adres ter drukkerij.

DONKERBLAUWE CHARETTE (500 fr.) en **BEDJE** voor in de wagen (500 fr.). Tel. 057/30 00 25

GASFORNUIS „Nestor Martin“ met oven. Oud **SALONKACHELTJE** (kolen), beide in zeer goede staat. Tel. 057/30.07.06 of adres ter drukkerij.

Prachtokkasie **WAGEN** „Mini 850“ bouwjaar 75 (wegens dubbel gebruik) in zeer goede staat. Tel. 057/38.83.75

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De jongste tijd wordt er een soort campagne gevoerd tegen het overdreven verbruik van geneesmiddelen en zowel op de T.V. als in de krant heeft men reeds herhaaldelijk op dat gevaar gewezen.

Gusta die vroeger te pas en te onpas pillen slikte van elke vorm en elke kleur, heeft heel haar huisapoteek in de vuilnisbak gekeild en is nu gewonnen voor een soort alternatieve geneeskunde op basis van planten. Ze is overtuigd van de doeltreffendheid van haar brouwsels en raadt ze bestendig aan als een voorbehoedmiddel tegen kanker. Het getuigt natuurlijk voor haar ondernemingslust dat ze niet begint met eksterogen en wratten of andere banaliteiten, maar van de eerste keer het bijna ongeneeslijke te lijf gaat.

't Is te hopen en te wensen dat waar dokters en specialisten handwringend hun patiënten zien aftakelen, Gusta de redding zal brengen, maar ik twijfel er zeer sterk aan. Het is misschien verwonderlijk, maar het blijft een feit dat niettegenstaande de knapste koppen van de hele wereld zich met het kankerprobleem bezighouden, deze ziekte in veel gevallen nog ongeneeslijk blijft.

Wie daar ook over verwonderd was, dat was Turten, mijn garagist.

Ik was vorige week in panne met mijn bromfiets en ben ermee naar Turten getrokken, die al van verre riep: „'t is aan de bougie“. Voor Turten is er maar één defekt mogelijk aan een brommer, altijd „de bougie“!

Toevallig was ons dokter daar ook in de garage, met zijn nieuwe wagen, die moeilijk scheen te starten. Er haperde wat aan de benzinetoevoer, naar ik hoorde. De dokter stond er te trappelen van ongeduld. Hij had waarschijnlijk nog een hele waslijst patiënten te bezoeken, maar Turten die reeds lang weet dat automobilisten altijd ongeduldig zijn, sleutelde kalmpjes verder terwijl hij de dokter interpeleerde over zijn tante, die een paar weken geleden was gestorven - ze was 89 - aan kanker, naar het schijnt. „'t is kurieus“, zei Turten, „dat de dokters niks en vinden om de kanker te genezen, 't gezondheidsprobleem ware daarmee grotendeels opgelost“.

„Inderdaad“, zei de dokter, „maar 't is ook kurieus dat de garagisten niks en vinden om een motor op water te laten draaien, 't olieprobleem ware volledig opgelost“!

Turten heeft voor de rest van de dag niet veel meer gesproken!

Zou je 't geloven?
Pol

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B - 8970 Poperinge
057 / 33 33 18

- Alle elektrische installaties
nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling
van huishoudapparaten

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus **BEHANGPAPIER**
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 **PROVEN**

Tel. 057/30 06 54

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon
Krombekestraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Op è schonen zomerschen achternoene pak-
te Germaine van Miesten Voetelinks van Veur-
ne heuren veeloo en reed ol langst de vaart
naar Pollinkhove, om heur beste kennisse,
Marie van Juulten Scheppers te gaan bezoe-
ken. Je moet weten dat Germaine en Marie
veele jaaren deure aan deure geweund hadden
djuuste buuten de plaatse van Pollinkhove,
maar, met dat Germaine's vent vast werk ge-
vonden hadde in Veurne, waaren ze de maand
voordien naar daar gaan weunen. Alzoo kwam
het dat Marie ondertusschen nieuwe gebeurs
gekreegen hadde.

Marie stoeg djuuste voor de deure te klap-
pen teegen dat nieuw madamtje van nevens
de deure ols Germaine toekwam.

„Maar kijkt è keer wien dat er daar is!“
riep Marie ols ze Germaine zag... „dat is
wel da' je è keer overgesteecken zijt!“

Ze klaptten hulders gedrieën nog è beetje
onder mekaar totdat Marie teegen Germaine
zei: „Gauw, komt zeere mei naar binnen,
'k gaan subiet è gôen pot kaffie maaken“.

Ze waaren nog maar wel in de keuken of
Germaine begoste ol te vraagen hoe dat het
nog ging met de nieuwe gebeurs.

„'t Ziet er ollezens è vriendelijk madamtje
uut“ zei Germaine.

„Stijf vriendelijk“ knikte Marie... „en heu-
ren vent is oek zoo'n aangenaamen mens...
è maakt toch zoveele komplimenten met zijn
vrouwmensch, 'k zijn jaloers onke d'r op pei-
zen dat de mien zoo'n droogen potuul is!“

„Maar ja Marie“, vergoelijkte Germaine...
„die menschen zijn voorzeker nog niet te lan-
ge getrouwd... en je kunt gij joen oek niet
vergelijken aan dat madamtje, ennée!“

„Van schoonigheid wil je zeggen zeker!“
zei Marie.

„Nee, nee... kwestie van ouderdom“ ant-
woordde Germaine zeere, omdat ze peinsde
dat 't Marie kwalijk ging nemen... „boven-
dien 'k gaan joen nog entwot zeggen“, ver-
volgde Germaine... „de mannemenschen zijn
ol gelijk wei... in 't begin is 't ol suiker en
zeem, maar ols de nieuwtje è keer d'r van of
is, 't verandert zeere... en peins je gij dat de
mien è zo niet è bestaat... maar ik zeggen
hem dat oltemets è keer in 't vriendelijke en
dat betert toen weere voor è tijd... en je
moet dat oek alzoo doen d'eerste keer dat
't past“.

Ze bleeven nog de reste van d'achternoeene
klappen en ols ze voort ging vermaande Ger-
maine nog è keer wuk dat Marie moeste doen.

Nu, 's anderdaags, de zaterdagachternoeene,
binst dat Marie en Juulten in de keuken za-
ten kaffie te drinken, zagen ze de gebeurs die
tegaare bezig waaren in hulder bloemhove.
Olmenekeer zaagen ze hoe dat die vent zijn
madamtje in zijn armen pakte en è paare pie-
pers gaf. „Nu is 't moment“ peinsde Marie.

„Heb je dat gezien zi...“ zei Marie teegen
Juulten „hoe vriendelijk dat dien vent zijn ma-
damtje in zijn armen pakte en è paare piepers
gaf... waarom è doe je gij dat oek niet olte-
mets è keer?“

„Jamaar“ zei Juulten... „ik wist ik niet
dat dat aan joen goeste ging zijn“.

„Wuk!“ riep Marie „niet aan mien goeste,
ter kontrarie... hoe meer hoe liever!“

„Héwè, 't is goed dat 'k het weten“ zei
Juulten... „van d'eerste keer dat ze buuten
komt, 'k stekken ze vast!“

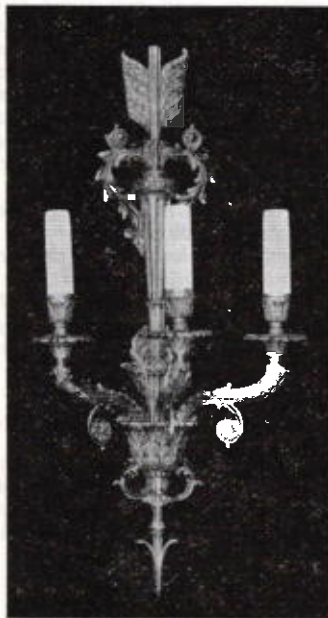
KWAAK

Lente...

Tijd om uw interieur op te frissen
en een gezellige sfeer te scheppen.

Denk aan uw

verlichting

Wij presenteren U een rijke keus:

- modern- en stijlusters
- wandlichten
- tafel- en staanlampen

Eén adres:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad
voor de dorpen :
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren
Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

650 jaar geleden, de slag bij Kassel en ...

NIKLAAS ZANNEKIN uit LAMPERNISSE (1)

Met hem sneuvelden Kerels uit Beveren, Haringe, Proven en Stavele !

Dit jaar is het 650 jaar geleden dat de plattelandsbevolking uit de Westhoek - de Kerels van Vlaanderen - in opstand kwamen tegen hun graaf, Lodewijk van Nevers of van Crécy.

Deze graaf die in Frankrijk was opgevoed en bovendien met de dochter van de Franse koning was getrouwd, had weinig begrip voor zijn Vlaamse onderdanen. Zijn bestuur was dan ook onbeheersd en noodlottig. Tijdens zijn afwezigheid braken in Vlaanderen onlusten los omwille van de drukken- de belastingen die hij ingevoerd had en tegen de steeds toenemende centralisatiepolitiek. Deze onlusten kulmineerden in de slag bij Kassel, waar Zannekin met zijn Kerels, door een overweldigende Franse troepenmacht werd verpletterd.

In een paar bijdragen wordt de herinnering aan deze slag en wat eraan voorafging door Luc Carton herdacht als een heroïsche fase uit de strijd van ons volk om de erkenning van zijn eigen entiteit. (rab)

1. - De Slag der Gulden Sporen

De betekenis en de gevolgen van de strijd van de Vlamingen - Klauwaards tegen Leliyaards en in het bijzonder van de Gulden Sporenslag te Kortrijk op 11 juli 1302 zijn in de geschiedenis van de Nederlanden buitengewoon groot geweest. Het leger van de Vlaamse opstandelingen tegen de koning van Frankrijk, Filips de Schone - het heir van de Vlaamse gemeenten - bestond alleen uit voetvolk. Zij waren aangevoerd door enkele bekende ridders o.a. Gewijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen, Jan van Renesse, Willem van Gulik en Jan Borluut en goed bewapend. Zij moesten de strijd aanbinden tegen het sterkste leger van het machtigste koninkrijk uit die tijd, onder de leiding van Robert d'Artois, samen het puik van de Franse adel en ridderschap.

De toestand was vóór 1300 op sociaal, economisch en nationaal gebied in Vlaanderen hopeloos geworden. De Slag der Gulden Sporen, was naar het getuigenis van de Florentijn G. Villani : „ een bijna onmogelijke gebeurtenis " en toch werd het „ voor de royalen een vege dag " en voor Vlaanderen „ een roemrijke zege ". De Fransen lieten op de Groeningekouter, twintig duizend doden achter, waaronder zevenhonderd edelen en ridders.

De uitslag van de Guldensporenslag werd door de Fransen met verbijstering vernomen. Ook in de westelijke landen, vooral in Engeland, Duitsland en Italië vond de zege van de Klauwaards grote weerklank. Dante schreef erover met bewondering en sympathie. Paus Bonifacius XIII ontving nog geen zeven dagen later een delegatie met het goede nieuws en liet zich wekken om de heilmare te laten voorlezen.

Ook uit militair oogpunt was het voor West-Europa de eerste grote overwinning behaald door het voetvolk op ridders en ruiters. Dit

zou een belangrijke evolutie in de krijgskunde voor gevolg hebben.

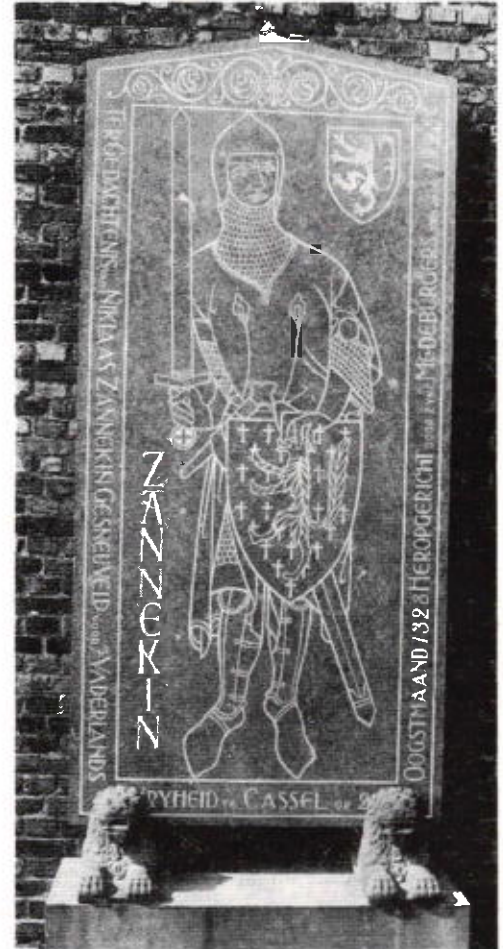
De eeuwige expansiedrang van Frankrijk naar het Noorden toe, werd gestuit. De Groeningezege had niet alleen de Vlaamse zelfstandigheid gevrijwaard, maar ook de overige delen van de Nederlanden veilig gesteld. De aanhechting van Vlaanderen zou zeker gevolgd geweest zijn door een verder inpalmen, gewest na gewest, tot ook Nederland definitief Frans kroondomein was geworden. De hardnekkigheid waarmee de strijd ook nog in de jaren 1303 en 1304 gevoerd werd, laat over de veroveringsplannen van Frankrijk niet de minste twijfel.

De Vlamingen daarentegen verwierven door hun gemeenschappelijke verdedigingsstrijd tegen steeds dezelfde aanvallen van de Franse erfvijand, een Vlaams bewustzijn. Er ontstond een eigen gevoel van lotsverbondenheid „ elcanders broeder ende vennoot " en er groeide eenzelfde gemeenschapsreflex. De Dietse ziel, de Vlaamse persoonlijkheid werd erdoor bevestigd en tevens werd de vorming mogelijk gemaakt van de latere Nederlanden (o.m. de Boergondische staat en de verdere evolutie van de Nederlanden).

Op politiek gebied werd de Dietse wezenheid van Vlaanderen niet alleen gered, maar in de steden verloor het Fransgezinde patriciaat ook zijn macht, want de Slag der Gulden Sporen had ook een sociaal karakter. Het zou later evenwel tot een tragedie leiden voor Vlaanderen dat deze slag niet gevolgd werd door een vredesverdrag. Er bleef inderdaad een latente oorlogstoestand bestaan (denk aan de Slag van de Pevelenberg) en uiteindelijk trok Frankrijk alleen voordeel uit die verwarde situatie.

2. - Het verdrag van Athis-sur-Orge

Machteloos door wedijver en Vlaamse tweespalt, ook door allerlei intriges en verraad

Gedenkplaat van Niklaas Zannekin
aan de kerk te Lampernisse.

van de eigen graaf, werd rond 13 juni 1305 door de Vlamingen het berucht ongeluks- of ongerechtigheidsverdrag van Athis-sur-Orge medeondertekend, waardoor al de vruchten van zoveel offer en strijd en de providentiële zege van de Slag der Gulden Sporen verloren ging. „ Het was meer een veroordeling dan een verdrag " (H. Pirenne). Het bevatte niet alleen voor de Vlamingen een aantal vernederende bepalingen, maar het had ook voor Vlaanderen en de Nederlanden zware en nefaste politieke, financiële en tragisch-sociale gevolgen. De zware financiële verplichtingen die de Vlamingen tegenover de koning van Frankrijk waren opgelegd golden niet voor de vroegere Leliyaards, die Vlaanderen in de rug hadden geschoten en naar de Franse veroveraars waren overgelopen en ze hadden bijgestaan. Zij werden uitdrukkelijk van het „ co-

nincxgeldt" vrijgesteld. De koning bepaalde naar willekeur zelf de waarde van de ponden die de Vlamingen moesten betalen. Zo eiste hij sterke ponden of zesmaal de oorspronkelijke overeengekomen som. Alle Vlaamse edellieden, stadsbesturen en alle Vlaamse onderdanen boven de 14 jaar werden verplicht de eed van trouw aan de Franse koning af te leggen en te zweren dat zij het verdrag zouden nakomen. Vóór St-Jan 1307 moesten alle vestingen in Vlaanderen gesloopt worden met het definitief verbod ze nog ooit herop te bouwen.

Alle eedverbonden moesten ontbonden worden en geen nieuwe meer afgesloten. In geval van ongehoorzaamheid aan de Franse kroon werden de Vlamingen met het interdikt van de bisschoppen van Terwaan, Atrecht en Doornik bedreigd met de uitdrukkelijke bepaling dat voortaan de kerkelijke banvloek alleen door de Franse koning zou worden opgeheven.

Wie de vrede in het land wilde bewaren moest samen met de koning de Vlaamse rebellen bestrijden (tegen de gemeenten). Als straf voor de „Brugse Metten" werden de Bruggelingen verplicht met drie duizend in „pelgrimage" te gaan naar een bedevaartoord in Frankrijk. Uiteindelijk werd die vernederende verplichting afgekocht voor de som van 300 000 pond. Tot alle tijdelijke voorwaarden van het verdrag van Athis-sur-Orge werden nageleefd en uitgevoerd kregen Cassel en Kortrijk elk een Frans garnizoen; in de Gulden-sporenstad was het aan de Gruzenbergpoort, vlak vóór „Groeninge" gelegerd.

Maar de zwaarste verplichting, onder alle, vooral in haar nefaste en onoverzienbare gevolgen, was de verplichting Rijsel, Dowaal, Bethune en omstreken in pand te moeten geven in de handen van de Franse koning, die het gebied in 1312 definitief in zijn bezit nam (Verdrag van Pontoise).

Zo gingen Arteslè en Frans-Vlaanderen (la Flandre Gallicante) voor de Nederlanden definitief verloren. Dit bracht evenwel ongewild mee dat met deze gebiedsbeperking van het graafschap, gans Vlaanderen eentalig diets zou worden, met de mogelijkheid zich tot een zelfstandige gemeenschap, met eigen Vlaamse, d.i. Nederlandse persoonlijkheid te kunnen ontwikkelen, om een aaneengesloten bolwerk te vormen tegen verdere annexatiepogingen, aan de meest bedreigde flank van de zuidelijke Nederlanden.

De Leliards en edelen, die bij de nederlaag van Groeninge waren gevlucht en terug naar Vlaanderen kwamen, werden door het diktaat van Athis in al hun bezittingen en

voorrechten hersteld en vergoed. Op de Vlaamse bevolking werden zware oorlogsschattingen en willekeurige belastingen geheven. Het innen ervan gebeurde door de grafelijke polinters en ging met allerlei bedrog en afpersing gepaard. Dit vooral wekte grote wrok en wrevel op bij het volk en zou een van de hoofdoorzaken worden van de revolutie van de boeren en landarbeiders: de opstand van de „Kerels", tegen graaf Lodewijk van Nevers en zijn Franse meester.

3. - De oorzaken

De kasselrijen in Kust-Vlaanderen van Veurne-Ambacht en de Westhoek, waren sedert de dertiende eeuw zeer zelfstandig en hadden hun eigen keuren en keurmeesters. Er bestond een welstellende vrije boerenstand. De bevolking was zeer vrijheidsgezind, maar zeer gesloten van karakter en ruw. Dit poldergebied, gewonnen op de zee, was de bakermat van de Kerels. Het was niet de wanhoop die hen tot opstand dreef, zoals de boerenopstanden in de veertiende eeuw. In Frankrijk en Engeland, maar de sociale, financiële en politieke uitbuiting van de Franse koning en de Leliards.

Toen Philippe de Valois de Franse troon besteeg, poogde hij in Vlaanderen de seigneuriale privilegiën te herstellen. Lodewijk van Nevers (1322-1346), de Vlaamse graaf, was pro-Frans. Hij was aan het Franse Hof opgevoed en had in 1322 zijn grootvader Robrecht van Bethune opgevolgd. Bovendien was hij gehuwd met een Franse prinses en gewoonlijk verbleef hij in Parijs.

Hij werd door de Vlamingen als een Leliard en vreemdeling aangezien. De strijd ging vooral tegen hem. De algemene misnoegdheid, die vooral in de kasselrijen Veurne en St-Winoksbergen heerste door de onverbidelijke en frauduleuze inning van de opgelegde oorlogsbelasting breidde zich over West-Vlaanderen uit. Begin november 1323 kwamen het Brugse-Vrije, geleid door Zeger Jansoone en Lambrecht Bonin, en Veurne-Ambacht en de Westhoek, aangevoerd door Niklaas Zannekin en Jacob Peyt in opstand.

Toen Lodewijk van Nevers het waterrecht van Sluis aan Jan van Namen schonk, stelde het volk zich onder de leiding van hun plaatselijke hoofdmannen te weer en ging tot een georganiseerde opstand over. Het werd de revolutie van Klauwaards en het „gemeen", van ambachten en gilden uit de steden, en van de kustboeren en de arme landslieden uit de vlakke polder.

(t vervolgt)
L.C.

**au
petit
jardin
PROVEN**

**G. INDEVUYST
COUTHOF LAAN, 32**

057-33 39 63

Grote keus :

- éénjarige en doorlevende bloemen en planten
- bloembakken en schalen
- kamerplanten - kaktussen en zijdestukken

Open van 8.30 u. tot 20 u.
ook op zaterdag - zondag
en betaalde feestdagen

Maandag : gesloten

Breng uw kinderen mee voor een leerrijke wandeling tussen al wat groeit en bloeit in de serres.

TE KOOP

MERANTI RAMEN alle maten.
Adres ter drukkerij.

De grootste en goedkoopste winkelluitbating van de streek :

**Doorlopend einde-reeksen - 30 % korting
Reclame in plasticartikelen**

Christine CORNEILLIE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

➔ Korting-kaarten : - 10 % voor alle trouwe klanten gans het jaar.

**HET
KWALITEITSMERK**

**Oliën en
smeermiddelen**

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

JULES VERNE (1828-1905)

de grootmeester en voorloper van de science-fiction

Als tiener ben ik vaak, de zondag na de hoogmis te voet langs de IJzer, naar Beveren gegaan om een paar boeken te ontlenuen bij meester Neudt, die de parochiale bibliotheek in huis had.

De eerste keer dat ik er kwam tastte hij behendig naar mijn belangstelling en gaf mij een paar werkjes mee van Jules Verne: „De reis naar het middelpunt van de aarde” en „Michel Strogoff”. Ik las tot mijn oren gloeiden en rustte niet vooraleer ik de hele reeks erdoor had. Onderhoudend geschreven, vaak humoristisch, met veel zin voor het dramatische en gesteund op de wetenschappelijke ideeën van zijn tijd waren het ideale boeken voor de jeugd. Maar ook generaties volwassenen hebben van Verne genoten en geleerden hebben in zijn werken gepeild naar de achtergrond van zijn visionaire kracht. (rab)

Jules Verne, op 8 februari 1828 te Nantes geboren, ging als 19-jarige rechten studeren te Parijs, om het werk van zijn vader, die procureur was, te kunnen voortzetten. Hij had zich echter reeds in zijn studententijd aan de letteren gewijd en verwierf zelfs enig succes met een paar toneelstukken. Toen hij afgestudeerd was bleef hij te Parijs en werd er sekretaris van het *Théâtre lyrique*. Dat was een betrekking met een uiterst bescheiden inkomen, maar met het vooruitzicht enige invloed te verwerven in de toneelwereld, wat wellicht de opvoering van zijn stukken kon ten goede komen.

Daarna werd hij deelgenoot in een make-laarskantoor, denkend dat hij daardoor verzekerd was van een goed inkomen en over veel vrije tijd zou beschikken voor zijn letterkundige werk. Maar in beide verwachtingen werd hij teleurgesteld.

Op een bepaalde dag kwam hij in aanraking met een groepje Parijzenaars die zich entoesiast bezig hielden met de eerste reizen per luchtballon. Ook Verne stelde daar veel belang in en zo kwam hij er toe een verhaal te schrijven over een denkbeeldige reis naar Afrika, in een bestuurbare luchtballon.

Koortsachtig werkte hij het hele voorjaar en de gehele zomer aan zijn boek. Hij verwaarloosde zijn werk op de beurs en bracht zijn vrouw - hij was intussen gehuwd - tot wanhoop omdat hij niets verdiende. Maar Verne ging zo in het schrijven op dat hem dat allemaal niets kon schelen. Toen hij klaar was moest hij echter tot zijn grote teleurstelling ondervinden dat geen enkele uitgever zijn boek wilde publiceren. De uitgevers namen zelfs niet eens de moeite het helemaal te lezen.

Geheel ontmoedigd had Verne zijn manuscript al bijna vernietigd - zijn vrouw haalde het uit de haard vooraleer het vuur had gevat - toen hij kennis maakte met de uitgever Hetzel. Deze ervaren zakenman, die al heel wat schrijvers had geholpen, las het handschrift en hij gaf Verne een raad die met geen goud te betalen was: „Geef uw boek niet de vorm van een verhandeling, maar maak er een avonturenroman van”.

Op weg naar het succes

Verne heeft deze raad ter harte genomen. Hij herschreef het boek en maakte er een fantastisch verhaal van met veel handeling en veel dialoog. Door het verhaal strooide hij krantenverslagen, processen-verbaal, notulen van wetenschappelijke bijeenkomsten, enz., waardoor de lezer de indruk kreeg dat alles werkelijk zo gebeurd was. Die indruk werd

nog versterkt door tal van aardrijkskundige en technische gegevens, die in de roman werden verwerkt en toen wetenschappelijk volkomen juist of toch aanvaardbaar waren.

Het succes van dit eerste boek, dat in het Nederlands „Vijf weken in een luchtballon” heet, bracht Verne er toe zijn uitgever voor te stellen op deze wijze de gehele wereld te beschrijven. Hij wilde zijn lezers meenemen naar alle landen en over alle zeeën en hij zou zich daarbij niet beperken tot wat ondekt en uitgevonden was, maar op papier zelf ontdekkingen en uitvindingen doen.

Dit plan, waar de uitgever Hetzel wel oren naar had, werd de grondslag voor een contract waarbij Verne zich verbond twintig jaar lang elk jaar twee boeken te leveren voor de prijs van tien duizend frank per deel, in een tijd dat de arbeider werkte voor driehonderd frank per jaar! Verne werd voor zijn werk dus goed betaald en dat kon, want zijn boeken sloegen geweldig in.

In enkele jaren tijds werd Verne Frankrijks bekendste en meest verkochte schrijver. Zijn werken verschenen in vele talen. Het ligt voor de hand dat ook de persoon van de schrijver in het middelpunt van de belangstelling kwam te staan, maar aangezien Verne aan die belangstelling niet veel toegaf en zich aan zijn werk bleef wijden, ontstond de legende dat hij al zijn kennis uit boeken putte en nooit buiten Frankrijk was geweest.

Reizen en werken

Deze legende is wel aardig, maar ze is niet juist. Verne heeft wel degelijk veel gereisd, zowel in Europa als in Noord-Afrika, wat voor die tijd al erg ver was. Voor zijn werk hield hij een kaartstelsel bij, waarin hij elke nieuwe ontdekking en uitvinding nauwkeurig aantekende. Ook voerde hij een omvangrijke briefwisseling met geleerden en ontdekkingsreizigers.

Zo stelde George Sand, de Franse schrijfster, die in het leven van de componist Chopin een grote rol heeft gespeeld, hem voor een roman te schrijven over een denkbeeldige reis met een duikboot door alle wereldzeeën.

Verne heeft dit boek inderdaad geschreven. Het heet „Twintig duizend mijlen onder zee” en verwekte bij verschijnen een grote sensatie. Het zou stellig nog meer opzien hebben gebaard, als niet even later de Frans-Duitse oorlog was uitgebroken (1870), die de aandacht van de mensen geheel in beslag nam. Verne zat toen als kommandant van de kustwacht in het plaatsje Le Crotoy en schreef alweer een nieuw boek, „Avonturen van drie Russen en drie Engelsen”, waarvan het laats-

te hoofdstuk een vurige pleidooi werd voor internationale samenwerking.

Toen dit laatste boek verscheen, verweet men Verne dat hij maar voortging zijn fantastische romans te schrijven, terwijl zijn vaderland verslagen werd. Op dit verwijt, dat in beledigende vorm werd geuit, antwoordde de schrijver met een historische roman, „Op weg naar Frankrijk”, waarin hij zijn landgenoten bepaalde gebeurtenissen uit de Franse Revolutie voor ogen stelt. Ook later heeft Verne nog historische romans geschreven, bij voorbeeld „De familie zonder naam”, waarin hij de Frans-Canadese opstand tegen het Engelse gezag behandelde. Naar aanleiding van een bezoek aan Kiel schreef hij „Het monsterkanon van Staalstad”, waarin hij de Duitse oorlogstoerusting beschreef.

Zelfs keizer Wilhelm II had waardering voor dit boek, wat echter alleen toe te schrijven is aan Verne's goedmoedige humor.

Dank zij deze humor is het Verne ook niet kwalijk genomen dat hij verschillende volken in zijn boeken nogal eens aan de kaak stelt. De Engelsen bijvoorbeeld kregen menige vaag uit de pan. Onbarmhartig hield hij hun eigenaardigheden, al liet hij niet na de goede kanten van hun volkskarakter, o.a. hun ridderlijkheid en hun moed, in het volle licht te plaatsen. Hoewel er in zijn romans figuren van uiteenlopende nationaliteiten voorkomen, spelen de Fransen toch meestal de heldenrollen.

Dit neemt niet weg, dat Verne op zijn manier veel gedaan heeft om het gevoel van internationale saamhorigheid te vergroten. In zijn boeken was de wereld al net zo klein als ze in werkelijkheid met de nieuwe verkeersmiddelen pas een kleine honderd jaar later zou worden.

Zijn vertelkunst

Jules Verne heeft een eigen soort vertelkunst geschapen: de wetenschappelijke toekomstroman - de science-fiction -, die meestal in hoge mate reisverhaal was. Daaraan dankte hij voor een groot deel zijn succes. Wat dit betreft is het lot hem bijzonder terwille geweest. Hij kwam met zijn populair-wetenschappelijke verhalen juist op zijn tijd. De natuurwetenschappen hadden zich zover ontwikkeld dat de wereldbeschouwing van de mensen er

Lees verder blz. 6

KROMBEKE EN ZIJN GESCHIEDENIS (4)

Naar E. H. De Rache en andere bronnen

Rechts en links van de zijbeuken achteraan, was een ingangsdeur, thans dichtgemetseld. Deze van links reikte slechts tot aan de waterlijst, want erboven bevond zich nog een venster. Deze van rechts moet veel hoger zijn geweest, en aan de buitenzijde was er een soort bergplaats aangebouwd, dienende voor het kerkmateriaal. De huidige hoofdingang, met zijn prachtig-herstelde-eikenhouten deur, werd slechts gebruikt bij processies, huwelijken en begrafenissen. Op de gevels van de kruisbeuken zijn nog enkele mooie metselaarstekens te zien, en boven het venster van de rechterkruisbeuk bemerkt men nog een venstertje dat werd dichtgemetseld, en dat bijna zeker dienst deed als vlaggevenster bij feesten of om het sluiten van de dooibarelen aan te duiden.

Eenmaal binnen, komt men al gauw onder de indruk van al het mooie dat men er te zien krijgt, inzonder de lambrizingering en de altaren. Het gewelf van de kerk zou volgens E. H. De Rache slechts rond de jaren 1760 à 1770 bekleed zijn geworden met planken in „rode deel“. Voordien zou het dak en de gebinten van binnenuit bloot zijn gebleven, dit in tegenstelling met de grotere kerken, waar de gewelven omhoogrijzend uit de pilarenbunds, volledig in steen waren toegemetseld. Wat Krombeke-kerk echter in de eerste plaats te bieden heeft is de eikenhouten lambrizingering of „boiserie“, die de kerkmuren tot op een hoogte van „10 à 12 voeten“ - iets meer dan 3 m - bekleden. In veel van onze oude kerken verdween die bekleding met de Franse Revolutie, samen met de fijn-besneden kommuniëbanken. Ofwel werden zij aan stukken geslagen, ofwel verkocht, of verbrand. E. H. De Rache betoogt hierbij, dat vele kerkmeubelen en kerkschatten uit die tijd, naderhand door Engelsen werden opgekocht, die veel slimmer bleken te zijn dan onze „gerevolutioneerde Belgen“ en „duizenden stukken van groote weerde en kunst voor niet gekogt hebben“. De huidige lambrizingering in Krombeke zou, in verschillende fazen, aangebracht zijn tussen 1820 en 1848, waarschijnlijk dus in de plaats van de houten bekleding die door de Fransen werd vernield. Het is de firma Dewispelaere, die aan beeldhouwer Albert D'Havé uit Eeklo opdracht gaf alle reliefbeelden ervan te herstellen, samen met al het beeldhouwwerk van de kerk. Hij werkte dit af van februari tot november van vorig jaar (1977).

Ieder paneel van de bekleding draagt het beeld van één der apostelen, evangelisten of ordetichters, dit wat de achterzijde betreft. In de panelen van de voorzijde ziet men telkens een kasteelfiguurtje gebeeldhouwd, wat zou herinneren aan de Heren van Krombeke die in de vroege middeleeuwen op Kruisvaart zijn geweest. Het geheel werd vervaardigd

uit prachtig eikenhout, en de toenmalige beeldhouwer heeft bij ieder figuur een zulkdanig stuk hout gekozen, dat het wonderlijk is hoezeer elke gelaatstrek overeenstemt met de lijnen van het gebruikte eikenhout.

Als processiebeelden vermelden wij een beeld van „O. L. Vrouw Troost in Nood“, en het merkwaardig beeld van „Sint Jan ten Steene“. Dit laatste beeld is mogelijks nog afkomstig uit de oude kapel aan St.-Jans Steenhoek. Vóór de Franse Revolutie werd aldaar de noven - de negen dagen - gehouden ter ere van Sint-Jan de Doper. Deze kapel bezat de „prebende“ - of voorrecht - dat aldaar een pater uit Ieper, telkenjare tijdens die noven er dagelijks mocht lezen, waarna hij de kinderen zegende. Daartoe legde hij zijn stoel op het hoofd van het kind, terwijl hij het St.-Jansevangelië bad. Toen de grote kapel in puin viel, werd er een kleinere opgetrokken, die in de Franse Tijd ontmanteld werd. Inmiddels was de jaarlijkse viering overgegaan naar de parochiekerk, waar zij bleef voortbestaan onder de vorm van de St.-Janskermis, die later werd afgeschaft. Het mooiste beeld echter is het beeld van St.-Anna-ter-drieën. Het stelt de H. Anna voor die O. L. Vrouw draagt, terwijl deze op haar beurt het kindje Jezus op de arm houdt. Het beeld zou afkomstig zijn van de thans verdwenen abdij van Eversam te Stavele, en waarschijnlijk dateren uit de jaren 1700. Het staat tegen de binnen-

**Centrale verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

*Steeds de elegantste modellen
in de gespecialiseerde schoenenzaak*

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

- VERZEKERINGEN
- GELDPLAATSINGEN
onder staatswaarborg
- LENINGEN

PAUL RECOUR
VANWILDEMEERSCH

Haringeplaats 23
8990 ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30.02.70

zijde van de linker-achterste moerpijler.

De preekstoel was oorspronkelijk niet versierd met gebeeldhouwde panelen - vergelijk met Haringe - en dateert mogelijks uit het begin van de 18e eeuw. Een nieuwe trap vervangde de oude oorspronkelijke laddertrap. Ook de drie kooraltaren kregen een grondige herstellingsbeurt. Links het Mariaaltaar, rechts het altaar van de H. Blasius, patroon van de kerk en parochie, in het midden het hoofdaltaar met zijn draaibaar tabernakel en bovenaan het zilveren altaarkruis. Alles getuigt van voorbijgroetheid en pracht. Merkwaardig is eveneens het schilderij aan de rechterzijmuur vooraan opgehangen, voorstellende de rijke vrek en de arme Lazarus. Het onderschrift stemt wellicht voor ieder van ons tot nadenken. Het luidt :

*Christen mensch wilt hier U lesse leeren,
hoe naemaels 't Lot sal keeren,
want die hier gierigh is, wel eet
ende veel drinckt,
hiernaer doch voor altyd
diep in de helle sinckt.*

J. Gh. H.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Over werknemers en de R.S.Z.

Het gebeurt wel meer dat men iemand even een tijdje tewerkstelt zonder dat die werknemer ingeschreven wordt in de Rijks-Sociale-Zekerheid (of R.S.Z., vroeger sprak men van de R.M.Z.).

Ook in die gevallen mag het uitbetaalde

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil
- fueloil
- oliën en vetten

verwarming

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Duinkerksestraat 2
PROVEN - Poperinge
Tel. 057/30.03.30

loon of de uitbetaalde vergoeding verrekend worden onder de algemene kosten, bij de winstafrekening voor de direkte belastingen. Men moet niet vrezen last te krijgen met de sociale controleurs, omdat oningeschreven werknemers op de belastingaangifte zijn vermeld, want die inlichtingen worden door de belastingen nooit doorgegeven aan de sociale inspectie en de sociale controleurs mogen ook geen inzage krijgen van de fiscale dossiers. De diensten der belastingen zijn ter zake aan het beroepsgeheim onderworpen. De onderrichtingen zijn uitdrukkelijk en de commentaar op het Wetboek van de Inkomstenbelastingen zegt :

„Het is eveneens verboden aan de sociale controleurs de vervaldagwijzers, fiches of repertoria mede te delen, met het oog op het opzoeken van de namen van de op die documenten opgenomen werkgevers; à fortiori mogen de ambtenaren van de belastingen niet medewerken aan het opmaken van documentatiefiches bestemd om die opzoeken te vergemakkelijken. Daarenboven, zijn de sociale controleurs niet gemachtigd de in het bezit van de diensten der belastingen zijnde documenten te raadplegen”.

Wat de werkvrouwen of de zg. uitwonende dienstboden betreft, t.t.z. personen die in dienst zijn van één of meerdere werkgevers zonder bij hem in te wonen. Deze personen zijn slechts onderworpen aan de R.S.Z. voor zover de duur van hun prestaties tenminste vier uren daags bij een zelfde werkgever bedraagt en voor zover de wekelijkse duur van deze dagelijkse prestaties van tenminste vier uren in dienst van één of meerdere werkgevers tenminste 24 uren bereikt. Zij dienen evenwel - indien hun prestaties onder de bepaalde norm vallen - het voorwerp uit te maken van een verzekering tegen arbeidsongevallen.

S.B.
Fiscaal Adviseur en bedrijfsconsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

TE KOOP

KOERSFIETS (1 jaar gebruikt) in zeer goede staat. Voordelige prijs. Zich wenden : Weggevoerdenstraat 27, Roesbrugge.

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : Raoul BOSSAERT - ROSSEEL

op de grote baan Veurne-Ieper

bij WOESTEN

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.64

TOTALE UITVERKOOP met KORTING tot 50 %

van : alle gereedschappen
sloten - letsen - paumellen - hoeken
nagels - bouten - vijzen - vijsogen
en tal van andere artikelen.

ZINKWERK — LOOD — SANITAIR
Alle herstellingen

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —
— In alle prijzen —

(vervolg van blz. 4)

sterk door werd beïnvloed. Men ging verwachten dat de kennis van de materie, de geheimen van het leven en van het heelal zou ontsluiten en men begon zich het toekomstbeeld van een door de techniek beheerste samenleving te vormen. Doordat de natuurwetenschappen echter pas hun eerste aanloop namen voor de geweldige sprongen waarmee zij later zouden voortstromen, hadden de toekomstfantasieën van Jules Verne voor zijn tijdgenoten de volle bekoring van het nieuwe en bevredigden zij hun nieuwsgierigheid en natuurlijk ook wel hun zucht naar sensatie. De schrijver nam hen als het ware mee om samen een heel nieuw gebied vol onbegrensde mogelijkheden te ontdekken. Maar onbegrensde mogelijkheden die gesteund waren op de wetenschappelijke ideeën van toen. Dit in tegenstelling met de hedendaagse science-fiction-literatuur die meestal niets met „science“ heeft te maken maar vaak behoort tot de ongebreidelde fantasie, veelal in strijd met de meest elementaire natuurwetten.

Nu Verne over de hele wereld wordt gehuldigd heeft ook „De IJzerbode“ niet willen nalaten hem even in de kijker te plaatsen.

naar W. en A. Verbraeck.

VIERING VAN GRIMMINCK TE SINT-JAN-TER-BIEZEN

Op zondag 18 juni heeft in Sint-Jan-ter Biezen de Grimminckviering plaats. Deze activiteit staat in het teken van enerzijds het Grimminckjaar 1978 en anderzijds het Jaar van het Dorp.

Om 10 uur zal Monseigneur De Smedt een pontificale hoogmis opdragen die zal opgeleust worden door het gregoriaans O.L. Vr.-Koor van Abele. Na de hoogmis wordt er een gedenkplaat ingehuldigd die het werk is van beeldhouwer De Gheus uit Poperinge. Nadien is er een receptie met dia-projectie door C. Moeyaert.

Sint-Jan-ter-Biezen werd door Grimminck gekozen, omdat hij er werkelijk als kluizenaar-anachoreet kon leven: in zijn tijd was het naar zijn eigen getuigenis - een „wildernis-

se“, maar toch een mooi plekje: een bosrijke glooiing.

Voor 1724 kwam hij er reeds herhaaldelijke malen voor een kort oponthoud om catechismus te geven. Hij kende die plek. Hij kwam er wonen in de lente 1724 en stierf er op 12 november 1728. Hij verbleef naast de kleine kapel, die er toen stond, en stichtte er een gemeenschap van kluizenaars.

Te Sint-Jan-ter-Biezen vinden we Grimminck in zijn volle rijpheid: het is het hoogtepunt van zijn leven als priester, mysticus, boeteling, anachoreet, geestelijk auteur en leidsman. Hij droomde ervan daar weg te gaan en een nog strenger leven te leiden als trappist; hij kon deze wens niet verwezenlijken. In gans de streek stond hij bekend als een heilige nog tijdens zijn leven.

In de sacristie van de huidige parochiekerk, de Kapelle, wordt een schilderij bewaard dat hem voorstelt. In de pastorie vindt men een houten blok waarop hij zijn hoofd zou gelegd hebben bij het slapen.

ROESBRUGGE-HARINGE BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Christophe Delplace, zoon van Christian en Annette Linthout.

Overlijdens

- Bertha Cnaepelynck, 81 j., weduwe van Theophil Saesen.

- Henri Maerten, 77 j., echtgenoot van Angèle Lamote.

Huwelijksaankondigingen

- Francis Vandewalle van Roesbrugge met Marleen Decaestecker van Wevelgem.

- Freddy Vitse van Poperinge met Chantal Lannoeye van Roesbrugge.

Huwelijk

- Marc Vandepitte van Ieper met Linda Leys van Roesbrugge-Haringe.

Kultuurgemeenschap Haringe

Op zaterdag 1 juli te 21 uur op de hoeve Vanwillemerssch te Haringe heeft de toneelopvoering plaats „Het Gezin van Paemel“ in de streektaal door „In Deugd en Vreugd“ uit Poperinge. Toegangskarten zijn vanaf heden

te verkrijgen.

Op 1-2 en 8 en 9 juli in de schoollokalen te Haringe is er een kunsttentoonstelling van schilderijen en akwarellen over Frans-Vlaanderen.

Bij het ter perse gaan

Op 4 juni 1978 is E. H. Antoon Deschrevel, pastoor van Edewalle (Handzame), na een langdurige ziekte te Roeselare overleden.

E. H. Deschrevel, afkomstig van Haringe, was voor „De IJzerbode“ een bevoegd medewerker. In het septembernummer geven wij een uitgebreide levensbeschrijving.

BERICHT

Vanaf 1 juli e.k.
zal de apoteek gesloten
zijn elke zaterdag vanaf 17 uur
uitgezonderd in geval van
wachtdienst.

APOTEK G. SAMYN
Prof. O. Rubbrechtstraat 23
ROESBRUGGE

STAVELE - BEVEREN-IJZER BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Hilde Monkerhey, dochter van Leo en Maria Dael (Stavele).

- Pieter Matten, zoon van Joris en Marijke Lanszweert (Stavele).

- Kathy Huyghe, dochter van Johny en Brigitte Dubois (Beveren).

Huwelijken

- Bart Vannieuwenhuysse van Boezinge met Rita Verhaeghe van Stavele.

Huwelijksaankondiging

- Hugo Danneels van Beveren met Marie-Christine Debuyser van Stavele.

Overlijdens

- Florent Mahleu, 93 j., weduwnaar van Eugénie Van Fockenbergh (Beveren).

- Marcel Neuville, 79 j., echtgenoot van Alix Vandewijnckele (Stavele).

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND JUNI

Kaartingen

Beveren, "t Boerenhof" bij U. Bartholomeus donderdag 15 juni te 14 u.: gezellig onderonsje en kampioenskaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, 27 juni

bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“

K.V.L.V.

Roesbrugge, bij Julien Gunst woensdag 7 en woensdag 14 juni: breiles.

Haringe-kermis

Zondag 11 juni

Krombeke-kermis

Zondag 18 juni.

Kapelhoek-kermis

Zaterdag 17 en zondag 18 juni

Beveren-Kalsijde-Kermis

Zaterdag 24 en zondag 25 juni.

Zomerfeesten „De Lovie“ Proven

24 - 25 en 26 juni.

DE CARNE p.v.b.a.

Zwanestraat 2

8991 STAVELE - ALVERINGEM

STOPZETTING :

EIGEN KORTINGZEGELS

De zegels die nog in omloop zijn zullen terugbetaald worden zonder beperking van datum.

SPAARKAS
ippa

Alle financiële verrichtingen :

- geldplaatsingen
- kredieten
- leningen

Agentschap :

Mevr. W. LAUREYS - COEVOET

Zwanestraat 7 - STAVELE

Tel. 057/30 00 17

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

- IEPER
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U !

ZANNEKIN-AUTOZOEKTOCHT

Van 1 mei tot 31 juli 1978 is een autozoektocht ingericht door Marnixring Zannekin Veurne, in het kader van de Zannekin herdenking. Enkele blikvangers uit de prijzentaal van 150.000 fr.: 4 TV toestellen, 1 tuinhuisje, 1 schilderij van kunstschilder Declercq, 30 wonderbare mini-radio's, 2 mooie kasten met

plaats voor in te bouwen TV apparaat, enz. Deelname in de kosten : 300 fr.

Inschrijving bij : Restaurant „Driekoningen“ Beauvoorde - Café „De Beurs“ Markt, Veurne - Hotel „St-Jan“ Hogebrug, Diksmuide - „Memlinck“ Markt, Diksmuide - „Lotto“ Zeelaan 88, De Panne.

Iedere deelnemer heeft prijs ! Voor meer inlichtingen : Tel. 058/51 29 58

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

We zitten met onze gewezen Kongo weer in een trieste situatie. Vroeger sneden de negers nu en dan één van hun vijanden de kop af, om hun magen te vullen, nu ze kennis gemaakt hebben met de Westerse beschaving vullen ze massagraven. 't Is niet om er fier op te gaan. Maar de grote schuld ligt bij de Amerikanen. Achttien jaar geleden hebben we onder Amerikaanse druk onze Kongo onafhankelijkheid verleend, maar de zwartjes waarvoor we destijds hele zakken „timbers“ spaarden konden nog de weelde van de vrijheid niet dragen en hun opvoeding bleek nog lang niet voltooid. Wat wij in enkele decennia moeizaam hebben opgebouwd hebben zij in enkele jaren om zeep geholpen. Ze zijn tegenwoordig niet alleen zwart van huidskleur, maar ook zwart van de honger en de miserie. En honger en armoede zijn slechte raadgevers; we hebben de jongste dagen de resultaten gezien. Maar ja, de Amerikanen waren onze vrienden...

Nu zijn de Fransen, niettegenstaande men overeengekomen was over een gekoördineerde reddingsoperatie van de blanken, het eerst toegesprongen, vooral met het doel het regime van Mobutu te redden en ze zullen een hele tijd in Shaba blijven, voor alle zekerheid. Ze willen Mobutu tot vriend, want Shaba is een rijke streek: rijk aan koper, uranium en andere interessante grondstoffen en ze willen daar graag de plaats van de Belgen innemen. Ook de Fransen zijn onze vrienden...

De Belgen doen echter een tegenzet, ze zullen ook één bataljon para's in Zaïre laten. Tot alles rustig is, zegt men, maar in feite als te gengewicht voor de Franse aanwezigheid.

Dat alles zou ons moeten leren dat we van het Europa van morgen niet zo veel te verwachten hebben. Ook daar zullen de groten altijd wel pogen het laken naar zich toe te halen om aan de kleintjes over te laten wat er van de tafel valt. Spijtig dat er zovelen zijn die dat niet willen begrijpen en denken „à la Nols“ dat we het elkaar nog moeten lastig maken.

Mobutu, die betreurt dat hij geen sergeant is gebleven, is vooral kwaad op onze minister van buitenlandse zaken Simonet, die hij een treuzelaar noemt. „Ja“, zegt Gusta, „we kennen dat: als Mobutu's regime bedreigd is moeten de Belgen onmiddellijk soldaten zenden; als zijn schatkist leeg is moeten de Belgen hun centen zenden; als zijn volgelingen alles naar de vaantjes helpen moeten de Belgen hun raadgevers zenden en als wederdienst zullen zijn troepen ons mensen bij de eerste gelegenheid naar het pierenland zenden! Dat is neger-logika“.

Gusta heeft wel een beetje gelijk en ik vraag me tenslotte af of het koper van Shaba zoveel offers waard is?

Pol

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B - 8970 Poperinge
057/33 33 18

- Alle elektrische installaties nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling van huishoudapparaten

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus BEHANGPAPIER
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN

Tel. 057/30 06 54

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekastraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

Linde

Frigo

Diepvriezer

het volledige gamma 1978 in voorraad

bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Gusten Gamelle van Krombeke had geheel den oorlooge van veertiene-achttiene meigedaan en volgens dat 'n ie zelve wiste te vertellen, had 'n ie bijkans oltyd overal in de slechtste gaaten gezeeten.

Olleman wiste percies dat Gusten nogol dikkers è scheidje koste bydoen ols 'n ie daarover aan 't vertellen wos, maar 't moeste toch zijn dat er entwot van waar wos, want è beetje achter den oorlooge had 'n ie twee schoone dekoraties gekreegen.

Gusten wos ongehoord preuts met die dekoraties en van Jef Latte, den timmerman deed 'n è schoon kadertje maaken om ze daar olle twee in te doen.

Dat kadertje hing in de weunplekke djuuste onder Gustens portret van ols 'n ie soldaat wos, zoodat 't in d'ooge sloeg van ols je binnenkwam.

Maar olle jaare, op den elfsten november haalde Gusten die twee dekoraties uut dat kadertje om ze aan te doen om naar de messe voor de gesneuvelden te gaan en achternaar naar de maaltijd in „De Lancier“ waar dat hulder lokaal wos.

Nu, 't wos è keer op 'n elfsten november achter de messe ols ze, gelijk geweunte, oltegaare in „De Lancier“ aan den toog stoegen te klappen, dat de broere van Fokke Baereel die binst den oorlooge sergeant geweest wos, daar binnenkwam met è geheele kant van 't voorste van zijn veste vul met dekoraties... Olleman stoeg daarop vergaapt te kijken. Fokkes broere weunde eigentlijk in Brussel, maar ie wos expres è keer overgekomen naar de feestte.

„Je moet daar è keer kijken naar Fokkes broere“ zei Gusten teegen degene die aan 'n toog stoegen... ie zat in geheel den oorlooge ollezins maar achtdaage aan 't front en ie gaat scheef van de dekoraties, dat è gaat olgelijk ollemaale niet djuuste!“ De andere gaaven Gusten gelijk.

„Kijkt è keer gelijk ik“ zei Gusten weere... „ik heb omzeggens vier jaar lang in 't vier gezeeten en ze geeven mien daarvooren twee dekoraties!“

„Jamaar“ zei Belle de schaareslieper om Gusten te doen opgaan... je zat gij mischien bij 't vier in de plekke van in 't vier!“

Gustens oogen schooten vlammen en 'n ie ging vlak voor Belle gaan staan... „Horkt è keer Belle“ zei Gusten... had je gij vier jaar lang moeten gestaan hèn, waar da'k ik stoeg, 't ging garantie ol dikkers è keer ol onder uut joen broek geloopt hèn, geloof je datte!“

Ol die d'r rond stoegen schooten in è lach. „Je moet joen daarvooren ol geen kwaad bloed maaken, vent“ zei Belle teegen Gusten... kijkt è keer ik... ik heb geen dekoraties gekreegen... en 'k heb ik in die vier jaar perant dikkers genoeg moeten vechten...“

„Teegen de Duitschers?“ vroeg Gusten. „Nee, nee“ zei Belle... teegen de vaak... ik zat ik op den Etat-major“.

KWAAK

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

650 jaar geleden, de slag bij Kassel en ...

NIKLAAS ZANNEKIN uit LAMPERNISSE (2)

Kerels uit de Westhoek verkozen de dood boven de verdrukking

4. - De opstand

De Kerels stonden niet alleen op tegen de dwingelandij van de graaf en van de bevoorrechte standen en klassen, tegen de Fransgezinde edelen en grafelijke baljuws, maar ook tegen de nieuwe rijken en tegen de belastinginners in dienst van de plaatselijke keurheren, abten en geestelijken. De opstandige beweging kreeg gaandeweg dan ook een zeer uitgesproken sociaal en soms een antikerkelijk karakter, vooral onder invloed van Jacob Peyt uit St-Winoksbergen, een zonderlijke figuur.

Peyt streefde en kwam op met zijn beweging voor het inrichten van een landbouwregime waarbij de grond volledig in bezit zou komen van hen die hun grond verbouwen (boerenrepubliek). Geleidelijk beschouwde het volk al degenen die van grondrenten leefden en voor wie zij werkten als hun natuurlijke vijanden.

Peyt was streng en hard voor zijn vrienden en medestrijders en hardvochtig en zonder meedogen voor zijn tegenstanders. Hij was vurig antipaaps en verzette zich tegen de geestelijkheid en de godsdienst. Hij zou eens gezegd hebben : „Ik wens slechts één geestelijke op aarde te zien en dan nog om hem op te hangen”. Niklaas Zannekin schijnt de enige geweest te zijn die een matige invloed op hem kon uitoefenen.

Peyt werd in Veurne vermoord en begraven te Coudekerke, bij Duinkerken. Zijn lijk werd in 1329 ontgraven, op bevel van de bisschop van Tereburg en in aanwezigheid van bisschop en prelaten als aartsketter veroordeeld en op de brandstapel verbrand; maar hij werd te Veurne, door het volk, als een heilige vereerd. In St-Winoksbergen werd hij door Winok de Fiere opgevolgd.

Wanneer in 1325 blijkt dat de belastingen verder willekeurig worden geïnd, leningen worden uitgeschreven zonder controle op het beheer en de verworven vrijheden van de gemeenten worden beknot, komt Brugge, onder leiding van Willem de Deken en Robrecht Bonin, in opstand tegen graaf Lodewijk van Nevers. Maar ook de kuststreek staat op, onder het bevel van „hoofdman” Niklaas Zannekin en van Zeger Jansoone.

In zijn geboortestreek organiseert Zannekin het gewapend verzet en richt overal plaatselijke boerenmilities op. Met Willem de Deken benadrukt en schandvlekt hij de verderfelijke Franse invloed en hekelt de willekeur van de Leliaardse poorterie. Daardoor kreeg de opstand een Vlaamse nationale stuwkracht.

Zannekin bevrijdt Nieuwpoort en Veurne, waar hij als een „Engel Gods” wordt ingehaald. Onder zijn leiding wordt ook de stad Ieper ingenomen (juni 1325) en nemen de ambachten er het bewind over. Het stadsbestuur

wordt Vlaams.

Daar de revolutionaire toestand Lodewijk van Nevers uit de hand liep en om te voorkomen dat de opstand zich nog verder zou uitbreiden, doet hij als graaf beroep op zijn leenheer, koning Philippe de Valois, die besloot de opstand der Kerels met geweld te onderdrukken.

Op verzoek van de Franse koning worden de Vlamingen door de hem zeer aanhankelijke bisschoppen in de ban geslagen en worden in het interdikt „voor bêtes sauvages” uitgescholden (4 nov. 1325). De breuk was volledig. Niets en niemand kon nog een verzoening of overeenkomst tot stand brengen. In een poging om tot een vreedzame oplossing of althans tot een mildering van het konflikt te komen werd in de „Abdij ter Duinen” een verzoeningsbijeenkomst gehouden, maar deze mislukte. Er verscheen evenwel een besluit : „que nuls chevaliers, ni échevins, ni hommes portant leur draps ne puissent être „pointeurs” de ce que li commons paiera”. (Dat geen enkel ridder noch schepen, noch hun dienaars „schatter” mogen zijn van wat de gewone man zal moeten betalen).

Het werd een vreselijke tijd. De volkswoede vierde hoogtij tegen Leliaards, rijken en edelen die de graaf trouw bleven. Kastelen werden bestormd, geplunderd en in brand gestoken. De steden werden overweldigd om de ambachten aan het bewind te brengen. Op hun beurt zonden de graaf en de edelen als wraak wreedaardige strafexpedities erop uit. Zo werd o.a. het slot van Oeren waar de Blauwvoeters Johan en Omaar Knibbe verbleven door de Izebrims bestormd en in brand gestoken. Dit was de moorddadige strijd tussen „Blovoetins” (Blauwvoeten) en „Yzengrins” (Izebrims). Uit deze woelige opstandige tijd stamt het bekende „Kerelslied”, vol haat en hoon voor de Kerels. Het illustreert zeer goed de werkelijke geestes- en gemoedstoestand van die periode :

*Wi willen die Kerels doen greinsen
al dravende door 't velt.
Hets al quaet dat zi peinsen
Men sal ze slepen ende hanghen
Haer baert es al te lanc.
Sine connens niet ontganchen.*

*De Slag bij Kassel.
Tekening in een
Frans hs.
in de Bibliothèque
Nationale te Parijs
- draagt als onderschrift:
„Cy parle de la bataille
de Cassel en Flandres”*

5. - Slag van Kassel (28 aug. 1328)

Philippe de Valois dekreteerde een algemene mobilisatie tegen de opstandige Kerels. Het grootste leger dat Frankrijk ooit op de been bracht, en waarvan de Franse koning zelf de leiding had, was samengesteld uit 9 650 ridders en ruiters en 50 000 infanteristen waaronder veel huurlingen. Op 9 augustus 1328 rukte hij vanuit Atrecht op naar het noorden, drong op 20 augustus Vlaanderen binnen en sloeg twee dagen later zijn tenten op in de buurt van Kassel.

Robrecht van Kassel, in 1325 Ruwaard van Brugge en de Westhoek benoemd, liep op het laatste ogenblik over naar de vijand, alleen bezorgd om zijn eigen voordeel en privileges, en streed, als zeer onderdanig „Chevalier du Lys" onder Franse banier. Ook Henegouwen en de Luikenaars streden onder het gezag van hun bisschoppen aan de zijde van de Franse koning.

Het volksleger van de Vlamingen, onder de leiding van Niklaas Zannekin was amper 16 000 man sterk en bestond slechts uit milities van ambachten en boeren en kleine landeigenaars uit de Kasselrijen Veurne, St-Winoksbergen, Burburg, Kassel, Belle en het Westland. Geen enkel ridder of ruiter streed in hun rangen. Alleen Brugge steunde de strijd, terwijl Gent, waar de Leliaards sinds 1320 aan de macht waren, afzijdig bleef, hoewel de sympathie van de volksklasse naar de boeren en de Brugse bondgenoten ging.

De Kerels waren samengetrokken boven op de heuveltop en stonden in kroonvormige slagorde opgesteld. Zij beheersten de stad en de landerijen rondom de Kasselberg, maar hadden geen militaire aanvoerders met lange en grondige ervaring.

De Fransen stonden aan de voet van de berg en in de aanpalende vlakte langs de Pennebeek, in de buurt van Hardenvoorde.

De eerste drie dagen grepen er slechts lichte, maar aanhoudende voorpostengevechten plaats. De Vlamingen zagen bezorgd en woedend vanuit hun stellingen hoe de mannen van Robrecht van Kassel met zijn „branders" gans de omgeving in vuur en vlam zetten; zij wilden aanvallen, en riepen om wraak. De Fransen hadden hun voorposten weggetrokken en Zannekin, in plaats van in defensieve houding de vijand op de strategische berg af te wachten, oordeelde het gunstige moment gekomen en gaf het sein tot de aanval, nog voor de Bruggelingen die tot bij Diksmuide waren genaderd, konden aansluiten. Zijn doel was de vijandelijke linies te doorbreken en de Franse koning gevangen te nemen.

Zannekin zond de mannen van St-Winoksbergen, onder leiding van Winok de Fiere ten strijde tegen de Henegouwers, terwijl hijzelf aan het hoofd van een tweede kolom, bestaande uit leperlingen en Westlanders, in alle stilte door de Franse rangen brak en een derde afdeling hen moest dekken. Vechtend man tegen man trokken zij vooruit en naderden tot op 200 m van de „Oriflamme", die wapperde op de koninklijke tent. De Fransen waren totaal verrast en lagen overhoop, terwijl de infanteristen en huurlingen begonnen te vluchten in de richting van St-Omaars.

De Franse ridders voerden, terwijl de Henegouwers de koning dekten, na een krijgslist, een omsingelingsbeweging uit. De Vlamingen werden ingesloten en waren verloren. Het werd een vreselijk bloedbad. Zannekin viel dodelijk gewond neer. Niemand vroeg en niemand kreeg genade en dulzenden Vlamingen sneuvelden met hem, na uren strijd in lijf aan lijf gevechten. Het was 23 augustus 1328, de ondergang van de Kerels was voltrokken.

Dezelfde avond nog werd Kassel in brand gestoken en de bevolking getuchtigd. De as van Robrecht de Fries, gewezen graaf van Vlaanderen, die in de kerk van St-Pieters begraven was, werd smadelijk verstrooid.

De repressie die volgde op de nederlaag was meedogenloos, de vervolgingen en terechtstellingen duurden tot in 1331. Alle bezittingen van de Kerels, gesneuveld of overlevend, werden aangeslagen en ten voordele van de koning verkocht. Naar onvolledige Franse bronnen bleven 3 185 Vlamingen op het slagveld; andere bronnen gewagen van 10 000 gesneuvelden.

Op bevel van de Franse koning en de graaf van Kassel werden er in elke stad en gemeente vertrouwensmannen aangesteld, die lijsten moesten aanleggen, inventaris opmaken en het dekreet tot confiscatie uitvoeren. In Veurne geschiedde dit door een zekere Williamme Horards. Zo staat het o.m. vast dat er in de slag van Kassel mannen streden en sneuvelden uit al de gemeenten uit de Kasselrijen Belle, Kassel, St-Winoksbergen en uit onze gewesten: Adinkerke, Wulveringem, Alveringem, Izenberge, Beveren-IJzer, Leisele, Oostkerke, Lo, Wulpen, Booitshoeke, Pollinkhove, Westvleteren, Stavele, Zuidschote, Ramskapelle, St.-Rijkers, Stuivekenskerke, Koksijde, Reninge, Gyverinkhove, Noordschote, Haringe, Zoetenaale, Eggewaartskapelle, Hoogstade, Elverdinge, Avekapelle, Proven, Kaaskerke, Bulskamp, Oostvleteren, Krombeke, Houtem, Lampernisse, Pervijze, Nieuwkapelle, Vinkem, St.-Jacobskapelle, Steenkerke, Reningelst, Vlamer-

tinge, Loker, Watou, Dranouter, Oude-Kapelle, Oostduinkerke, Nieuwpoort, Veurne.

De steden en gemeenten werden hun voorrechten afgenomen en onder sterke controle geplaatst. Het patriciaat kwam in de steden terug aan het bewind. De steden en dorpen werden beboet en uitzonderlijk zwaar belast. De kerelsgezinden werden als gijzelaars aangehouden. De mede-„hoofdmannen" van Zannekin en aanvoerders stierven allen een tragische en gewelddadige dood.

Toen de Franse koning, de onderwerping van gans het opstandige gebied van de Kerels had aanvaard liet hij de voornaamste leiders van de opstand opsporen en ophangen. Niet minder dan 500 Bruggelingen en 1000 leperlingen werden als gijzelaars gedwongen hun woonsteden te verlaten en zich in Frankrijk te vestigen. De versterkingen van de steden moesten worden afgebroken en de privileges ingediend worden om aan de graaf te worden overhandigd. De slag van Kassel was de zaak van de Franse koning geweest en geleverd buiten de graaf Robrecht van Kassel. Hij mocht zich slechts op 9 september 1328 bij zijn suzerain aanmelden. Maar uiteindelijk werd hij voor zijn verraad aan de Kerels en zijn overlopen-naar-de-Fransen, rijkelijk beloond. Hij moest een reorganisatie van het onderworpen gebied doorvoeren zoals de koning het wenste. Hij was tegenover de verslagen Kerels onmeedogend, terechtstelling op terechtstelling volgde. Hij eigende zich veel in beslag genomen goederen van de Kerels toe en perste zijn onderdanen uit. Zijn inkomen was in vergelijking met 1311 in 1338 met meer dan 145 t.h. gestegen.

Vijf jaar na de slag van Kassel kon de graaf van Kassel met fierheid aan zijn meester, de Franse koning, melden dat hij zijn taak naar behoren (?) had uitgevoerd.

*De Koninck trok weder thuiswaerd
Die graeve trok in 't lant per vaert
Ende ginc sieden ende braken
Blinden, hangen en de raeden (= radbraken)
Te Brugghe ende ook te Ghent
Ende in 't lant daeromtrent.*

(J. Van Boendale)
L. C.

GEVRAAGD

LEERJONGEN met leerkontraat voor brood- en banketbakkerij. Zich wenden: Julien Faïno, Prof. O. Rubbrechtstraat 10, Roesbrugge. Tel. 057/30 02 25

De grootste en goedkoopste winkelluitbating van de streek:

Doorlopend einde-reeksen - 30 % korting
Reclame in plasticartikelen

Christine CORNEILLIE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

➔ Korting-kaarten: - 10 % voor alle trouwe klanten gans het jaar.

voor: GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

Tel. 057/30.04.13

FEEST in DE LOVIE op 7 september 1886

Zeg mij wat gij eet en ik zal u zeggen wie gij zijt !

In 1856 werd in opdracht van de familie van Merris, van Poperinge, het kasteel „De Lovie” gebouwd te midden van een domein van 58 ha, dat naderhand als park werd ingericht.

Het werd het sprookjesachtig zomerverblijf van een zeer gefortuneerde familie. Maar toen in 1875 de douarière stierf, was dit enorme complex alleen nog bewoond door de ongehuwde zoon, Jules van Merris, en zijn knecht.

Af en toe werden er echte volksfeesten gegeven en daartussendoor werden vrienden en verwanten van Jules van Merris er nog eens hartelijk op het kasteel ontvangen.

Hoe overvloedig het er bij die recepties aan toeging moge blijken uit nevenstaande goed gestoffeerde spijskaart, die we toevallig op de kop konden tikken en die ons vertelt wat er tijdens een feest in „De Lovie”, op 7 september 1886, zoal op tafel kwam.

In een tijd waarin we nochtans veel gewoon zijn, staan we nog verbijsterd van al de delikatessen die men daar in één keer samenbracht. En we denken aan de trieste tegenstelling tussen de gerechten die bij de rijken op tafel kwamen en het lamentabele voeder van het toenmalige klompen- en lompenproletariaat.

We kunnen ons alleen maar afvragen hoe de genodigden er na zo'n festijn eigenlijk uitzag, maar we moeten er onmiddellijk aan toevoegen dat dergelijke uitgebreide feestmalen geen uitzondering waren bij de hogere standen, in alle voorbije eeuwen. Dat was reeds in het oude Rome het geval en het heeft voortgeduurd tot in „La Belle Epoque”. Bij wijze van voorbeeld weze vermeld, dat bij de kroningsmaaltijd van Hendrik IV van Engeland er weliswaar slechts drie gangen waren, maar in totaal een veertigtal gerechten werden opgediend, waaronder jonge zwanen, vergulde gehaktballen, reigers, pauwen en ganzen, gevulde biggetjes, vergulde kippen, gekonfijte kweepeeren, geroosterd groot wild, fazanten en schapen! En dat allemaal toen gewoon tarwebrood nog veel te kostelijk was om te dienen als voedsel van de gewone man, die het vooral hield bij roggepap, gerstebrij, koolsoep, erwten en uien, rapen en bonen. We mogen immers niet vergeten dat de aardappel toen nog lang niet bekend was.

De Spijskaart

We zien ook dat de spijskaart geen uitvinding is van de jongste jaren en dat die in de vorige eeuw reeds met veel zorg werd opge-

steld. Het oorspronkelijk stuk was bovendien met zeer sierlijke letters gedrukt en was van veel groter formaat. Toch hebben eeuwen lang zelfs de beroemste smulpapen, ook op de uitgebreidste en meest uitgelezen feestmalen, nooit een spijskaart te zien gekregen.

Zelfs de Romeinse veldheer en fijnproever Lucullus, die toch wel wist wat lekker en veel eten was, kwam nooit op de zo eenvoudige gedachte van een spijskaart samen te stellen. Men placht in zijn tijd, en nog vele eeuwen daarna, maar meteen op de eerste de beste schotel aan te vallen, zonder zich af te vragen wat de pot nog meer zou schaffen.

In 1541 echter ontving hertog Hendrik van

Braunschweig, toen hij te Regensburg een groot banket aan zijn vrienden aanbood, van zijn chef-kok een briefje, waarop deze alle gerechten had genoteerd, in de volgorde waarin de hertog ze kon verwachten. De vorst kon zijn maaltijd dus zo indelen, dat hem nog genoeg eetlust overbleef toen zijn lievelingsgerechten op tafel verschenen. Zijn gasten vonden het idee van de keukenmeester zo goed, dat ze voortaan in hun eigen woningen dergelijke spijskaarten lieten voorleggen voor het begin van een groot diner. Van Regensburg uit begon het menu zijn triomftocht over de wereld.

R.A.B.

Verkleinde afdruk van de spijs- en wijnkaart op het feest in „De Lovie” op 7 september 1886.

menu		vins
<i>Huitres Royales</i>		<i>Haut Berzac 1846</i> <i>Madère</i>
<i>Potage bisque aux écrevisses</i>		<i>Moët et Chandon</i> <i>St-Emillion 1846</i>
<i>Hors d'oeuvre</i>		<i>Château Yquem, Iur Salusnes</i> <i>Vino Capri 1870</i>
<i>Petites caisses à la renaissance</i>		<i>Haut Brion 1864</i> <i>Vino Pompéi 1870</i>
<i>Turbot sauce princière</i>		<i>Hocheimer-dom-Dechaney 1857</i> <i>St-Seurin 1846</i>
<i>Selle de chevreuil sauce polvrade</i>		<i>Johanisberger Cabinet 1860</i>
<i>Poulardes à la Périgord</i>		<i>Beaune 1868</i> <i>Vosnes 1857</i>
<i>Salmis de perdreaux au chasseur</i>		<i>Veuve Cliquot</i>
<i>Bécassines à la Joinville</i>		<i>Marcobruner 1827</i> <i>Rivesalle 1834</i>
<i>Aspic de fole gras</i>		<i>Clos des Cordeliers 1844</i> <i>Zamyslon 1830</i>
<i>Sorbets à la Chartreuse</i>		<i>Assemaushauser (rouge)</i> <i>Vins de Corinthe</i>
<i>Fonds d'artichauts à l'Allemande</i>		
<i>Cailles aux feuilles de vigne</i>		
<i>Ortolans sur canapés</i>		
<i>Galantine de faisans truffés</i>		
<i>Charlotte Russe</i>		
<i>Corne d'abondance</i>		
<i>Glaces, vanille et citron</i>		
<i>Ananas, Raisins, Pêches, Dessert</i>		

huitres : oesters
chevreuil : reebok
perdreaux : jonge petrijzen
bécassines : watersnippen
cailles : kwartels
ortolans : ortolanen (vogeltjes ter grootte van een vink).

TER GELEGENHEID VAN

Jaar van het Dorp

BEAUVOORDES ZOMERFEEST

Op zondag 2 juli 1978 organiseert de Orde van Driekoningen vanaf 16 u. een groots Driekoningen-zomerfeest. De manifestatie loopt om en rond de gerestaureerde Driekoningenschuur : op de afgezette parking en op de aanpalende weiden.

Op het podium figureert een Oberbayerse blaaskapelle „THORIZ“. Vijf uur populaire en romantische muziek, een jodel-zangeres en een animator die de moeilijkste zal bevreemden. De „Thoriz“ is jarenlang de succesvolle blaaskapelle van de Diksmuide oktoberfeesten geweest, en geregeld is ze de vedette op de grootste jaarlijkse Beierse muziekfeesten.

In de weide is het rijk van de kinderen. Beneden de twaalf jaar kunnen ze alle deelnemen aan een originele tekenwedstrijd „Mijn dorp“. Grote borden staan langs de lengte van de weide opgesteld en krijgt van allerlei kleuren is er in overvloed. Daarnaast is er nog veel voor de kleinen : „zaklopen“ of ploegen vormen om tegen elkaar aan touwtrekken te doen of ook nog ... vliegers oplaten. De kinderen moeten hun vlieger meebrengen. Voor de mooiste, die bovendien de grootste hoogte bereikt is een prijs voorbehouden.

Ook de volwassenen hebben hun vertier. De tuinbolling nodigt hen uit om hun behendigheid te demonstreren, en het bolo-smito-kraam heeft 100 Veurne-Ambachtse koekebroden te versmijten. Tussendoor kan een frisse pint gedronken of kan er geproefd worden van de witte Veurnse worsten op houtskool geroosterd. Aan de lopende band bakt Magie in open lucht de Beauvoordse pannekoeken en beenhouwer Pyfferoen laat iedereen proeven van de beroemde Beauvoordse boerenpaté.

's Avonds volgt dan de taptoe in de 17de eeuwse Driekoningenschuur, ook nog „Muzescheure“ genoemd. Omdat verschillende dichters ze tooiden met één van hun gedichten, die ze voor de gelegenheid met de hand op grote bladen schreven. En te midden de parkeerplaats pronkt een levensgroot beeld in Franse steen. Het is van Willem Vermandere en stelt „Het gevecht van Jacob met de Engel“ voor. Kunstliefhebbers kunnen in de galerij Driekoningen de schilderijen van de schilderende boer Godfried Theuninck bewonderen. En er is zelfs een tombola met als eerste

prijs een beeldje in biscuit van de hand van Henri Covemaker. Waarde 15.000 fr.

Vanaf 16 u., na de IJzerbedevaart, rendez-vous dus om en rond de Driekoningenschuur. U ziet er is voor elk wat wils.

WITSOONEFEEST te KROMBEKE

Een vreemdeling, Cornelis Witsoone, was, eeuwen geleden, in de bossen die zich uitstrekten van aan de Kasselberg tot Cadzand, verloren gelopen en doolde drie dagen en drie nachten zonder een uitweg te vinden. Opeens hoorde hij de klok van Krombeke luiden, ging die richting uit en kwam weer in de bewoonde wereld. Als herinnering aan deze redding worden tot op heden nog elke avond te Krombeke 72 kloppjes geluid.

In 1977 werd door de fusiegemeente Poperinge een Witsooneroute, met een omloop van ongeveer 20 km, ingehuldigd.

Dit jaar, in 1978, wordt een Witsoonefeest georganiseerd op 23 juli, als bijdrage tot „Het jaar van het dorp“ :

- vanaf 15 u. opstelling van de karavaan voor de Witsooneroute; dit gebeurt ofwel te paard, per fiets, of te voet. Voor de wandelaars zal een kortere route aangeduid worden. Alle personen of groepen, die verkleed of versierd de tocht meemaken, komen in aanmerking voor de grote tombola met 10.000 fr. prijzen. Heel het dorp doet mee, maar ook buitenstaanders zijn welkom. Het geheel wordt opgeluisterd door Witsoone-muziek.

- vanaf 20 u. openluchtfeest met Witsoonebal verzorgd door het Krombeekse orkest „The New Diamonds“. Eet- en drinkgelegenheid aan normale prijzen. Het kerkplein zal voorzien zijn van zitplaatsen (bij slecht weer in de parochiezaal).

Kaarten voor het openluchtfeest aan 50 fr. (kinderen tot 14 jaar gratis), bij het feestkomitee : G. Quaghebeur, Jos. Marchand, Joris Vanderhaeghe, Roger Dequeker, José Nevejan, Freddy Colpaert, Willy David, Willy Laureys, Justin Capoen en Lieve Delmaere.

PROVEN - VLAAMSE KERMIS

Op zaterdag 29 en zondag 30 juli Vlaamse kermis (Alexisfeesten) in de lokalen van de meisjesschool op het Alexisplein.

Het feest wordt ingezet op zaterdag vanaf 19 uur met een grote wijnkaarting.

Zondag om 14.30 uur : opening van de feesten door het stadsbestuur. Gans de namiddag allerhande volksvermaken :

- ballonwedstrijd voor de kleintjes;
- schatting naar het gewicht van een varken;
- Spaans-ratten-spel;
- palingen vangen met de handen;
- en nog zoveel meer ...

Om 19 uur bal in openlucht met disco-bar „Sultano“.

ROESBRUGGE

FOLKLORISTISCHE HOEVEDAG

Zondag 13 augustus 1978 te 14 uur

Tweede versie en laatste kans

Een heruitgave van vorig jaar, aangevuld met nieuwe activiteiten !

Een levendige voorstelling hoe het er vroeger aan toeging bij de boer, toen elke hofstede praktisch een nog op zichzelf aangewezen entiteit was. Alle bedrijvigheden die doorheen de seizoenen op elke hoeve voorkwamen, worden er gezamenlijk en overzichtelijk voorgesteld :

binnenshuis :

- spelwerken;
- spinnen en weven in een oud-Vlaamse keuken;
- pannekoeken op de bulzestof;
- broodbakken in een houtoven;

binnenkoer en afhankelijkheden :

- vlasbewerking (boten, cilinderen en zwingelen);
- manden vlechten;
- stoelen breien;
- koorden draaien;
- een pikke boten;
- dorsen en winden;
- glei trekken;
- een paard beslaan;
- een schaap scheren;
- koeien melken;
- afromen en karnen;
- een varken slachten;
- bomen zagen, enz.

In oude klederdracht in een gepast en feestelijk versierd milieu !

Doorlopend te verkrijgen : „boerestuuten met ham of gebraden worst“.

Een rijke keus aan dranken !

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

Steeds de elegantste modellen
In de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Opening van het feest op zaterdagavond om 20 uur met een T-dans in de ruime loods van „Ter Linde“.

ROESBRUGGE - VLAAMSE KERMIS

Op zondag 27 augustus 1978 wordt er voor de tweede maal op de speelkoer en in de lokalen van de meisjesschool een Vlaamse kermis ingericht ten bate van het sneeuwklasfonds.

Amusement aan de lopende band en spelen met waardevolle prijzen.

Een reuzentombola met als inzet een prachtige ingelijste schilderij van niemand minder dan van pater J. Declercq, de schilder van het Westland, met een waarde van 15.000 fr.

Aanvang 15 u. - Nog beter en grootser dan twee jaar geleden!

Houd deze datum vrij!

KLEINE FISKALE KRONIEK

Bezwaarschriften

Wie kan antonen of overtuigd is, dat hij te veel belast werd, heeft de mogelijkheid zijn geval opnieuw te laten onderzoeken en eventueel ontlasting te krijgen van de aanslag die geheel of gedeeltelijk ten onrechte zou gevestigd zijn.

Een bezwaar indienen is een eenvoudige zaak, maar het moet aan volgende voorwaarden voldoen :

1. - Schriftelijk gericht worden tot de Direk-

teur der belastingen, St.-Maartensplaats 5, Brugge.

(Niet noodzakelijk aangetekend, het bezwaarschrift wordt door de directeur met een ontvangstmelding bevestigd).

2. - Duidelijk de aanslag vermelden, met aanslagjaar en nummer van het kohierartikel en gemotiveerd zijn, d.w.z. vermelden wat er verkeerdelijk werd belast.
3. - Binnen de voorgeschreven termijn gebeuren. Tegen een aanslag gevestigd op een bepaalde datum heeft men verhaalrecht tot 30 april van het volgend jaar, met een minimum van 6 maanden, na de datum van het aanslagbiljet.

Voorbeelden :

- aanslag gevestigd 20 juli 1978, datum aanslagbiljet 26 juli 1978, verhaalrecht tot 30 april 1979;
- aanslag gevestigd 16 december 1978, datum aanslagbiljet 20 december 1978, verhaalrecht tot 20 juni 1979;
- aanslag gevestigd 28 december 1978, datum aanslagbiljet 4 januari 1979, verhaalrecht tot 4 juli 1979.

Let op het verschil tussen datum vestiging en datum aanslagbiljet.

Een bezwaar is kosteloos en de belasting op het bewiste gedeelte is voorlopig niet eisbaar.

Maar als men niet heel zeker is zijn slag thuis te halen, doet men best toch binnen de termijn vermeld op het aanslagbiljet te betalen en een eventuele teruggave met moratoriuminteressen af te wachten. Immers, wan-

GALERIJ VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9, 8991 STAVELE-BEVEREN

TEXTIEL EN KONFEKTIE

VOOR HEREN EN KINDEREN :

- Moderne Terlenka broeken en blazers
- Broeken in „pane“ en Jeans (laatste nieuwigheden)
- Skivesten - Herenhemden - Pull's en Gilets

VOOR DAMES :

- Rokken - Kleedjes (nieuwe kollektie is binnen)
- Regenmantels - Moderne pull's

Vanaf 1 juli : GROTE REKLAMEVERKOOP
Bijhuis DESAEDELEIRE

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, Roesbrugge

Dekens (voordelige prijzen) - Lakens (katoen - tergal - flanel)
Geschenkartikelen - Ondergoed - Werkkledij (Tencate, Evada)

neer het niet-eisbare, door afwijzing van het bezwaarschrift, toch dient ingevorderd, wordt een interest van 12 t.h. aangerekend. - Laat een bevoegd fiskalist oordelen wat er moet gebeuren!

S.B.

Fiskaal Adviseur en bedrijfskonsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Duinkerksestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

TE KOOP

EÉN EETPLAATS en TWEE VOLLEDIGE SLAAPKAMERS (2 personen), KOLENKACHEL, IJSKAST en allerhande kleinmeubels, wegens sterfgeval aan zeer voordelige prijzen.

Zich wenden : Bergenstraat 12, Roesbrugge.

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT - ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper

bij WOESTEN

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

ZINKWERK — ASFALT

SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler : Gasvuren en kachels „Nestor Martin“

„Somy“

Fietsen „Thoria“ - „Ventura“

„Manchester“ - „Venus“

➔ Alle herstellingen.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

ROESBRUGGE-HARINGE BURGERLIJKE STAND :

Geboorten

- Carole Parmentier, dochter van Freddy en Marie-Andrée Verreman (geb. op 16 mei).
- Jan Devos, zoon van Guido en Rosanne Pattyn.
- Silvia Verlet, dochter van Johan en Linda Deboodt.

Huwelijk

- Joseph Delanghe met Charline Meerschaert, beiden van Roesbrugge.

Huwelijksaankondigingen

- Stephan Ryon van Proven met Marijke Gheysens van Roesbrugge-Haringe.
- Wilfried Vanhoucke van Roesbrugge met Christine Dever van Stavele.

Overlijdens

- Leonie Engelen 83 j., kloosterzuster.
- Achilles Leys, 65 j., echtgenoot van Yvonne Vandevoorde.

Roesbrugge, maandag 24 juli te 14 u. VENDITIE

van Meubels en Menagiegoederen

bij de heer RENÉ CORSELIS
gehucht „Molenwal“, ROESBRUGGE-HARINGE
Ouderwetse meubels in eik en olm, 2 Leuvense stoven, radio, T.V., naaimachine, oude wieg en kinderstoel, allerhande oud wagenmakers-allaam (zware werkbank, dessels, kerfzagen, handboormachine, zware hamers, aksens, serre-joints, schaven en beitels, anegeers en wemel met serie boorijzers), aardappelbakjes en allerhande tuingerief, 2 karrewielen en 1 kruiwagenwiel, kleine stootkar, kruiwagen, karretje, 1 korte transmissie met poulie's en riemen, 1 koffer, vleesbank met hakmes, oude kleine trog met ovenpaal en loete, enz.

ROEVO-NIEUWS

Gedurende de grote vakantie wordt er een opleiding volleybal gegeven op het speelplein vanaf 19 u. voor alle jongens van 11 tot 14 jaar. Wie zich hiervoor interesseert, gelieve zijn naam op te geven bij Martin Schoonaert, Bergenstraat 16 te Roesbrugge.

KULTUURGEMEENSCHAP HARINGE

Toneel - Kunsttentoonstelling

Op zaterdag 1 juli om 21 u., op de vooravond van de IJzerbedevaart, brengt „In Deugd en Vreugd“ uit Poperinge ons op de hoeve Vanwildemeersch, Moenaardestraat 82 (dicht bij de dorpskern) te Haringe het enige, maar meesterlijke stuk van Cyriel Buysse „Het gezin van Paemel“ in de streektaal en gespeeld in openlucht.

Dit stuk lokte het voorbije seizoen in Poperinge bomvolle zalen, het wordt in openlucht en op een hoeve gespeeld, beslist nog heel wat beter. De lokatie gebeurt voor Poperinge in „De Kring“, voor Roesbrugge in Drukkerij Schoonaert, voor Haringe bij Paul Recour en Milo Aernout en voor Proven bij Stef Ryon.

Tevens houdt de Kultuurgemeenschap Haringe een kunsttentoonstelling met schilderijen en aquarellen over Frans-Vlaanderen met werken van : Pierre Spas uit Haezebrouck, Monnik José Maria van de Catsberg, André Derudder uit Komen, Luc Ameel uit Poperinge en Pater Joris Declercq uit Haringe.

Open op 1-2 en 8-9 juli, telkens van 9 tot 12 en van 15 tot 19 u.

Met ons kunt U praten
over

SPAREN en LENEN

Eerstige voorwaarden
Vluggende bediening

GRONDKREDIET VAN BELGIE

Mevr. Deroo-Cappoen Maria

Poperingestraat 25

KROMBEKE

Tel. 057/40.01.38

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1

8994 PROVEN

Telefoon : 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

ALGEMENE

SPAAR- EN LIJFRENTTEKAS (ASLK)

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.

Onder Staatswaarborg.

PAUL RECOUR

VANWILDEMEERSCH

Haringeplein 23

8990 ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30.02.70

- LENINGEN : laagste interesten
- VERZEKERINGEN : alle maatschappijen
- GELDBELEGGINGEN : onder staatswaarborg

Aandacht ! !

Adresverandering vanaf 1 aug.

Prof. O. Rubbrechtstraat 68A

8990 ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30.02.70

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Overlijdens

- Leo Rogier, 75 j., echtgenoot van Rachel Staelens.
- Marie Vanstraceele, 94 j., weduwe van Florent Wydoodt.

Huwelijksaankondigingen

- Paul Coppein van Stavele met Ria Vandecasteele van Proven.
- Luc Desmet van Vlamertinge met Rita Devloo van Stavele.
- Joël Devlieghere van Wingene met Marie-Anne Fieu van Stavele.
- Wilfried Vanhoucke van Roesbrugge met Christine Dever van Stavele.

TE KOOP

EIKEN EETPLAATS (negen stuks) en EIKEN SECRETAIRE, beide stijl Louis XV. Voordelige prijs. Zich wenden : Waaienburgseweg 6 Roesbrugge.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAANDEN

JULI EN AUGUSTUS (zie ook blz. 4 - 5)

Bolling

Roesbrugge, zaterdag 15 juli in „t Boldershof“ bij Mevr. Georges Berquin-Delbaere grote monsterbolling voor het ledigen van de schatkist van de Boldersmaatschappij „De Stalen Arm“ ten voordele van alle leden met volgende prijzen : oppervogel 400 fr. - zijvogels 200 fr. ieder - kallen 100 fr. ieder en 20 fr. per afgebolde vogel terug. Gratis.

Kaartingen

Beveren, „t Boerenhof“ bij U. Bartholomeus donderdag 20 juli en 17 augustus te 14 u. gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, 25 juli en 22 augustus bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Zondag 20 augustus 1978 te 20 u.

K.L.J. Dansfeest

met orkest

Rocky and the Lords

in de **BIERKELDERS FEYS**
te **STAVELE (Beveren-IJzer)**

Inrichters K.L.J. Proven

Vogelpik

Roesbrugge, „De Gouden Arend“ zaterdag 8 juli en 12 augustus : smijting op de vogelpik voor de leden.

Lostraat-kermis

Beveren-IJzer, zaterdag 5 en zondag 6 aug. in „t Jagershof“ bij André Vanstechelman doorlopende bolling, 5.000 fr. prijzen in natura.

Wielervedstrijd

Zaterdag 8 juli te 16 u.

Grote wielervedstrijd, 27e proef van het „Kriterium van de Westhoek“.

Inschrijving in „Het Witte Paard“ - vertrek aan het gemeentehuis - aankomst aan „Las Vegas“ en prijsdeling in „Franco-Belge“.

Huldiging van de nieuwe kampioen in het gemeentehuis van Oost-Cappel.

Het geheel wordt opgeluisterd door de Harmonie met Majoretten „De Volksvreugd“, Proven

BERTENNEST

1-15 juli : Volksinternationaal kamp in Nest van der Hallen-Jeugdgemeenschap.

2 juli : 23ste Bedevaartmars naar Diksmuide, waarna terug in 't Bertennest „Vrienden-Feest“ met volkskunstprogramma in het teken van Borms-Van der Hallen-Jaar.

15-25 juli : kamp K.S.A. - Knokke.

25-30 juli : kamp Chiro-Brugge.

1-8 augustus : kamp VVKB Tijl en Nele - Hove

12-18 augustus : kamp NKVS - W. Vlaanderen.

20-28 augustus : kamp KRB - Nijlen

9 juli : deelname aan de 17e Frans-Vlaamse Kultuurdag Ekelsbeke. Vertrek aan 't Bertennest om 9.30 u. Vooraf inschrijven

30 juli : deelname Boetprocessie Veurne.

TE KOOP

KOLENKACHEL „Nestor Martin“ in zeer goede staat. Voordelige prijs. Zich wenden : Blasiusstraat 71, Krombeke.

GASFORNUIS „Nestor Martin“ met oven in zeer goede staat. Voordelige prijs. Zich wenden : tel. 057/30.07.06 of adres ter drukkerij.

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

— IEPER

— POPERINGE

— VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U !

Jaarlijks verlof

DRUKKERIJ SCHOONAERT - ROESBRUGGE
gesloten van 21 tot en met 30 juli.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

't Is allemaal „krisis“ wat de klok slaat. We leven in een krisistijd, men ontwerpt een kriswet en de regering zelf maakte een kortstondige krisis door, in afwachting dat we een volledige regeringskrisis krijgen!

Toen het nog goed ging met onze economie, dacht men niet aan de fabel van La Fontaine over „de krekkel en de mier“ en met brede hand werden alle overschotten uitgedeeld. Nu de staatsinkomsten in mindere mate toevloeien komt men met een deficit van meer dan 80 miljard per jaar. Men heeft al heel wat zaken voor veel minder failliet verklaard!

Men zoekt tegenwoordig koortsachtig naar nieuwe inkomsten om het begrotingstekort wat in te dijken, maar het gaat niet gemakkelijk. En het is nochtans juist dat wat men wil : een gemakkelijke oplossing. Daarom spreekt men van de sigaretten hoger te belasten, het openbaar vervoer duurder te maken en de staatspensioenen te verminderen. 't Valt dus weer op de kop van de kleine man. De kapitalisten roken sigaren en hebben lak aan sigaretten; zij rijden met hun eigen wagen en kijken laatdunkend neer op het openbaar vervoer; tenslotte bezitten zij genoeg inkomsten om het zonder pensioen te stellen.

Maar in al haar beperkingsmaatregelen heeft onze regering iets vergeten en ook de oppositie, die nooit akkoord is met de regeringsvoorstellen, schijnt er niet aan gedacht te hebben. Ze weten in Brussel toch goed genoeg dat al onze parlementairen slechts belastbaar zijn op de HELFT van hun inkomen. Moest men die mensen nu ook eens gaan belasten op het GEHEEL, zoals dat bij de andere burgers gebeurt, dan zou dat al heel wat miljoenen in de staatskas brengen.

En van pensioenen gesproken, volksvertegenwoordigers en senatoren hebben na drie zittingen, of 12 jaar parlement, reeds recht op een zeer fatsoenlijk pensioen, een bedrag dat de andere funktionarissen nog niet krijgen als ze 45 jaar in dienst zijn geweest! Misschien ligt ook daar een bron van besparingen? Waarom moeten de enen geprivilegieerd worden boven de anderen? Er staat toch in de grondwet dat „alle Belgen gelijk zijn voor de wet“! „Ja“, zegt Gusta, „dat staat er, maar ze mogen er gerust aan toevoegen dat de wet niet gelijk is voor alle Belgen“!

Pardaf,
Pol

Bernhard De Grendel
fotografie

Gasthuisstraat 45
B-8970 Poperinge
057 / 33 33 18

- Alle elektrische installaties
nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling
van huishoudapparaten

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus **BEHANGPAPIER**
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN

Tel. 057/30.06.54

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en
Sanitaire installaties**
Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon
Krombekestraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Tisten Blomme van Houtem wos entwot è raaren swiester die ongehoord geern è goe pinte bier dronk.

Tisten vond daar zoveele smaake in dat 'n ie bijkans olle zundaage en nog dikkers è keer de maandag op toer wos met 'n half stik in zijn gilet.

Van de maandag daarbij te pakken wos nog 'n oude geweunte dat Tisten overgehouden hadde van vóór den laatsten oorlooge, ten tijde dat 'n ie nog in 't Fransche wrochte.

Dat Tisten die oude geweunte nu nog oltyd è beetje in eere wilde houden, daarvan had er niemand noch schaa noch leed, want ie wos op zijn pensioen en bovendien weunde ie moedermens olleene.

Alhoewel dat Tisten geern è pinte dronk wos 'n ie eigenlijk nog zoo dwaas niet ofdat zijn klakke gewoonlijk stoeg en 't eene gelijk 't andere moet gezeid zijn, Tisten hadde nooit geen benauid gehad van te werken. Zelve nu, van sichten dat 'n ie op zijn pensioen wos, kosten 'n ie daar niet zitten en nieten doen.

"k Moeten ik in moevement zijn", zei Tisten... hier en daar 'n hovige gaan bezorgen, dat is nog mien liefste bezighouding... d'r zit niemand achter mien en 'k aanveerden maar die plekken waarvan da'k op voorhand weeten da'k wel gaan zijn van den drank.

Eigentlich hadde Tisten daarover nog nooit geen reden gehad om te klagen, temeer omdat ze ollemaale wel wisten waarmeit dat ze hem meest plezier konden doen.

Maar zijn beste plekke wos toch nog oltyd bij meneere Francois, 'n ouden rijken rentier, die olleene weunde in è soorte van è villa. Ols Tisten daar aan 't werk wos, zette meneere Francois oltyd van d'eerste keer è geheelen bak van 't beste bier in 't alaamkot en Tisten hadde maar te pakken ols 'n durst had.

Maar op è dag wos meneere Francois op voyaage voor è maand en ols Tisten daar toekwam wos er daar è nichtje van meneere om thuis te wachten. Tisten hadde ol direkt in de gaaten dat 't geen ol te hertelijke wos, want ols 'n ie in de voornoene ging gaan zeggen dat de bak bier in 't alaamkot leeg wos, zei ze direkt dat ze zelve ging komen met drank. Maar 't wos ol fraai laate in de voornoene ols Tisten heur zag afkomen in de hovigewegel met in den eenen hand è steenen kannetje en in den anderen hand è glas.

"Is dat nu de nieuwe mode" grolde Tisten in zijn eigen ols 'n heur zag.

"k Zijn hier met è glas bier voor je" zeemde die ieffrouwe en ze schonk het glas vul... Tisten hadde 't ol in de gaaten dat 't maar flauwe brouwste wos... le proefde 'n halven slok trok è vies gezichte en wos teweege met een onbetamelijk woord zijn gedacht te zeggen over dat bier, maar ie hield hem in...

"t Is toegelaten van entwot te vragen, ieffrouwe?" vroeg Tisten gemaakt vriendelijk.

"Zeker, zeker, me man" knikte ieffrouwe kerieus wuk dat 't ging zijn.

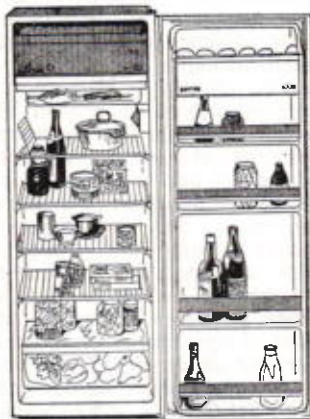
"Is dat oltemets geen bier dat ie gij zelve eerst gedronken hebt?..." monkelde Tisten.

KWAAK

Linde

Frigo

Diepvriezer

het volledige gamma 1978 in voorraad

bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Hij beminde de schoonheid in kunst en natuur...

E. H. Antoon DESCHREVEL van HARINGE (1913-1978)

kenner van het Westvlaamse kunstpatrimonium

Hij was reeds maanden in behandeling en regelmatig voor langere tijd in het ziekenhuis. We wisten dat in dat ogenschijnlijk kloekgebouwde lichaam een zwak hart schuilde en toch kwam zijn doodsmare onverwacht. Hij was immers nog geen 65 jaar!

Op 4 juni 1978 is E. H. Antoon Deschrevel, afkomstig van Haringe en pastoor van Edewalle in het ziekenhuis Maria's Rustoord te Roeselare overleden. De zaterdag daarop werd in het kerkje van Edewalle - voor die gelegenheid veel te klein - voor hem een rouwdienst opgedragen. Zijn stoffelijk overschot werd, op zijn uitdrukkelijk verzoek, ter beschikking gesteld van de Katholieke Universiteit van Leuven (afd. Kortrijk).

Antoon Deschrevel was een begaafd en geleerd man, bijzonder vertrouwd met het kerkelijk kunstpatrimonium van West-Vlaanderen en goed op de hoogte van de geschiedenis van onze streek. Ontelbaren hebben hem in de loop van de jaren, hetzij als vriend, hetzij als lid van een of andere commissie, geraadpleegd en wat hij zegde was steeds gefundeerd. Hij was geen vernieuwer, geen experimentator met kunstrichtingen of schepper van historische hypotesen, maar een man van gedegen wijsheid en encyclopedische kennis. Met streuveliaanse vierkzntigheid zegde hij zijn gedacht zonder consideraties; hij vergulde zijn woorden niet als het erop aankwam onbevoegde betweterij op het gebied van de kunsthistorie en de archeologie terecht te wijzen. Schending van ons kunstpatrimonium en amateuristische restauraties ergerden hem en hij stak dat niet onder stoelen of banken.

Antoon Deschrevel werd geboren op 19 september 1913 te Haringe, samen met zijn broer Jozef, als tweelingzonen van Henri Deschrevel en Felicie Fortry. Zijn vader was landgebruiker, bakker en kruidenier, vooraan in de Nachtegaalstraat, te lande en toch helemaal tegen de kleine dorpskom; hij overleed schielijk toen Antoon enkele maanden zijn priesterstudie had aangevat (7 dec. 1933).

Tone doorliep de lagere school te Haringe, bij de zusters van Liefde van Kortemark. Meer dan enig ander kind van op de buiten had hij belangstelling voor en was hij vertrouwd met de natuur. Vooral de vogels trokken zijn aandacht en al vroeg kende hij de vele soorten die de streek bevolkten en hun leefwijze. Die belangstelling zou hem zijn hele leven bijblijven.

Na zijn plechtige communie, in 1926, trok Antoon naar het St.-Stanislascollege te Poperinge. Het is daar dat zijn kunstzin werd aangescerpt, in het bijzonder door principaal Albert Boone, die een fijnzinnige liturgist was. Reeds in de vijfde Latijnse werd Antoon door de principaal tot hulpkoster aangesteld, een fel begeerd kollegepostje. Zo werd hij vertrouwd gemaakt met het schone in de liturgie, het gregoriaans, de kerkgewaden en de kerkelijke kunstvoorwerpen. Tijdens zijn vakanties had hij de gelegenheid zich nog meer te verdiepen in het esthetische van kerk en eredienst in de parochiekerk

van Haringe, die in dat opzicht heel wat te bieden had. Hij had leren „kijken” en merkte nu zoveel wonderse schoonheid op, waar hij vroeger overheen gekeken had.

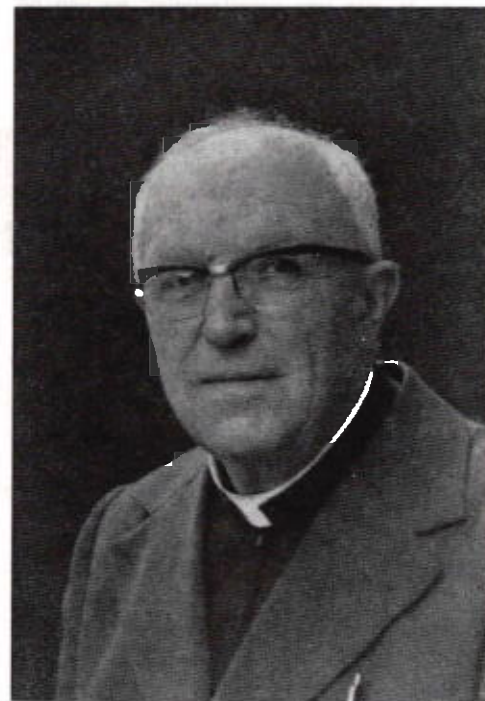
Priester Gods

Antoon Deschrevel trok in zijn vrije dagen zo vaak de parochiale kerk binnen, om het een of ander na te gaan, dat men te Haringe al vlug vermoedde dat eruit de jongen van „Schrevels” een pastoor zou groeien.

En inderdaad, nadat Antoon zijn humaniora had doorlopen trok hij in 1933 naar het kleinseminarie te Roeselare voor de filosofie en twee jaar later naar Brugge, voor de theologie. Ook toen hield hij zich in zijn vrije tijd intens bezig met kerkelijke kunst en geschiedenis en op het grootseminarie ontloopte hij zich als een ijverige archiefpluizer. In 1937 schreef hij een eerste bijdrage voor *Biekorf*, getiteld: *De Broederschap van O. L. V. van Halle te Haringe*.

In het begin van 1939 werd Antoon Deschrevel benoemd tot „surveillant” en leeraar Nederlands en geschiedenis aan het St.-Vincentiuscollege te Ieper. Op 16 april van hetzelfde jaar werd hij te Brugge, door Mgr. Lamiroy tot priester gewijd; de dag daarop deed hij zijn plechtige eremis te Haringe.

E. H. Deschrevel bleef verbonden aan het college te Ieper tot in 1948, doorheen de harde oorlogsjaren en was in die moeilijke

tijd de steunpilaar van principaal Rooryck. In die jaren trok hij ook vaak naar de goed gestoffeerde stadsbibliotheek van Ieper en raadpleegde er alles wat er te vinden was over kerkelijke archeologie en kunsthistorie.

Als natuurliefhebber stichtte hij in het kollege een ornitologische jeugdvereniging, „De Wielewaal”, die met trektochten in de vrije natuur en diaprojekties de jongens vertrouwd wilde maken met ons vogelvolkje.

Op 1 september 1948 werd Antoon Deschrevel benoemd tot onderpastoor te Ingooigem, de parochie van Stijn Streuvels, de grootmeester van de Zuid-Nederlandse literatuur, die toen bijna tachtig jaar, maar nog goed en gezond was. Alhoewel Streuvels altijd moeilijk te benaderen was, kwam onderpastoor Deschrevel er vaak aan huis. Toen hij er voor de eerste maal over de drempel kwam omschreef Streuvels klaar en duidelijk het terrein: „Meneer de onderpastoor”, zei hij „ge zijt welgekomen. Als ge mij komt bezoeken zoals de andere parochianen, dan zijt ge hier altijd welkom. Maar als ge mij aanziet als een kunstenaar, of komt om te spreken over mijn werken, dan zou ik liever hebben dat ge hier nooit meer binnenkomt”. Daaraan heeft E. H. Deschrevel zich gehouden en om zijn kunstzin, zijn kulturele ba-

gage, zijn westvlaamse spontaniteit en zijn schoon priester-zijn, was hij twintig jaar lang, de hele tijd dat hij in Ingooigem verbleef, een regelmatige bezoeker op het „Lijsternest“. Na de dood van Streuvels hield Antoon Deschrevel menige voordracht over zijn illustere parochiaan, o.a. te Haringe op 2 oktober 1971, waar hij een sappig beeld schetste van de grote literator.

Op 1 januari 1949 werd E. H. Deschrevel, bij Regentsbesluit, benoemd tot briefwisselend lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Een jaar nadien werd hij door de bisschop aangesteld als lid van de Bisschoppelijke Commissie voor Orgels en Klokken en naderhand van de Interdiocesane Orgelcommissie. Hoewel hij zelf geen orgelist was, had hij door zelfstudie de faam gekregen buitengewoon op de hoogte te zijn van orgeltechniek en van de geschiedenis van de orgelkunst. In 1963 deed monseigneur nogmaals een beroep op hem om lid te worden van de Bisschoppelijke Gemengde Commissie voor de binneninrichting van de kerken. Ook op dat gebied was hij een autoriteit en er is voorzeker geen enkele pastoor in heel West-Vlaanderen te vinden die hem nooit heeft geraadpleegd.

Op 29 februari 1968 werd E. H. Deschrevel tot pastoor benoemd op de parochie O. L. V.-Hemelvaart te Edewalle (Handzame). Na de twee vorige pastoors, E. H. Delfien Vanhaute en E. H. Bruno Neyrinck, die belden literair actief zijn geweest, was pastoor Deschrevel de derde kunstminnende pastoor van deze parochie. Hij wilde van zijn kerkje een landelijk kunstjuweeltje maken en ontzag hiervoor noch kosten noch moeite. Hij plaatste er een nieuw orgel, zorgde voor een wondermooi O. L. V.-beeldje, een prachtig geslaagde kopie van het oorspronkelijke beeldje van O. L. V.-van-Troost, thans vereerd in de St.-Bartholomeuskerk van Kortemark. Ook zorgde hij voor de noodzakelijke restauratie van de toren.

Voordrachtgever en schrijver

Maar naast kunsthistoricus was E. H. Deschrevel ook heemkundige en kenner van de regionale geschiedenis. In verband met zijn menigvuldige liefhebberijen had hij een gespecialiseerde bibliotheek aangelegd van meer dan 2.000 boeken, die de formidabele achtergrond en dokumentatie vormde van zijn veelzijdige kennis. Hij was tevens een gevierde spreker. Voor het Davidsfonds gaf hij in alle gewesten van het Vlaamse land ongeveer 180

voordrachten over vogels. Twee jaar lang verzorgde hij ook een rubriek, *Ons Vogelhoekeje*, in *Het Wekelijks Nieuws*, terwijl we hem af en toe konden beluisteren in „Radio Kortrijk“ tijdens de uitzending „De Zonnestraal“. Bovendien heeft hij op tal van plaatsen gesproken over de grote mannen van Ingooigem, niet alleen over Streuvels, maar ook over pastoor Verriest. Velen herinneren zich zeker nog de voordracht die hij hield te Haringe over plaatselijke geschiedenis en over de Haringse kerkelijke kunstschaten.

Regelmatig publiceerde E. H. Deschrevel geschiedkundige bijdragen, meestal over de Westhoek, in *De Toerist*, de *Société d'Emulation*, *West-Vlaanderen*, *De Leiegouw*, *Ons Heem* en *Biekorf*. Van zijn hand zijn tevens acht goed gedocumenteerde bijdragen verschenen in *De IJzerbode*. Jarenlang is E. H. Deschrevel ook medewerker geweest aan de orgeltijdschriften *De Schalmei* en *De Praestant*.

In 1971 publiceerde hij een *Geschiedkundige Schets van Edewalle* en in het *Album Antoon Viane* handelde hij over *Het Kroonluchterbeeldje van Edewalle en Kortemark*. Nog in 1977 werkte hij mee aan het boek *Baroktreffers uit Rubens' tijd in West-Vlaanderen*. Samen met Herwig Verleyen had hij het plan opgevat een werk te schrijven over de kunstwerken uit Rubens' tijd in de kerken van het Houtland.

Op zijn sterfbed beklagde E. H. Deschrevel zich over het feit dat hij te weinig had gepubliceerd. Inderdaad, iemand die zoveel wist had zeker meer kunnen uitgeven. Maar Deschrevel was misschien iets te veel gebonden aan skrupuleuze nauwgezetheid, wat hem ervan heeft weerhouden meer en vlugger op schrift te stellen. Hij wilde alleen maar aan het papier toevertrouwen wat uit kritisch onderzochte archivalia onbetwistbaar bleek. Is zijn oeuvre misschien niet zo uitgebreid, degelijk is het alleszins.

Tenslotte, hoezeer Antoon Deschrevel ook in zijn wetenschap opging, toch was hij geen maniak of geleerde droogstoppel, maar een optimist en een man van de gulle lach; een van God gezegende levensgenieter, die het goede van deze Aarde en de vrucht van de wijnstok - of het distilaat ervan - niet versmaadde. Maar bovenal was hij een rechtgeaard, dienstvaardig en godminnende priester, die zijn zwak hart breed openstelde voor zijn medemens. Wetend dat zijn hartziekte een heel speciaal geval was, wenste hij dat zijn stoffelijk overschot ter beschikking zou gesteld worden van de universiteit. „Misschien“, zo zei hij, „kan

men eruit nog leren hoe anderen die in mijn geval zijn, kunnen genezen worden“. Menslievend tot over de grens van het leven heen!

Zijn dood laat op velerlei gebied een leemte... een leemte die niet kan aangevuld worden.
R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Piet Vanwildemeersch, z. v. Paul en Nelly Behaeghel, Roesbrugge.
- Cindy Vandenbussche, d. v. Michel en Christiane Pillaert, Roesbrugge-Haringe.

Huwelijken

- Jean-Pierre Leupe van Roesbrugge met Caroline Worm van Poperinge.
- Joris Theunynck van Proven met Josiane Deloz van Roesbrugge-Haringe.
- Patrick Cokelaere van Ledegem met Vera Maes van Roesbrugge-Haringe.
- Martin Defever van Proven met Carine Hampe van Roesbrugge.
- Guido Monkerhey van Proven met Marie-Thérèse Muylle van Roesbrugge-Haringe.

Overlijdens

- Achille Leys, 65 j., echtgenoot van Yvonne Vandevoorde, Roesbrugge-Haringe.
- Germaine Abeele, 77 j., weduwe van Henri Verhille, Roesbrugge.
- Gilbert Kinget, 51 j., echtgenoot van Lutgarde Vandaele, Roesbrugge-Haringe.

VLAAMSE KERMIS Uitslag tombola

De eerste prijs, een landschap van de hand van Pater J. Declercq, met een waarde van 15.000 fr. werd gewonnen door het nr. 461 van de h. Remi Tant, Roesbrugge.

De tweede prijs, een akwarel van dezelfde kunstenaar, met een waarde van 4.000 fr. ging naar het nr. 440 van de h. Gerard Soetaert, Beveren.

TERUG NAAR SCHOOL!

10% KORTING op alle schoolgerief tot en met 14 september
Drukkerij SCHOONAERT
Bergenstr. 14, Roesbrugge

De grootste en goedkoopste winkelluitbating van de streek:

Doorlopend einde-reeksen - 30 % korting
Reclame in plastiekartikelen

Christine CORNEILLIE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

➤ **Korting-kaarten: - 10 % voor alle trouwe klanten gans het jaar.**

HET KWALITEITSMERK

Oliën en smeermiddelen

voor: GASOIL - diesel
- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

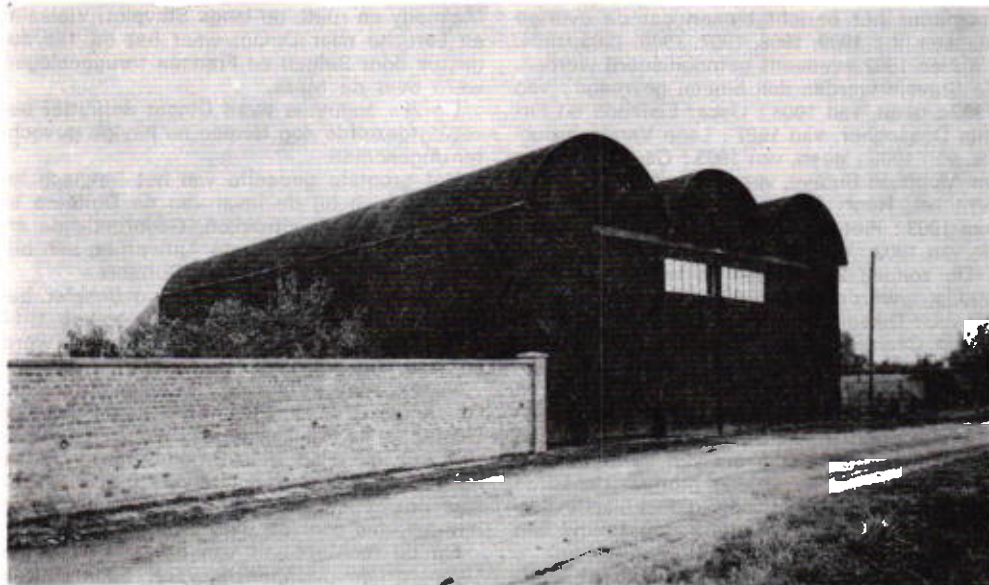
FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33-35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

De N.V. Van Robaeys Frères te Killem (1)

De eerste fabrieksloods van de gebroeders Van Robaeys te Killem

Ter inleiding

We keren terug naar Wereldoorlog I: de oorlog 1914-1918.

Deze oorlog had niet alleen het overwonnen Duitse volk in ellende gedompeld, ook de overwinnende geallieerden hadden een bloedige tol betaald, en, wat erger is, amper was voor hen de roes van de overwinning voorbij, of het ene land na het andere werd geteisterd door een steeds erger wordende economische crisis, waarin velen ten onder gingen. Werkloosheid en armoede werden in deze naoorlogse tijd schering en inslag, en, slechts weinig bedrijven konden zich handhaven, laat staan tot bloei komen. De streek achter het front, onze Westhoek inbegrepen, die in de oorlogsjaren overvloed hadden gekend, naast de vele ellende waaraan de vluchtelingen ten prooi waren, werd echter nog het minst van al geteisterd, daar de industrie hier weinig of niet bestond. Voor de Leiestreek echter, de zuid-oostelijke grensstreek van West-Vlaanderen werd het een echte ramp. Het vlasbedrijf rond de Leie kende moeilijke tijden, en honderden vlasbewerkeren werden werkloos, of verdienden amper nog genoeg om het hoofd boven water te houden.

Daar juist in deze tijd, het kleine, pas opgerichte vlasbedrijf Van Robaeys ontstond, en, tegen de stroming van het tijdsgebeuren in, zich kon handhaven en tot bloei komen, dat is een van de merkwaardige verschijnselen die wij te Killem, juist over de grens, hebben meegemaakt. We mogen gerust schrijven, dat vele huisgezinnen uit onze grensgemeenten hun welvaart te danken hadden aan dit bedrijf, dat, door de onvermoeibare noeste werkracht van zijn stichters, ondanks de moeilijkheden waarmee het heeft te kampen gehad, een bloei heeft gekend, die voor gans de streek van uitzonderlijke betekenis is geweest.

De reeks bijdragen die wij hopen te wijden aan dit overbekend vlasbedrijf, weze dan ook een hulde, zowel aan de families Van Robaeys en Cappelle, grondleggers ervan, als aan de vele grens- en seizoenarbeiders, die met de e-tenszak op de rug, door weer en wind, dagelijks de tocht maakten over de grens, om in Killem hun boterham te verdienen. Wij verhop

en dat hun inzet, en hun werklust een spoorslag moge zijn voor hun nazaten, opdat deze de moed zouden opbrengen, steeds te blijven geloven in eigen kracht, en steeds te blijven hopen op betere tijden en wie weet... ook op werkgelegenheid in eigen streek.

Hoe het begon

Reeds vanaf de eerste maanden van de oorlog, in september en vooral in oktober 1914, werd de streek van Ieper overspoeld door, aan de ene kant, de oprukkende Duitse legers, aan de andere kant, de ter hulp snellende Franse en Engelse troepen. Daartussenin de drommen vluchtelingen uit alle delen van het land, die zich ophoopten in het nog overgebleven gebied van onze Westhoek, of die met have en goed Frankrijk binnentrokken, op zoek naar veiliger oorden.

Naarmate het front zich rond Ieper begon vast te zetten, begon aldaar ook de uittocht van de gezinnen in dit bedreigde gebied. Onder hen, de familie Constant Van Robaeys-Sylvie Vandecandelaere, beiden geboren in Staden, die, samen met hun kinderen in Boezinge een kleine boerderij betrokken. Te dicht bij het front wonend, werden zij verplicht de vlucht te nemen. Zij belandden eerst te Beveren-IJzer, op de hofstede van Cyriel Goddeeris, thans bewoond door Jozef Persyn, om kort daarop de grens over te steken, tot Killem, waar zij halt hielden, en het geluk hadden een huis te kunnen pachten, tussen de grens en Killem-dorp gelegen.

Het gezin Van Robaeys bestond, naast vader en moeder, uit zes kinderen: vijf zonen en één dochter Marie, die zou huwen met Jules Cappelle. Het waren Camille, Achille, Julien, Maurice en Gaston Van Robaeys, die allen te Killem aanlandden.

De Van Robaeys' waren echter geen mensen om bij de pakken te blijven zitten. Achille was inmiddels als soldaat bij het Belgisch leger aan het front - hij verloor het leven bij Nieuwpoort op 12 maart 1918 en werd begraven te Adinkerke (zijn naam staat gebeiteld op het dodenmonument te Killem). Blevens dus nog over Camille, Maurice en Julien, alsmede de jongste zoon Gaston, die nog te jong was

om uit werken te gaan. De drie eerstgenoemden vonden al gauw werk bij de landbouwers van de streek, doch voor Camille duurde dit niet zo heel lang meer, want ook hij werd opgeroepen om soldaat te worden in het Belgisch leger. En om het voor dit vluchtelingen-gezin nog moeilijker te maken, ook Maurice moest er aan geloven; hij werd door de Franse overheid opgevorderd om te gaan werken voor het leger achter het front, en ook hij keerde niet terug; hij overleed op 20 maart 1916, ergens in Bretagne, ten gevolge van een longontsteking die hij op het werk had opgedaan. Hij ligt ergens begraven in de streek van Lorient.

Julien Van Robaeys moest geen soldaat worden, omwille van zijn minder goed gezichtsvermogen, en hij was het, die samen met Camille, rondzoekende en rondwerkende te Killem, bij Henri Leroy aanlandde, waar hij vriendschap sloot met de zoon Firmin Leroy, een jongeling van zijn ouderdom. Zo kwamen zij ook wel eens in „De Vrede” op de Franse zijde van de grens, bij Alfons Vandewalle, herbergier en werkman. Henri Leroy, zowel als Alfons Vandewalle waren zwingelaars. Zij hadden een zwingelwiel staan, en Henri kocht over zomer een gemetje vlas, dat hij dan gedurende de winter voor eigen rekening bewerkte.

Dit zwingelen „interesseerde” de Van Robaeys', die van huize uit vlasliefhebbers waren, daar zij thuis, in Boezinge, ieder jaar vlas zaaiden, zodat zij ook wisten wat vlas betekende. En, uiteindelijk, kwamen zij overeen met Henri Leroy, om het ook eens te riske-ren. Zij kochten een gemet vlas, lieten een zwingelwiel installeren, en leerden de stiel.

Misschien is het nodig enige uitleg te geven over dit „boerenzwingelen” van die tijd. De boer zaalde meestal wat vlas voor eigen gebruik. Over winter liet hij het dan bewerken door zijn werklieden. Bij de boerderij was een zwingelkot, met één of meer zwingelwielen of -planken, de zogeheten zwingelwuppe, zoals wij ze nog te zien kregen in de fusiestoet en in de Karel-de-Blauwer-stoeten in Roesbrugge. Dit vlas, als het niet „geveld” of gedauwroot was, werd geroot in de eigen „boerenpit”, daar rootputten toen nog niet bestonden. In de Leiestreek gebeurde dit in de fameuze bakken in het Leiewater. Vergeten wij niet dat het vlas dan reeds „geboot” was met de boothamer, zodat het zaadbolletje er af was. Eenmaal terug droogde het roten, werd de vlasstengel gebroken met een „braak” of breekhamer, later een breekmachine. Dan pas kon men het zwingelen, zodat de bast gescheiden werd van de kern. Die bast, de lemen of „sjeff” geheten, werd dan gebruikt als brandstof voor de haard of de kachel, thans gebruikt als grondstof voor vezelplaten. Het binnenste, de kern van de vlasstengel, bestaande uit lange fijne zachte draden, werd dan verkocht om gesponnen en geweven te worden. Het zaad uit de zaadbolletjes werd in de oliestamperijen of oliemolens geplet; de olie, lijnzaadolie werd de grondstof voor zeep en verf; de rest werd geperst tot lijnzaadkoeken, een zeer gewaardeerd veevoeder.

Om terug te keren nu tot de Van Robaeys: in korte tijd hadden die het zwingelen onder de knie, en, lijk Henri Neudt uit Beveren-IJzer, hun eerste boekhouder en bedienende vertelt, ze werkten lijk natiepaarden, zetten alras

Lees verder blz. 6

STAVELE in de Wereldoorlog 1914-1918 (1)

De Servische student Garilo Prinzip schoot op 28 juni 1914, met een Belgische pistool, de erfgroothertog Frans Ferdinand van Oostenrijk en zijn gemalin Sofie von Hohenberg dood.

Deze noodlottige aanslag, die mede aanleiding was tot de eerste wereldoorlog, geschiedde op een brug over de Miljacka te Serajewo.

De Oostenrijkse regering te Wenen eiste, bij ultimatum, een vernederend onderzoek naar medeplichtigen onder de Servische regeringsinstanties.

Op 25 juli 1914 verbrak Oostenrijk zijn diplomatieke betrekkingen met Servië dat dezelfde dag zijn troepen mobiliseerde. Drie dagen later, op 28 juli verklaarde Oostenrijk de oorlog aan Servië. Hierop mobiliseerde Rusland dat aan de kant van Servië stond. Zo ging de sneeuwbal aan het rollen.

Duitsland, solidair met Oostenrijk, verklaarde op 1 augustus 1914 de oorlog aan Rusland. Frankrijk steunde Rusland en mobiliseerde. De 2e augustus bezetten de Duitse troepen het Groothertogdom Luxemburg, en tijdens de nacht ontving onze regering de eis tot vrije doorgang voor de Duitse troepen om door België naar Frankrijk op te rukken.

Op 3 augustus verwierp België de Duitse eis en bevestigde zijn neutrale positie. Dezelfde dag verklaarde Duitsland de oorlog aan Frankrijk.

De dinsdag 4 augustus vielen de Duitsers België binnen. De schending van de Belgische neutraliteit dreef Engeland in het strijdperk en wanneer de Duitsers weigerden zich uit België terug te trekken verklaarde ook Engeland de oorlog aan Duitsland.

Intussen waren in ons land, niettegenstaande een strikte neutraliteitspolitiek, reeds op 29 juli drie militieklassen onder de wapens geroepen.

Het was op woensdag 29 juli 1914 te 22.30 u. dat te Stavele het bericht binnen kwam dat de militieklassen 1910, 1911 en 1912 hun legerkorpsen moesten gaan vervoegen om de Duitse en Franse grens te gaan bewaken.

De Stavelnaren die met de klasse 1910 opgeroepen werden waren: Emile Dever, Camille Moerman en Arthur Slosse. Van de lichting 1911: Camille Dufflou, René Neuville, Raphaël Swertvaegher en Omer Vanhee terwijl Camille Derycke, Basiel Parmentier en Romain Vandewynckel met de lichting 1912 moesten opstappen.

Op vrijdag 31 juli werden de paarden van de 2e en 3e serie, volgens de opelsingsregisters, opgeëist nl. één paard van Justin Caenen, één van Francis Portier, de Stavelse voerman, één van Henri Butaye-Desmedt en één van brouwer Jules Deschilder. Deze paarden moesten voor het leger te Oostende geleverd worden.

Om 2.30 u. 's nachts kwam bij het gemeen-

tebestuur het bericht binnen dat de overige klassen nl.: 1909, 1908, 1907, 1906, 1905, 1904, 1903 en 1902 eveneens gemobiliseerd werden. Te Stavele werden dan binnen gevraagd: van 1909: geen, van 1908: Oscar Elslande en Firmin Desaeagher, van 1907: Leon Vandenbroucke, van 1906: geen, van 1905: Camille Devloo en Alphonse Butaye, van 1904: Achille Vandewynckel, Henri Lelieur en Achille Regheere, van 1903: Pieter Gousseij en Gaston Surgeon en van 1902: Camille Simoen.

De zondag 2 augustus te twee uur 's namiddags werden weer drie paarden opgeëist die naar Diksmuide moesten gebracht worden. Justin Caenen moest zijn tweede paard inleveren en de brouwer Julien Cornelis: twee.

Dezelfde zondag, te 22 uur 's avonds, kreeg het gemeentebestuur bevel al de fietsen alsook alle voorhanden zijnde toebehoorten aan te slaan bij de velomakers van de gemeente. De maandag in de vroege morgen gebeurde dit bij Theophiel Allewaert, Louis Vandevoorde, Jules Haspesslagh en bij Rousseeuw aan de Waaienburg.

De 4e augustus werden de klassen 1901, 1900 en 1899 binnen geroepen. Dit waren te Stavela van 1901: Cyrille Coene, Camille Huyghe en Remi Butaye, van 1900: Henri Deschuytter en Camille Coene en van 1899: Jules Gheeraert, Remi Roels, Emiel Ghesquiere en René Hertsoen.

De Duitsers vielen ons land binnen tussen Dolhain bij Verviers en Gemmenich bij de Belgische-Nederlandse-Duitse grens, en maakten aldus een omsingelingsbeweging rond Luik. De 4e augustus reeds overschreden ze de Maas te Lixhe.

Haast nergens ontmoetten ze noemenswaardige tegenstand, alleen bij de brug van Visé. De stad Luik viel in Duitse handen tijdens de nacht van donderdag 6 op vrijdag 7 augustus 1914. In enkele dagen vielen alle forten van Luik. De 15 augustus werd de Belgische generaal Leman, de bevelhebber van de stelling onder de puinen van het fort Lonein gevangen genomen.

Na de val van de Luikse forten lag het land voor de overrompeling door de Duitsers open.

Een eerste Duitse leger trok de 17e augustus op van Visé naar Tongeren, Hasselt en St-Truiden en de 18e naar Diest en Tienen. Vandaaruit ging een deel de 19e westwaarts naar Leuven, de 20e naar Brussel, de 21e naar Halle en veroverde de 23e Mons (Bergen); een ander deel marcheerde, alover Waver dat de 20e en Nijvel dat de 21e ingenomen werd, naar Bergen.

Een tweede Duitse leger dat van Luik vertrok geraakte op 15 augustus, ten noorden van Hoei, over de Maas, veroverde de 22e Gemboers en de 23e Binche.

Het derde Duitse leger viel België binnen bij

Malmedy en rukte op langs Stavelot, Vielsalm en Laroche naar Dinant waar het de 15e augustus door Belgen en Fransen teruggeslagen werd over de Maas.

De 23e augustus werd Dinant definitief bezet en dezelfde dag Namen na hevige gevechten ingenomen.

Het grootste gedeelte van het Belgisch leger had zich bij de inval van de Duitsers in Antwerpen teruggetrokken. Gedurende de aftocht naar de zee vormde Antwerpen een bijzondere bedreiging voor de Duitsers.

Onder bevel van generaal von Beseler begonnen deze laatste op 28 september 1914 hun aanval op Antwerpen. Op 9 oktober werd de stad door de vijand ingenomen.

Koning Albert kon met zijn leger ontkomen. De Belgen trokken zich terug in de richting Oostende, de Fransen en de Britten in de richting Roeselare en Tielt. Brugge viel in Duitse handen op 14 oktober. De 15e oktober 1914 was ons leger teruggetrokken tot achter de lijn gevormd door de IJzer en de Ieperlee.

Op de rechteroever van de IJzer vormden Lombardzijde, Mannenkensvere, Schore, Keiem, Beerst en Vladslo vooruitgeschoven Belgische steunpunten.

Toen de Duitsers op 18 oktober de slag aan de IJzer ontketenden veroverden ze dezelfde dag Keiem, Schore en Mannenkensvere. Keiem werd echter heroverd. De 20e namen de Duitsers Lombardzijde maar bereikten nergens de IJzer. De 21e werd het gebied tussen de IJzer en de kreek van Nieuwendamme onder water gezet.

De 22e slaagden de Duitsers erin, ten koste van enorme verliezen, vaste voet te krijgen op de linkeroever van de IJzer, bij de bocht van Tervate. Lombardzijde werd door de Belgen heroverd. De Duitsers veroverden de 23e Tervate en Schoorbakke en de 24e St-Joris en Stuivekenskerke.

Op 24 oktober kreeg het Belgisch leger de opdracht, kost wat kost, de spoorlijn Diksmuide-Nieuwpoort in handen te houden. Vanaf de 28e oktober werd een aanvang gemaakt met het onder water zetten van het gebied tussen de IJzer en de spoorweg.

De 30e werd weer eens hevig gevochten. De Duitsers veroverden Ramskapelle na de spoorweg overgestoken te hebben. Ze werden echter ten eerste belemmerd door het stijgende water. In de nacht van 30 op 31 oktober moest de vijand wijken voor de overstroming. De Belgen namen de 31e Ramskapelle terug. De 1e november waren alle Duitsers weer achter de IJzer teruggetrokken. De 10e november slaagde de vijand erin, na zware gevechten, Diksmuide voorgoed in te nemen.

R. Lanszweert.

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

Steeds de elegantste modellen
in de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

ANIPHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

KLEINE FISKALE KRONIEK

Nog over bezwaarschriften

In verband met mijn vorig kroniekje werden mij een paar vragen gesteld om nadere toelichting. Daarom weer eens over bezwaarschriften.

Een bezwaarschrift moet, zoals we gezien hebben, gemotiveerd zijn. Maar daarvoor is geen lange juridische of technische uiteenzetting nodig. Wettelijk volstaat bv.: „er werd een verkeerd bruto-winst-percent toegepast“ of „er werd geen rekening gehouden met diverse bedrijfslasten“. Dat volstaat, maar in feite is het beter een becijferde betwisting op te stellen, die kan leiden tot het in de plaats te stellen belastbare resultaat. Immers de diensten hebben dat nodig indien ze willen berekenen wat voorlopig niet-eisbaar is, want wat betwist wordt is voorlopig niet verschuldigd en mag door de ontvanger niet ingevorderd worden.

Hoe het uiteindelijk zal uitdraaien hangt af van de beslissing van de gewestelijke directeur van de belastingen, die ter zake bevoegd is. Die beslissing kan soms lang op zich laten wachten; drie of vier jaar is geen uitzondering. Krijgt men ongelijk dan is het voorlopig-niet-eisbare te betalen plus 12% nalatigheids-interessen, vanaf de vervaldag genoteerd op het aanslagbiljet.

Ik wil daarmee zeker niet aanraden van alleen maar bezwaar in te dienen als men de matematische zekerheid heeft van gelijk te halen. Wel integendeel, als er maar een schijn van kans bestaat en er iets of wat juridische,

boekhoudkundige, sociale of zelfs emotionele objecties voorhanden zijn, MOET men in bezwaar. Men loopt immers geen risico meer (Wet Anciaux!) en het kost alleen maar de postzegel. Maar als men slechts een schijn van kans heeft, betaal dan gewoon de volledige aanslag waartegen men in bezwaar is en zeker binnen de voorgeschreven termijn. Haalt men, na twee drie jaar, gelijk, dan krijgt men het te veel betaalde terug, met moratoire interesten van 12%! Beter 12% in uw voordeel, dan 12% verschuldigd te zijn.

Maar we herhalen: bij een schijn van kans ... een bezwaarschrift! S.B.
Fiscaal Adviseur en Bedrijfskonsulent UFSAL
Tel. 057/30 01 44

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 30 juni 1978 is in de St.-Jozefkliniek te Brugge dokter Oswald Laridon overleden.

Hij was geboren te Roesbrugge op 4 maart 1903 en had daar, gedurende bijna 20 jaar een drukke praktijk in het ouderlijk huis. In 1947 verhuisde hij naar Aartrijke, vanwaar zijn echtgenote afkomstig was.

Dokter Laridon die de strijd om de ver nederlandse van de Gentse universiteit van nabij had meegemaakt en als intellectueel de diskriminatie van ons volk ervoer, kwam, eens afgestudeerd, terug naar zijn dorp als manifest flamingant. In die tijd was daar moed voor nodig. Het grootste deel van onze gemeenschap had immers niet het minste in-

zicht in de Vlaamse Beweging en stond in haar simpele gemakzucht vijandig tegenover elke vorm van contestatie.

We citeren uit zijn bidprentje: „Een idealist was hij in zijn jonge jaren... Voor zijn ideaal heeft hij trouw geleefd, maar ook geleden, lang en pijnlijk“.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil
- fueloil
- oliën en vetten

} verwarming

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Duinkercksestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

TE KOOP

PERSONENWAGEN „Toyota 1000“ - bouwjaar 1974 - in zeer goede staat - prijs overeen te komen. Zich wenden na 18 u.: Potterijstraat 1 Roesbrugge.

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: **Raoul BOSSAERT - ROSSEEL**

op de grote baan Veurne-leper

bij **WOESTEN**

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

ZINKWERK — ASFALT

SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler: Gasvuren en kachels „Nestor Martin“

„Somy“

Fietsen „Thoria“ - „Ventura“

„Manchester“ - „Venus“

➔ Alle herstellingen.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —
— In alle prijzen —

(vervolg van blz. 3)

zwingelwielen bij, namen werkliden in dienst, en, de wagen was aan het rollen.

Vader Constant Van Robaëys zou het einde van de oorlog niet meer beleven. Hij stierf te Killem op 6 februari 1918, ongeveer een maand vóór zijn zoon Achille zijn leven zou geven voor zijn land. Moeder Sylvie Vandecandelaere zou hem nog met vele jaren overleven, want zij overleed op 80-jarige leeftijd, in 1948 te Quesnoy-sur-Deule, waar haar zoon Camille zich intussen had gevestigd - de enige nu nog levende zoon uit dit gezin. Zij zou getuige zijn van de machtige uitbouw van dit kleine zwingelgedoe tot het huidige vlasbedrijf, dat thans het grootste van Europa is geworden.

J.Gh.H.

Roesbrugge-Kermis

VRIJDAG 1 SEPTEMBER

te 20 u. Kampvuur (Vrij Podium) op de Landing te 20 u. Prijskaarting bij Mevr. O. Denys.

ZATERDAG 2 SEPTEMBER

te 20 u. Prijskamp op de Engelse Vogelpik in de „Gouden Arend” bij Mevr. Vanpeperstraete.
te 20 u. Roevo T-Dansant (discobar Spectrum) in de zaal „t Kristen Volkshuis” bij J. Gunst.
te 20 u. Gaaibolling bij G. Berquin

ZONDAG 3 SEPTEMBER

bij J. Gunst : Kermisvlucht uit Arras
te 14.30 u. Kermischiëting bij V. Deschuytter.
te 15 u. Spel zonder grenzen met verschillende gemeenten, op de IJzer en op de Kaal.
te 20 u. Wagenspel op de Markt.

MAANDAG 4 SEPTEMBER

Vanaf 17.30 u. Bolling bij M. Wisselynck.
te 19.30 u. Prijskaarting bij G. Cornette.

DINSDAG 5 SEPTEMBER

Vanaf 19 u. Grote Zoekwedstrijd in de vier herbergen van de Prof. O. Rubbrechtstraat.
te 20 u. Prijskaarting bij Wed. M. Decaesteker

WOENSDAG 6 SEPTEMBER

te 20 u. Prijskaarting in de „Gouden Arend”.

DONDERDAG 7 SEPTEMBER

te 18.30 u. Bolling in „De Sportwereld”
te 20 u. Biljartprijskamp bij E. Vandewalle.

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1 **8994 PROVEN**

Telefoon : 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.
Onder Staatswaarborg.

ROEVO-KALENDER

Zaterdag 2 september - Sporthalle Poperinge
17 u. : Povo Poperinge - Roevo (res.)

18 u. : Povo Poperinge - Roevo (1e ploeg)

20 u. : Roevo-Kermis-T-Dansant met discobar Spectrum. Inkom 60 fr.

Zaterdag 9 september - Sporthalle Poperinge

20 u. : Roevo - Lovendegem : Wedstrijd voor de Beker van België. Inkom 30 fr.

Zaterdag 16 september

20 u. : GRATIS Roevo-T-Dansant in de Bierkelders Feys met discobar Spectrum.

Zondag 17 september

Van 10 u. tot 13 u. en van 16 u. tot 24 u. : Grote boter- en kaaskaarting in de bierkelders Feys. Eénmaal aanblijven is winnen. Inleg 30 fr.

Zaterdag 23 september - Sporthalle Poperinge

14 u. : Tornado van Povo Poperinge met Povo, VK Izegem, I.L. Veurne (allen 4e nat.) en Roevo (1e prov.)

Zaterdag 30 september

In geval van winst tegen Lovendegem :

20 u. : Roevo tegen de winnaar van de wedstrijd Le Logis Brussel - St.-Ghislain Mons (gespeeld op 9 sept.). Inkom 30 fr. Wedstrijd voor de beker v. België

Roevo rekent dit jaar op een talrijke supporterschare. Het publiek kan de ploeg helpen door zijn aanmoedigingen.

Nog altijd

Diepvriezers en Frigos

aan fantastische
ZOMERPRIJZEN !

bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
Prof. O. Rubbrechtstraat 12
8990 ROESBRUGGE

8,75 %

STAATSLENING

teken kosteloos in bij

ZAKENKANTOOR

PAUL RECOUR
VANWILDEMEERSCH

Prof. O. Rubbrechtstraat 68A
8990 ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30.02.70

➔ Men komt ten huize !

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Bert Verhaeghe, z. v. Noël en Anneke Lanszweert, Stavele.

Huwelijksaankondigingen

- Michel Leonard van Herstal met Katheleen Ulbrich van Stavele.

- Gerard Baillieu van Beveren-IJzer met Carmène Dekien van Lo-Reninge.

- Hubert Vulsteke van Krombeke met Martine Debyser van Stavele.

Overlijden

- Camille Demuyssere, 66 j., echtgenoot van Maria Verbrigghe, Stavele.

Bij het ter perse gaan

Op 25 augustus 1978 is Amic Depeser, ere-schoolhoofd van Stavele, in de kliniek van de Zwarte Zusters te Ieper overleden.

In het oktobernummer van „De IJzerbode” geven wij een uitgebreide levensbeschrijving.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND SEPTEMBER

Bolling

Roesbrugge, zaterdag 2 september bij Mevr. Georges Berquin, in „t Boldershof " laatste grote kermisbolling. Inleg : 10 fr. Per afgebolde vogel 20 fr. terug, plus 1.000 fr. prijzen op de oppervogels.

Kaartingen

Beveren, kermismaandag 11 september te 19 u. bij Michel Ryon : grote prijskaarting voor leden en niet-leden van de kaartclub. Inleg 20 fr. Winnaars 120 fr. Verliezers 80 fr.

Roesbrugge, Beveren-Kalsijde, zondag 17 sept. in de bierkelders van de brouwerij Feys grote Boter- en Kaaskaarting ten voordele van de Roevo-volleybal. Voormiddag van 10-13 u. Namiddag van 16-24 u. Inschrijving 30 fr. Wie eenmaal wint heeft prijs !

Beveren, „t Boerenhof " bij U. Bartholomeus donderdag 21 september te 14 u. gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Roesbrugge, 26 september bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd " Haringe, in „Sint-Jozef " bij Martha Ryon zaterdag 29 en zondag 30 september : start nieuw kaartseizoen met grote prijskaarting voor alle leden en nieuwe leden. Minstens 2.000 fr. prijzen. 3 Partijen kaarten zoals gewoonlijk.

T-Dansant

Roesbrugge, zaal „t Kristen Volkshuis " zaterdag 2 september : Roevo T-Dansant met discobar „Spectrum ".

ROESBRUGGE

Zaterdag 23 en zondag 24 sept.
LAATSTE TAP

bij Mevr. Georges BERQUIN

Café „t BOLDERSHOF "

Grote prijskaarting en saucissen

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst zaterdag 9 september : smijting op de vogelpik voor de leden.

Schieting liggende wip

Beveren, zaterdag 9 september te 14.30 u. bij Michel Ryon : grote kermis-schieting op de liggende wip. Inleg 110 fr. Zoveel vogels als schutters. Inschrijving in het lokaal bij Michel Ryon vanaf 14 uur.

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP "

- IEPEER
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U !

TE KOOP

Zeer schone JACHTSTOOF, en 300 oude DAK-PANNEN, Waaienburgseweg 31, Roesbrugge.

1 CHARETTE met toebehoren. Adres ter drukkerij of tel. 057/ 30 00 22.

TE HUUR

Welgelegen herberg „Het Boldershof " Dorp, Roesbrugge. Inlichtingen bij H. Deheegher. Tel. 057/ 30 02 90

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Onze vakantie beperkt zich ieder jaar tot een uitstap van één dag. We gaan niet ver en nooit op drukbereden wegen, er zijn andere manieren om zelfmoord te plegen. Vorig jaar zijn we naar de Meli geweest en je moogt het geloven of niet, we hebben er ons geamuseerd. Dit jaar zijn we naar Cassel gegaan. Hoe we daar geraken? Wel met de wagen van Fikke Metsuwe; je weet dat Gusta en Elza, Fikkes vrouw, al jaren lang vriendinnen zijn, van toen ze nog naar school liepen.

Elk jaar wordt ons reisdoel uitgestippeld door Gusta, die er een hele studie van maakt en vrienden en kennissen al maanden op voorhand naar suggesties vraagt. Waarom Cassel? Ik weet het zelf niet, misschien omdat Gusta in De IJzerbode gelezen had over Zannekin en de Slag bij Cassel.

We maken er een hele dag van en we zijn vertrokken 's morgens om zeven uur. Twintig minuten later stonden we te Cassel op de markt. 't Was er gemakkelijk om parkeren, heel Cassel sliep nog. Pas een halfuur later hebben we een cafeetje gevonden waar de bazine, met de doom in haar ogen, bereid was koffie klaar te maken en een cognac te schenken. 't Was veertig jaar geleden dat ik nog in Cassel was geweest en voor Gusta was het de eerste keer.

We hebben heel die lange voormiddag straat in en straat uit gelopen, tussendoor een paar „Vega's " gedronken en natuurlijk al de winkels bekeken. 's Middags waren we beland in het park, waar maréchal Foch op zijn paard zit en daar zouden we picknicken, maar de vrouwen kregen het opeens in hun kop van in een restaurant te eten. We zijn naar de markt afgezakt; op een paar plaatsen hebben we aandachtig de menu's gelezen die aan de voorgevels hingen en omgerekend wat het ons zou kosten in Belgisch geld. We zijn beland in de „Taverne Flamande " waar we een ferme biefstuk-friet er achter hebben gedraaid en terwijl de vrouwen er hun koffie slurpten ben ik met Fikke ervanonder gemuisd, om buiten het waakzaam oog van moeder-de-vrouw nog een paar „Vega's " te keren.

In de namiddag hebben we in de vestingen gewandeld, een museum en de kerk bezocht. Gusta die zich vooraf een beetje had gedokumenteerd wist werkelijk het een en het ander over hetgene er daar te zien was. Ze was fier als een gieter dat ze ons op die manier kon overbluffen. Toen we achter de kerk doorwandelden was er daar een oud vrouwtje dat „Vlemsch " sprak, waarmee Gusta weldra in een grote konversatie was gewikkeld. Gusta die wanneer ze op den vreemde is graag grote manieren verkoopt en zich als intellectueel wil voordoen, vroeg op een gegeven moment aan het vrouwtje of er in Cassel ook grote mannen geboren waren. 't Mensje keek een beetje verwonderd, schuddebolde en antwoordde: „Hier worden alleen maar kleine kinderen geboren!"

Een uur later waren we thuis.

Pol

Bernhard De Grendel
fotografie

Gasthuisstraat 45
B - 8970 Poperinge
057/33 33 18

- Alle elektrische installaties
nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling
van huishoudapparaten
- Keuken-installaties

BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus BEHANGPAPIER
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN

Tel. 057/30 06 54

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Wiesten Popeliere van Izenberge zat in „De Gouden Appel”, halvelings in slaape op è stoel, met è fermen stik in z'n voeten.

't Wos percies d'eerste keer niet dat dat gebeurde en alleman wiste wel dat Wiesten regelmatig è keer è weeke aan è stik in den zwaai wos. Wiesten wos nooit getrouwd gerocht, pertank hadde zijn vader en bijzonderlijk zijn moeder, ten tijde dat ze nog leefden, ol gedaen dat ze kosten om Wiesten aan è vrouwmens te helpen.

„k Gaan voort” zei Wiesten olmetnekeer en 'n è stoeg op en trachtte zoo rechte meugelijk tot aan de voordeure te geraaken.

„Ga maar zeere naar huus, Wiesten” zei de baas „k gaan ik 'n hand helpen met je veeloo... en pakt maar zeere de binneroute hier langsten 't huus... 't is 't naaste en je komt daar geen auto's teegen”.

„Jamaar, onke è keer op mien veeloo zitten, gaat dat wel gaan wei” bofte Wiesten... Met è zwaai naar d' andere kant van de route wos 'n weg en 'n è avancoerde gelijk dul... Maar olmetnekeer, in den neerloop en è korten draai gebeurde het... Wiesten robbelde 't onderste boven, vloog met veeloo en ol over den dijk en bleef daar liggen tusschen de klaavers en de butterbloemen...

„k Kunnen begot nievers beter liggen of hier” zei Wiesten... in de weerschijn van de zonne, 't is beter of thuus” en è viel in slaape.

't Moeste nu d'r omme doen dat meneere paster ol daar ofkwam te voete ol zijn brevier leezen... Op è zeker moment stoeg n' ie stille en keek vul bewondering over de velden, hoe dat de klaarte van de zonne traage over de gouden terwestikken schoof...

„Is de natuure olgelijk wonderbaar”, zei meneere paster in zijn eigen en è keek omhoog naar è reeke hooge populieren „t is djuuste gelijk of dat je de stemme van Onze Heere hoort in de toppen van de boomen...”

Maar op 't zelfde moment hoorde 'n ie bachten hem è geweldigen grol... è verschoot er van, keek zeere omme en è zag Wiesten daar liggen op zijn rugge, djuuste nevens den dam, è liep er zeere naar toe en zag en rook recht- uut wuk dat er haperde en gaf hem è schud- dinge.

„Gauw Wiesten, staat è keer zeere op” zei meneere paster.

Wiesten trok zijn rechtsche ooge open... „Maar garde toch...” zei Wiesten... „hoe zij je gij thuuzent binnen gerocht?”

„Je zijt gij hier niet thuus” schoot meneere paster uut... „en ik zijn de paster...”

Wiesten trok zijn andere ooge open „k zien ik dat wel wei” ruttelde Wiesten... „maar van sichten wanneer draag je gij nu de garde's kepi?”

Meneere paster schudde zijn hoofd. „Wel, wel Wiesten toch” jammerde meneere paster „wanneer ga je gij toch dat drinken laten... verzaakt toch aan dat losbandig leven... doet è keer joen beste om 't rechte pad te volgen”

„Ja, meneere paster” steende Wiesten ol rechte kruipen „k willen ik dat wel è keer probeeren wei, om dat rechte pad te volgen, maar met tien ferme paters in mien gilet en 't voorwiel van mien veeloo dobbel, gaat dat nog zoo gemakkelijk niet gaan wei...”

KWAAK

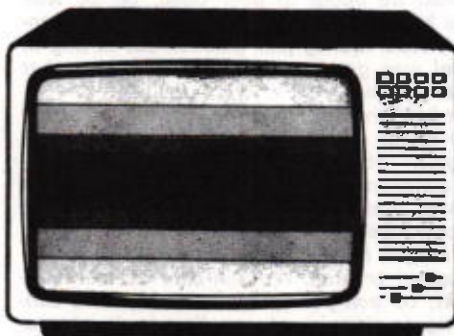
Weldra regeert KONING VOETBAL

Koop nu uw **Kleuren-TV**

SIERA

ACEC

LOEWE OPTA

bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De HI-FI-installaties GRUNDIG - SIERA '78-'79

zijn in voorraad!

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

Van 1757 tot 1793 ...

De PAPIERMOLEN van ROESBRUGGE

Een unicum in Vlaanderen !

Toen kanunnik G.F. Tanghe, in 1857, zijn beknopte „Beschrijving van Roesbrugge” liet verschijnen, waren er in ons dorp acht windmolens : vijf korenmolens en drie oliemolens.

Ze hadden allemaal de Franse revolutionaire tijd overleefd, niettegenstaande Roesbrugge door de Franse troepen, onder de leiding van de Casselnaar generaal Vandamme, praktisch volledig was in de as gelegd. De Fransen hadden de molens gespaard, wellicht in het vooruitzicht van ze zelf te gebruiken. Inderdaad, de daaropvolgende winter moesten ze werken voor de troepenbevoorrading. Maar de papiermolen die Roesbrugge bezat, waar men dus aan papierfabrikage deed, en die samen met de pannbakkerij van Fortem één van de twee fabrieken uitmaakte die Veurne-Ambacht telde, werd in brand gestoken.

Daarmee verdween een plaatselijke nijverheid, die nooit meer is weergekeerd. Nochtans schijnt deze papiermolen de enige geweest te zijn in heel Vlaanderen. De papierfabrikatie in ons land, was meer een Brabantse industrie en de voornaamste molens werkten te Brussel, Ukkel, Vorst, Zaventem en Diegem.

In vroegere eeuwen was het voornaamste gebouw, het hart van de papierfabriek, een molen, want toen was de windkracht de enige energie in onze Lage Landen, die men kon aanwenden voor het verrichten van mechanische arbeid. En al zijn de molens in de papierfabrieken reeds lang vervangen door stoommachines en elektrische turbines, toch worden de huidige papierfabrieken nog af en toe met de naam papiermolen aangeduid.

Het maken van papier is echter al veel ouder dan het benutten van de windkracht. Reeds de oude Egyptenaren bereidden van de bladen van de papyrusplant (papyrus, vandaar de naam papier) een vezelige massa, waaruit men vellen maakte, die men liet drogen en gebruikte om erop te schrijven. In het oude China werden de bladen van de moerbeiboom tot pap gewreven en ook daaruit wist men een soort vellen papier te vervaardigen.

Vermoedelijk is deze kunst door de oude zeevaarders naar Zuid-Europa gebracht. Omstreeks 1130 werden de eerste papiermolens op Europees grondgebied opgericht en wel in Spanje, in de omgeving van Valencia. Van daaruit kwam dit procédé in Italië en Frankrijk (Auvergne). De Fransen hebben echter hun eigen uitleg voor de opkomst van de papiermolens in hun land : drie kruisvaarders, die krijgsgevangenen werden genomen, zouden in de papiermolen van Damascus tewerkgesteld geweest zijn, vandaar zouden zij de papierfabrikage naar hun land meegebracht hebben. Later werd er papier vervaardigd in Engeland en Duitsland. In de 17e eeuw kwamen er papiermolens in Noord-Nederland en België.

De Papiermolen van Roesbrugge

In de Oostenrijkse tijd, werd bij oktrooi van

17 maart 1755 toelating gegeven aan de familie Ryckaseys, om te Roesbrugge een papiermolen op te richten.

Roesbrugge, aan de oevers van de IJzer gelegen, was een geschikte plaats, want voor papierfabrikage was er veel water nodig. De papiermolen werd gebouwd op de rechteroever van de IJzer, een 500-tal meter ten zuidwesten van de dorpskom. Vanuit het dorp ging men er naartoe langs het „Poortegat”, op de markt.

De Oostenrijkse artilleriegeneraal graaf Jozef de Ferraris die van Karel van Lotharingen, toenmalig landvoogd van onze gewesten, de opdracht kreeg de eerste gedetailleerde kaart van ons land te maken (dit gebeurde van 1771 tot 1777) heeft op zijn kaart nauwkeurig de ligging van de Roesbrugse papiermolen aangegeven en er bijgeschreven „Papeterie”, zodat we ter zake niet de minste twijfel hebben. Bovendien blijkt uit deze kaart dat de papiermolen opgetrokken was uit hout, zoals toen voor de meeste molens uit onze streek gebruikelijk was.

Twee jaar na de vergunning, in 1757, was het bedrijf reeds in volle werking en uit betrouwbare archivalia blijkt dat er in 1763 niet minder dan achttien werklieden bedrijvig waren.

Hoewel de Oostenrijkse regering de papierfabrikatie in ons land aanmoedigde, bleek dat men in België toch geen kwaliteitspapier kon vervaardigen : het Brabantse schrijf- en drukpapier was minderwaardig en onze grote drukkerijen werkten vooral met papier uit Frankrijk. Ook de papiermolen van Roesbrugge zou geen wit papier hebben vervaardigd.

De basis van de papierfabrikatie was toen uitsluitend voden of lompen, die te Roes-

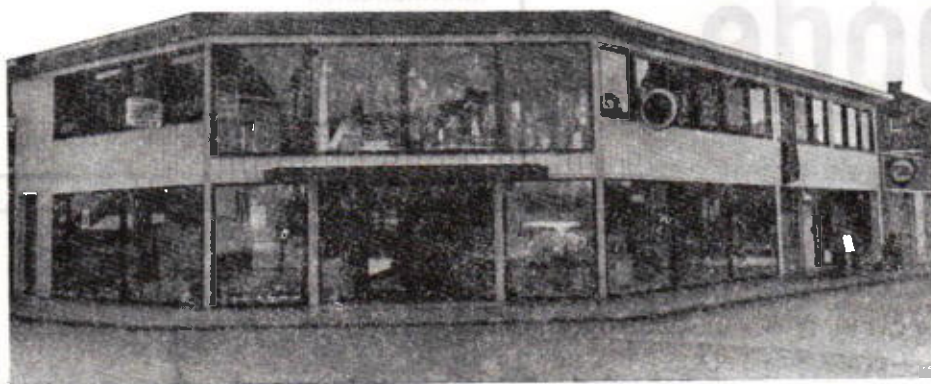
Op de Internationale boekenbeurs te Brussel, in 1972, werd nog eens papier vervaardigd volgens het oude procédé, zij het op mini-maat. Let op de zeef die uit de lompenbrij komt.

brugge werden aangebracht door vodenrapers uit het leperse en het Veurnse, die de hele streek aflieden.

Te Roesbrugge fabriceerde men 35 à 40 kg papier per dag, met een bezetting van achttien arbeiders. Een moderne fabriek maakt er tegenwoordig 160 000 kg per dag !

De Fabrikage

In de bijgebouwen van de molen werden de lompen gewassen en gesneden. Daarna gingen ze in een soort trog met platte bodem, waar ze van water werden verzadigd. Deze plet- of brijbak kon 1500 liter lompendeeg bevatten, die met zware houten hamers tot moes werd geslagen. Chemische produkten om de brijvorming te bespoedigen bestonden er toen nog niet (nu worden de grondstoffen gekookt in verdunde loogoplossing). De houten hamers werden door de molen mechanisch bewogen, zij waren bevestigd aan een horizontaal stuk dat in het midden om een as draaide. Daarboven bevonden zich, in een bepaalde opstelling, nokken die de hamers als hefboomen in beweging brachten en ze met een harde slag lieten naar beneden vallen. Na vele uren slagwerk (36 uur voor één trog) kwamen

Jaarlijks verlov van 1 tot en met 13 oktober

- Glas en Gleis
- Fantasiaartikelen
- Schoenen - enz.
- Fietsen vanaf 3.990 fr.

COIFFURE CHRISTINE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

- Moderne snit
- Permanenten
- Brushing

Moderne toestellen

in de natte lompenmassa de vezels los en er ontstond een tamelijk homogene lompenpap. Soms werd aan die massa een beetje lijn of hars toegevoegd, maar dat gebeurde alleen voor de betere papiersoorten. Het roffend geluid van dat hele stel hamers, kon men reeds van verre horen.

De molen zelf diende om de hamers in beweging te brengen en om het water aan te pompen.

Wanneer de lompenpap voldeed, werd een fijnmazige metalen zeef, geplaatst in een houten raam, door vier mannen in de deeg gedompeld en daarop werd een vel van de verdunde vezelbrij uitgestreken volgens de gewenste dikte. Dit vel, eens voldoende uitgelekt, werd op een stuk vilt gelegd. Daarboven kwam weer een stuk vochtabsorberend vilt, weer een vel papierbrij, weer vilt . . . en zo verder. Wanneer men 80 à 100 bladen op elkaar had gestapeld, ging het hele geval onder een krachtige pers die door vier of vijf mannen werd aangespannen. Daardoor kwam er veel water uit de brijvellen en de stapel werd tot een derde van zijn oorspronkelijke hoogte gereduceerd. Nadat de vellen een tijdje onder de pers gebleven waren, kon het drogen beginnen. Dit gebeurde in een lange droogkeet met vele meters waslijnen.

De droogtijd hing af van het weer, want het drogen gebeurde zonder verwarming en in het vochtige seizoen of in de winter, kon dat drogen wel twee weken duren.

Het einde

Op 18 september 1793 werd Roesbrugge-dorp, de kerk inbegrepen, door de Franse revolutionaire troepen, in een soort wraakexpeditie, volledig in de as gelegd. Ook de papiermolen van de heer Joannes Ryckaseys werd niet gespaard, in tegenstelling met de andere molens. De eigenaar had al het mogelijke gedaan om de Fransen beter te stemmen en zijn eigendom te sparen, maar vruchteloos. Onder voorwendsel dat hij een Fransvrijandige „émigré" had verborgen gehouden, werd hij met zijn gezin uit zijn huis gejaagd. De Fransen wilden dat hij naar Oostcappel ging, maar zeggende dat hij - die in feite naar Haringe wilde - naar Houtkerke zou trekken, lieten ze hem met rust. De Franse soldaten gingen met enkele droge tarweschoven de fabriek binnen en een kwartier later stond heel de papiermolen in lichtelaai, de vlugge verspreiding van het vuur was mede te wijten aan de grote voorraad papier die op dat ogenblik in de fabriek voorhanden was.

Toen mevrouw Ryckaseys, zich op weg naar Haringe omdraaide om nog een laatste oogslag te werpen op haar huis en fabriek, de trots van haar gezin, zei haar man: „vrouwe en doet dat niet, gij zoudt varen gelijk de vrouw van Loth".

Aan de eerste Roesbrugse industrie was voorgoed een einde gesteld.

R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden

- Hugo Donche, 26 j., ongehuwd.

Huwelijken

- Martin Defever van Krombeke met Carine Hampe van Roesbrugge.

- Guido Monkerhey van Proven met Marie-Thérèse Muylle van Roesbrugge-Haringe.

Ballonwedstrijd

De uitreiking van de prijzen van de ballonwedstrijd vindt plaats op zondag 15 oktober te 11 uur op het gemeentehuis, waar vanaf heden de lijst met de winnaars uithangt.

„De Troostverwachters" oogsten sukses met wagenspel

Op kermiszonondag werden de welgeslaagde kermisactiviteiten 's avonds afgesloten door de plaatselijke toneelvereniging „De Troostverwachters" met de opvoering van het wagenspel „Als de blauwers driekeuningingen vierden", geschreven en geregiseerd door dorpsgenoot Romain Depuydt.

Voor een talrijk en aandachtig publiek (ongeveer 400 toeschouwers) werd een sfeervolle opvoering gegeven en werden de twaalf personages die in dit wagenspel moesten optreden zowel door de jongere als door de oudere acteurs op een rake manier weergegeven.

Dat dit optreden wel in de smaak viel van het publiek was duidelijk te horen aan de talrijke en gunstige reacties en het langdurig applaus aan het einde van de opvoering.

Dit was een gewaardeerde aanmoediging voor de spelers, die zich gedurende talrijke herhalingen uiterst hadden ingespannen om zich aan een dergelijke opvoering aan te passen.

Ook diegenen die voor het optimmeren van het stemmig decor hebben gezorgd en de persoon die zijn wagens ter beschikking heeft gesteld hebben grotendeels meegeholpen tot het welslagen van deze opvoering en meteen

helpen bewijzen dat het op ons dorp nog mogelijk is met eigen volk iets tot stand te brengen.

EEN LEZERSBRIEF

Senator Leo Vanackere, ondervoorzitter van de Kultuurraad voor de Nederlandse Kultuurgemeenschap stuurde ons onderstaande brief.

Kurieuus Vlas

Met grote aandacht en interesse - zoals altijd - heb ik *De IJzerbode*, nr. 9 van september 1978 gelezen, van a tot z, en dus ook de inzet van de overigens veelbelovende reeks onder de titel, *De n.v. Van Robaey's Frères te Killem*.

Als zoon van de Leiestreek (geboren te Wevelgem) heb ik toch grote ogen opgezet toen ik las welke kurieuze soort van vlas de Van Robaey's bewerkten. Op blz. 3, 3e kol., is er sprake van vlas met de bast of „lemen" aan de BUITENKANT. „Het binnenste, de kern van de vlastengel bestaande uit lange fijne zachte draden . . ." zo staat er!

In mijn tijd zat de bast VANBINNEN en de vezel LANGS BUITEN. Of heb ik het verkeerd voor?

Leo Vanackere

Uw opmerking is juist Mijnheer de Senator. Onze medewerker, ook een kind uit de vlastreek, is hier even onachtzaam geweest. De bast vormt inderdaad de kern van de vlastengel en daarrond geplakt zit de vezel, die bij het roten losgeweekt wordt.

Bedankt voor uw aandacht!

Speelgoed

Speelgoed

Speelgoed

Sint-Maartensfeest

allerhande speelgoed en nieuwigheden

Huis WULLUS

Prof. O. Rubbrechtstraat 65
ROESBRUGGE

Steeds voordelige prijzen

Kom zien — Vrije ingang

De N.V. Van Robaey's Frères te Killem (2)

Het woonhuisje van de Van Robaey's te Killem met daarachter de eerste werkplaats

De Groei

Moeder Sylvie Vandecandelaere was dus weduwe geworden in 1918. Zij woonde toen met haar gezin in de Rue-des-Dames: de „Vrouwestraat“, tussen Killem-Linde en het dorp, naar de „Bon-Coin“ toe. Het was daar dat Julien Van Robaey's een zwingelwiel, of „wuppe“, had gezet, en met zwingelen was begonnen. Camille Van Robaey's kwam in 1919 terug - gedemobiliseerd door het Belgisch leger - en, daar zij zich te Killem thuis voelden en er konden werken, bleven zij er wonen. Vader Constant lag er begraven, en Achille en Maurice zouden niet meer terugkeren: de oorlog had hun beider leven geëist. Het gezin Van Robaey's was daarmee van acht op vijf personen teruggefallen, doch dit kon hen daarom toch nog niet ontmoedigen. Amper was Camille weer thuis of, samen met Julien en Gaston, die intussen 19 jaar was geworden, begon men voorgoed. Bij het huis aan de Rue-des-Dames werd een schuur opgetrokken gemaakt uit platen van soldatenbarakken, en men had ruimte om het klein bedrijf uit te breiden. Waar aanvankelijk alleen Julien, Camille en Gaston samen zwingelden, werd al gauw gesproken van een mechanische zwingelarij, om met meer volk te kunnen werken. Dit bracht meteen een ganse ommekeer te weeg, want de „vlaswuppe“ werd aan de kant gezet en men plaatste nieuwe zwingelmolens aangedreven door een stoommachine: een „dorsduivel“ (lokomobiel). De eerste stoker was Gaston Van Robaey's zelf; die stookte met „sjef“ van de eigen zwingelarij.

Nu moest er natuurlijk uitgekeken worden naar vreemde zwingelaars, en de eerste Belg die er ging werken was Marcel Foort uit Haringe. Marcel kende de Van Robaey's, want toen zijn vader Camiel Foort zijn vrouw verloren had - zij was gestorven in het kraambed - was Marcel als opgroeiende jongeling naar Killem gaan werken, waar zijn onkel woonde. Hij had het zwingelen geleerd bij diezelfde Henri Leroy, waar ook Jules en Camille Van Robaey's gedurende de oorlog terecht kwamen,

en toen Camille in 1919 terugkeerde, vroegen de Van Robaey's hem om in hun bedrijf te komen werken. Het was toen nog met de „wuppe“. Marcel ging daarop in, en op 1 september 1919 trok hij als eerste buitenstaander naar de Rue-des-Dames. In 1920 moest hij echter naar het leger - twee jaar soldaat - doch toen hij in 1922 afzwaaid keerde hij terug naar Killem. Wel zou hij gedurende een korte tijd van crisis aldaar, in 1922 en 1923, naar Haringe terugkeren: hij werkte zelfs nog bij Jules Donche (vader van Roger) in Haringe met de dorsmachine, samen met Camiel Depuydt en Maurice Herremans, doch dit duurde niet lang; hij werd het daar moe, en van 1923 tot aan zijn dood in 1965 zou hij bij de firma Van Robaey's blijven werken. Terloops gezegd: hij had nog een trekpleister in Haringe, want hij was er goed bevriend met Maurice Herremans en nog beter met één van zijn zusters, Clotilde, waarmee hij naderhand in het huwelijk trad, en zich definitief in Killem ging vestigen, dicht bij de huidige fabriek. Zijn zoon André vervoegde hem daar in 1942, zijn tweede zoon Cyriel kwam in de fabriek in 1947, en die twee zouden zowat de vrouwensmannen worden van de Van Robaey's en er tot op heden als opzichters medewerken aan de opbloei van het bedrijf. En om het geheel af te ronden, ook twee kleinzonen van Marcel Foort zijn er thans werkzaam, zodat wij mogen zeggen dat drie generaties van de Foorts er hun brood verdienen en nog verdienen.

Nog meer Belgen

Het bleef echter niet bij deze éne Belg alleen. Andere langdenoten zouden volgen, velen uit de vlasstreek van rond Kortrijk, waar de krisistijd zich duchtig liet voelen. En, waar wij zoëven de naam Maurice Herremans hebben vernoemd, loont het zeker de moeite in het kort te vertellen op welke manier hij uiteindelijk ook in Killem terecht kwam. Maurice zelf, als vlasser, had reeds in 1919 de stap gezet van Kuurne, waar hij geboren was, naar Haringe, waar hij thans nog woont. Als zoon van

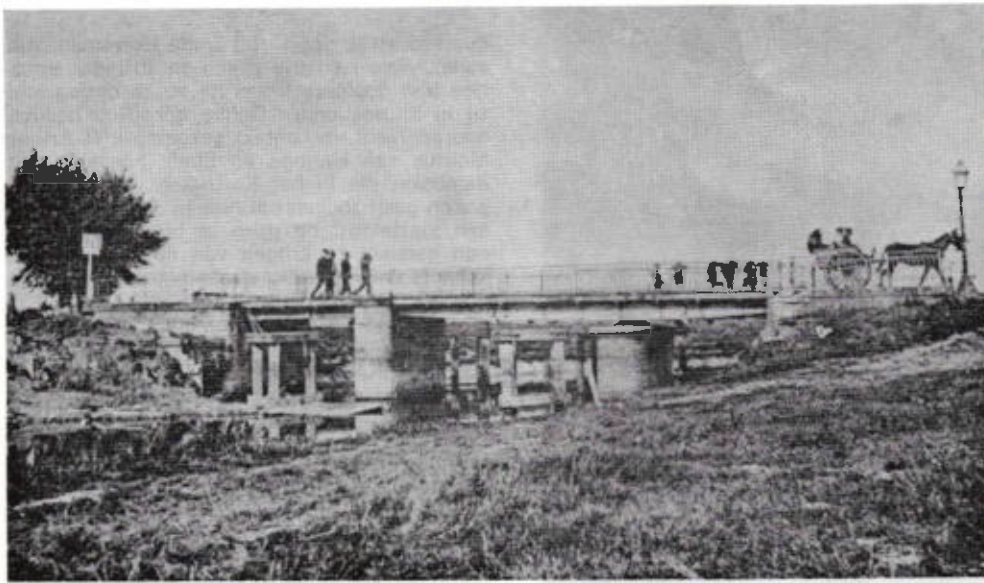
een kroostrijk gezin - bij Emile Herremans, zijn vader, waren er drie zonen en zo maar eventjes tien dochters - was hij na de oorlog, die zij in Kuurne onder Duitse bezetting hadden doorgebracht, in contact gekomen met Arthur Mouton van Haringe en Emile Fossaert van Bambeke, die in het Kortrijkse vlasarbeiders waren gaan zoeken om hier in de grensstreek een vlasbedrijf op gang te brengen. En, om een gedachte te krijgen van de onverschrokkenheid waarmee die vlassers te werk gingen nog dit: Op „Verkoren Maandag“ 1919, dit is de 1e maandag na Driekoningen, kwam Maurice Herremans met drie van zijn vrienden, te voet van Kuurne naar Haringe - er liep die dag geen trein vanuit Kortrijk naar Ieper en Poperinge, want de ijzerwegen doorheen het front waren nog maar pas weder in gebruik genomen. In Haringe werden zij door Arthur Mouton ondergebracht in de „Ast“ (cichorei-eest) van Jules Cornille (thans Paul Dambre), waar zij sliepen. 's Anderendaags voerde Mouton hen naar St-Omer-Capelle, waar zij zeven weken verbleven om er vlas te „boten“ (vlas van het zaadbolletje ontdoen). Daarna keerden zij te voet naar Haringe terug, trokken naar Poperinge, om van daaruit met een soldatentrein Roeselare te bereiken, waarna zij opnieuw te voet naar Kuurne gingen. Ze bleven dan een drietal weken thuis, en keerden dan terug met nog een paar vrienden erbij, om met de lente aan het roten te beginnen en daarna te zwingelen. Zij hielden dit heel het jaar 1919 vol, tot op het einde van 1919 de hele familie Herremans alover Noord-Frankrijk, naar Haringe kwam wonen, weeral door toedoen van Arthur Mouton, en er een huis betrokken rechtover de kerk - thans bewoond door Elvire Deschuyter. Zij waren het ook die voor Mouton de eerste mechanische „cylinder“ om vlas te botten van Kuurne naar Haringe haalden op een vierwielwagen. Denk maar eens welke moeilijkheden dit alles met zich bracht.

Hoe het Maurice verder verliep loont zeker de moeite om eens later te vertellen, doch zoals gezegd, langs Marcel Foort, die in ban geraakt was van één van de dochters van Herremans, kwam hij uiteindelijk in oktober 1923 in Killem terecht, waar men intussen gestart was met de mechanische zwingelmolens. Zoals Maurice zelf vertelt, was hij er op een zondagvoormiddag met Marcel Foort naar toe getrokken, om er zelf, de hem aangewezen zwingelmolen van „zwingels“ (houten zwingellatten) te gaan voorzien, zodat hij de maandag daarop reeds kon beginnen. Echt pionierswerk als men dat achteraf bekijkt.

Bij hen kwamen in 1923 de twee Ceenaemes: Joël en Hector, alsmede Albert Maes, allen uit Roesbrugge. Eerstgenoemden hadden leren zwingelen te Haringe bij Arthur Mouton, op de „wuppe“, en samen met Camille Mares van de Molenwal waren zij vrijwel de eerste Belgen die bij Van Robaey's gingen werken. We mogen echter niet vergeten dat ook verscheidene vlaswerkers vanuit Heule, Bissegem, Moorslede, Kuurne en Wevelgem naar hier waren gekomen; doch die mensen bleven er meestal niet zo heel lang, want het heen en weer trekken van en naar de Leiestreek schrikte hen afgauw af. Toch zouden nog, een Achille Depreytere uit Kuurne, en later een Georges Remmery uit Gullegem in de streek komen werken, en er ook komen wonen.

(vervolgt) J.Gh.H

STAVELE in de Wereldoorlog 1914-1918 (2)

Vier schildwachten op de Stavelse brug onder de Eerste Wereldoorlog.

De Duitse Uhlanen

Vanaf het begin van de maand september 1914 werd de Stavelse brug bezet en bewaakt door een twaalfstal Belgische gendarmen en evenveel soldaten. De brug bleef opengedraaid en er diende toelating gevraagd aan de wacht om te mogen passeren.

Het legerkommando had instructies gegeven om de brug te vernietigen mochten de Duitsers Stavele naderen. Wagens, karren en bomen werden aangevoerd en gereed ter plaatse gebracht om tijdig de weg te kunnen versperren.

Benevens deze Belgische soldaten en gendarmen arriveerde in de maand september hier ook reeds de eerste Franse patrouille.

Dit was helemaal niet zo verwonderlijk. Op vele plaatsen waren reeds Duitsers te zien geweest.

Op 't Hooghe-Zillebeke verschenen op zondag 23 augustus 1914 de eerste Duitse ruiterspatrouilles. Ook te Becelare werden Duitsers gezien en men vertelde van een botsing met Belgische gendarmen.

Diezelfde dag 's namiddags om twee uur werd te Ieper het gerucht verspreid dat Uhlanen de stad zouden binnentrekken. De meeste mensen trokken verschrikt de Belgische vlaggen in. Er waren echter geen Uhlanen te bespeuren. Doch 's avonds om zes uur werd een krijgsgevangene Uhlaan met de trein te Ieper binnengebracht. Hij werd ijlings met een auto naar het gevang gevoerd. Het was de eerste Duitser te Ieper.

's Anderendaags, maandag 24 augustus, patrouilleerden de Franse dragonders, die te Ieper lagen, door de stad, terwijl burgemeester Colaert de inwoners aanspoorde tot kalmte en geduld... en als de Duitsers komen dan zullen zij op 't stadhuis ontvangen worden... en het was niet nodig de Belgische vlag in te trekken. Het werd toen ook verboden nog per velo te rijden.

Te Moeskroen, Ingelmunster, Ardooie, Lichtervelde, Rumbeke en vele andere plaatsen werden Uhlanen gesignaleerd.

Ze sneden de telefoondraden door, schroefden op vele plaatsen de spoorstaven los en saboteerden alles wat ze konden. Te Lichtervelde hadden ze o.m. „de ijzerweg gebroken“ zodat pater P. Janssens, een jesuïet, die te Rumbeke een retraite gepredikt had, met een auto naar Brugge moest teruggevoerd worden. L. Slosse, de pastoor van Rumbeke schreef in zijn oorlogsdagboek: „24 Aug., ten 7, verschijnen hier de eerste Uhlanen of lanciers. Zij hebben veel beziens, niemand werkt...“ Nog dezelfde dag trokken 150 Uhlanen Torhout binnen. De 25 augustus leverden ze slag tegen de Belgische gendarmen aan de brug te Snaaskerke.

De 26e augustus werden de eerste Uhlanen gezien te Poelkapelle. Zij kwamen uit de richting Staden. Zij hielden zich schuil in het Vrijbos te Houthulst. Overal werden Duitsers gesignaleerd. Langs alle kanten meldde men gevechten met Uhlanen. Er ontstond een ware angstpsychose. Men beweerde dat het me-

rendeel onder hen paardenhandelaars waren die hier vóór de oorlog de streek en de markten bezochten.

Ook liepen veel leurders de dorpen en boerderijen af met „zeisen en pikken“. De mensen betrouwden die vreemde mannen niet en waren zich goed bewust van hun spionage-activiteiten.

Een tweede invasie van Uhlanen had plaats vanaf 11 september 1914. Een patrouille van 17 Duitse Uhlanen trok die dag uit de richting van Kortrijk Ieperwaarts. Tussen het „Hooghe“ en de „Zandberg“ geraakten ze slaags met een vijftigtal Belgische gendarmen en soldaten. Ze telden één dode en één zwaar gewonde, ook moesten ze vijf gewonde paarden achterlaten. De andere vluchtten ijlings weg naar Zonnebeke.

De volgende dag, 12 september, werden een driehonderdtal Uhlanen gezien op de weg van Kortrijk naar Roeselare. Volgens de pastoor van Rumbeke trokken 250 Duitse Uhlanen van Izegem naar Rumbeke. Ze waren allen te paard, ze hadden echter ook een auto mee, waarin twee Izegemse paters capucijnen, gevangen meegevoerd werden. Ze hadden ook twee burgers, een krantenverkoper uit Izegem en een man uit Roeselare als gijzelaars meegeleid.

Alover Roeselare trokken ze richting Diksmuide, langs de gehuchten „De Ruiter“ en „Sleihaghe“ en de gemeente Staden.

Te Zarren wilden ze gans het dorp in brand steken. Ze beweerden dat de burgers geschoten hadden. Gelukkig hebben ze, na veel smeken, van hun plan afgezien. Ze vernachtten langs de weg naar Esen op de wijken „Het Roggeveld“ en de „Preekboom“.

Intussen hadden Belgische rijkswachters en soldaten uit Veurne hen benaderd. Deze hielden zich schuil achter hagen en struiken en in de grachten.

De zondagmorgen, 13 september, rond 7.30 uur vielen de Belgen onverwachts de Uhlanen in de rug aan. De slag, kort maar hard, werd geleverd aan de Preekboom en de Duitsers werden weldra in het nauw gedreven en namen de benen. In een verwarde aftocht vluchtten ze weg alover Klerken-smisse in de richting van Jonkershove en Merkem. Andere renden terug de steenweg naar Esen op of liepen de velden in.

De Uhlanen waren uiteengeslagen. De bruine paters, pater Hugo of Louis Pyck uit Eernegem die gardiaan of overste was en pater Benedictus of Sebastiaan Van Hees, werden bevrijd evenals de twee burgers-gijzelaars.

Zeven Belgische militairen werden tijdens het gevecht gedood waarvan er vier begraven werden te Esen en drie te Zarren. De Duitsers hadden één dode en één zwaar gewonde.

Ook te Houthulst, bij het kasteel, werd die zondagmorgen slag geleverd tussen Belgische

Centrale verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34b STAVELE

Tel. 057/30 06 52 of 057/40 05 43 (M. Baelde Krombeke)

Steeds de elegantste modellen
In de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

rijkswachters en Duitse cyclisten, deze laatste verloren hier dertien soldaten.

De Uhlanen gingen dan van Houthulst en Jonkershove naar Merkem en verder naar Noordschote, Reninge en Oostvleteren. Hier was het kermisvondag.

Jérôme Sweertvaegher die met zijn fiets van Westvleteren bij zijn broer Gustaaf was komen kermisvieren, schrok zich een bult toen hij die trotse en sture Duitse ruiters, Uhlanen met speren en pinhelmen, zag voorbijtrekken. Een paar honderd waren er nog. Jérôme fietsde al gauw naar huis, naar vrouw en kinderen. Doch zo rap ging het niet. Op de „Kortekeer“ deden de Duitsers hem stoppen. Hij moest zijn fiets tegen de muur zetten en moest in de winkel van de familie Bulckaert (waarvan de zoon Michiel Bulckaert, tijdens de oorlog 1940-45 provinciegouverneur van West-Vlaanderen is geweest) helpen bestellen en de Uhlanen bedienen van zakdoeken, handdoeken en sokken en ook van chocolade, snoepgoed, honingkoek en allerhande winkelwaar. De sokken waren het meest gegeerd. De officier gaf een ontvangstbewijs van alles wat ze opgeëist hadden, en Jérôme mocht naar huis.

De Duitsers sloegen dan ook de weg in naar Westvleteren.

Een andere kermisganger kwam per auto. Ook hij moest stoppen, uit zijn wagen stappen en verder te voet de weg afleggen. De Uhlanen zorgden zelf verder voor zijn wagen.

R. Lanszweert.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Over niet bewezen kosten

In elke kostenopgave zitten er een deel kosten die niet bewezen zijn, of niet kunnen bewezen worden, b.v. :

- representatie;
- algemene onderhoudskosten;
- beroepskledij;
- aandeel privé-gebruik van elektriciteit, verwarming, telefoon en wagen;
- kleine bureelkosten;
- wachtkamerlektuur en beperkte documentatie;
- toevallige verplaatsingskosten (tram, bus, trein, taxi).

Sommige ambtenaren eisen ter zake toch bewijzen of snoeien ongemotiveerd in de aldus opgegeven kosten, omdat er geen bewijsstukken voorhanden zijn.

Welnu, de wet bepaalt dat kosten „moeten verantwoord worden door middel van bewijsstukken, of ingeval zulks niet mogelijk is, door alle andere door het gemeen recht toegelaten bewijsstukken“, waaronder het FEITELIJK VERMOEDEN !

De onderrichtingen schrijven bovendien voor dat de bepaling van het bedrag van niet bewijsbare kosten moet gebeuren in overleg tussen de schatplichtige en de administratie en indien geen akkoord wordt bereikt, de administratie ertoe gehouden is die uitgaven op een REDELIJK bedrag te RAMEN.

Het kan misschien interessant zijn te weten dat de administratie met bepaalde beroeps-

verenigingen (deze van advocaten en gerechtsdeurwaarders) kollektieve akkoorden heeft afgesloten aangaande de forfaitaire raming van bepaalde bedrijfsuitgaven.

Dit forfait omvat : representatiekosten; onderhoudskosten; kleine kantoorkosten; beroepskledij en kleine dokumentatie, en wordt vastgesteld op 3 t.h. op de eerste schijf van 1.000.000 fr. ontvangsten, 2,5 t.h. en 2 t.h. op de twee volgende schijven van 1.000.000 fr.

Dit kan een indicatie zijn, met dien verstande dat advocaten en gerechtsdeurwaarders slechts zeer beperkte representatiekosten hebben. Vergelijk daarbij b.v. een verzekeringsmakelaar !

S.B.

Fiscaal Adviseur en Bedrijfskonsulent UFSAL
Tel. 057/30 01 44

Op 15 september vond in de Aula van de Universitaire Faculteiten Sint-Aloisius te Brussel de plechtige diploma-uitreiking plaats van de gepromoveerden van de Fiskale Hogeschool, van de jongste jaren.

Onze fiskale medewerker S.B. mocht er zijn diploma van Fiskaal Adviseur ontvangen uit de handen van de h. Ph. van Stevens, directeur-generaal van de direkte belastingen, die op een feestlunch de oud-studenten toesprak over : „Recente Fiskale Wijzigingen“.

TE KOOP

MINI-WASMACHINE met verwarming. In zeer goede staat. Voordelige prijs.
Zich wenden : Adres ter drukkerij.

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : Raoul BOSSAERT - ROSSEEL

op de grote baan Veurne-leper
bij WOESTEN

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

ZINKWERK — ASFALT
SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler : Gasvuren en kachels „Nestor Martin“

„Somy“

Fietsen „Thoria“ - „Ventura“

„Manchester“ - „Venus“

➔ Alle herstellingen.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Pedro Baes, zoon van Johan en Magda Monkerhey (Stavele).

Overlijdens

- Henri Dufloo, 46 j. echtgenoot van Andrée Bouckaert (Beveren).
- Emiel Inion, 79 j., echtgenoot van Maria Denecker (Stavele).
- Madeleine Verhaeghe, 83 j., ongehuwd (Stavele).

IN MEMORIAM

Meester Amic Depeser

Donderdag, 31 augustus II. werd in Stavele onder een enorme toeloop van volk meester Amic Depeser, ere-schoolhoofd van de Gemeentelijke school te Stavele, ten grave gedragen.

Meester Amic werd te Stavele geboren op 28 september 1911. Na zijn lagere schooltijd ging hij verder studeren aan de Normalschool te Torhout, waar hij op 28 juni 1930 het diploma van onderwijzer behaalde. Na eerst les gegeven te hebben te Moeskroen werd hij als onderwijzer benoemd te Stavele op 30 januari 1933; later fungeerde hij als hoofdonderwijzer van 1 september 1948 tot 31 augustus 1967.

Op 5 september 1936 huwde hij met Palma Leys, waarmee hij een kroostrijk en kristelijk gezin stichtte.

Wij hebben meester Amic Depeser gekend als een zeer vroom man, een gedegen onderwijzer, een man die in vele organisaties steeds ten dienste stond voor iedereen. Hij was lange jaren lid van de toneelgroep, bestuurslid van de bond van de kroostrijke gezinnen, bestuurslid van het A.C.V. (met inbegrip van A.C.W. en Ziekenbond), stichter van „Vrienden van Lourdes“, mede-stichter van de bond „Jonger dan je denkt“. Vele organisaties deden een beroep op hem. Organisaties waar van hij meestal de grote bezieler was.

Hij was steeds ten dienste van allen, niet-tegenstaande hij niet gespaard bleef van lichamelijk en moreel leed. Lange jaren heeft hij zonder morren zijn vele ongemakken gedragen. Ook toen zijn echtgenote hem op 11 juni 1965 ontviel, bleef hij de gedienschte man, steunend op het gebed.

Na een lange en slepende ziekte is hij op 25 augustus overleden. Moge de Heer hem genadig zijn en hem in Zijn Rijk opnemen.

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

- IEPER
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U!

Schoolfeesten

Op zaterdag 7 oktober as. : Bal in de gemeentenzaal met disco-bar „Dracar“. Aanvang om 20 uur.

Op zondag 8 oktober as. : Doorlopende wijnkaarting en allerlei andere vermakelijkheden in de lokalen van de lagere school, Zwane-

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE

P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1

8994 PROVEN

Telefoon : 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

ALGEMENE

SPAAR- EN LIJFRENTTEKAS (ASLK)

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.

Onder Staatswaarborg.

straat 11. Ook drank en versnaperingen worden u aangeboden.

Iedereen is hartelijk welkom.

Een hypothecaire lening in het vooruitzicht ?

Deze kunt U krijgen à

7,75 %

Inlichtingen bij :

ZAKENKANTOOR

PAUL RECOUR

VANWILDEMEERSCH

**Prof. O. Rubbrechtstraat 68A
8990 ROESBRUGGE-HARINGE**

Tel. 057/30.02.70

➔ Men komt ten huize !

De Troubadours van de Vreugde te Proven

„De Troubadours van de vreugde“ is de verzamelnaam van een 3-tal koren uit de St.-Pietersparochie van Brugge. Deze jonge muzikanten begeleiden zich met orff-instrumenten, orgel, mandoline, piano, gitaar en laten ook instrumentale bewerkingen horen. Op vele plaatsen treden zij op met hun muzikale zang-avond, die een fris, volks en religieus programma bevat : meestal volks- en streekliederen. Ook geven zij wat meer klank en kleur aan feesten en officiële plechtigheden en luisteren zij eucharistievieringen op.

Op vrijdag 20 oktober as. te 20 u. kunnen we ze beluisteren in de St.-Viktorkerk te Proven, dit op uitnodiging van DF-IJzerweelde en de Landelijke Gilde van Proven. Toegang : voorverkoop : 70 fr.; aan de ingang : 80 fr.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND OKTOBER

Kaartingen

Roesbrugge, zondag 1 oktober bij J. Gunst van 10 u. tot 13 u. en van 16 u. tot 23 u. Kiekenkaarting v.d. Bond der Gepensioneerden

Roesbrugge, maandag 2 oktober bij O. Denys, 1ste maandelijks kaarting.

Beveren-IJzer, maandag 16 oktober bij M. Ryon, 1ste maandelijks kaarting.

Beveren, „t Boerenhof" bij U. Bartholomeus donderdag 19 oktober te 14 u. : gezellig onderonsje en kampioenskaarting voor de leden van de Derde Leeftijd.

Haringe, in „Sint-Jozef" bij Martha Ryon zaterdag 21 en zondag 22 oktober : 1ste maandelijks kaarting met saucissen voor de leden Roesbrugge, dinsdag 24 oktober bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd"

K.V.L.V.

Roesbrugge, zondag 8 oktober te 10 u. H. Mis voor de levende en overleden leden van de K.V.L.V.

's Namiddags om 14 u. in de meisjesschool : feestvergadering met als onderwerp „Zeg maar ja tegen het leven". Daarna koffie met boterkoeken en gezellig samenzijn.

Vogelpik

Roesbrugge, bij J. Gunst zaterdag 14 oktober : smijting op de vogelpik voor de leden.

Filmforum

i.s.m. DF-IJzerweelde, Die Croone en K.L.J.

Het programma voorziet volgende filmvertoningen, die zullen plaats vinden in „Sint-Elloo", Obterrestraat 8 te Proven, telkens te 20 u. Vijf filmavonden worden ingeleid door de h. Rik Declercq.

6.10.78 „Jesus Christ Superstar"

3.11.78 „Dodes' Ka-den"

1.12.78 „Het verhaal van Adèle H"

5.01.79 „De verloren eer van Katharina Blum"

2.02.79 „2001: Ruimte Odysee"

2.03.79 „Beroep: Reporter"

Abonnementen zijn te bekomen aan 250 fr.

SPAARKAS
ippa

Alle financiële verrichtingen :

- geldplaatsingen
- kredieten
- leningen

Agentschap :

Mevr. W. LAUREYS - COEVOET

Zwanestraat 7 - STAVELE

Tel. 057/30 00 17

ROEVO-KALENDER

Zondag 1 oktober - Sporthal Poperinge
10 u. : Roevo - Le Logis : Wedstrijd voor de Beker van België. Inkom 30 fr.

Zaterdag 14 oktober - Sporthal Poperinge
17 u. : Roevo (3e prov.) - Comines
19 u. - 20 u. : Roevo (1e prov.) - R. Menen

Zaterdag 28 oktober - Sporthal Poperinge
16 u. - 17 u. : Roevo (Dames) - Roeselare

16 u. - 17 u. : Roevo (3e prov.) - Woumen
19 u. - 20 u. : Roevo (1e prov.) - Conc. Brugge

TE KOOP

ELEKTRISCH KOOKFORNUIS met vier kookplaten en oven voor de prijs van 2.000 fr.
Zich wenden : Tel. 057/30 00 25

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Onder de vorige regering heeft premier Tindemans zich een prestige en een sympathiek imago opgebouwd. Hij verscheen regelmatig op de beeldbuis, kwam in onze huiskamers de regeringsmoeilijkheden uiteenzetten en ont-popte zich als een politieke charmeur. Gusta was verliefd op die vent. Zij is waarschijnlijk niet de enige geweest, want hoe zouden anders die 135 000 voorkeurstemmen te verklaren zijn die de Leo naast zijn naam kreeg !

In zijn jongste regeringsprogramma had Tindemans bovendien de moed het met springstof geladen kommunautaire dossier op te nemen en iedereen dacht dat onder zijn leiding en onder de druk van zijn moreel gezag de kwestie in een serene sfeer tot een goed einde zou gebracht worden.

Maar het bleek al gauw dat Tindemans zich in die kwestie zoveel mogelijk buiten spel hield en voor heel die affaire maar een matige geestdrift opbracht. Als geboren en getogen unitarist zat hij ongeveer in de positie van nonkel paster, die met zijn neven moet onderhandelen over een huwelijksontbinding en zich het liefst op de vlakke houdt.

Onze Leo liet dus de zaak grotendeels aan de partijvoorzitters over, wier college een soort nieuwe politieke instelling is geworden en riep hun zelfs geen halt toe, wanneer de Raad van State op bepaalde ongrondwettelijke aspecten van het geval wees. Als Vlaming heeft hij zeker ontgoocheld, want hij heeft geen vinger uitgestoken om de belangen van onze mensen te patroneren of te vrijwaren.

Tindemans tracht ongeschonden tussen de moeilijkheden te laveren en zich aan geen vinger te schrammen. Daarom laat hij de partijvoorzitters maar betijen en houdt hij zich zoveel mogelijk buiten hun kibbelende vergaderingen.

Terwijl er in een zeer kritieke fase van het Egmont-gedoe over de toekomst van ons land en ons volk nadrukkelijk wordt beslist, zit de Leo in Japan, bij Fukuda, om te spreken over beslissingen van de Europese Gemeenschap. Ik denk dat hij gespannen de dagen aftelt die ons nog scheiden van de Europese verkiezingen. Dan zal hij waarschijnlijk de Belgische politiek de rug toekeren om in de voorzitterszetel van het Europese Parlement te wippen ! Toch zou hij af en toe eens moeten denken aan August Vermeylen en zijn bekende slogan : „Wij willen Vlamingen zijn, om Europeeërs te worden" !

Gusta, al is ze ook min of meer ontgoocheld over haar idool, zegt : „die man is te groot voor de kleine Belgen" ! Misschien wel, maar in het Europese parlement zal ook niet alles koek en ei zijn. Ik denk aan P.H. Spaak, die eens moegestreden in internationale organismen er blij om was dat hij naar het kleine Belgische parlement kon terugkeren.

Pol

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B-8970 Poperinge
057/33 33 18

- Alle elektrische installaties nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling van huishoudapparaten
- Keuken-installaties

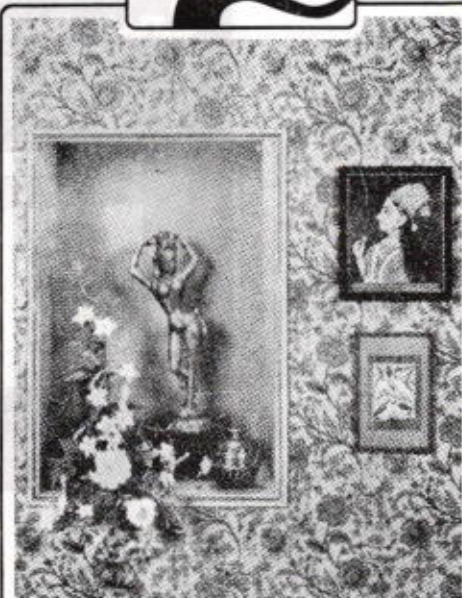
BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus BEHANGPAPIER
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN

Tel. 057/30 06 54

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

**Sanitaire installaties
Dépanagedienst: alle branders.**

Eén adres:

André DEWULF & Zoon
Krombekastraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Rozatje Schrevelinks van Lo was op è zundag in 't bal te Izenberge heur portemoneetje kwyt waar dat heur drinkgeld en è paar gouden oorlingen in zaten. Z' hadde 't niet verloorren wei, maar ze was zeker dat ze 't gepakt was van een die oltyd kwam om met heur te dansen en waar dat ze by gezeeten hadde.

Rozatje hield nog maar 'n half jaar op van naar 't schoole te gaan en eigentlijk hadde zy nog nooit geklapt van uitgaan tot è dag dat heur moeder zei: „Horkt è keer Rozatje, je zyt gy nu bykans zestiene... 't gaat tyd zyn dat je gy d'r achter uut zit wei, anders ga je gy olgouw niemand meer krijgen die entwot is”.

In 't begin was Rozatje nog niet te fel om uut te gaan, maar 't duurde niet lange voor ze er smaake in vond en nu schaviesterde ze olle weeke van 't eene bal naar 't andere.

Heur moeder hadde oek nog gezeid dat ze een moeste trachten te vinden met 'n auto, kwestie van 't afhaalen en thuisbrengen.

Daarin hadde z'ol den eersten teegenslag in 't bal te Pollinkhove. Ze hadde daar è zeker Jeftje leeren kennen waarmee dat ze geheel den avond gedanst hadde. 't Gerocht ol laate en Jeftje klapte van naar huus gaan.

„Ga je gy mien naar huus willen voeren, Jeftje?” vroeg ze vriendelijk.

„Jaak” zei Jeftje... „ols dat niet te verre en is”.

Rozatje deed uiteen waar dat ze weunde en Jeftje was akkoord. 't Joenk was in den zeveden hemel ols ze peinsde van in Jeftjes auto te zitten... maar ze verschoot heur bykans dood ols ze buutenkwam, ols ze zag dat Jeftje zyn veelospellen uuthaalde... maar ja, ze koste nu niet verder of op 't staantje van zyn veeloo zitten ols ze niet wilde te voete gaan.

De zundag d'r achter in 't bal in Alveringem was 't ol niet veele beter. 't Was daar oltyd dezelfde langen slutschen die achter heur kwam om te dansen, en met dat Rozatje zelve geen van de grootste was, hadde ze geheel den avond meer op zyn plastron gekeeken of in zyn aangezichte en hadde ze 's anderen-daags è stiede nekke van heur te forceeren om omhoog te kijken... En nu den dezen die met heur portemoneetje schampavie was.

Op dat moment kwam de garde in de zaale binnen en Rozatje ging er direkt naartoe om heur geval uiteen te doen.

„Waar is dien kerel?” vroeg de garde.

„Wel... en is ol weg” zei Rozatje... „'t is daarmee da'je ziet dat 't ie geweest is”.

„Jamaar, hoe kun je dat bewijzen?” vroeg de garde „waar was joen portemoneetje?”

„Hewè kijk” vertelde Rozatje „omdat ik het ollezins niet ging verliezen hield ik dat by mien en 'k stak het alzoov tusschen mien bloeze en mien soevenjorze... en misschien heeft dien gast dat gezien... want als we daar aan dat tafeltje zaten, zat 'n ie oltyd met zyn arme rond mien nekke... en 't moet toen gebeurd zyn”.

„Maar waarom liet je gy dat gebeuren, ols je dat gewaare was?” vroeg de garde.

„Maar garde toch” riep Rozatje... „wien peinst er dat 'n ie daarachter uut was... ik peinsde dat 'n ie dat deed met 't gedacht van serieuze affaires!”

KWAAK

Nieuw!

te verkrijgen bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de dorpen :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks : behalve in augustus

In 1819 kwam het notariaat van Westvleteren naar Roesbrugge

OVER NOTARISSEN VROEGER EN NU

Recht verlenen aan partijen die in vrede leven

In de zg. Hollandse Tijd, toen België na de val van Napoleon met Holland was verenigd en in feite de oude Nederlanden waren hersteld, werd bij koninklijk besluit van 22 november 1818 de heer Thomas-Jacobus CRIEM tot openbaar notaris benoemd, met als residentie Westvleteren, in opvolging van zijn vader Eugène.

Het daaropvolgend jaar werd bij koninklijk besluit van 24 juli 1819 de verblijfplaats van de notaris van Westvleteren overgebracht naar Haringe. Hij vestigde zich in Haringe-dorp, t.t.z. te Roesbrugge.

Zo kwam er - straks 160 jaar geleden - te Roesbrugge een notariaat, dat er nog altijd bestaat met, sedert 1965, Meester Raymond Deeren als zeven-de opvolger van Thomas-Jacobus Criem.

Reeds in de oudheid bestonden er notarissen, al droegen zij niet altijd die naam en al wijzigde van streek tot streek de omvang van hun functie naargelang van de maatschappelijke verhoudingen en de bestaande wetten en gewoonten.

In ieder beschaafd land waren er in elk geval funktionarissen die overeenkomsten en verbintenissen op schrift stelden.

Reeds in de 11e eeuw, toen de eerste rechtshogeschoolen in Noord-Italië (Bologna en Padua) werden opgericht, werd er daar een opleiding voorzien in het opstellen van akten. Daarmee was in feite de grondslag gelegd van het moderne notariaat. Meerdere handleidingen ter zake werden in die rechtshogeschoolen opgesteld en deze basisswerken drongen met het Romeinse recht vanuit Italië Noord- en West-Europa binnen en riepen in onze gewesten eveneens het notariaat in het leven.

Aanvankelijk trad ook de notaris op bij processen en betwistingen, maar daarin kwam verandering in 1269 toen de notarissen van de Heilige Lodewijk een eigen statuut kregen, waarbij zij van de rechterlijke macht werden afgescheiden. Dit statuut werd in 1304 nog verder uitgewerkt in een ordonnantie van Philips de Schone. Van toen af gaf de rechter door zijn vonnissen recht aan partijen die twistten, terwijl de notaris door zijn akten recht verleende aan partijen die in vrede leefden.

Tijdens de middeleeuwen was het notariaat in handen van de geestelijkheid. Zowel de wereldlijke als de geestelijke overheid kende de notariële bevoegdheid toe : men sprak van „apostolisch en koninklijk notaris” wanneer iemand door beide machten was aangesteld om akten te redigeren.

De eerste wettelijke regeling voor het notariaat in onze gewesten kwam van Karel V, in 1524. Maar toen, en zelfs nog lang daarna was het notariaat eigenlijk geen beroep, maar een bevoegdheid, toegekend aan intellektuelen of semi-intellektuelen om akten op te stellen en ze authenticiteit te verlenen. Zo was het tot op het einde van de vorige eeuw mogelijk dat een notaris nog een ander ambt

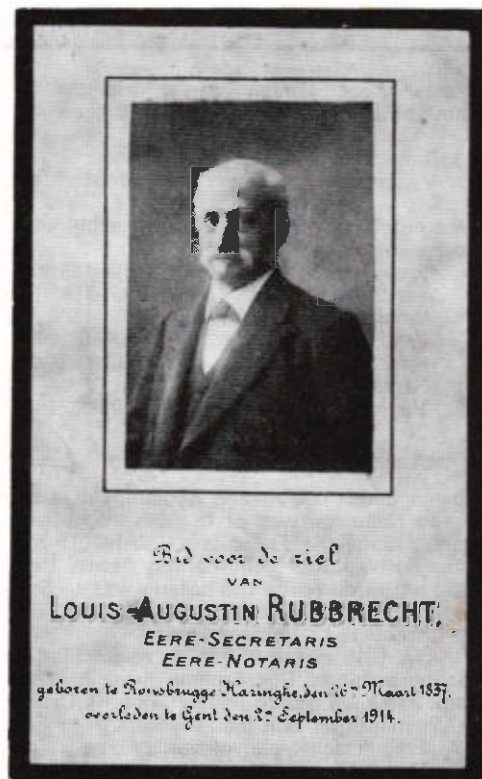
vervulde, bv. gemeentesekretaris of -ontvanger, en zelfs handelaar was. Wel moest men onder het „Ancien Régime” zich toch onderwerpen aan bepaalde bekwaamheidsproeven, om daarna „geadmitteerd” te worden door de „Raad van Vlaanderen”, een rechterlijke instantie met de bevoegdheid van een soort Hof van Beroep.

De werkzaamheid van de notaris omvatte toen, zoals nu, het gehele materiële privaatrecht : testamenten, huwelijks- en andere kontrakten, akten van koop, huur en schenking, lastgeving, enz. Maar al die verrichtingen kwamen minder veelvuldig voor dan tegenwoordig, zodanig dat de notaris van weleer, in plaats van met één of meer klerken te werken er nog gemakkelijker een paar andere activiteiten kon en moest bijnemen.

Na de Franse Revolutie werd ook het notariaat, als zoveel andere instellingen, op een nieuwe leest geschoeid met de organieke wetten van de 25e Ventôse, jaar XI (16 maart 1803). Toen werd de notaris een staatsambtenaar zonder salaris, maar betaald door een honorarium voor zijn diensten. Bij de artikelen 43 en 44 van de wet van de 25e Ventôse was bepaald dat om als notaris benoemd te kunnen worden men in het bezit moest zijn van een bekwaamheidsattest afgeleverd door een commissie ad hoc. De wet van 15 juli 1849 voerde voor het eerst de titel van kandidaat-notaris in en de wet van 1 mei 1857 voegde er een summier wetenschappelijke opleiding aan toe, die toch wel op hoger niveau stond dan hetgene voorzien was bij de Ventôsewet. Vele gemeentefunktionarissen hebben in de 19e eeuw naar het bekwaamheidsattest van notaris gedongen en stage gelopen bij de plaatselijke notaris; zo ook de gemeentesekretaris van Roesbrugge, Louis Rubbrecht.

Sekretaris en notaris Rubbrecht

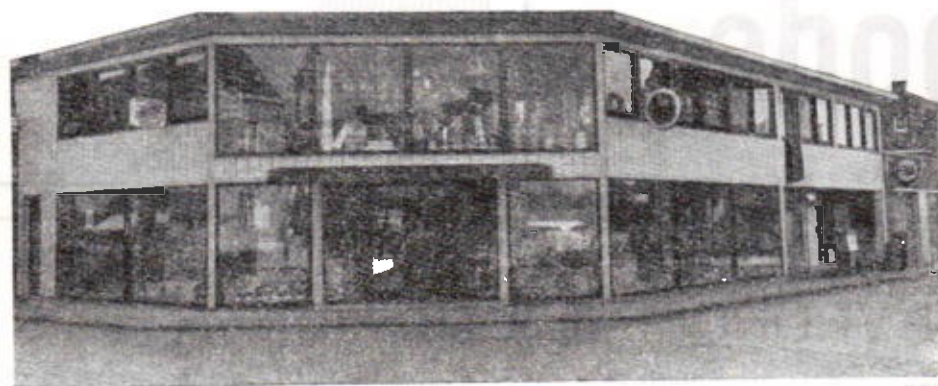
In 1827 werd te Roesbrugge, bij besluit van de Gouverneur, Ferdinand Rubbrecht van Izenberge tot onderwijzer benoemd. Drie jaar later werd Rubbrecht op zijn verzoek, benoemd tot sekretaris van de gemeente Haringe. Een sekretaris was beter betaald dan een school-

meester en dergelijke mutaties waren toen zeer goed mogelijk.

Toen sekretaris Ferdinand Rubbrecht in 1853 stierf werd hij vervangen door zijn zoon Benoît, die echter reeds twee jaar later eveneens overleed en op zijn beurt vervangen werd door zijn achttienjarige broeder Louis-Augustin Rubbrecht.

Louis Rubbrecht, een begaafde jonge man, legde er zich op toe om het bekwaamheidsattest van notaris te halen, om in voorkomend geval te Roesbrugge of in de omgeving een vakante plaats te solliciteren. In 1880, op 43-jarige leeftijd werd hij notaris benoemd te Proven in opvolging van notaris Bruno Feys, maar Rubbrecht bleef terzelfdertijd gemeentesekretaris van Roesbrugge. Hij kumuleerde dus de twee functies en bleef notaris te Proven tot 1894 (toen hij er opgevolgd werd door Jules Ramault) en gemeentesekretaris van Roesbrugge tot 1897, wanneer Jules De Merre in zijn plaats kwam. Dat in de 19e eeuw de overgang van onderwijzer naar gemeentesekretaris en vandaar naar notaris zo gemakkelijk kon verlopen bewijst alleen maar dat we

- Glas en Gleis
- Fantasiaartikelen
- Schoenen - enz.
- Fietsen vanaf 3.990 fr.

COIFFURE CHRISTINE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

- Moderne snit
- Permanenten
- Brushing

Moderne toestellen

nog zeer veraf stonden van de juridische en administratieve complexiteit van tegenwoordig.

Te Proven was er een notaris sedert 1796 (jaar V), maar in 1927 werd dit notariaat afgeschaft.

Het notariaat van Proven kende achtereenvolgens volgende titularissen :

Pruvost Franciscus	1796-1831
Bancourt Charles	1831-1861
Vandenbogaerde Adolphe	1861-1866
Feys Bruno	1866-1880
Rubrecht Louis	1880-1894
Ramault Jules	1894-1904
Haghebaert Honoré	1904-1927

De notarissen van Roesbrugge

Reeds onder het Ancien Régime, tot in de tijd van Napoleon was er te Roesbrugge een notaris : Smaghe François (1753-1810), zijn zuster Barbara was gehuwd met Petrus Liefoghe die in diezelfde tijd notaris was te Stavele; in dezelfde periode was er ook een notaris te Beveren : Demoor Louis.

Tussen 1810 en 1819 was er waarschijnlijk geen notariaat te Roesbrugge, maar in 1819 kwam, zoals we gezien hebben, notaris Criem van Westvleteren zich hier vestigen.

We kregen achtereenvolgens :

Criem Thomas	1819-1838
Delefortrie Ange-Jos	1838-1846
Feys Pierre	1847-1857

(was in 1841-1847 notaris te Woumen)

Vandenberghe Benoit 1859-1884
Floor Jules 1884-1904
(zoon van August Floor, burgemeester van Krombeke).

Dat waren allemaal notarissen van het oude stelsel, zonder universitaire vorming. Jules Floor nam in 1904 ontslag wegens gezondheidsredenen en stierf twee jaar later. Hij was lid van de provincieraad.

Bij de wet op het hoger onderwijs van 10 april 1890 werd er drie jaar academische vorming vereist om het diploma te halen van „Kandidaat-notaris“.

Notarissen van dit regime waren :

Peel Gaston	1904-1932
Deeren Robert	1932-1965

Vanaf 1929 werd een nieuwe regeling ingevoerd voor de notariële studie, met het licentiaat in het notariaat die vier jaar studie vroeg, met inbegrip van de kandidatuur in de wijsbegeerte en letteren, voorbereidend tot de rechten. Het programma van de licentiejaren verschilde echter bijna niet van het programma van de kandidaat-notaris dat bij de vorige wet (1890) was opgesteld.

Onder de nieuwe regeling viel de huidige titularis :

Deeren Raymond, die in 1965 zijn vader opvolgde.

Intussen is weeral een nieuwe wetgeving van kracht. Bij de koninklijke besluiten van 18 mei 1967 en 1 augustus 1969 is voorgeschreven dat het licentiaat in het notariaat slechts kan behaald worden door een licentiaat in de

rechten, mits een bijkomend studiejaar. Zodat de studie van notaris tegenwoordig zes jaar in beslag neemt.

* * *

In een oud boek vond ik een „Eeredicht op den Notaris“. Met de aanhef van dit gedicht zou ik graag mijn bijdrage besluiten, met in mijn achterhoofd het jongste notarisnieuws : dat de erelonen 20 t.h. gestegen zijn :

*Een notarius moet syn een man wel geleert
en onderwesen,
magh geen yltuyt, verkwister en dronckaert
wesen,
de luyden vriendlick bejegenen en geven
syn advys,
en alles verrigten tot Godes eer, lof ende
prys.*

R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Andy Poissonnier, z. v. Danny en Nadine Degraeve.

Overlijden

- Maurice Vandenbussche, 77 j., ongehuwd.

Huwelijk

- Luc Maes van Roesbrugge-Haringe met Marie-Rose Rosseel van Poperinge.

GALERIJ VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9, 8991 STAVELE-BEVEREN

TEXTIEL EN KONFEKTIE

VOOR HEREN EN KINDEREN :

- Moderne broeken in Tergal, „Pane“ en Jeans
- Blazers - Moole pull's en gilets

VOOR DAMES :

- Moderne kleedjes - Rokken
- Grote keus in pull's

ALLE TEXTIELWAREN :

- Dekens (In alle prijzen) - Lakens (flanel en tergal)
- Ondergoed (Evada - Lama - Tencate) - Werkkledij
- Geschenkartikelen

Ter gelegenheid van de ingebruikneming van ons nieuw kantoor

GROTE SPAARAKTIE

van 20 oktober 1978 tot 31 januari 1979

Er zijn 100 prijzen te winnen.

met als hoofdprijs een vaatafwas, verder nog een klokradio, woordenboek „Verschuieren“, allesnijder, elektrische haarborstel, elektrisch mes, e.a.

Een deelnemingsformulier per 5 000 F. die U bij ons spaart. Bij opening van een depositoboekje of zichtrekening :

5 deelnemingsformulieren extra.

PAUL RECOUR

VANWILDEMEERSCH

Prof. O. Rubrechtstraat 68A

8990 ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 02 70

De N.V. Van Robaey's Frères te Killem (3)

Wanneer wij in de twee vorige bijdragen het begin schetsten van deze firma, die voor onze grensstreek tot voor kort van zo'n grote betekenis was, volgen wij thans de opgang ervan en de grote bloei die het bedrijf gekend heeft vóór en na de Tweede Wereldoorlog.

Kort weergegeven zouden wij het aldus kunnen omschrijven:

- het begin rond 1917 tijdens de Eerste Wereldoorlog, te Killem, hoofdzakelijk met Julien Van Robaey's die er het zwingelen aanleerde en onder impuls van zijn ouders en zijn broer Camille vlas opkocht en het voor eigen rekening begon te verwerken, hierbij geholpen door zijn jongere broer Gaston en na de oorlog door Camille;
- rond 1920 een begin van uitbreiding met het aanwerven van enkele vreemde zwingelaars, waaronder als eerste Marcel Foort uit Haringe. Kort daarop een eerste crisisperiode waarin het pionierswerk dreigde ten onder te gaan en die verscheidene werkonderbrekingen voor gevolg had. Begin 1923 keert alles echter toch nog ten goede en afgezien van een onderbreking van anderhalve maand kan het ganse jaar door gewerkt worden;
- later zal vooral de premie door de Franse Staat toegekend aan de vlasseelt en aan de vlasbewerking een aanmerkelijke verbetering in de vlasnijverheid voor gevolg hebben, maar voordien werd tengevolge van de voortdurende uitbreidingen en aanpassingen die veel geld opslochten, voortdurend beroep gedaan op leningen zowel bij particulieren als bij de banken en er moest dan ook regelmatig een heksentoer uitgehaald worden om de aangegane verbintenissen en terugbetalingen na te komen.

Van loods naar fabriek

Het jaar 1924 bracht slechts een werkonderbreking van een 15-tal dagen, terwijl vanaf 1925 er geen onderbrekingen meer voorkwamen. Men werkte toen reeds met een 7-tal buitenstaanders, waaronder naast Marcel Foort nog volgende streekgenoten: Maurits Herremans van Haringe, de twee Ceenaemes: Joël en Hector, Albert Maes van Roesbrugge, René Decroo van Beveren en Achiel Depreytère van Kuurne, die naar Roesbrugge was komen wonen.

Het was René Decroo die in 1924 de opdracht kreeg de nieuwe bootmachine -système Marteaux- te bedienen. Bij deze machine was er een stel hamers, lijk grote pianotoetsen, voorhanden die op een soort tafel neertrommelen.

Het zwingelen bleef, zelfs met de mechanische zwingelmolens, nog altijd een zwaar en lastig werk, dat veel energie vereiste vanwege de zwingelaar. Wel had Albert Oreel, de timmerman van de Van Robaey's, op aanwijzing van Maurice Herremans, stofmolens geplaatst in de eerste fabriekloods, waardoor

het stof aanzienlijk verminderde, maar tevens een onplezierige winderigheid meebracht.

Albert Oreel was zelfstandige timmerman te Roesbrugge, in het huis bewoond door de weduwe van Oscar Verslype, „tussen-de-bruggen“, maar regelmatig kreeg hij een opdracht in de fabriek te Killem. In de jaren dertig zou hij zijn zelfstandige bedrijvigheid volledig staken en verhuizen naar Killem, als timmerman-in-dienstverband bij de Van Robaey's.

Een werkdag liep van de ene „zessen“ tot de andere. Men ging met de fiets, van Roesbrugge of Haringe, Beveren of Proven, van kwart na vijf 's morgens Killemwaarts en 's avonds dezelfde weg terug, in de winter met de „carbeurelantaarn“, over de bekende kielwegen van vóór de jongste oorlog. In de zomer over Oost-Cappel en Killem-Linde; in de winter langs Cappel-vijfweg, in een lange sliert achter elkaar aan, met de knapzak op de rug. De meegenomen boterhammen werden uit de vuist verorberd in 't machinekot waar het in de winter lekker warm was, of in 't cylinderkot. Drank vond men eventueel ter plaatse, bier of „pinard“, in een van de plaatselijke herbergen „Au Bon Coin“ en later in „Au tailleur de lin“ naast de nieuwe fabriek. Het gebeurde ook wel meer dat de vlasbewerkers „maandag“ hielden. Ze bleven dan van het werk weg en spoelden het stof door dat zij de vorige dag niet hadden weggekregen. De volgende dagen moesten zij dan de schade inhalen.

Was het hard werk, toch was er wel iets aan te verdienen. Zo vertelde Maurice Herremans, dat in 1926 - het was een goed vlasjaar, waarin hij zelf wat vlas had gekocht om bij de Van Robaey's te verwerken - hij met zijn maat tot meer dan 100 kg vlas verzwingelden per dag, wat betaald werd aan 1,20 fr. per kilogram gezwingeld eindprodukt. Dat was voor ieder van hen een dagloon van 60 fr., daar waar een landarbeider het in die tijd moest stellen met 8 tot 12 fr. per dag. Daar dit loon voor de baas echter te hoog opliep, werd overeengekomen dat er per dag niet meer dan 100 fr. zou uitbetaald worden, dus 50 fr. voor elk. Gemiddeld bleef het dagloon tussen 30 en 35 fr., wat toentertijd met een gunstige wisselkoers voor het Franse geld, wisselkoers die in die jaren tot 120 t.h. opliep, zeker een aantrekkelijk bedrag uitmaakte.

In het begin werd geregeld elke week uitbetaald. Het was Sylvie Decandelaere zelf die daarvoor zorgde. Later voerde men de „quinzaine“ in, en werd het loon in een enveloppe gestopt vóór de uitbetaling, dat was een voorloper van het bekende loonzakje.

Men zwingelde toen reeds met 14 à 16 planken, waarvan de meeste op de verdieping opgesteld stonden. Diegene die beneden stonden, dienden voornamelijk om de „kroten“ of de „stoppe“ te zwingelen (vlasafval/klodden). Daar was Jules Maerten uit Roesbrugge - de cafébaas van „Au Pont de l'Yser“ (naderhand „In de Rohardsbrug“) - de ploegbaas

Georges Remmery aan het werk in de Killemse vlasfabriek.

en het gebeurde vaak dat hij 's morgens om 3 uur reeds aanwezig was.

Aanvankelijk had men slechts één cylinder beneden in de loods, maar er kwam een tweede bij en stilaan kwam er gebrek aan plaatsruimte. De loods werd te klein niet-tegenstaande de aanpassingen en verbouwingen die ze onderging. Het was onvermijdelijk dat naar een serieuze uitbreiding diende gezocht en men begon naar grond uit te zien om er een nieuwe fabriek te bouwen. Het land waar de huidige fabrieksgebouwen staan, werd aangekocht en Camille Van Robaey's trad op als architect en als constructeur. Hij leidde de bouwwerken, terwijl zijn broer Julien op de baan was om de aankopen te doen en Gaston bij de arbeiders bleef.

Het werd een ruim en, voor zijn tijd, modern gebouw waar er meer dan 30 zwingelplanken stonden opgesteld, van stofmolens voorzien. Daar werd in 1928 de eerste turbine geplaatst, hoewel er voorlopig nog gezwingeld werd in de oude fabriek. Met die nieuwe turbine zou de verwerking van het vlas natuurlijk geweldig opgedreven worden.

(vervolgt) J.Gh.H

VOOR HET FEEST VAN SINT MAARTEN :

— Jeugd- en kinderboeken	— Auto's en bouwdozen „MATCHBOX“
— Vulpennen en kogelpennen „PARKER“	— Kwartetspelen
— Gezelschapspelen — Puzzels	— Kleurboeken en kleurdozen

DRUKKERIJ - UITGEVERIJ SCHOONAERT, Bergenstraat 14-16, ROESBRUGGE

STAVELE in de Wereldoorlog 1914-1918 (3)

De verdere optocht van de Uhlanan

De Uhlanan trokken over Westvleteren naar Krombeke waar verscheidene onder hen de genaamde Jules Denys, de paardenhandelaar van Krombeke, kenden.

Ze vervolgden hun weg naar de wijk de Waaienburg, met hun paarden, hun gestolen auto en een mitrailleur.

Ze gingen overnachten op de hofstede van Jules Lebbe, nu Frans Deblock en van Jan Desimpel, nu L. Vandepitte, links van de weg van de Waaienburg naar Roesbrugge.

Daags voordien, zaterdag 12 september om 8 uur 's avonds, waren reeds Uhlanan te Roesbrugge gearriveerd: 19 Duitse "cyclisten".

Onder een straatlantaarn bekeken ze hun landkaart. Aan een paar Roesbruggenaren die zich in de Krombekestraat buiten gewaagd hadden, vroeg een van hen of ze in het dorp Haringe waren.

Ze namen dan de richting Krombeke en reden langs de kalsei tot over de Waaienburg. De felle regen begon hen tegen te steken en ze namen hun intrek op de hofstede van Julien Coene, "Het Mosselhof", waar Dirk Quaegebeur-Monkerhey nu boert.

Ze waren kletsnat geregend. Hier hebben ze zich eerst goed verwarmd, gedroogd, smakelijk gegeten en gedronken en stro binnen gehaald om er in de keuken op te slapen. Om 3 uur 's nachts zijn ze opgestaan en vertrokken. De boer vond 's morgens 2,85 Fr. Belgisch geld die ze ter voldoening van hun kost op de tafel gelegd hadden.

De komst van de Duitsers, op zaterdag en zondag, werd aan de krijgsoverheid te Duinkerke medegedeeld en tijdens de nacht van de zondag op de maandag kwamen een 450-tal Franse militairen flink bewapend en voorzien van twee mitrailleur en naar Roesbrugge. Om 4 uur 's morgens zouden ze de bezette hofsteden omsingelen en bestormen en de Duitsers gevangen nemen. Het viel echter anders uit.

De achttienjarige Cyrille Scherier uit Stavele werkte als stoker bij de dorsmachien. Deze stond nu op de naburige hofstede van Jules Lebbe. Die maandagmorgen was Scherier vroeg uit de veren en kwam met zijn fiets aangereden om het vuur aan de stoomketel aan te steken.

De Duitsers riepen hem halt toe en omdat de stoker geen gevolg gaf aan hun bevel schoten de Duitsers hem neer.

Nu dachten de Fransen dat ze ontdekt waren en dat de vijand ten aanval overging en zij begonnen ook te schieten. Het werd een veldslag in regel. Het vuurgevecht duurde van 4.30 uur tot 7 uur.

Op de Stavelse dorpsplaats hoorden de

mensen gans de tijd de aanhoudende geweerschoten en te Roesbrugge vlogen de kogels door de daken van de huizen. Arthur Porreye werd op de brug in zijn been getroffen en de brouwer Cyriel Feys hoorde een kogel rakelings langs zijn hoofd voorbij suizen.

De Duitsers trokken achteruit en reden langs Haringe naar Watou en verderop Frankrijk in. Men vond het lijk van Scherier, door drie kogels doorboord en de schedel ingeslagen. Op het veld vond men één gesneuveld Uhlaan en op de hofstede een gedood paard. De Fransen hadden drie doden en twee gewetsten.

* * *

Verder oorlogsgebeurtenissen te Stavele in het jaar 1914.

In het begin van de maand oktober 1914, dus een veertiental dagen vóór de slag aan de IJzer begon, arriveerde te Stavele een compagnie Belgische karabiniers. Ze waren voorzien van twee mitrailleur. Hun opdracht was de Stavelse brug bewaken.

Eén mitrailleur werd geplaatst bij het huisje bewoond door Jules Huyghe en stond gericht op de steenweg van Beveren naar Stavele en op de brug. De ander stond in de wei van Thomas Butaye-Decroos en gericht op de brug en tevens op de Vaartstraat te Stavele. Beide stonden op het grondgebied van de gemeente Beveren.

Er werden tevens loopgrachten gegraven te Beveren, langsheen de IJzer. 's Avonds werden in de Krombekestraat aan het kapelletje (plitsing Westsluisstraat - Krombekestraat) en in de Zwanestraat bij het huis van de burgemeester, waar René Butaye-Jamar nu woont, barrikaden opgeworpen en de straten versperd met wagens, karren, eggen, stukken hout en alle mogelijke hindernissen.

Gedurende de dag stond een schildwacht in een uitkijkpost op de kerktoeren. De eerste dagen waren de Stavelnaren bang en gefrustreerd door al die militaire maatregelen, maar weldra was iedereen eraan gewend. De compagnie karabiniers verbleef slechts acht dagen te Stavele nl. tot na de aftocht van het Belgisch leger uit Antwerpen. De soldaten werden door de inwoners echt vertroeteld en kregen werkelijk alles waar ze goesting naar hadden.

Intussen kwamen tientallen, zelfs honderden vluchtelingen te Stavele toegestroomd. Tegen eind oktober waren er meer dan 700 vluchtelingen aangekomen. Ze kwamen praktisch allemaal uit West-Vlaanderen, op enkele uitzonderingen na.

Uit zuid-oostelijke richting: Waasten, Wijtschate, Hollebeke, Wervik, Beselare en Ieper.

Uit oostelijke richting: van Roeselare, Oostnieuwkerke, Hooglede, Staden, Westrozebeke, Passendale en Langemark.

Uit noord-oostelijke richting: van Klerken, Woumen en Zarren.

Ook van veel dichterbij: van Zuidschote, Bikschoote, Noordschote en zelfs van Reninge.

Verreweg het grootste aantal kwam uit Woumen, Klerken en Merkem. Uit Woumen verbleven hier de volgende kloosterzusters: zuster Elisa, zuster Apolonia, zuster Michelle en zuster Godelieve. Uit Hollebeke waren ook vijf religieusen te Stavele aangeland. Ze hadden hun intrek genomen bij Henri Coulier, het waren: de zusters Angelina, Humbeline, Martina, Nathalie en Anselme. De onderpastoor van Langemark E.H. Tanghe was gevlucht bij Philomene Butaye, in de Vaartstraat.

Al deze vluchtelingen gingen bij de mensen van Stavele inwonen. Veel op de dorpsplaats maar ook bij de landbouwers. Ganse gezinnen, soms van 10 tot 12 personen, namen hun intrek bij een Stavels gezin.

Enkele konden een huis huren, zoals de familie Jules Prinzie-Tant (10 personen) uit Houthulst. De familie Vuylsteker (15 personen) uit Langemark had het huis gehuurd van Raphaël Coene. Henri Vermeersch-Poissonnier uit Noordschote met dochter Helena en zonen Emile en Alfons konden een huis huren van René Recour. Ze zijn te Stavele gebleven. Alfons is onlangs overleden. Helena was te Stavele gehuwd met Camille Delattre en is te Stavele overleden en begraven. Uit Klerken alleen verbleven hier meer dan 120 vluchtelingen.

De gemeentesekretaris Devriendt van Merkem had te Stavele een onderkomen gevonden en er het gemeentelijk sekretariaat ingericht. Hij werd de persoon naar wie allen schreven. Hij verzamelde alle adressen en gaf ze door aan wie hem schreef of om inlichtingen vroeg.

Later, in de maand mei 1915, moesten al de vluchtelingen zich gaan aanmelden bij de militaire provoost van het Belgisch leger. Deze verbleef te Roesbrugge maar kwam zitting houden te Stavele in de herberg "De vette os" bij Justin Caenen in de Zwanestraat.

Al de vluchtelingen die niet bij familie inwoonden of die niet konden bewijzen dat ze als werkmans of werkvrouw, knecht of meid ergens in dienst waren kregen geen toelating nog langer te Stavele of een andere gemeente in België te blijven wonen en moesten naar Frankrijk vertrekken. Tengevolge van deze maatregel zijn veel vluchtelingen uit Stavele vertrokken.

R. Lanszweert.

OPENING NIEUWE TOONZAAL

Tot 31 jan. '79 : gekleurde promotie badkamer érica voor de prijs van wit

Open deurdagen van 28 okt. tot en met 1 nov. toegang vrij van 9 tot 12 u. en van 14 tot 20 u.

BRUNEEL - BAELE pvba
Bankelindeweg 11
8994 Krombeke (Poperinge)
Tel. 057/40 07 81

BADKAMERS - KEUKENS
CENTRALE VERWARMING
ROOFING- en ZINKPRODUKTEN

Steeds de elegantste modellen
in de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK
Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

KLEINE FISCALE KRONIEK

Boekhouder en Fiskaliteit

Iemand komt mij raadplegen, met een aanslagbiljet betreffende het aanslagjaar 1977, inkomsten 1976. Men kreeg dat aanslagbiljet besteld op 27 oktober 1977.

Op 4 september 1978, dus ongeveer een jaar later, na een bespreking met een nieuwe boekhouder-zaakwaarnemer komt men tot de konklusie dat de aangifte over het aanslagjaar 1977 steunde op een verkeerde winstafrekening. Men heeft ongeveer 100.000 fr. te veel aangegeven.

De normale termijn om bezwaar in te dienen is verstreken op 2 mei 1978, dat beweert de nieuwe boekhouder en voor alle zekerheid wordt er nog eens navraag gedaan bij de controle van de belastingen, waar dit wordt bevestigd: „Het gaat niet om een materiële misslag of dubbel gevestigde belastingen, dus ...” zo beweert men, „valt er niets meer te veranderen, al is er 44.610 fr. te veel betaald, maar de zaak is verjaard!”

En toch... de boekhouder was verkeerd en op de controle van de belastingen waren ze ook verkeerd! Met voldoende fiscaal inzicht was de kwestie om te buigen. Er bestaat in bepaalde gevallen, ook buiten materiële misslag een verlengde bezwaartermijn en we krijgen zeker, weliswaar niet 44.610 fr., maar wel 42.085 fr. (verlies van 6 t.h. gemeentebelasting) terug.

Die „ombuiging” waarvan hierboven sprake is nu wel niet bij alle gevallen van toepassing, maar toch, men geeft zich vaak te vroeg ver-

loren.

Het verschil tussen een boekhouder en een fiscaal adviseur zit in het feit dat de eerste de rekening maakt voor de fiskus en de tweede daarbij nog de fiscale implicaties kan ontwarren.

Weet U waarom er nog geen vestigingwet bestaat voor belastingkonsulenten en wel voor rijwielmakers? Omdat de Staat te veel profijt haalt uit de fiscale flaters van onbevoegden.

S.B.
Fisicaal Adviseur en Bedrijfskonsulent UFSAL
Tel. 057/30 01 44

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 20 oktober 1978 is in de St.-Augustinuskerk te Veurne, Rachelle Wullus (bijgenaamd Rachelle Breeckelinck) overleden. Geboren op 29 juli 1887 had zij dus de leeftijd van 91 jaar bereikt. Zij was ongehuwd gebleven en hoewel zij een zeer teruggetrokken leven leidde had zij gedurende vele jaren op de Beverenkalsijde (Roesbrugge-dorp) een goed bekend winkeltje van tabakswaaren, kleine mercerierien fantasieartikelen. Enkele jaren terug had zij haar winkeltje uitverkocht en gesloten en op 8 februari 1976 had zij haar intrek genomen in het rusthuis „Clep” te Hoogstade.

Eveneens op 20 oktober 1978 is Marcel Wullus te Rekkem schielijk overleden. Hij was geboren te Roesbrugge op 21 september 1905 als de zoon van Arthur Wullus, wagenmaker in de Krombekestraat. Tot op pensioengerech-

tigde leeftijd was Marcel Wullus douanebeambte en in die hoedanigheid verbleef hij vele jaren te Rekkem, waar hij zich definitief had gevestigd.

Speelgoed

Speelgoed

Speelgoed

Sint-Maartensfeest

allerhande speelgoed
en nieuwigheden

Huis WULLUS

Prof. O. Rubbrechtstraat 65
ROESBRUGGE

Steeds voordelige prijzen

Kom zien — Vrije ingang

TE KOOP

AUTO „Daf” bouwjaar 1970, wegens dubbel gebruik. Zich wenden: Krekelstraat 2, Roesbrugge.

Meer dan 2000 artikelen

KEUZE EN KWALITEIT

aan de laagst mogelijke prijzen

in

DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE

LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: Raoul BOSSAERT - ROSSEEL

op de grote baan Veurne-leper

bij WOESTEN

Tel. 057/40.04.42 - 057/30.03.96

ZINKWERK — ASFALT

SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler: Gasvuren en kachels „Nestor Martin”

„Somy”

Fietsen „Thoria” - „Ventura”

„Manchester” - „Venus”

➔ Alle herstellingen.

overgordijnen
de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —
— In alle prijzen —

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1 8994 PROVEN

Telefoon : 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

**Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.
Onder Staatswaarborg.**

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Tom Debaenst, z. v. Paul en Brigitte Dezeure (Stavele).

Overlijdens

- Germain Vermeersch, 85 j., weduwnaar van Suzanne Roetyneck (Beveren).
- Marguerite Quagebeur, 78 j., weduwe van Sylvain Gantois (Beveren).
- Julia Defever, 83 j., weduwe van Karel Debyser (Stavele).
- Rachelle Wullus, 91 j., ongehuwd (Beveren).
- André Bonnez, 72 j., echtgenoot van Maria Bournallie (Stavele).

Laatste berichten

Bij het ter perse gaan vernemen wij het schielijk overlijden, op 26 oktober, van de bekende heem- en volkskundige André Bonnez uit Stavele. In het volgende nummer van „De IJzerbode” verschijnt een uitgebreide levensschets.

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP”

- IEPEP
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

**GALERY VERMET-LOUWYE
Bergenstraat
STAVELE - BEVEREN**

Dank U !

K.V.L.V. - Roesbrugge-Haringe

Op zondag 12 november worden alle leden van K.V.L.V. uitgenodigd tot de algemene vergadering om 14 uur in de meisjesschool te Roesbrugge. Mej. Brigitte Druwé komt spreken over het onderwerp : „Als ik ooit eens 5 minuten tijd heb”. Hartelijk welkom. Haringe, dinsdag 21 november te 13.15 uur

bij Martha Ryon : kookles „Zet eens vis op het menu”.

ROEVO-KALENDER

Zaterdag 4 november

18 u. : Diksmuide - Roevo II
19.30 u. : Zedelgem - Roevo I

Zondag 5 november

10.30 u. : Kortemark - Roevo Dames

Zaterdag 11 november

14.30 u. : Vuurtoren Oostende - Roevo I
Beker van West-Vlaanderen.

Zondag 12 november - Sporthal Poperinge

16 u. : Roevo I - VC Kuurne
Beker van België. Inkom 30 fr.

Zaterdag 18 november

16 u. : Watou - Roevo Dames
17.30 u. : Oostende - Roevo I

Zondag 19 november

10.30 u. : Watou - Roevo II

Zaterdag 25 november - Sporthal Poperinge

17 u. : Roevo Dames - Langemark II
20 u. : Roevo I - VBC Marke

Sint-Maartenviering

Op vrijdag 10 november aanstaande, Sint-Maartensviering met optocht en voor de jeugd met uitdeling van snoep aan de kinderen van 1 tot 12 jaar.

- Haringe : vertrek om 18 uur aan het begin van de Haringeplaats. Uitdeling van snoep in Café „St-Jozef” bij Martha Ryon.

- Roesbrugge : vertrek om 19 uur aan de Molenwal. Uitdeling van snoep in de zaal van het „Kristen Volkshuis” bij J. Gunst.

Er is opnieuw een mooie prijskamp voorzien met talrijke prijzen voor de mooiste versierde biet. Alle ouders en kinderen worden er verwacht.

Kunsttentoonstelling

Na de vele activiteiten die er in dit „Jaar van het Dorp” hebben plaatsgevonden, wil de Kultuurgemeenschap Haringe dit jaar besluiten met een groots initiatief, nl. alle kunstenaars van Groot Poperinge samenbrengen in een kunsttentoonstelling.

Het lag in onze bedoeling ook de niet-be-

kende of minder-bekende kunstenaars eens een kans te geven hun creatief werk aan de bevolking voor te stellen. Maar natuurlijk zijn er ook de bekende namen terug te vinden. We stellen ze aan U voor : Haringe is vertegenwoordigd door Pater Joris Declercq en Jozef Maes; voor Poperinge vinden we er Luc Ameel, Paul Boudry, Marleen Boutez, Antoon Coutenye, Noël Dezitter, Luc Maes, Geert Mortier, André Papegaai, Martin Platteau, Rogik Simeon en André Vandevoorde; voor Proven komt Rik Ryon; Roesbrugge komt aan zijn trekken met Romain Depuydt en Jacques Riéra; Reningelst zendt Georges Barbry en Nadine Devloo en tenslotte Watou met Pol Bonduelle en Joël Vandemaele.

Deze tentoonstelling van olieverfschilderijen, akwarellen, botseerwerk, houtsneden en ijzersmeedwerk kunt U bezoeken in de schoollokalen te Haringe op 28 en 29 oktober en op 1 en 2 november, telkens van 9 tot 12 u. en van 14 tot 19 u.

Deze unieke tentoonstelling van Groot-Poperingse Kunst is beslist een bezoek overwaard.

THERMOFINA

Alle FINAPRODUKTEN

- diesel
- gasoil } verwarming
- fueloil }
- oliën en vetten

aan huis besteld !

JAN VANDENBROUCKE

Duinkerkestraat 2

PROVEN - Poperinge

Tel. 057/30.03.30

TE KOOP

JACHTSTOOF „Feu-continu” - in zeer goede staat. Zich wenden : Kerkplein 5, Haringe.

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND NOVEMBER

Kaartingen

Roesbrugge, maandag 6 november
bij O. Denys, 2de maandelijks kaarting.

Roesbrugge, „De Gouden Arend”
maandag 6 november
2de maandelijks kaarting.

Haringe-Café „Sint Jozef”

bij Martha RYON

zondag 12 november : HERBERGKERMIS
met Grote Prijskaarting (Manillen)

2 x aanblijven : Winnaars 120 fr.
Verliezers 80 fr.

Inleg 20 fr. Maandagavond kandeel.

Beveren, „t Boerenhof” bij U. Bartholomeus
donderdag 16 nov. te 14 u. : gezellig onder-
onsje en kamploenkaarting voor de leden
van de Derde Leeftijd.

Beveren-IJzer, maandag 20 november
bij M. Ryon, 2de maandelijks kaarting.

Haringe, in „Sint-Jozef” bij Martha Ryon
zaterdag 25 en zondag 26 nov. : 2de maan-
delijks kaarting met saucussen voor de leden

Roesbrugge, dinsdag 28 november
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd”

Dansavond

Roesbrugge, zaal „t Kristen Volkshuis”
zaterdag 4 november : Groot Bal
ingericht door Brandweer Roesbrugge-Haringe

Vogelpik

Roesbrugge, „De Gouden Arend”
zaterdag 18 november : smijting op de vogel-
pik voor de leden.

Roesbrugge, bij J. Gunst
zaterdag 11 november : smijting op de vogel-
pik voor de leden.

Filmforum

Proven, „Sint-Elooi”, vrijdag 3 nov. te 20 uur
Filmforum : „Dodes” Ka-den”.

Met ons kunt U praten
over

SPAREN en LENEN

Eerstige voorwaarden
Vlugge bediening

GRONDKREDIET VAN BELGIE

Mevr. Deroo-Cappoen Maria

Poperingestraat 25

KROMBEKE

Tel. 057/40.01.38

BERTENNEST

Weekeinde 4 - 5 november : Jaarlijkse Nieuwe-
Gudrun-mars der Vlaamse Meisjes, na meisjes-
weekeinde vanuit Bertennest Roesbrugge, te
voet langs IJzer en Lovaart naar Alveringem.
Trefpunt vanat zaterdagmiddag.

Zaterdag 11 en zondag 12 november : Vredes-
mars der Vlaamse Studenten, naar de Elf-No-
vember-herdenking aan het IJzerkruis te Diks-
muide, gevolgd door studentendag.
Voor overnachting en inschrijving : zich voor-
af aanmelden langs tel. 057/30 02 08 ofwel
056/21 69 07

TE KOOP

WOLLEN MATRAS - TV-KASTJE met 2 deuren
op wieltjes - EIKKLEURIGE TAFEL in „Formi-
ca” op chromé poten, zo goed als nieuw.
Alles samen : 3.000 fr. Adres ter drukkerij.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Tindemans is over Egmont gevallen en het
is maar goed ook. De overhaaste uitvoering
van een gebrekkelig pakt, onder de druk van
verhitte partijvoorzitters, beloofde weinig
goeds voor de Vlamingen. Toen sommige
Vlaamse voormannen destijds, onder de druk
van de vernederingen die ons volk werden aan-
gedaan, om federalisme vroegen, hielden men
dat het verraders waren; maar van het ogen-
blik af dat de Franstaligen, zij het nog maar
in de numerieke minderheid staan, dan willen
ze het federalisme forceren, tegen sterren en
wind, zelfs als België eraan kapot moet. 't Is
niet te geloven.

Het enige positieve resultaat van de Eg-
mont-operatie is dat de laatste unitaire partij,
de socialisten, die naar het woord van Kop
van Eynde „noch Vlaamse leeuw, noch Waal-
se haan kenden, alleen maar de rode vlag”,
nu ook zijn gefederaliseerd.

VdB kreeg de opdracht het spel nog enkele
weken overeind te houden om de grond-
wetsherziening voor te bereiden, die dan na
nieuwe verkiezingen moet doorgevoerd wor-
den. Die verkiezingen zullen echter niet veel
verandering brengen, want het zijn dezelfde
partijen en dezelfde mensen die aan bod zul-
len komen en er zit een dikke kans in dat
weer dezelfde partijen de nieuwe regering zul-
len vormen. We kunnen dus alleen maar ho-
pen dat de nevels uit de vermoeide geesten
zullen weggetrokken zijn; dat men de zaken
anders zal aanpakken en dat het werkelijk
„zal gedaan zijn met geven en toegeven”. Ik
heb er mij altijd over verwonderd dat Schiltz
de val niet zag die men voor hem aan het
opzetten was, maar ja, de jongen is nog niet
lang getrouwd en de liefde maakt blind.

We vragen voor de toekomst alleen dit :
dat de Vlaamse gekozenen eens eraan zouden
denken dat ze Vlamingen zijn, om des te be-
ter weerstand te bieden aan mevrouw Spaak,
de listige voorzitter van de F(anatieke)-
D(rukdoende)-F(rancofonen) en de Waalse
kukeleku Cools. De Brusselse hautaine bour-
geoisie staat tegenwoordig broederlijk onder
dezelfde paraplu met de geminachte Waalse
proletariërs, want ze willen zich niet door de
Vlamingen laten koloniseren. Ze doen dat lie-
ver zelf, ze zijn het zo gewend.

Ik doe niet aan partijpolitiek, maar elke
Vlaming moet straks voor een Vlaamsbewus-
te kandidaat stemmen, die keihard voor onze
belangen opkomt. Als Egmont ons geen recht
laat wedervaren, dan maar Wegmont !

„Ja”, zucht Gusta

Wees Vlaming die God Vlaming schiep.

Wat jammer dat je zo dikwijls sliep !

Pol

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B-8970 Poperinge
057/33 33 18

- Alle elektrische installaties
nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling
van huishoudapparaten
- Keuken-installaties

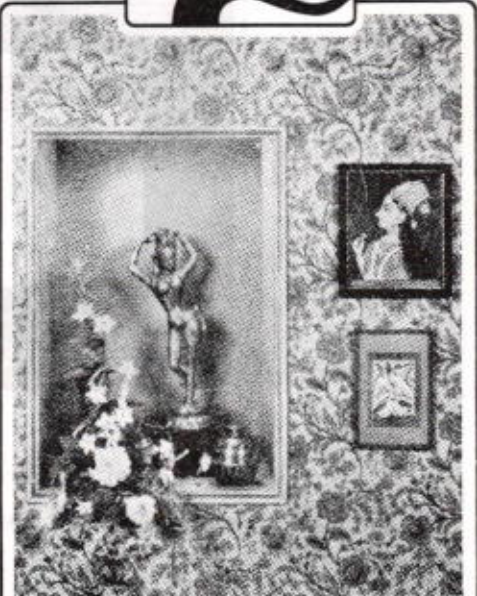
BAU Eddy

Heybrugstraat 21

ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus BEHANGPAPIER
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN

Tel. 057/30 06 54

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en
Sanitaire installaties**
Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon
Krombekestraat 38 b
STAVELE
Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Meneere paster van Bulskamp was op huus-bezoek bij Gusten Goeman. Gusten weunde nu op de plaatse in è schoon burgershuus niet verre van de kerke. Voordien had 'n ie en zijn broere Alidoor geheel hulder leven tegaare geboerd op è groote hofstee entwaar in de Moeren. Maar nu was zijn broere getrouwd gerocht en Gusten was gaan rentieren.

„Wel, wel, je weunt gij hier olgelijk schoone wei” bofte de paster... „maar is dat niet è beetje eentoonig olzoo hier olleene?”

„Bah, 'k zijn ik toch niet veele thuus wei, meneere paster” zei Gusten. „'k gaan ik geern è keer bij de menschen”.

„D'r is hier è vrouwmensch te kort ennée” vervolgde de paster... „je zoudt gij moeten trouwen, bekijkt è keer joen broere, hoe gelukkig dat dien mensch nu is”.

„'t Is meugelijk” knikte Gusten... „je zegt het gij olleszins, maar 'k gaan ik joen è keer è ander voorbeeld geeven... je weet wel Fieltje Gareel, die onlangs getrouwd is... 'k dronk ik vroeger oltemets è pinte met Fieltje. Nu, over eenigte dagen zag ik Fieltje in „De temme Kraai” en è deed daar olzoo zijn beklag dat 'n ie nu stoeg met zoo'n gendarme van è wuuf... de bazinne zei nog olzoo ol lachen: Maar je meugt joen niet laten doen ennée Fieltje... je moet è keer toogen dat je haar op joen tanden hebt... Hèwè, meneere paster ik heb Fieltje eergisteren weergezien bij den coiffeur, maar je meugt me geloooven, è moet nu niet veele meer toogen wei... zijn vier voorenste tanden zijn uut en zijn haar is oek verre gaan schuufelen”.

„Ja, dat zijn uitzonderlijke gevallen” vergoelijkte de paster.

Meneere paster zweeg daarover, maar in 't buutengaan zei 'n toch: „Ols je oltemets van gedacht zoudt veranderen... je meugt ol-tijd op mien rekenen om hier of daar è woord-je ten beste te doen”.

„'k Gaan dat onthouden” zei Gusten.

Twee maanden later belde Gusten aan de pastorie en 't was djuuste meneere paster die opendeed.

„Meneere paster” zei Gusten. „'t is om te zeggen da'k goest heb van te trouwen”.

„Is 't waar” riep de paster... „komt zeere binnen”.

„Ja 't is waar” zei Gusten „maar 'k zijn eerst è keer komen horkten... je weet, dat is 'n artikel waarvan da'k niet veele è kennen... maar, voor è keer da'k trouwen, 'k zou willen dat 't enwot is die wel is”.

Meneere paster, die veel te kontent was viel Gusten in de rede... „Je moet gij achter nieten kijken Gusten, 'k gaan ik voor olles zorgen”.

„Dat is toen goed” zei Gusten.

Meneere paster haalde è goe flessche wijn boven en presenteerde een van zijn beste sigaars en Gusten klapte, dronk en smoorde dat 't schouwe gaf. Ols de flessche uut was stoeg 'n op om voort te gaan.

„Maar kijk ja” zei de paster „met te klappen van andere dingen, 'k vergeten 't nog te vragen... wien is joen vrouwe teweege?”

„Jamaar, 'k weeten ik dat niet wei, meneere paster” zei Gusten... „'k kwam ik om te zeggen dat 'k goeste heb van te trouwen... en je zei toch da 'k achter nieten moeste kijken, dat je gij voor olles ging zorgen!”

KWAAK

Nieuw!

en... om een strijkdroge was,

geen probleem met een droogkast **SIERRA - PRIMUS**

te verkrijgen bij

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 Prk. 000-0904677-55

DE IJZEBODE

Informatieblad

voor de dorpen:

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

Verschijnt maandelijks: behalve in augustus

Hier groeit geen boom, hier ligt geen steen, die ik niet ken (André Demedts)

In MEMORIAM André BONNEZ van Stavele (1906-1978)

... die boer uit Stavele, die een heem- en volkskundige van formaat is en André Bonnez heet... (Dr. Jozef Weyns)

Al ben ik bij André Bonnez wel een paar keer aan huis geweest en al kwam hij af en toe wel eens bij mij, toch heb ik hem het meest ontmoet op voordrachten of tentoonstellingen, want als er in de Westhoek aan deze of gene zijde van de grens ergens een kulturele manifestatie plaats vond, dan kon je er telkens André Bonnez aantreffen. Hij viel niet op door grote manieren of luidruchtigheid, maar stond meestal bescheiden op de achtergrond, met de „velospellen” in de broekspijpen. Hij was en bleef de bonkige, verweerde, polderse boer, die rustig en gemeten op je toestapte met dezelfde tred waarmee hij eindeloze uren, in gedachten verzonken, achter paard en ploeg was opgestapt. Met zijn guitige ogen keek hij bedeesd om zich heen en glimlachte, bijna onmerkbaar, om te veel misbaar en te weinig inzicht. André Bonnez was veel te bescheiden - maar dat is nu eenmaal het kenmerk van wijze mensen - want hij wist veel van wat niemand meer weet! Als weinig anderen was hij vertrouwd met het materiële en immateriële heemkundige patrimonium van onze streek en deze landelijke autodidakt is voor vele licentiaatstudies een „bron” geweest!

André Bonnez werd te Stavele geboren op 23 december 1906 in een landbouwersgezin. Hij volgde de lagere school op zijn geboortedorp en ging daarna nog een paar jaar naar het kollege te Oostende. Dat leek meer dan voldoende, want André was toch bestemd om de vaderlijke stiel voort te zetten en een boer moest kunnen werken met de handen, meer dan met zijn kop.

En toch was André reeds in zijn kinderjaren een verwoede lezer, die door alles wat gedrukt was, werd geobsedeerd: hij las wat maar onder zijn handen kwam, rijp en groen. Zelfs boeken in de Franse taal, die de soldaten onder de Eerste Wereldoorlog lieten rondslingeren bekeek hij bladzijde na bladzijde en ontcijferde er geduldig de woordjes die hij op school had geleerd. Met de wilskracht en volharding die hem zijn leven lang zouden kenmerken leerde hij die taal, tot hij ze volledig onder de knie had; toen was hij jarenlang op Franstalige bladen en tijdschriften geabonneerd. Hij kocht en las de boeken van onze beste letterkundigen en was vooral een levendige bewonderaar van Streuvels, met wie hij de onverbreekbaarheid van mens en natuur aanvoelde; maar hij dweepte ook met Van de Woestijne, Gezelle en naderhand met het werk van André Demedts met wiens levensfilosofie hij zich verwant wist.

In de loop van de jaren bouwde hij zich een benijdenswaardige bibliotheek op, waarin naast letterkunde en taalkunde ook geschiedenis, heemkunde en folklore een voorname plaats innamen.

De heemkundige

In het werk van elke dag, op de hoeve en op het land, ging hij door zijn autodidaktische vorming de dingen anders bekijken. Hij dacht

na over de zin en de oorsprong van vele gebruiken en gebruiksvoorwerpen. Hij verzamelde hierover dokumentatie, noteerde bevindingen en raadpleegde kenners. In zijn vrije tijd zat hij veel over boeken en tijdschriften gebogen, voornamelijk tijdens de lange winteravonden. Dat ging zo door, jaren lang, tot hij een heemkundige was die kon meepraten. Wat weer eens bewijst dat een volhardend karakter van meer belang is dan de schoolse vorming die men heeft gekregen.

André Bonnez werd lid van heemkundige verenigingen en bezocht de door hen belegde vergaderingen en congressen, meestal met de fiets - met de wagen heeft hij nooit gereden - en als het te ver was met de trein. Hij vertrok toen uit Poperinge of Veurne, met enkele boterhammen en een paar gekookte eieren, in bruin papier verpakt, onder de arm. Net een landsman die op beeweg ging om de ziekte uit de stal of de stuipen uit de wieg te houden. Hij was een non-conformist en aan bourgeoisie-maniërlisme had hij lak.

Vele jaren geleden ging André Bonnez bij de fotograaf Ernest Leeuwewerck, in de Gasthuisstraat te Poperinge, een „portrettemachientje” (zoals hij dat noemde) kopen. Nesten vroeg zich af wat die boer, met vingers lijk worsten, daarmee zou aanvangen, maar toen hij zijn eerste film ontwikkelde verschoot hij: de gebouwen, details en fragmenten die Bonnez gekiekt had lieten ervan blijken wie hij voorhanden had. Met dat „portrettemachientje” heeft André veel merkwaardige dingen vastgelegd, die intussen voor altijd verdwenen zijn.

Na de jongste wereldoorlog begon André Bonnez te publiceren. Hij werd een actief medewerker aan *Biekorf*, waarin tot op de dag dat hij stierf niet minder dan 170 inzendingen van zijn hand verschenen. In de jongste

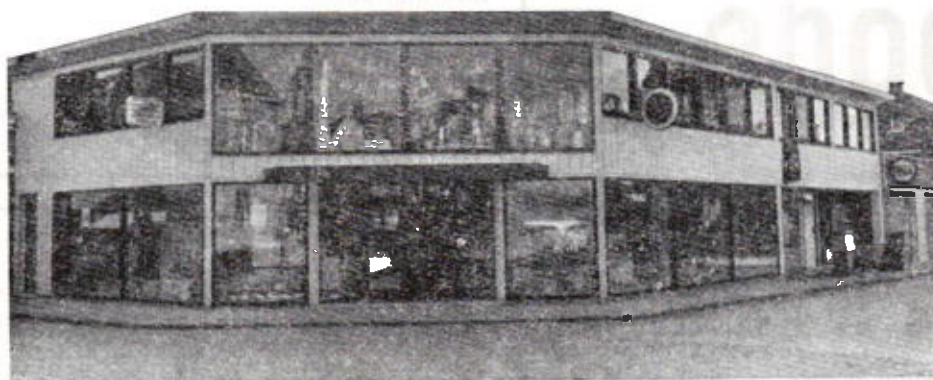
dertig jaar zijn vele bijdragen en wetenswaardigheden van hem gepubliceerd in *Ons Heem*, *Bachten de Kupe* en nog andere uitgaven. We hebben zelfs een artikel van hem teruggevonden in de *Gazette van Detroit*. Hij die in de loop van zijn bestaan een grote evolutie in het landbouwleven heeft meegemaakt, stelde op schrift wat dreigde verloren te gaan, ging de mensen opzoeken die nog iets van een verdwenen gebruik of ambacht afwisten en schreef er goed gedocumenteerde artikels over. Zijn bijdragen over hoepelsnijden, molenaarscijfers, boerenwagens en -karren en ander landbouwalaam, zijn gedegen historische en technische studies die wetenschappelijk verantwoord zijn. Bij zijn overlijden lag er op zijn schrijftafel nog een zo goed als voltooid verhandeling over „ploeg en ploegen”, die de heemkring „Bachten de Kupe” postuum zal uitgeven.

In een tijd waarin men zoveel spreekt van industriële archeologie, heeft Bonnez een grote inbreng gedaan voor de agrarische archeologie. Zo heeft hij ook tal van stukken ter beschikking gesteld van het heemmuseum „Bachten de Kupe” te Izenberge, waar pastoor L. Vanheule een machtige verzameling heeft samengebracht en op het stuk van de

MET DE UITBREIDING VAN ONZE ZAAK . . .

de grootste en goedkoopste winkelluitbating van de streek

- Glas en Gleis
- Fantasieartikelen
- Schoenen - enz.
- Fietsen vanaf 3.990 fr.

COIFFURE CHRISTINE

Alexis Decarneplein 2

STAVELE

Tel. 057/30.05.70

- Moderne snit
- Permanenten
- Brushing

Moderne toestellen

agrarische archeologie pionierswerk verricht.

Ook de taal, zoals die leefde bij het volk en de folklore behoorden tot het interessegebied van André Bonnez. Ontelbare gezegden, spreken en volksgebruiken uit onze streek en uit Frans-Vlaanderen, heeft hij opgetekend en gepubliceerd. Hij schreef over volksremedies, volksgeloof, aflezingen en bijgelovige praktijken, die nu grotendeels verloren zijn gegaan, maar typerend waren voor de mentaliteit en de leefgewoonten van de vorige generaties. Vele oude volksvertellingen, uit de tijd van het voorvaderlijke haardvuur, toen de mens geobsedeerd was door spoken en kweldivels, heeft hij opgetekend en in *Biekorf* laten verschijnen. Al de schone vertelsels van zijn vriend Remi Sohier, heeft hij op die manier voor het nageslacht bewaard.

In 1958 werd André Bonnez stichtend lid van de *Heemkring Bachten de Kupe* en zijn leven lang bleef hij er in de raad van beheer. Hij was nog lid van het *Verbond voor Heemkunde*, van de *Vereniging voor Familiekunde*, van de *Société d'Emulation* en korresponderend lid van de *Koninklijke Belgische Commissie voor Volkskunde*.

André Bonnez en Bokrijk

Aanvankelijk was André Bonnez op alle bijeenkomsten van heemkundigen, waar mannen zaten met grote namen, de stille aandachtige toehoorder, maar na enige tijd was hij een aktieve, gezagsvolle medewerker en tenslotte, wanneer in de jongste jaren het niemand meer wist, dan hoorde men nogal vaak: „We zullen het eens aan Bonnez vragen“.

Toen gouverneur Roppe van Limburg, in 1953, het plan opvatte te Bokrijk een openluchtmuseum op te richten, deed hij een beroep op een ter zake zeer beslagen man: Jozef Weyns (1913-1974), doctor in de kunstgeschiedenis en de oudheidkunde en tevens voorzitter van het *Verbond voor Heemkunde*, die op zijn beurt overal zocht naar bekwame helpers. Eén van die helpers was André Bonnez, op wiens aanwijzing in 1957, een boerenhuisje van Oostvleteren, dat dateert van 1507 (men gewaagde van het oudste huisje van de Nederlanden), naar Bokrijk werd overgebracht. Weyns heeft die pionierstijd zelf beschreven in zijn boek, *Bokrijk, Tuin van de Vlaamse Volkskultuur* (1961) en daarin heeft hij André Bonnez in één volzin van amateur tot erkende autoriteit gepromoveerd, daar waar hij schrijft: „We kregen toegewijde helpers op vele plaatsen. Zo, die schrandere jager en rentenier uit Kalmthout-Achterbroek, die mij overal in de streek rondlooste; en die joviale rentenierende boer uit Oud-Turnhout; en die dame uit Lier die een dozijn bedden in Bokrijk van het nodige beddegerief hielp voorzien; en die andere boer uit Stavele, die een heem- en volkskundige van formaat is en André Bonnez heet; en...“ (blz. 166).

Het boerenhuisje van Oostvleteren is niet het enige stuk uit onze streek dat door de goede zorgen van Bonnez in Bokrijk terecht kwam, waar het zal blijven getuigen hoe het eens bij ons is geweest. Konservator Weyns en zijn opvolger de h. Laenen hadden een bevoegde raadgever aan André Bonnez en telkens ze hem kwamen vinden, stonden zij er

over verbaasd wat zij van een eenvoudige boer uit de Westhoek konden leren.

Weinigen in Stavele wisten wie er in hun midden woonde. Ze hadden wel gehoord dat André Bonnez liefhebber was van „oude bucht“, maar dat hij een erkende en geraadpleegde bevoegdheid was, dat hij merkwaardige taalkundige, heemkundige en folkloristische publikaties op zijn aktief had, dat wisten er maar weinig!

* * *

Op 26 oktober 1978 in de vroege morgen, is André Bonnez schielijk overleden. Reeds een paar jaar wist hij dat zijn hart was gehypotekeerd en het eerste infarct is hem fataal geweest. Nog enkele maanden en hij zou zijn gouden bruiloft hebben gevierd. Het heeft niet mogen zijn.

Dezelfde dag dat hij stierf zou konservator Laenen van Bokrijk naar het verre Stavele gekomen zijn om weer eens André Bonnez te raadplegen; enkele dagen later was hij op de begrafenis van zijn vriend, die met de witte wagen, getrokken door een baai en een blesse - net zoals Guido Gezelle het in zijn *Kerkhofblommen* heeft gedicht - naar zijn laatste rustplaats werd gevoerd... de enige passende wijze voor hem die zo intens verbonden was met de voorvaderlijke gebruiken van eigen aard.

De Westhoek heeft één van zijn schoonste mensen verloren!

Ze vallen weer de blaren...

Roger-A. BLONDEAU

Coiffure Mark

BEVEREN - IJZER

Dames & Heren

Tel. 057/30.02.79

De winterlijn : — BRUSHING (lang - kort - dégradée)
— LICHTE PERMANENTSTEUN
— ACAJOU kleuren en verleidelijk BLOND
— FEESTCHIGNON

Voor de jonge heer :
— Speciale snit met scheermes en BRUSHING

Parfumerie : — Grote keus parfums (Lubin - Lesourd)
— Make-up en alle verzorgingsprodukten van MARGARETH ASTOR
— Geschenkartikelen voor de feestdagen

Klantenkaart — Open ook op zondagvoormiddag

GROTE SPAARAKTIE

van 20 oktober 1978 tot 31 januari 1979

Er zijn 100 prijzen te winnen,

met als hoofdprijs een vaatafwas, verder nog een klokradio, woordenboek „Verschueren“, allersnijder, elektrische haarborstel, elektrisch mes, e.a.

Een deelnemingsformulier per 5 000 F. die U bij ons spaart. Bij opening van een depositoboeke of zichtrekening: 5 deelnemingsformulieren extra.

**PAUL RECOUR
VANWILDEMEERSCH**

Prof. O. Rubbrechtstraat 68A
8990 ROESBRUGGE-HARINGE

Tel. 057/30 02 70

De N.V. Van Robaey's Frères te Killem (4)

„Vlasvummen" met de fabriek op de achtergrond

In 1928 was de eerste turbine dus in gebruik genomen, ze stond in de nieuwe fabriek, daar waar thans nog het grote gebouwencomplex te vinden is. Dit bracht mee dat een grotere hoeveelheid vlas kon verwerkt worden, zodat de aankoop van ruw vlas een jaargemiddelde bereikte van ongeveer 300 ha. In dat zelfde jaar kwam Jules Capelle, de schoonzoon van Constant Van Robaey's en Sylvie Vandecandelaere, met zijn gezin naar Killem wonen, dichtbij de fabriek. De toen vijfjarige Gilbert Capelle, zijn oudste zoon, zou na schooltijd, in 1940 eveneens in het bedrijf opgenomen worden, waar hij thans afgevaardigde-beheerder is van de N.V.

De crisisjaren

Het jaar 1929 zou het jaar worden van de grote economische wereldcrisis, die het einde betekende van zoveel bedrijven, dit vooral tengevolge van de overproductie in vele sectoren. Enkele weken na nieuwjaar, op 8 februari 1929 overleed de pas overgekomen oudste dochter Maria (° Staden 14.1.1890), echtgenote van Jules Capelle. Voor deze laatste was het een harde slag, want hij bleef over met zijn vier kinderen: Germaine, Gilbert, Adrienne en Irène. De winter 1928-1929 was uitermate hard en nu nog herinnert Maurice Herremans zich de trieste, koude begrafenisdag.

Maar ondanks crisis en tegenslag bleven de Van Robaey's niet bij de pakken zitten. Niet-tegenstaande de vooruitzichten niet schitterend waren stelden zij toch een tweede turbine in werking en kochten met ijver het nodige ruwe vlas om het zo snel als mogelijk te verwerken en daarna te verkopen. Zij werkten om zo te zeggen van dag op dag: wat de verkoop opbracht werd onmiddellijk gebruikt om de voorraad ruw vlas aan te vullen, zodat de productie bleef doorgaan en het werk voor arbeiders en machines zo goed als verzekerd bleef. Toch moest er naderhand, bij gebrek aan voldoende afname een stock afgewerkte produkten worden aangelegd, wat de vooruit-

zichten bedenkelijker maakte, maar de crisis was weldra over haar hoogtepunt heen en de reserve aan afgewerkt vlas, met de herwaarderding die erop volgde, stelde de uitbaters in staat opnieuw hun fabriek op volle toeren te laten draaien.

Intussen was Henri Neudt van Beveren-IJzer als landmeter-bureelbediende door Camille Van Robaey's aangeworven. Henri was een bekwaam en toegewijd mens, was bovendien de Franse taal machtig en zou er heel wat nuttig werk kunnen verrichten. Hij bleef er tot einde 1943, eerst in het huis van Camiel zelf, later in de burelen bij de nieuwe fabriek, in het huis van Jules Van Robaey's en rond het jaar 1938, wanneer hij reeds gezelschap had gekregen van een boekhouder uit Duinkerken, eerst in de garages en naderhand boven de garages. Bij zijn heengaan waren er reeds vijf mannelijke en één vrouwelijke bedienden werkzaam. Het was ook Henri Neudt, die samen met Camille Van Robaey's de dossiers opmaakte voor de premieaanvragen bij de Franse Staat, in de tijd dat de Franse regering het belang begon in te zien van een eigen vlasverwerkende nijverheid, en premies uitloofde voor de telers en de vlasverwerkers. Dit gebeurde in volle krisistijd, zodat de aldus bekomen uitkeringen een welgekomen rugsteun betekenden voor Van Robaey's vlasfabriek. Dat de uitkeringen niet altijd van een leien dakje liepen, hoeft hier zeker niet gezegd.

Uitbreidingen

De grote uitbreiding kon nu een aanvang nemen. Men werkte toen reeds met die twee turbines en een 30-tal zwingelmolens, met daarbij nog een tiental „stoppe-zwingelaars". Het was dan ook geen uitzondering wanneer men 's morgens, rond 8 u. wel 75 à 80 wagens met vlas beladen kon zien staan wachten om gelost te worden in de grote loods, die inmiddels tegenaan de fabriek was gebouwd, of nog om hun lading te laten opstapelen in gro-

te „vlasvummen" (mijten) die bij het fabrieksterrein werden opgetrokken. Tegen het middaguur waren die wagens doorgaans reeds gelost en de landbouwers konden huiswaarts keren, het geld op zak. De beste „vummenlegger" uit die tijd was ongetwijfeld Jerome Deloz uit Beveren-IJzer, die in 1927 bij de Van Robaey's startte en er bleef tot 1955. Een goede „vumme" aanleggen en opmaken, zoals men dat noemt, is een hele kunst. Naast hem kwam later Remi Tant uit Haringe die in 1947 naar Killem ging werken. Die twee stonden bekend als de beste „vummenleggers" van heel het fabriekseffektief.

Een tegenvaller was wel in het begin van de jaren dertig, de brand van de oude fabriek langs de Rue des Dames. Daar de nieuwe fabriek reeds zo goed als klaar was - de turbines werkten er reeds en de dertig zwingelmolens die op de eerste verdieping stonden opgesteld waren reeds in orde gebracht - Maurice Herremans met de Ceenaeme's en Achiel Depreytère hadden ze eigenhandig van zwingelzwaarden voorzien - kon het werk zonder onderbreking verder gaan. De oude fabriek had haar tijd gehad en werd niet meer heropgebouwd.

Het personeel steeg van jaar tot jaar inzonderd rond de jaren 1933-1934, wanneer men in „équipe" of in ploeg begon te werken, met twee ploegen van elk 10 uur. Men had dus om beurt „de vroegen" en de „laten". Het komen en gaan van en naar de fabriek gebeurde echter nog steeds op eigen kracht, met de fiets of de motorfiets, dit laatste echter niet zo veelvuldig.

In 1937 kwam een nieuwe uitbreiding. Dat dit in Frankrijk mogelijk was, terwijl in België de vlasnijverheid stagneerde, kwam vooral door de steun die de Franse Staat bleef verlenen aan de eigen vlasindustrie. De vlasfabriek Vermeersch - Vandermersch, gelegen langs de baan naar St-Winoksbergen, op ongeveer één km van Killem, werd aangekocht en in bedrijf genomen. Ze kreeg al gauw de naam van het „klein fabriekje". Er stonden vier rootputten, waarin geroot werd tot in het jaar 1952. Toen werd dit fabriekscomplex verkocht aan de familie Dewitte, nijveraars te Lauwe, die er begonnen met de fabricatie van lemenplaten. De firma Van Robaey's bleef echter ook aandeelhouder in dit nieuw bedrijf en leverde er een deel van haar eigen lemen.

En zo ging het steeds maar hoger en hoger. In 1939 werd te Quesnoy-sur-Deûle een spinnerij aangekocht die, ondanks het feit dat ze volledig was uitgerust, reeds vijf of zes jaar stil lag. Het geheel, aan terrein en gebouwen, besloeg een oppervlakte van om en bij de 7 ha, en in september 1939 - Frankrijk was reeds in oorlog - kon er na grondige veranderingen, gestart worden met vlasverwerking. Er werden drie turbines „Etrich" opgesteld en een 20-tal rootputten zorgden voor de nodige grondstof, zodat wel 150 personen konden worden tewerkgesteld, die er eveneens in twee ploegen arbeidden.

Het was vanaf deze tijd dat er vooral gewerkt werd met kontrakten. Bij de landbouwers werd er grond gekontrakteerd (een soort seizoenpacht), en de fabriek zorgde voor het vlaszaad en voor het werk dat de boer zelf niet aankon. Aldus kon een grote stock vlas worden opgeslagen op verschillende plaatsen, en naarmate de noodzaak kon die naar de fabriek worden overgebracht. Die voorraad zou vooral goed van pas komen in de eerste oorlogsjaren.

(vervolgt)

J. Gh. H.

STAVELE in de Wereldoorlog 1914-1918 (4)

Overstroomde landerijen te Stavele onder de Eerste Wereldoorlog

Andere Belgische militairen

Na de eerste groep karabiniers, die slechts acht dagen te Stavele verbleven, zijn hier verscheidene Belgische transportkolonnes aangekomen, vanaf de 15e oktober 1914. Deze kolonnes bestonden meestal uit auto's, vrachtwagens en allerhande voertuigen. Zij stonden van aan de Stavelebrug tot aan het kapelletje in de Krombekestraat en tot aan de hofstede van Edward Debaenst (nu Paul Debaenst).

Ook deze militairen verbleven hier slechts acht dagen en zijn van Stavele naar Rexpoëde, in Frankrijk, vertrokken.

Na hun vertrek werd Stavele overspoeld door drie regimenten Belgische jagers te paard.

Praktisch al de landbouwers kregen soldaten op hun hof gekantonneerd. Zij ontvingen 0,21 fr. per man en per nacht als logementsvergoeding. Hiervoor moesten ze alleen maar het nodige stro leveren om erop te slapen. De officieren sliepen meestal in de burgershuizen op de dorpsplaats. De generaal had zijn verblijf in het huis van Philomene Butaye, waar Roger Brunet nu woont. De hoge staande wip van de Stavelse schuttersgilde die daar recht vóór zijn hoofdkwartier stond beviel hem niet en na enkele dagen gaf hij bevel de „gaaipers“ af te zagen. De bangerik gaf als reden op dat de Duitsers deze zouden kunnen gebruiken als mikpunt voor hun beschieting. De soldaten hebben het hout van de pers ge-

bruikt om enkele keren hun eten gaar te koken. Deze drie regimenten verlieten Stavele op 8 december 1914.

De volgende dag, de 9e december, arriveerden dan het 8e en 39e regiment van de Franse artillerie, in totaal 1.600 mannen en 1.800 paarden.

Een munitiepark werd geïnstalleerd in de weide van Henri Butaye-Desmedt, nu de weide van Etienne Cool, achter de huizen van de Krombekestraat, langs de noordkant. Vanaf deze datum waren steeds alle slag en soorten Franse militairen te Stavele gelegerd.

Het ganse dorp was voortdurend één groot legerkantonnement. De Stavelnaren zagen hier veel Afrikanen: Afrikaanse jagers (Chasseurs d'Afrique), Zouaven, Tunesiërs, Marokkanen met een tulband rond hun hoofd, Arabieren. Het waren grondtroepen, werkers, transportmannen en andere belast met vervoer en bewaking van munitie en ook ambulanciers.

Het is onvoorstelbaar wat een gerij en gerots te Stavele aankwam en wegging. Honderden transportwagens per dag kwamen van Hondshoote en Bergen, door de gemeente. Hier werden allerhande eetwaren aangebracht: brood, vlees, kaas, boter, koffie, wijn, enz., alsmede voeder voor de paarden. Dit alles niet alleen voor de bevoorrading van de hier gelegerd troepen maar ook en nog meest om verder doorgevoerd te worden naar Oostvleteren, Elverdinge, Reninge, Steenstrate, de Drie Grachten, enz.

Grote vaten wijn stonden op de dorpsplaats waar de bevoorrading van dit edel vocht geschiedde. Het was de gouden tijd van de schoolridders, een Pol Boussemaere, een Felix Verleene om maar een paar pleuten te vermelden... „messieu, un peu de vin s.v.p.“, de Fransen lachten lijk de bulten en ze taptten de mutsen van die jongens vol rode wijn. Grote bollen kaas, als karrewielen, werden op de plaats in stukken gekapt... veel is er terecht gekomen bij de Stavelse moeders, geholpen door hun vlijtige snaken: koffiebonen, chocolade, konfituren en noem maar op.

Ook allerlei munitie werd hier gelost en geladen. In de weide van Edward Debaenst, achter de huizen van de Zwanestraat werd een hoefmederij opgericht waar dagelijks paarden beslagen werden, en op de „vijfgemete“, zijn zaailand aan het einde van de Zwanestraat, nu gebruikt door Raoul Butaye werd een grote werkplaats gezet waar de fameuze „soixante-quinzen“, de vijfenzeventig millimeterkanonnen, gerepareerd werden.

Door deze voortdurende passage, het onderbroken gerij en gerots en trafiek van zware ladingen begon een van de „duikers“ (rioolgat) onder de steenweg naar Beveren te begeven en dreigde in te storten. De Franse genie heeft deze „duiker“ hersteld.

In oktober 1914 werden te Stavele loopgrachten gedolven, in een halve cirkel rond het dorp. Zij begonnen aan de IJzer, in de „gemene broek“ door de velden van Henri Lelieur, waar Herman Geerardyn nu boert, door die van Edward Debaenst, verder van Jules Butaye-Ryckeboer, door de weide van Petrus Coene, landbouwer te Krombeke, verder door de velden en weiden van Petrus Butaye-Heusele, thans Joseph Butaye-Persyn, en vervolgens over de Westsluisbeek door de velden van Remi Leys, nu Roger Vandenbergh, weer tot aan de IJzer. Bomen, struiken en hagen, alles wat in de weg stond werd onverbidde-lijk af- en weggekap.

Gedurende de winter van 1914-1915 kon men te Stavele vele nachtelijke branden zien woeden vooral in het oosten: aan Steenstrate, de Drie Grachten, te Merkem, Noordschote, Reninge en Klerken en ook in het zuidoosten in de richting Elverdinge en Ieper.

Vanaf de winter van 1914 tot juli 1918 werd het water in de IJzer standvastig 1 m tot 1m 90 boven zijn gewoon peil gehouden zodat er voortdurend overstroming was en dat er dan ook heel wat weiden en akkers onder water stonden en niet konden gebruikt worden.

De vis vermenigvuldigde zich fantastisch snel en gedijde wonderbaarlijk. De Stavelse vissers konden er hun hart ophalen en 's zomers waren de boorden van de rivier dicht be-

NIEUWE TOONZAAL

Tot 31 jan. '79 : gekleurde promotie badkamer érica voor de prijs van wit

BRUNEEL - BAELE pvba
Bankelindeweg 11
8994 Krombeke (Poperinge)
Tel. 057/40 07 81

BADKAMERS - KEUKENS
CENTRALE VERWARMING
ROOFING- en ZINKPRODUKTEN

Steeds de elegantste modellen
in de gespecialiseerde schoenenzaak

I. PARENT-MOYAERT

Prof. O. Rubbrechtstraat 35

ROESBRUGGE - Tel. 057/30.03.20

- Schoenen voor dames, heren en kinderen
- Marokijnwaren
- Botten - Pantoffels
- Alle sportartikelen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

HET
KWALITEITSMERK

Oliën en
smeermiddelen

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

Fuel-OIL
BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

zet met talloze liefhebbers waartoe veel soldaten behoorden. Honderden kilo's paling en platvis werden uit de IJzer opgevest.

R. Lanszweert.

KLEINE FISKALE KRONIEK

Een serieuze verandering

In „De IJzerbode“ nr. 6 van 1978 heb ik er op gewezen dat de sociale controleurs die de Rijks-Sociale-Zekerheid bij de werkgevers controleren geen inzage mochten krijgen van de belastingdossiers en dat men dus de uitbetaalde lonen of vergoedingen waarvoor geen R.S.Z. werd betaald, toch onder de kosten mocht brengen bij de winstafrekening inzake directe belastingen. Er zou geen haantje over kraaien. Dat is inderdaad vele jaren het geval geweest. Maar dat is sedert 20 oktober 1978 veranderd !

Volgens een rondschriven van het Ministerie van Financiën, van 16 oktober 1978, kunnen de inspectiediensten van de sociale wetten nu wel inzage nemen van de stukken van de belastingdossiers betreffende de uitbetaalde bezoldigingen en vergoedingen.

Bovendien, wanneer een belastingambtenaar vaststelt of vermoedt dat lonen en vergoedingen in een kostenopgave voorkomen die ten onrechte niet onderworpen werden aan de sociale wetten, MOET hij dat ter kennis brengen van de sociale inspectie (er zijn speciale formulieren van kennisgeving voorzien), die onmiddellijk de nodige onderzoeken zal instellen en navorderingen inzake R.S.Z. zal vestigen.

Let dus op met lonen waarvoor geen R.S.Z. werd betaald en die niet van de wettelijke vrijstelling genieten (bv. zelfstandige helpers). Een navordering van R.S.Z. plus medegaande

boete kan zwaar aankomen !

Vooraf in de horeca-sektor was het nogal gebruikelijk twee loonlijsten in te dienen, één met de aan de R.S.Z. aangegeven lonen en een aanvullende loonlijst met niet onderworpen lonen. Voortaan is dat uit den boze en dat kan zware financiële gevolgen hebben.

Opgelet dus, wanneer na nieuwjaar de loonopgaven opgemaakt worden ! Lonen waarvoor geen R.S.Z. is betaald kunnen niet meer onder de kosten komen (de vrijstellingen uitgezonderd).

In de horeca-sektor zijn er faillissementen aan de lopende band. Het zal zeker niet verbeteren met deze nieuwe maatregel S.B.

Fiskaal Adviseur en Bedrijfsconsulent UFSAL
tel. 057/30 01 44

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 11 november 1978 is te Brugge overleden Elodie Louwyck, echtgenote van Lucien Verschaeve.

Elodie Louwyck was geboren te Haringe op 22 februari 1919. In de zomer van 1933 kwam zij in dienst bij Pelagie Pinson, winkelierster op de Beverenkalsijde (Roesbrugge-dorp). In 1940 trad zij in het huwelijk met Lucien Verschaeve, uit de Nieuwstraat (Kleine Haringestraat) te Roesbrugge. Na de oorlog, in 1946, verliet het echtpaar Verschaeve-Louwyck ons dorp. Zij woonden nu reeds vele jaren te Brugge, waar Lucien Verschaeve na zijn pensionering als legeradjutant, is gebleven.

Elodie Louwyck was de moeder van de Brugse kunstschilder Hugo Verschaeve.

Nieuwjaars- geschenken

GROTE KEUS : — Moderne- en Stijlverlichting
— Radio - HiFi
— Muziekcassettes
Alle elektrische huishoudtoestellen

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

Prof. O. Rubbrechtstraat 12 8990 ROESBRUGGE

ZINKWERK — ASFALT
SANITAIR — KEUKENS

Roland QUINTEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 4
8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.64

Nieuwbouw of herstellingen

Verdeler : Gasvuren en kachels „Nestor Martin“
„Somy“

Fietsen „Thoria“ - „Ventura“
„Manchester“ - „Venus“

➔ Alle herstellingen.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

VERZEKERINGS- EN ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

WATOUSEWEG 1 **8994 PROVEN**

Telefoon : 057/30.03.39 - 30.03.26 - 30.02.58

**ALGEMENE
SPAAR- EN LIJFRENTKAS (ASLK)**

Alle Verzekeringen en Geldplaatsingen.

Onder Staatswaarborg.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Overlijden

- Georges Dequidt, 77 j., weduwnaar van Christine Pacco.

Huwelijksafkondiging

- Jozef Alexander van Roesbrugge met Suzanne Veniere van Proven

Ouderfeest

Het jaarlijks ouderfeest van de Vrije Lagere School van Roesbrugge zal dit jaar plaats vinden op zaterdag 2 en zondag 3 december in „De Gouden Arend“.

De ouders en andere belangstellenden zullen opnieuw de gelegenheid krijgen de kinderen voor het voetlicht te zien treden in leuke dans- en zangnummertjes.

Tot slot van de avond zal het sprookje „De Gouden Tovertrompet“ opgevoerd worden door de meisjes van de hoogste klas.

Dit sprookje is het dertiende in de reeks geschreven en geregisseerd door onze dorpsge-noot Romain Depuydt.

TE KOOP

Bewaarappels

aan voordelige prijzen

J. VERBEKE

Molendreef 1 - Tel. 30.03.27 - PROVEN

AANDACHT A.U.B.

Uw aankopen in

„DE GOEDE KOOP“

- IEPER
- POPERINGE
- VEURNE

kunnen gebeuren op naam van

GALERY VERMET-LOUWYE

Bergenstraat

STAVELE - BEVEREN

Dank U!

Van 9 tot 31 december 1978

KERSTVERKOOPAKTIE

met tombola

400.000 fr. prijzen

in de STAD POPERINGE

en in de deelgemeenten :

KROMBEKE - PROVEN - RENINGELST
ROESBRUGGE-HARINGE en WATOU

Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen

Op zaterdag 23 december te 20.10 u. verzorgt het Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen de opvoering van een historisch blijspel in „De Gouden Arend“ te Roesbrugge.

„De molen van Sanssouci“ - blijspel van Otto Härtling en bewerkt voor het Volkstoneel door Flor Barbry - speelt zich af in de zomer van 1765 in de woonkamer van de molenaar, dichtbij het kasteel van Sanssouci. Op dat kasteel heeft koning Frederik de Grote zijn eliterement laten kazerneren. Dat blijft niet zonder gevolgen...

Org. DF-IJzerweelde. Toegang : 180 fr. voor kaarten 1ste rang, 160 fr. voor kaarten 2de rang. DF-leden en houders Plus-3-Pas betalen resp. 90 fr., familiekaart 300 fr., 80 fr. en familiekaart 260 fr.

DE DORPSPOEET

Op zondag 29 oktober jl. kwam de toneelgilde „Leversucht doet groeien ende bloeien“ van Leisele naar Roesbrugge met „De dorpspoet“ van Jac. Ballings.

In het stuk komt een passus voor waarin de dorpspoet Mane, die zijn geboortehuis moet verlaten, op dichterlijke wijze afscheid neemt van de leefkamer. Hij zegt ongeveer het volgende : „als kind was deze zoldering voor mij een wereld, waarop ik in gedachten grote reizen maakte, naar China, enz.“. Vele jaren terug, toen ik zelf nog een kind was heb ik dat ook al gehoord en toen heeft die beeldspraak op mij indruk gemaakt. Ik was die uitdrukking niet vergeten, maar ik wist niet meer waar ze vandaan kwam. Het kan niet anders of men moet „De dorpspoet“ vroeger ook

te Roesbrugge nog gespeeld hebben, zij het misschien 47 of 48 jaar geleden. Dat hoeft niet te verwonderen want Jac. Ballings (1881-1941), die meer dan honderd volkse stukken schreef stond regelmatig op het repertoire van kleine landelijke toneelgilden.

Naar ik naderhand vernam werd dit stuk te Roesbrugge opgevoerd door de „Troostverwachters“, in 1930 of 1931. Is er nog iemand die van deze voorstelling een „programma“ bezit? Alleen maar om er even een fotokopie van te nemen. Alles welkom bij Roger Blondeau.

Inbinden van „De IJzerbode“

Een registerblad met opgave van alle artikels, verschenen in de jaargangen 1971-1975 van „De IJzerbode“, is ter beschikking. Dit registerblad met aangepaste indeling vergemakkelijkt het opzoeken van een of ander onderwerp en is onmisbaar voor wie „De IJzerbode“ wil laten inbinden. Het is te verkrijgen bij de uitgever tegen de prijs van 15 fr.

Wat het inbinden betreft, hiervoor kan men zich tot 31 december 1978 eveneens wenden tot de drukkerij Schoonaert, die een overeenkomst heeft afgesloten met een gespecialiseerde vakman, voor het inbinden van vijf jaargangen in linnen band, tegen de prijs van 275 fr. (gewone) of 345 fr. (luxueuze inbinding).

SPAARKAS

ippa

Alle financiële verrichtingen :

- geldplaatsingen
- kredieten
- leningen

Agentschap :

Mevr. W. LAUREYS - COEVOET

Zwanestraat 7 - STAVELE

Tel. 057/30 00 17

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN MAAND DECEMBER

Kaartingen

Roesbrugge, maandag 4 december bij O. Denys, 3de maandelijkse kaarting.
Roesbrugge, „De Gouden Arend” maandag 4 dec., 3de maandelijkse kaarting.
Roesbrugge, „De Gouden Arend” zaterdag 9 dec. te 18 u.: saucissenkaarting ten voordele v. de Wielerclub „Onze Grens”
Beveren-IJzer, maandag 18 december bij M. Ryon, 3de maandelijkse kaarting.
Haringe, in „Sint-Jozef” bij Martha Ryon zaterdag 23 en zondag 24 dec.: 3de maandelijkse kaarting met saucissen voor de leden
Roesbrugge, dinsdag 26 december bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd”

ROESBRUGGE - KRISTEN VOLKSHUIS
ZATERDAG 9 DECEMBER te 19.30 u.
GRANDIOZE SPORTAVOND
Voorverkoop 50 fr. Inkom 60 fr.

Vogelpik

Roesbrugge, „De Gouden Arend” zaterdag 16 december: smijting op de vogelpik voor de leden.
Roesbrugge, bij J. Gunst zaterdag 9 december: smijting op de vogelpik voor de leden.

Filmforum

Proven, „Sint-Elooi”, vrijdag 1 dec. te 20 u.
Filmforum: „Het verhaal van Adele H.”

Beveren-IJzer - Derde Leeftijd

Donderdag 21 december te 14 uur: algemene vergadering voor de leden van de K.B.G. Een namiddag vrije kaarting met tussenin een voordracht „Woonwensen voor bejaarden”. Hulde aan de kaartkampioenen, uitbetaling van de prijzen en koffietafel.

K.V.L.V. - Roesbrugge-Haringe

Haringe, bij Martha Ryon, dinsdag 5 dec. te 13.15 u.: kerstdemonstratie „Bloemen schikken en tafelvorsiering”.
Haringe, bij Martha Ryon, dinsdag 19 dec. te 13.15 u.: 2de kookles „Zet eens vis op het menu”.

Roesbrugge-Haringe - Derde Leeftijd

Een schoon feestmaaltijd wordt ingericht op tweede kerstdag, 26 december, om 12 u. stipt voor alle leden van de Bond. Inschrijven bij Julien Gunst of bij de secretaris A. Brutsaert vóór 20 december. Prijs 225 fr. Het wordt een feestelijke namiddag, met muziek en zang onder ons. Wij wensen U allen zeer welkom.

K.A.V.

Haringe, bij Martha Ryon, woensdag 6 dec. te 19.30 u.: demonstratie „Gerechten uit het buitenland”.

BERTENNEST

Zondag 3 december: Nieuwjaarsviering in 't Bertennest, met te 12 uur H. Mls, waarna natuurmiddagmaal en kultuurmale met getuigenissen door de paters Belderbos, Brauns en De Baenst en film over het poolse bedevaartsoord van Czestochowa n.a.v. de nieuwe paus Jan Paul II. Iedereen welkom.

9-10 december: weekeinde voor opvoeders van IPSOC-Kortrijk.

30-31 december: deelname 6e Boetevaart tegen abortus op zaterdag naar Brugge en op zondag naar Roeselare of Harelbeke. Inschrijven vooraf tel. 057/30 02 08 of tel. 056/21 69 07

TE KOOP

AUTO „Fiat 600” (46.000 km.) in goede staat. Zich wenden: 057/30.04.93
AUTO „Daf” bouwjaar 1970, wegens dubbel. Zich wenden: Krekelastraat 2, Roesbrugge.
JACHTSTOOF „Feu-continu” - in zeer goede staat. Zich wenden: Kerkplein 15, Haringe.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

We staan met de verkiezingen voor de deur en dat is altijd een rumoerige tijd, waarin de mensen opgehitst worden en scherper tegenover elkaar staan dan dit gewoonlijk het geval is. Spijtig dat dit nu juist voorkomt in deze periode van het jaar. Gewoonlijk is het een serene hartelijke tijd waarin de mensen zich voorbereiden op het grote feest van de vrede: KERSTMIS! Maar hoe zal het dit jaar zijn?

Jammer dat de politiciers zo weinig gevoelig zijn voor romantiek en gemoedelijkheid en de grote boodschap van Kerstmis voortdurend uit het oog verliezen. Ware het niet heerlijk indien ze nu eens op 25 december al hun tegenstellingen en vijandigheid zouden vergeten om samen te verbroederen tijdens een groots feest onder het motto: „Vrede in België aan alle mensen van goede wil en evenveel rechten voor de Vlaamse Brusselaars als voor de Franstaligen”. De televisie zou er natuurlijk moeten aanwezig zijn om dat unieke schouwspel in onze huiskamer te brengen. We zouden er madame Spaak zien zitten op de schoot van Hugo Schiltz, terwijl het F.D.F. zijn best zou doen om de Vlaamse Leeuw te zingen; Cools zou er misschien de zamba dansen met mevrouw Tindemans, terwijl Willy De Clercq er weer eens briefjes van duizend frank zou kunnen uitdelen, maar echte natuurlijk, niet meer met de snoet van Theo Lefevre erop, die zijn nog wel in omloop maar niks waard.

Onze voormannen zouden ermee moeten rekening houden dat we in een zware economische crisis leven en de zaken nogal sober moeten aanpakken, ze hebben dat trouwens ook voor hun verkiezingskampagne beloofd. Een feest moet niet noodzakelijk veel geld kosten om hartelijk en gezellig te zijn. Ik heb er niets op tegen dat ze wijn zouden drinken. Een feest zonder een glas wijn is moeilijk denkbaar, dat vrolijk een beetje op en verjaagt de sombere gedachten. Maar aangezien de Bourgogne en zelfs de Bordeaux, tengevolge van een karige oogst 100 t.h. duurder zijn geworden, zouden ze wel een beetje water in hun wijn mogen doen. Dat ware alleszins een prijzenswaardige vingeroefening, in het vooruitzicht van de komende besprekingen, na de verkiezingen.

Als de clou van het gebeuren zou Tindemans tenslotte een feestrede moeten houden en moppen tappen, met het lint van het „Manneke uit de Mane” over zijn schouder. Hij zou er bijvoorbeeld kunnen vertellen hoe hij vijftien maanden na de ondertekening van het Egmont-pakt plots tot de konklusie kwam dat het ongrondwettelijk was. Iedereen zou lachen en blijgezind naar huis gaan...

„Hou maar je mond”, zegt Gusta, „straks is Tindemans weer eerste-minister en hij krijgt bij de verkiezing nog meer voorkeurstemmen dan de vorige keer!”

Oude liefde roest niet!

Tot 't naaste jare,
Pol

Bernhard De Grendel Gasthuisstraat 45
fotografie B - 8970 Poperinge
057/33 33 18

- Alle elektrische installaties nieuwbouw en veranderingen
- Verkoop en herstelling van huishoudapparaten
- Keuken-installaties

BAU Eddy

Heybrugstraat 21
ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 00 80

Textimur

Grote keus BEHANGPAPIER
in voorraad

Stijl - Modern — Alle prijzen
Vinylpapier vanaf 270 fr. de rol.

J. Berquin

Blekerijweg 7 PROVEN
Tel. 057/30 06 54

OMEGA

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

**Centrale verwarming
en**

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombkestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREEVE

Tisten Cammelot was entwot è raaren kar-waait die kortelings achter den oorlooge van veertien achttiene, hier in de streeke rondging om te leuren met gaaren en lint, zeep en blink en nog olle soorten van andere dingen.

Tisten, die afkomstig was van ol de kanten van Zarren, was hier gevlucht geweest binst den oorlooge en was achternaar olhier bluuven weunen in entwot è kleen kotje dat stoeg langs de route van Beveren naar Gijverink-hove, niet verre van „Klein Leisele“. Met è zwart koffertje waarin dat zyn marchandleze zat en waaraan dat er è rieme van 'n ouden soldaateransel gemonteerd was om over zyn schouder te slaan, trok Tisten van 's nuchters vroeg de baan op. Ie ging te voete tot aan „Klein Leisele“, wachtte daar achter den stoomtram, reed mei tot aan d'eene of d'andere halte en begoste daar zyn tournee te voete van huus tot huus.

Olleman hier in de streeke, ol weerskanten van de schreeve, kende Tisten Cammelot, maar zyn eigentlike naame wist er niemand. De menschen hadden hem de bijnaame van „Cammelot“ gegeven omdat n'ie zelve oltyd zei, ols 'n ie zyn marchandieze presenteerde: „Je meugt me gelooven madame, t'en is geen cammelot wei“.

Dat Tisten 's avonds dikkers è keer è vliege in zyn ooge hadde was niet te verwonderen, want è dronk geern è goe teugske... Byzonderlyk ols 'n ie weerekeerde van zaaken te doen ol de Fransche kant.

Nu, op è keer had 'n nog ol lange ol de kanten van Hondshoote bluuven hangen. 's Avonds was 'n ie te voete ofgezakt naar Leisele ol zingen van „Viens Madelon“. Ie stoeg nu en toen è keer stille, haalde è bouteille uut de binnebeuze van zyn veste, dronk è fermes slok en ging weere voort...

Den laatsten tram kwam djuuste toe ols Tisten te Leisele aan de tramstatie arriveerde.

„Dat is kunnen passen ennee“ zei Tisten teegen den kaartjesknipper. Ie klawierde den tram op, haperde eerst wot in 't deuregat met zyn koffer, waggelde eenigte keeren weg en weere en poefte toen neere op de bank recht-over ieffrouwe Krakkelings van Beveren, d'eenigste die op den tram zat. Alhoewel dat Tisten è beetje „deur de neuze“ was had 'n ie toch rechtuut ieffrouwe verkend.

„Dat is die vieze pruume die iedere keer de deure voor mien neuze toesmijt“ peinsde Tisten in zyn eigen.

„Maar kijkt è keer nu, ieffrouwe“ zel Tisten... „k zyn oprecht blyde van è keer geheel joen aangezichte te zien... k heb daarvan anderszins nooit geen okkasie“.

De ieffrouwe keek geaffronteerd ol d'andere kant. Tisten haalde zyn flessche wyn uut zyn binnebeuze en dronk è fermes slok...

„Ga je è teuge mei drinken, ieffrouwe“ vroeg Tisten... „om è beetje vriendelijker te kijken“.

„Zij je gij niet beschaamd dronkaard“ snauwde ieffrouwe... „k wenschen dat Onze Heere joen straft... dat 't ol in water verandert“.

„Wel ieffrouwe...“ brabbelde Tisten „je moet gie daarvoor Onzen Heere niet lastig vollen we... k kunnen ik dat zelve... wachte maar è keer tot dat den tram stille staat.“

KWAAK

SIERA

hifi
SOUND
PROJECT

te verkrijgen bij

J. Cappoen-Gantois

Prof. O. Rubrechtstraat 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.05.94

